

L L Y F R Y

P S A L M A U,

WEDI EU CYFIEITHU,

A'U CYFANSODDI

AR FESUR CERDD, YN

G Y M R A E G.

TRWY WAITH

EDMUND PRYS,

ARCH-DIACON MEIRIONNYDD.

A oes neb yn eich plith merwn adfyd? gweddied. A oes neb yn esmwyth arno? caned Pŷalman. IAGO V. 13.

Preswylled gair Crist ynoch yn helaeth ym mhob doethineb; gan ddyfgu a rhybuddio barwb eich gilydd merwn pŷalman, a hymnau, ac odian ysprydol, gan ganu trwy ras yn eich calonnan i'r Arglwydd. COL. iii. 16.

RHYDYCHEN:

PRINTIEDIG YN ARGRAPHDY CLARENDON,
GAN W. DAWSON, T. BENSLEY, A J. COOKE,
PRINTWYR I'R BRIF-YSGOL.

M DCC XCIX.

LLYTHYR YR
ARCH-DIACON PRYS

AT Y DARLLENYDD YSTYRIOL.

TRI pheth a wnaeth, na chysieithwyd y Psalmau bendigaid ar yr un o'r Pedwar Mesur ar hugain.

Un yw, Am na allwn ryfogu clymmu'r Ysgrythyr Sanctaidd ar Fesur cyn gaethed; rhag i mi, wrth geisio cadw'r Mesurau, golli Deall yr Yspryd, ac felly pechu'n erbyn Duw, er mwyn boddloni Dyn.

Yn ail, Y mae Gair Duw i'w ganu mewn Cynnulleidfa sanctaidd o larwer ynghyd; i foliannu Duw yn un Llais, un Feddwl, un Galon: yr hyn a allant ei wneuthur ar y Mesur gwael brown, ac ni allai ond un ganu Cywydd neu Awdl.

Yn drydydd, Pob Plant, Gweinidogion, a Phobl annysgedig, a ddysgant Bennill o Garol, lle ni allai ond Ysgolhâig ddysgu Cywydd, neu Gerdd gyfarwydd arall. Ac o achos bod yn berthynol i bob Cristion wybod Ewyllys Duw, a'i foliannu ef; mi a ymadarwais â'r Gelfyddyd, er mwyn bod parwb yn rhwymedig i wario ei Dalent at y goren. Hefyd, nid wyf fi'n cadw mo'r Mesur esmwyth brown yn gywir ym mhob man, am nad oes dim yn ein Hiaith ni mewn Synwyr i seinio nac i odli â DUW. Am hynny, i roi iddo ef ei ragor a pioedd y Gerdd, mi a rois amryw Ddiphongau eraill i gyfateb â'r Gair brown, yn nesaaf ag y medrwn.

LLYFR Y PSALMAU.

PSALM I.

Y Sawl ni rodia, dedwydd yw,
yn ol drwg yfyrw gyngor:
Ni faif ar ffordd trofeddwyr ffol,
nid eiste 'n ffol y gwatwor.
2 Ond ei holl serch ef fydd yn rhwydd
ar ddeddf yr Arglwydd uchod:
Ac ar ei ddeddf rhydd, ddydd a nos,
yn ddiddos ei fyfyrdd.

3 Ef fydd fel pren plan ar lan dol,
dwg ffrwyth amferol arno:
Ni chrina 'i ddalen, a'i holl waith
a lwyddfa 'n berffaith iddo.
4 Nid felly bydd y drwg di-rus,
ond fel yr us ar gorwynt;
Yr hwn o'r tir a'i chwyth, a'i chwal,
anwadal fydd ei helynt.

5 Am hyn y drwg ni faif mewn barn
o flaen y cadarn uniawn;
Na'r pechaduriaid mawr eu bwr
yng hynulleidfa 'r cyfiawn.
6 Canys yr Arglwydd Dduw, fel hyn,
a edwyn ffyrdd gwirioniaid:
Ac ef ni ad byth i barhau
mo lwybrau pechaduriaid.

PSALM II.

PAHAM y terfys gwyr y byd?
a pha'm y cyfyd rhodres?
Pa'm y mae'r bobloedd yn cyd-wan
yn eu bwriadau diles?
2 Codi y mae brenhinoedd byd,
a'u bryd yn gyd-gyngorol:
Yn erbyn Duw a'i Grist (ein plaid)
y mae pennaethiaid bydol.

3 Drylliwn eu rhwymau, meddant hwy:
ni wnawn ni mwy ufudd-dod:
Ac ymaith taffwn eu trom iau,
ni chânt yn frau mo'n gorfod.
4 Ond Duw 'r hwn fydd uwch wybrol len,
a chwadd am ben eu geiriau:
Yr Arglwydd nef a wél eu bwr,
efe a'u gwatwar hwythau.

5 Yna y dywaid yn ei lid,
a hyn fydd rhy brid iddyn':
O'i eiriau ef y cyfyd braw,
a'i ddig a ddaw yn ddychryn.
6 Gofodais innau (meddai ef)
â llaw gref yn dragywydd,
Fy Mrenhin i, yn Llywydd llon,
ar sanctaidd Seion fynydd.

7 Dyma'r ddeddf a ddwedai yn rhywydd,
hon gan yr Arglwydd clywais:
Ti yw fy Mab (o'm perffaith ryw)
a heddyw y'ch genhedlais.
8 Gofyn im', a mi it' a'i rhydd
holl wledydd i'w tiffeddu:
Y genhedlaethau dros y byd
i gyd a gai' meddiannu.

9 Ti a'u briwi hwynt, yn dy farn,
â gwialen haiarn hayach:
Ti a'u maluri, hwythau an',
mor fân â llestri priddach.

10 Am hyn yn awr, frenhinoedd coeth,
byddwch ddoeth a synhwyrol:
A chwithau, farnwyr, cymrwch ddyf,
i oitwng terfysg fyddol.

11 Gwas' naethwch chwi yr Arglwydd nef,
ac ofnwch ef drwy ogled:
A byddwch lawen yn Nuw cu,
etto trwy grynu hefyd.
12 Cusenwch y Mab, rhag ei ddig,
a'ch bwrr yn ffyrnig heibio:
A gwyn eu byd pob calon lân
a ymddiriedan' ynddo.

PSALM III.

O Arglwydd, amled ydwy 'r gwyr
y fydd drallodwyr imi?
A llawer iawn i'm herbyn fydd
o ddydd i ddydd yn codi.
2 D'wedai lawer o'r gwrthgyrch blaidd,
yn drwm am f' enaid eifoes:
Nid oes iddo yn ei Dduw Ior
chwaith mawr ystôr o'i einioes.

3 Tithau, O Arglwydd, ym mhob man,
ydwyd yn darian ymy:
Fy ngogoniant wyt, tu a'r nen
y codi 'mhen i fynu.
4 Ar Dduw yr Arglwydd a'm holl lais
y gelwais yn doffuraidd:
Ac ef a'm clybu i ar frys
o'i uchel freinllys sanctaidd.

5 Mi orweddais, ac â gysgais,
ac mi a godais gwedd:
Canys yr Arglwydd oedd i'm dal,
i'm cynnal, ac i'm codi.
6 Nid ofnaf fi, o'r achos hwn,
mo fyrdiwn fydd yn barod,
O bobloedd, o'm hamgylch yn dyn,
i'm herbyn wedi dyiod.

7 Cyfod ti, Arglwydd, achub fi,
drwy gospi fy ngelynyon:
T'rawit yr en, torrait eu dain,
Er maint yr annuwilion.
8 I'r Arglwydd byth (o achos hyn)
y perthyn iachawdwriaeth:
Ac ar ei bobl y disgyn gwlith
ei fendith yn dra helaeth.

PSALM IV.

DUW fy nghyfiawnder, clywais fi,
i'm cyni pan y'th elwais:
Rhyddheait fi, dod im' un wedd
drugaredd; clyw fy oerlais.
2 O feibion dynion, hyd ba hyd
y throwch, trwy gyd ymgablodd,
Fy mharch yn warth? a hynny fydd
drwy gelwydd a thrwy wagedd.

3 Gwybyddwch ethol o Dduw Cwn
iddo' hun y duwiolaf:
A phan alwyf arno yn hy,
efe a wrendy arnaf.

4 Ofnwch, a thewch, ac na phechwch,
meddyliwch ar eich gwely:
5 Aberthwch, gobeithwch Dduw Ner,
rhodd cyfiawnder yw hynny.

6 Pwy (modd llaweroedd) y pryd hyn,
a ddengys yn' ddaioni?

7 O Arglwydd, dyrchu d' wyneb-pryd,
daw digon iechyd ini.
8 Rhoist i'n calon lawenydd mwy
(a hynny trwy dy fendith)
Nag a fyddai gan rai yn trin
amllder o'u gwin a'u gwenith.

PSALM IV, V, VI, VII.

8 Mi orweddaf ac a hunaf,
a hynny fydd mewn heddwch:
Can's ti, Arglwydd, o'th unig air,
a bair im' ddiogelwch.

PSALM V.

ARGLOWYDD, clyw 'ngweddi yn ddiball,
Duw, deall fy myfyrdod:
2 Erglyw fy llais a'm gweddi ffin,
fy Nuw, a'm Brenhin hyslod,
3 Yn fore gwrando fi, fy Naf,
yn fore galwaf arnad:
4 Can's nid wyd Dduw i garu drwg,
ni thrig i'th olwg anfad.
5 Ni faif ynfydion yn dy flaen,
na'r rhai a wnaon' anwiredd:
Y rhai hyn fydd gennyf yn gas,
sef distas i't' bob gwagedd.
6 Y rhai a dd'wedant ffug a lund,
a phob gwyr gwagedd o' creulon,
Ti a'u tynni hwynt-hwy o'r gwraidd,
fel ffaidd annuwilion.
7 Dof finnau tu a'th dŷ mewn hedd,
am dy drugaredd galwaf:
Trwy ofn, a phareh, a gogleud dwys,
i'th sanctaidd eglwys treiglaf.
8 I'th gyfiawnder arwain fi, Ner,
rhag blinder a chafineb:
Duw, gwna dy ffordd, rhag ofn eu brad,
yn wastad rhag fy wneb.
9 Can's i'w genau nid oes dim iawn;
mae llygredd llawn i'w ceudod:
Eu gyddfau fel ceulannau hedd,
a gwagedd ar eu tafod.
10 Ddistyria hwynt i'w camwedd, Ion,
o'u holl gynghorion ewmpant:
Hwnt a hwy, a'u holl ddrygion;
i'therbyn di rhyfelant.
11 A'r rhai a'mddiried ynot ti,
am it' gyfodi drostynt,
Llawenhant: a phob rhai a'th gar,
cei fawl yn llafar ganthynt.
12 Can's ti (Arglwydd) anfonai wllth
dy fendith ar y cyfion:
A'th gywir ferch, fel tarian gref,
rhoi drosto ef yn goron.

PSALM VI.

O Arglwydd, na cherydda fi
ym mhochini dy gynddaredd:
Ac na chospa fi yn dy lid,
oblegid fy anwiredd.
2 O Arglwydd, dy drugaredd dod,
wyf leig mewn nychdod rhybrudd:
O Arglwydd, tyr'd, iachâ fi'n chwyrn,
mae f' eigrin i mewn cystudd.
3 Am henaid i o'r llefgedd hyn,
y fydd mewn dychryn 'fgele:
Tithau, O Arglwydd, pa yw hyd
'rhoi arnaf ddybryd brudd-der?
4 Duw, gwared f' enaid, dychweldi,
iachâ fi a'th drugaredd:
5 Nid oes yn angau gof na hawl,
a phwy a'th fawl o'r pridd-fedd?
6 Diffygiais gan ochain bob nos,
mewn gwal anniddos foddfa:
Rwy'n gwlychu, drwy y cystudd mau,
a'm dagrau fy ngorweddfa.
7 O ddig i'm cas a goddef drwg,
fy ngolwg fy'n tywyllu:
A chan y dwf'r a red yn rhaff,
fyn't anghraff, ac yn pylu.
8 Pob un a wnelo, aed ym mhell,
na dichell nac anwiredd:

Can's clybu yr Arglwydd fy llais,
pan lelais am drugaredd.
9 Yr Arglwydd clybu ef fy arch,
rhoi finnau barch a moliant:
Fe dderbyn fy ngweddi, a'm gwaedd;
am hyn yr haedd ogoniant.

10 Fe w'r adwyddir, fe drallodir,
yn ddir fy holl elynion:
Ac fo'u dychwelir, drwy fefl glwth,
hwynt yn ddiwymmwith ddigon.

PSALM VII.

O Achub fi, fy Nuw, fy Ner;
can's mae fy hyder ynôd:
Rhag fy erlidwyr gwared fi;
can's mae o'r rheini ormod.
2 Rhag llarpio f'enaid fel y llew,
heb un dyn glew a'm gweryd:
A'm rhwygo i'n ddrylliâu man;
fal dyna amcan gwaedlyd.
3 O Arglwydd Dduw, os gwnaethum hyn,
os drwg y sy'n fy nwyllaw,
4 Na thrwy ymddried, dwyll i neb,
pe hawn wrthiwyneb iddaw;
5 I erlid f'oes y gelyn doed,
daliad, a rhoed fi'n ifaf:
A fathred f' urddas yn y llwch,
drwy'r diwyfyrwch eithaf.
6 Cyfod, O Dduw, cyfod i'th ddig,
a gofswng big pob gelyn:
A deffro drofod yn y farn;
sef cadarn yw d' orchymyn.
7 Pan ddringych, yr holl bobl yn llu
a ddaw o'th ddeutu attad:
Duw, dychwel i'th farn er eu mwyn,
a gwrando'n cwyn yn wastad.
8 Duw, dyro i'r bobl y farn dau,
a barn di finnau, Arglwydd:
Ac fel yr haeddais, dod farn iawn,
yn ol fy llawn berffeithrwydd.
9 Derfid anwiredd y rhai drwg;
gwna'n amlwg ffordd y cyhon:
Can's union wyd, a chraff, Dduw cu,
yn chwilio deutu'r galon.
10 Ac am fod Duw yn canfod hyn,
Duw yw f' ymddiffyn ionau:
Duw fydd iachawdwr i bob rhai
fydd lôn ddifai'u calonnau.
11 Felly mae Duw byth ar yr iawn,
a Duw yw'r cyfiawn Farnydd:
Wrth yr annuwiol ar bob tro
mae Duw yn digio beunydd.
12 Ac oni thry'r annuwiol cas,
fo lifa i' loywlas gledau:
Ar annel y mae bwa'r Ion,
a'i barod lymion faethau.
13 Sef arfau angau at y nôd
y maent yn barod ddigon:
Ac ni faetha ef ergyd byr
at yr erlidwyr poethion.
14 Wele hanes y gelyn drwg,
efe a'mddwg ar draha:
O chwydd ar gamwedd, beichiog fydd,
ar gelwydd yr egora.
15 Cloddiodd ef bwl hyd eigion llawr,
o fwyriad mawr i'r truan:
Ac ef a fyrrhiodd ymron bawdd,
i'r dyfn i'w glawdd ei hunan.
16 Ei holl anwiredd ar ei ben,
o uchder nen, a ddigyn:
A Duw a ddymchwel, yr un wedd,
ei gamwedd ar ei goryn.

PSALM VII, VIII, IX, X.

17 I'm Harglwydd Dduw rhof finnau glod,
caf ganfod ei gyfiawnder:
A chaumolaf ei enw yn rhwydd,
yr Arglwydd o'r uchelder.

PSALM VIII.

O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth,
mor brydferth wyd drwy'r holl-fyd!
Dy enw a'th barch a roifft uwch ben
daear ac wybren hefyd.
2 Peraifft it' nerth o enau plant,
a rhai a fignant beunydd,
Rhag d'elynon: tawed, am hyn,
y gelyn a'r difaludd.
3 Wrth edrych ar y nefoedd faith,
a gweled gwaith dy fyfodd,
Y lloer, y fer, a threth y rhod,
a'u goiold mor gyfannedd;
4 Pa beth yw dŷn, it' i'w goff hau,
o ddonniau ac anwyl-frain?
A pheth yw mab dŷn, yr un wedd,
lle rhoi ymgeledd cymmaint?
5 Ti wnaethost ddyn, o fraint a phris,
ychydig is angylion:
Mewn mawr ogoniant, parch, a nerth,
rhoifft arno brydferth goron.
6 Ar waith dy ddwyllaw is y nef
y gwnaethost ef yn bennaeth:
Gan ofod pob peth dan ei draed,
iddo y gwnaed llywodraeth:
7 Defaid, gwartheg, a holl ddâ maes,
a'r adar llâes eu hefyll:
Ehediaid nef, a'r pysg o'r don,
fy'n tramwy'r eigion erchyll.
8 O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth,
mor brydferth wyd drwy'r holl-fyd!
Dy enw a'th barch a roifft uwch ben
daear ac wybren hefyd.

PSALM IX.

CLODFORAF fi fy Arglwydd Ioan,
o'm calon, ac yn holl hollawl:
Ei ryfeddodau rhof ar led,
ac mae'n ddyled eu canmawl.
2 Byddaf fi lawen yn dy glod;
ac ynod gorfoleddaf:
I'th enw (O Dduw) y canaf glod;
wyd hynod, y Goruchaf.
3 Tra y dychwelir draw'n eu hol
fy holl elynol luoedd:
Llithrant o'th flaen, difethir hwy,
ni ddon' hwy mwy i'w lleoedd.
4 Can's rhoifft fy marn yn fatter da,
gwnaethost eisteddfa union:
Eisteddaifft ar y gwir, yn siwr
tydi yw'r Barnwr cyfion.
5 Ceryddaisft a distrywaifft di
y cenhedlaethi cyndyn:
Diwreiddiaifft ynfyd yn y bôn,
ni bydd byth fon am danyn'.
6 Distrywiaifft dithau (elyn glas)
do lawer dinas hyfryd:
Darfu dy nerth byth, darfu hyn,
a'r cof o honyn' hefyd.
7 Ond yr Arglwydd i'w nerth a fydd,
ac yn dragywydd pery;
A pharod fydd ei faingc i farn,
a chadarn ydyw hynny.
8 Can's efe a farna y byd,
a'r bobl i gyd fydd ynddo,
Trwy gyfiawnder, heb ofni neb,
a thrwy uniondeb rhagddo.
9 Gwna'r Arglwydd hefyd hyn wrth raid,
trueniaid fo'u hymddiffyn;

Noddfa a fydd i'r rhai'n mewn pryd,
pan fo caledfyd arny'n'.
10 A phawb a'th edwyn, rhon' eu cred
a'u holl ymddiried arnad:
Can's ni adewailt (Arglwydd) neb
a geisio i'w wyneb attad.

11 Molwch chwi'r Arglwydd, yr hwn fydd
yn sanctaidd fynydd Seion:
A d'wedwch i'r bobl fal yr oedd
ei holl weithredoedd mawrion.
12 Pan chwilio ef am waed neu drais,
fe gofia lais y trauin:
Pan eisteddo ar faingc y frawd,
fe glyw y tlawd yn gormain.
13 Dy nawdd, Arglwydd, dydi im' fydd
ddyrchafydd o byrth angau:
A gwel fy mlinder gan fy nghas,
y fydd o'm cwrpas innau.
14 Fel y mynegwyf dy holl wŷrth,
a hyn ym mhyrth merch Seion:
Ac fel y bwyf lawen a fraeth
i'th iachawdwriaeth dirion.
15 Y cenhedloedd cloddiafent ffos,
lle i' fuddent, agos boddi:
I arall lle cuddiafant rwyd,
eu traed a faglwyd ynddi.
16 Yr Arglwydd nef fal hyn yn wir
adwaenir wrth ei farnau:
A'r annuwiol a wnaethai'r rhwyd,
yn hon y daliwyd yntau.
17 Yr annuwiol i uffern aed,
ac yno gwnaed ei wely:
A'r rhai 'ollyngant Dduw dros gof,
bydd yno fyth eu lletty.
18 Can's byth y gwirion a'r dŷn tlawd
hyd ddydd brawd ni's anghofir:
Y gweiniaid a'r trueniaid, hwy,
eu gobaiith mwy ni cholir.
19 O cyfod, Arglwydd, yn dy wŷn,
na ad i ddyn mo'th orifod:
Barna'r cenhedloedd gar dy fron,
a'th farn yn union gofod.
20 Gyrarnyt, Arglwydd, ofn dy rym,
yn awchlym i'th elynion:
Fel y gwybyddont, pe baeut mwy,
nad ydynt lwy ond dynion.

PSALM X.

O Arglwydd, pa'm y fesi di
oddiwrthym ni cyn belled?
Pa'm yr ymguddi di a'th rym,
pan ydym mewn caethiwed?
2 Y drygrai fydd yn blino'r tlawd,
gan drallawd, a chan falchder:
Yn y dichellion a wna'r rhai'n,
hwynt hwy eu hunain dalier.
3 Hoff gan ddyn drwg ei chwant ei hun,
pawb yn gyttûn â'i bechod:
Bendithio macl ydyw eu fwydd,
a'r Arglwydd maent i'w wrthod.
4 Yr annuwiol ni chais Dduw Ner
(mae ef i'w falchder cyfuwch)
Ni chred ef, ac ni feddwl fod
un fath awdurdod goruwch.
5 Am fod ei ffyrdd mewn llwyddiant hir,
ni wel mo'th wr gyfammod:
Bydd dordyn wrth elynion mân,
fel chwythu tân mewn forod.
6 Fe dd'wedodd hyn â'i feddwl syth,
Ni ddigwydd byth im' adfyd:
Ni'm symmudir o oes i oes,
ni chaf na gloes na drygfyd.

PSALM X, XI, XII, XIII, XIV.

7 Yn ddichellgar, yn dwyllgar iawn,
a'i fain yn llawn melleddion:
Tan ei dafod y mae camwedd,
a thraws anwired crenlon.
8 Mewn cilfechyd y disgwyl fan
i ladd y truan gwion:
Ac ar y tlawd a llygad llym
yn dangos grym ei galon.

9 Fe orwedd fel y llew i'w ffau,
i fwrw ei faglau trawfion:
Y gwan a'r tlawd a dyn i'w rwyd,
ac yno daliwyd gwion.
10 Fe dychan, fe a'ngrymma i hun,
fel un ar farw o wendid:
Ac ef yn gryf, a fel yn wael,
ar wan i'w galon ei ergyd.

11 Yn ei galon d'wedodd am Dduw,
nad ydyw yn gofidur:
Cuddiodd ei wyneb, ac ni wel
pa beth a wnel creadur.
12 Cyfod, Arglwydd, dyrha dy law,
dy fod i'n cofsiw dangos:
Ac nac anghofia, pan fo rhaid,
dy weiniaid a' th werinos.

13 Paham y cablant hwy wir Dduw,
yr anwir annuw lledffrom?
Pa'm y meddylant arnat ti,
nad ymofyni m danom?
14 Gwelait hyn: can's canfyddi drais,
a choipi falais anfad:
Tydi yw gobaiith tlawd, a'i borth,
a chymmorth yr ymddifad.

15 Tor ymaith yr annuwiol rym
yn gylm, a'r malefius:
Cais allan eu hanwired hwy,
ni chai di mwy'n ddrygonus.
16 Yr Arglwydd fydd yn Frenhin byth,
ef yw'r gwehelyti Lywydd:
Disfrywiwyd pob cenhedlaeth gref
o'i dir ef yn dragwydd.

17 Duw, gweddi'r gwan a glywaist di,
ac a gyfuri'r galon:
Tro eilwaith atom y glust dau,
a chlyw weddïau ffyddlon.
18 Tros yr ymddifaid y rhoi farn,
a'r gwan fydd cadarn bellach:
Megis na's gall daearol ddyn
mo'r pwyfo arny'n mwyach.

PSALM XI.

CREDAF i'r Arglwydd yn ddi-nam;
paham y d'wedwch weithian
Wrth f'enaid, Hwnt, a hed i'w fryn,
fel wrth aderyn bychan?
2 Wele'r annuwiol a'u bwiau,
a'u cawell faethau'n barod,
Am wirioniaid yn llechu'n fain,
i faethu'r rhai'n o gyfgod.

3 Y seilfain oll i lygredd aeth:
ond beth a wneith y gwion?
Mae'r Arglwydd yn ei ddinas gref,
fe weryd ef y cyfion.

4 Yr Arglwydd o'i orfoddfa fry
at y tlawd try ei olwg:
Gweithredoedd holl hiliogaeth dŷn
i'w lygaid ydyn' amlwg.

5 Mae'r Arglwydd o'r naturiaeth hon,
praf gyfion er ymgeledd:
Oud cas yw gan ei enaid fo
ddyn drwg a hoffo wagedd.
6 Ar bechaduriaid marwor tan
a brwymlan a ddaw'n gawod.

A gwylt tymhetlog uchel iawn,
fal dyna lawn wialennod.

7 Can's cyfion ydyw'r Arglwydd Ner,
cyfiawnder mae'n ei garu:
A'i wyneb at yr union try,
a hynny i'w yng' leddu.

PSALM XII.

O-Achub bellach, Arglwydd cu,
fe ddaru'r trugarogion:
A'r holl wirionedd ar ball aeth
o blith hiliogaeth dynion.
2 A gwefus gweniaith d'wedant flug,
er twyll a hug i'r eiddynt:
A chalon ddyblyg, yr un wedd,
y cair oferedd ganddynt.

3 Yr Arglwydd torred, o'i farn faith,
wefusau'r gweniaith diles:
A'r holl dafodau fffroftus iawn
a fyddo llawn o rodres.

4 Gallwn orfod o nerth tafod,
dwy wefus y fydd eiddom:
Fal hyn y d'wedant hwy yn rhwydd,
A phwy fydd Arglwydd arnom?

5 Yntau ein Duw a dd'wedodd hyn,
Rhag llethu'r gwaelddyn codaf:
Y dŷn gofidus, tlawd, a'r caeth,
mewn iechydwrïaeth dodaf.

6 Pur iawn yw geiriau'r Arglwydd nef,
a'i ddewid ef fydd berffaith,
Fel arian o fwrn, drwy aml dro,
wed'i goeth buro seithwaith.

7 Ti, Arglwydd, yn ol dy air di,
a'i cedwi mewn hyfrydwch
Byth rhag y ddrwg genhedlaeth hon,
dy weision i gael heddwch.

8 Pan ddyrhaer y trawfion blin,
da ganddyn' drin anwired:
Felly daw dynion o bob parth
i fwyfwy gwarth o'r diwedd.

PSALM XIII.

PA hŷd, fy Arglwydd, Dduw dilŷth?
a'i byth yr wyf mewn anghof?
Pa guddio'r wyd (O Dduw) pa hŷd,
dy lŷn wyneb-pryd rhagof?

2 Pa hŷd y rhed meddyliau tro
bob awr i ffin o' nghalon?
Pa hŷd y goddefaf y dir,
dra codir fy nghafeion?

3 O Arglwydd, edrych arnaf fi,
a chlyw fy ngweddi ffyddlon:
Agor fy llygaid, rhag eu cau
ynghyfga angau ddigllon.

4 Pe llithrwn ddim (rhag maint yw'r llid)
fo dd'wedid fy nghorchfygu:
A llawen fyddai fy holl gas;
dal fi o'th ras i fynu.

5 Minnau'n dy nawdd a rois fy ffydd,
a'm holl lawenydd eithaf:
Canaf i'm Duw a'm helpiodd i;
gwnaf gerddi i'r Goruchaf.

PSALM XIV.

FE dd'wedai'r ynyd nad oes Duw,
ac felly hyw drwy goegni:
Ymlygru'n ffaidd, ni chais gel?
nid oes a wnel ddaioni.

2 O'r nef yr edrychodd yr Ion
ar holl drigolion daear,
A roddai naeb ei goel ar Dduw,
a cheisio byw'n ddicalgar.

PSALM XIV, XV, XVI, XVII.

- 3 Fe giliodd pawb at lygredd byd,
ymdroent i gyd mewn brynti:
Nid oes un a wnel well na hyn,
nac un a fyn ddaioni.
- 4 Eu gwddf fy fêdd agored cau;
maent â thafodau 'llywgar:
A gwenwyn lindys fy'n parhau
dan eu gwefufau twyllgar.
- 5 A'u genau llawn (fel gwenwyn lith)
o felfdith, ac o futtledd:
Ac anian eidd yw eu traed
i dywallt gwaed a dialedd.
- 6 Diftryw ac anhap fy'n eu ffyrdd;
ni 'dwaenant brif-ffyrdd heddwch:
Nid oes ofn Duw'n eu golwg hwy;
ni cheifant mwy 'difeirwch.
- 7 Pa'm? oni wyddant hwy eu bod
drwy bechod, y modd yma,
Yn ytu fy mhobl, a'u cildroi,
un wedd â chnoi y bara?
- 8 Gweddio 'r Arglwydd hwy ni wnaut;
yn hyn dychrynant luoedd:
Am fod Duw 'n dala gyd â'r iawn,
yn un â'r cyfiaw'n bobloedd.
- 9 Gw'radwyddech gynt gyngor y tlawd,
fal y gwnewch drallawd etto:
Am i'r tlawd gredu y doe llwydd
oddiwrth yr Arglwydd iddo.
- 10 Pwy a all roi i Israel,
o Seion uchel, iechyd?
Pwy ond ein Duw? yr hyn pan wnel,
bydd lago ac lif'el hyfryd.

PSALM XV.

- DYWAID** i mi, pa ddy'n a drig
i'th lys barchedig, Arglwydd?
A phwy a crys ac a fydd
ym mynydd dy faneteiddrwydd?
- 1 Yr hwn a rodia 'u berffaith dda,
yr hwn a wna gyfiawnder:
A'r hwn a draetha o'i galon wir,
a drig ar dir uchelder.
  - 3 Yr hwn ni ddywaid, ac ni wna,
ddim ond o'r da hwygilydd:
Ac ni chynnwys y rhai a ron'
i'w cymmydogion g'wilydd.
  - 4 Yr hwn fydd i'th yn ei fryd,
yn caru 'i gyd griff'nogion:
Yr hwn fy'n ofni 'r Arglwydd Dduw,
ac fydd yn byw yn ffyddlon.
- Yr hwn ni thyng ddim ond y gwir,
er dir neu niweid iddo:
5 Ac ni ro ei arian yn llog,
er dwyn cymmydog dano.
Na gwobr, na rhodd, yr hwn ni fyn,
er dal yn erbyn gwirion.
A wnelo hyn, ni lithra fyth,
fe gaiff y ddilyth goron.

PSALM XVI.

- CADW** fi, Dduw; can's rhois fy mhwys
a'm coel yn dradwys arnad:
- 2 Fy Arglwydd wyd; mac dan fy mron
y gyffes hon yn wastad.
Nad lles i't' yw, na'm dâ, na'm rhin;
3 ond i drin faint daearol:
I lefu 'r rhai'n fy 'wyllys yw,
y rhai fy'n byw'n rhinweddol.
  - 4 I'r rhai a redant at dduw gau,
y daw gofidiau amlder:
Eu diod offrw'm o waed, ni
offrymmaf fi un amier;

- 5 Ni henwaf chwaith. Yr Arglwydd yw
fy modd i fyw, a'm phiol:
A thydi, Ior, fy'n rhoi 'mi ran,
a chyfran yn ddigonol.
- 6 A thrwy Dduw fyrthiodd i mi ran
o fewn y fan hyfrydaf:
Digwyddodd imi, er fy maeth,
yr etifeddiaeth lanaf.
- 7 Bendithiaf finnau Dduw fy Ior,
hwn a roes gyngor ymy:
F'arennau hefyd, ddydd a nos,
fydd im' yn dangos hynny.
- 8 Rhois fy Ner (bob awr) gar fy mron;
o'r achos hon ni lithraf:
Can's mae ef ar fy nehau law;
yma na thrâw ni fyllaf.
- 9 O herwydd hyn, llawen a llon
yw fy nghalon: ac eilwaith,
Hyfryd yw fy mharch a di-ddig,
a'm cnawd a drig mewn gobaith.
- 10 Can's yn uffern ni edi di
mo'm henaid i, i aros:
Na'th anwyl Sanct (drwy naws y bedd)
i weled llygredd ceufos.
- 11 Dangosi im' lwybr i fyw'n iawn;
dy fron yw'r llawn llawenydd:
Can's yn dy nerth, nid yn y llwch,
mae digrifwch tragwydd.

PSALM XVII.

- O** Clyw gyfiawnder, Arglwydd mad
y'tyr fy nâd i'th gryhwyl:
Clust ymwrando â'r weddi fau,
fydd o wefufau didwyll.
- 2 Disgwylia 'marn oddiwrthyt ti;
can's da y gweli 'r union:
Profaist a gwyddost ganol nos
mor ddiddos ydyw 'nghalon.
  - 3 Pan chwiliaist fi (da yw dy gof)
ni chefaist ynof gamwedd:
Fy myfer mad, na'm meddwl llacs,
na ddoed i faes o'm dannedd.
  - 4 I ochel cydwaith dynion drwg,
drwy d'air a'th amlwg gyngor,
Ffordd y dŷn trawgryf haerllug llym,
fe ddylgwyd ym' ei hepgor.
  - 5 Ond yn dy union lwybrau di,
Duw, cynnal fi yn wastad:
Rhag lithro allan o'th iawn hwy!
Duw, disgwyl fy ngerddedad.
  - 6 Galw yr wyf arnad, am dy fod
yn Dduw parod i wrando:
Gostwng dy glust, a chlyw yn rhodd
fy holl ymadrodd etto.
  - 7 Cyfranna dy ddaionus rad
(tu'r hwn wyt Geidwad ffyddlon)
I'r rhai fy'n ymroi dan dy law,
rhag broch a braw y trawfion.
  - 8 Cadw fi'n anwyl rhag eu twyll,
fel anwyl ganwyll llygad:
Ynghyfogd dy adenydd di
O cadw fi yn wastad:
  - 9 Rhag yr annuwiol a'u mawr bwys,
a rhag fy nghyfrwys elyn,
Y rhai a gais fy enaid i,
gan godi yn fy erbyn.
  - 10 Maent hwy mor dordyn ac mor fras,
ac yn rhy gas eu geiriau:
Ac yn rhoi allan ffroit ar led,
gan falched eu parablaau.
  - 11 Maent hwy yn amgylchu yn flin
lle yr ym ni'n cynnwyr,

PSALM XVII, XVIII.

Ac a'u golygon tu a'r llawr,
mewn gwg a thramawr hyder.
12 Maent hwy fel llew, dan godi gwrych,
a fai'n chwennych yglyfaeth:
Neu fel llew ifanc (er ei les)
a geisiai loches hyfaeth.
13 Cyfod, Arglwydd, o'i flaen ef saf;
dy help a gaf i'm henaid:
A tharo i lawr a' th gledddyf noeth
yr enwir fflamboeth tanbaid.
14 Rhag gwyr dy law, rhag gwyr y byd,
fy a'u rhan i gyd oddiyma,
Gan lenwi boliau, a rhoi i'w plant
yn fawr eu chwant a'u traha.
15 Minnau mewn myfyr, fel mewn hŷn,
a welaf lun d' wynebpryd:
A phan ddiunwyf o'r hŷn hon,
y byddaf ddigon hyfryd.

PSALM XVIII.

O Ior fy ngrym, caraf di'n fawr,
fy nghreiglau, tŵr f' ymwared:
2 Fy Naf, fy nerth, fy nawdd, fy Nuw,
hwn yw fy holl ymddiried.
3 Pan alwyf ar fy Ior hynod,
i'r hwn mae clod yn gyfion:
Yna y'm cedwir yn ddiâu
rhag drygau fy nghaeion.
4 Gofidion angau, o bob tu,
oeddynt yn cyrchu m' herbyn:
A llifodd afonydd y fall
yn ddiball, er fy nychryn.
5 Pan ydoedd fywaf ofn y bedd,
a gwaeddyd ddiwedd, arnaf,
Ag arfau angau o bob tu,
a'm cas yn nefeu attaf:
6 Yna y gelwais ar fy Ner;
ef o'r uchelder clywodd:
A'm gwaedd a ddaeth hyd gar ei fron,
a thirion y croesawodd.
7 Pan ddigiodd Duw, daeth dacar-gryn,
a fail pob bryn a siglodd:
A chyffro drwy'r wlad ar ei hŷd,
a'r holl fyd a gynhyrfodd.
8 O'i enau tân, o'i ffroenau tarth,
yn'nynu pob parth wybren:
9 A chan gymylau dan ei draed,
du y gwnaed y ffurfafen.
10 Ac fal yr oedd ein Ior fel hyn
uwch cerubyn yn hedeg:
Ac uwch law adenydd y gwŷnt
mewn nefol helynt hoywdeg.
11 Mewn dyfroedd, a chymylau fry,
mae i' wely, heb ei weled:
12 Ac yn eu gyrru'n genlysg mân,
a marwor tân, i wared.
13 Gyrrodd daranau, dyna i' lef,
gyrrodd o'r nef genhadon:
14 Cenillyg, marwor tân, mellu yn gwau;
fal dyna i' saethau poethion.
15 Distrywiwyd dy gas: felly gynt
gan chwythiad gwŷnt o'th enau,
Gwaferait di y moroedd mawr;
gwelwyd y llawr yn olau.
16 Felly gwnaeth Duw a mi'r un modd;
anfonodd o'r uchelder,
Ac a'm tynnodd o'r lle yr oedd
i'm hamgylch ddyfroedd lawer.
17 Fe a'm gwaredodd Duw, fal hyn,
oddiwrth fy ngelyn cadarn:
Yn rhydwim imi, am ei fod,
rhof innau glod hyd ddyddfarn.

18 Safent o'm blaen, ni chawn ffordd rŷdd,
tra sum yn nydd fy ngofid:
Ond yr Arglwydd ei oedd i'm dal,
a'm cynnal yn fy ngwendid.
19 Fy Naf ei hun a'm rhoes yn rhydd,
fe fu Waredydd ymy:
Ac o dra serch i mi y gwnaeth,
na hawn i gaeth ond hynny.
20 Yr Arglwydd a'm gobrwy a'n ol
fy ngwaftadol gyfiawnder:
Ac yn ol glendid fy nwy law,
tâl im' a ddaw mewn amfer.
21 Can's ceisiaf ffyrdd fy Arglwydd Ner,
ni wneuthum hyder ormod,
Na dim 'geler erbyn fy Nuw;
gochelaif gyfryw bechod.
22 Can's ei ddeddfau mae'n ger fy mron,
a'i hollawl gyfion farnau:
Ac ni rois heibio'r un o'rhai'n;
hwy jnt fy nghoelfain innau.
23 Bŷm berffaith hefyd o'i flaen, ag
ymgedwais rhag byw'n rhyddrwyg:
24 A'r Arglwydd gobrwydd fi'n llawn,
yr hyn fu'n iawp i'w olwg.
25 I'r trugaróg, trugaredd rhoi;
i'r perffaith, troi herffeithrwydd:
26 A'r glân gwnei lendid, ac i'r tyn
y byddi gydun, Arglwydd.
27 Can's mawr yw dy drugaredd di,
gwaredd i'r truan tawel:
Ac a oftyngi gar dy fron
rai a golygon uchel.
28 Ti a oleu'i nghanwyll i;
am hynny ti a garaf:
Tydi a droi fy nos yn ddydd,
a'm tywyll fydd goleuaf.
29 Oblegid ynot ti, fy Naf,
y torraf trwy y fyddin:
Ie'n fy Nuw y neidia'n llwyr,
be tros y fagwyr feinir.
30 Ys perffaith ydyw ffordd Duw nef,
a'i air ef fydd buredig:
Ac i bob dŷn yddo a gred,
mae'n fweled bendigedig.
31 Can's pwy fydd Dduw? d'wedwch yn rhwydd:
pwy ond yr Arglwydd nefol?
A phwy fydd graig onid ein Duw
lef, difgl yw'n dragwyddol.
32 Duw a'm gwregydd i a nerth,
a rhoes im' brydierth lwybrau:
33 Fe roes fy nbraed ar hy-lwybr da,
gorfeddfa'r uchel fannau.
34 Efe fy'n dysgu rhyfel ym',
gan roi grym i'm pawennau;
Fel y torrif bwa o ddur
yn bryfur rhwng fy mreichiau.
35 Daeth o'th ddaioni hyn i gyd,
rhoist darian iechyd ymy:
A'th law ddeau yr wyd i'm dwyn,
o'th fwnder yr wy'n tyfu.
36 Ehengaist imi hwybrau teg,
i redeg buan gamrau:
Nid oes ynof un cymmal gwan,
ni wegian fy mynyglau.
37 Eridiais i fy nghas yn llym,
a daethym i'w goddiwedd:
Ac ni throis un cam i'm hol mwy,
nes eu bod lwy'n gelanedd.
38 Gwnaethum arnynt archollion hyll,
fel sefyll na's gallafant:
Ond, trwy ammharch i'w cig a'u gwaed,
i lawr dan draed iyrthafant.

PSALM XVIII, XIX, XX, XXI.

39 Gwregysfaist fi â gwregys nerth,
at wres ac an-gerth rhyfel :
A'r rhai a ddaeth i'm herbyn i,
a gwypaist di'n ddiogel.

40 Fal hyn y gwnaethost imi gau
ar warrau fy ngelynyon :
A'm holl gas a ddifethais i,
rhois hwynt i weiddi digon.
41 Ac er gweiddi drwy gydol dydd,
ni ddoe achubydd atynt :
Er galw'r Arglwydd, ni ddoe neb
a roddai ateb iddynt.

42 Maluriais hwy fel llwch mewn gwynt,
fel dyna helynt cnydd :

Ac mi a'u fetlirais hwynt yn ffron,
fel pridd neu dom heolydd.

43 Gwaredaist fi o law fy nghas,
rhoist bawb o'm cwmpas danaf :
Doe rhai ni welent fi erioed,
â llaw a throed hyd ataf.

44 A ddaw ufudd-dod, ond fo gaid
gan blant estroniaid gelwydd :

45 A phlant estroniaid twyll a wpant,
ond crynant i'w statellydd.

46 Eithr hyw yw'r Arglwydd ar fy mhlaid,
fy nghraig fendigaid hefyd :
Dyrchafer Duw; ynddo ef trig
fy nerth, a'm hunig iechyd.

47 Fy Nuw tra fo a'i nerth i'm dal,
rhoi dial hawdd y gallaf :

A rh'oli pobloedd : can's efô
fydd yn eu t' wyfo ataf.

48 Fy ngwaredydd, am dyrchafydd,
o chyfyd rhai i'm herbyn,
Wyt ti, O Dduw : a'm dug ar gais
rhag drwg a thrais y gelyn.

49 Am hyn canmol di yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw y lluoedd :

Canaf dy glod; a hyn fydd dysg,
yn mysg yr holl genhedloedd.

50 Duw fydd yn gwneuthur (o'i fawr rad)
fawrhâd i frenhin Dafydd :

Ac i'w Enneiniog ei wellâd,
ac i'w had yn dragwydd.

PSALM XIX.

DATGAN y nefoedd fawredd Duw,
yr unhyw gwna'r ffurfafen :

2 Y dydd i ddydd, a'r nos i nos,
fy'n dangos cwsr yr wybren.

3 Er nad oes ganddynt air nac iaith,
da' dywaid gwaith Duw Lywydd :

Diau nad oes na mor, na thir,
na chlywir eu lleferydd.

4 Aeth eu sain hwy drwy yr holl fyd,
a'u geiriau hyd eithafodd :

Yr haul-eg a'i gwmpas fydd bell,
a'i babel yn y nefoedd.

5 O'r hon y cyfyd ef yn rhod,
fel priod o'i orweddfa :

I'w gwrs cyrch, drwy lawenydd mawr,
fel cawr yn rhedeg gyrfa.

6 O eithaf hyd eithafodd nef
y mae ef a'i amgylchiad :

Ac ni all dim (lle rhydd ei dro)
ymguddio o'i oleuad.

7 Dysg yr Arglwydd fydd berffaith ddawn,
a dry i'r iawn yrenaid :

Felly rhydd ei wir dytiolaeth
wybodaeth i'r fyddloniaid.

8 Deddfau Duw ion ydynt union,
llaweniant galon ddiddrwg :

A'i orehymyn fydd bur ddiau,
a rydd olau i'r golwg

9 Ofn yr Arglwydd fydd lân, a byth
y pery'n ddilyth hyfryd :

Barnau'r Arglwydd ynt yn wir llawn
i gyd, a chyfiawn hefyd.

10 Mwy deifyfiedig ynt nag aur,
ie na choeth-aur lawer :

Melyfach hefyd ynt na'r mel,
ies dagrau ier-fel tyner.

11 Can's ynddynt dygir fi, dy was,
ar addas, a'r unionder :

A'r holl gam fy o'u cadw nhwy,
felly ceir gofwrwy lawer.

12 Er hynny i gyd, pwy a all
iawn ddeall ei gamweddau ?

O gwna fi'n lân (a bydd ddiddig)
o'm holl guddiedig feiau.

13 Duw attal feiau rhytyg, chwant,
na thyfant ar fy ngwarthaf :

Yno byddaf wedi 'nglanhau
o'm holl bechodau mwyaf.

14 O Arglwydd, fy Mhrynwr a'm nerth,
bydded yn brydferth gennyd

Fy 'madrodd pan ddél gar dy fron,
a'm myfyr calon hefyd.

PSALM XX.

GWRANDAWED di yr Arglwydd Ncr,
pan ddél cyfyngder arnad :

Enw Duw Jacob ein Duw ni,
a'th gadwo di yn wastad.

2 O'i gysleg rhodet it' help a nerth,
a braich o brydferth Seion :

3 Cofied dy offwrwm poeth a'th rodd,
bo' rhai'n wrth fodd ei galon,

4 Rhodet iti, wrth dy fodd dy hun,
dy ddymun a'th adduned :

Dy twriad iach a'th arfaeth tau,
a'th weddiau gwrandawed.

5 Yn enw ein Duw gorfoleddwn
yn hy, a chodwn faner :

A'th ddeifyfiadau gwnaed yn rhwydd
yr Arglwydd o'r uchelder.

6 Yr Arglwydd gweryd (felly gwn)
o'i gysleg drwn ei 'Neiniog :

Gwrendy ei arch, gyr iddo rym,
yn gyflym ac yn gefnog.

7 Rhai at gerbyddau rhont eu pwys,
rhai ar feirch ddwys ymddried :

Minnau ar enw'r Arglwydd Duw,
mai hwnnw yw'n ymwared.

8 Hwyl a'mroifant, a fyrtiafant
yn eu nerth eisoes yno :

Codafom a safafom ni,
O Dduw, a thi i'n llwyddo.

9 Cadw ni, Arglwydd, a'th law gref;
boed Brenhin y nef drofom :

Gwrandawed hwnnw arnom ni,
a'n gweddi pan y llefom.

PSALM XXI.

O ARGLWYDD, yn dy nerth a'th rin
mae'r Brenhin mewn llawenydd :

Ac yn dy iechyd, yr un wedd,
mae ei orfoledd beunydd.

2 Holl ddeifyfiad ei galon lân
iddo yn gyfan dodait :

Cael pob dymuniad wrth ei fodd,
ac o un rhodd ni phallaist.

3 Can's da'r achubait ei flaen ef
â doniau nef yn gyntaf :

PSALM XXI, XXII.

Ac ar ei ben (dŷfaionus Ion)
rhoit goron aur o'r puraf.
4 Ei a ofynodd gennyd oes,
a rhoddait hiroes iddo:
A hon dy rodd dros byth y bydd,
nid a'n dragwydd hebio.
5 I'th iachawdwriaeth y mae 'n hyw,
a mawr yw ei ogoniant:
Gofodait arno barch a nerth,
a phrydferth yw ei lwyddiant.
6 Rhoit dy fendithion uwch pob tawl,
yn rhodd drag'wyddawl iddo:
A llewyrch d' wyneb byth a fydd
yn fawr lawenydd arno.
7 Am fod y Brenhin yn rhoi 'i gred
a'i 'mddiried yn yr Arglwydd:
Dan nawdd y Goruchaf tra fo,
gwn na ddaw iddo drwgwydd.
8 A thydi, Arglwydd, a'th law lân,
cei allan dy elynion:
Rhag dy ddeheulaw (er a wnant)
ni ddiangant dy gafeion.
9 Di a'u gofodi 'n nydd dy ddig,
fel ffwrnais ffyrng danllwyd:
Yr Arglwydd i'w lid a'u difa,
a'r tân a'u hysfa'n enbyd.
10 Diwreiddi di eu ffirwyth o'r tir,
a'u had yn wir ni thyecian':
11 Am fwiachu i't ddrwg dilen,
heb ddwyn i ben mo'u hamecan.
12 Ti a'u gofodi hwy'r naill du,
a thi a'th lu i'w herbyn:
Ac a lefeli dy fwau
at eu hwynebau cyndyn.
13 Ymddyrycha dithau, i' Arglwydd Gun,
i'th nerth dy hun a'th erid:
Nimau a ganwn, o'n rhan ni,
i foli dy gadernid.

PSALM XXII.

DANGOS, fy Nuw, fy Nuw a'm grym,
ba achos y'm gadewait:
Felt wyd o'm hiechyd, ac o'nad
fy mloeddiad; llwyr y'm pallait.
2 Fy Nuw, rwy'n llefain, tithau heb
roi im' mor ateb etto:
Bob dydd a nos mae 'nghri 'n ddi-ffael,
a heb gael mo'm dyhuddo.
3 A thi wyd sanct, sanct i barhau,
lle daw gweddïau 'n wastad:
A holl dy Israél, a'u clod,
a'u pwys a'u hyffod, attad.
4 Ynot gobeithiai 'n tadau ni,
a thydi oedd eu bywled:
Ymddiried ynot, Arglwydd hael,
ac felly cael ymwared.
5 Llefafant drwy ymddiried gynt;
da fuot iddynt, Arglwydd:
En haethub hwynt a wneitholt di,
rhag cyni, a rhag gw' radwydd.
6 Fo'm rhith innau megis prŷf,
nid fel gŵr cryf ei arfod:
Fel dirmyg dynion, a gwarth gwael;
a thybiant gael eu hyffod.
7 Pawb a'm gwclent, a'm gwaetworent,
ac a'm min-gammet hefyd:
Yigwyd eu pennau yn dra hŷ,
a chweddi hyanny d'wedyd.
8 Ar yr Arglwydd rhoes bwys a chred,
doed ef i'w wared allan:
Os myn ei ollwng ef ar led,
cymmered iddo 'i hunan.

9 Duw, tynnaist fi o groth fy mam,
rhoit ynot ddinam obaith,
Pan oeddwn i yn sugno hon,
ac a'i dwy fron a'm harchwaith.
10 Arnat ti bwriwyd fi o'r bru,
arnat ti bu fy 'mddiried;
Fy Nuw wyt ti o groth fy mam;
ffyddiais i't am fy ngwared.
11 Oddiwrthyf fi yn bell na ddos,
tra fo yn agos flinder;
I'm cymmorth i, gan nad oes neb
a drotho 'i wyneb tyner.
12 Buftych lawer, a chryfion iawn,
daethant yn llawn i'm gogylch:
A theiwr Bafan, o hob parth,
yn codi tARTH o'm hamgylch.
13 Egorant arnaf enau rhwth,
i'm bygwth, fel y llewod,
A faent yn rhoio eiffau maeth,
o rah yiglyfaeth barod.
14 Fel dwir 'rwyf fi 'n diferu 'n chwyrn,
a'm hefyd, figla'r rheini:
Fy nghalon o'm mewn darfu 'n llwyr,
fel cwyr a fai yn toddi.
15 Fel priddlestr mae fy nerth mor fwrth,
ynglyn wrth fy ngorchfannau
Mae fy nhasod: yr wyf mor drwch,
fy nghyfle yw llwch angau.
16 Can's cwn cylchafant fi, fy Ner,
a chadfa 'fgele'r ddiffaith:
Cloddiafant fy nwy law a'm traed,
ac felly gwnaed fy artaith.
17 A rhoio fy holl efgyrn i,
gan gulni, hawdd y gallaf:
Maent hwythau 'n gwelod hynny 'n wŷch,
bob tro yn edrveh arnaf.
18 Rhyngthyt i'w myf y dillad mau
yn rhannau dŷparchafant:
A hefyd ar fy mhrif-wig i
coelbrenni a fwrtafant.
19 Tithau, fy nerth, a'm Harglwydd da,
nac ymbella oddiwrthi y:
O bryfia, tydi yw fy mhorth;
a thyrd a chymmorth ymy.
20 O thyrd, ac achub yr oes tau
rhag ofn y cledau ffyrng:
A gwared o feddiant y ci
fy enaid i, fy 'n unig.
21 Ymddiffyn fi rhag y llew glwth;
dwg o'i tain rhwth fy enaid:
Achub, a gwrando fi yn chwyrn,
rhag cym yr unicorniaid.
22 Mynegaf finau d' enw yn bur
i'm brodyr yn yr orfodd:
Lle mwya'r gynulleidfa lân,
dy glod a wna'n gyfannedd.
23 Had Iago ac Israél, chwyhchw
rhaf ŷch yn ofni'r Arglwydd,
Drwy ofn y rhowch iddo foliant,
a rhowch ogoniant ebrwydd.
24 Can's ni'ch llyfodd, ni'ch dirmygodd,
ni chuddiodd ei wynebpryd:
Eithr gwrandaedd weddi y gwan,
a'i duchan yn ei adfyd.
25 Honot ti bydd, ac i ti gwedd
mewn aml orfodd y moliant:
I Dduw rhof f' addunedau'n llon,
gar bron y rhaf a'i hofiant:
26 Diwellir y tlodion: a'r rhaf
a geisai at yr Arglwydd,
A'i molant ef, fe gaiff (gwir yw)
eich enaid fyw'n dragwydd.

PSALM XXII, XXIII, XXIV, XXV.

- 27 Trigolion byd a dront yn rhwydd
at yr Arglwydd, pan gofiant:
A holl dylwythau 'r ddacar hon
dont gar ei fron, ymgyrrnant.
- 28 Can's yr Arglwydd hiau 'r deyrnas,
a holl gwmpas y bydoedd:
Ac uwch eu llaw of unig fydd
ben Llywydd y cenhedloedd.
- 29 Y cyfoethogion a fwyttant,
addolant yn eu gwynfyd:
Rhaf a ant i'r llwch gar ei fron,
arhai, baint meirwon hefyd.
- 30 Y rhaf 'n oll a'u had, yn un fryd,
gwnat iddo gyd wafanaeth:
A'r rhaf 'n i'r Arglwydd, drwy 'r holl dir,
a rifir yn genhedlaeth.
- 31 Dont, dangofant ei uniondeb,
y rhaf fydd heb eu geni:
Hyn a addawodd, ef a'u gwnaeth,
hynny a ddaeth o ddifn'.

PSALM XXIII.

- Y**R Arglwydd yw fy Mugail clau,
ni ad byth eisiau arnaf:
2 Mi gaf orwedd mewn porfa fras
ar lan dwfr gloywlas araf.
- 3 Fe goledd f' enaid, ac a'm dwg
'rhyd llwybrau diddrwg, cyfion:
Ermwyn ei Ew mawr dily's,
fe'm tywys ar yr union.
- 4 Pe rhodiwn (nid ofnwn am hyn)
yn nyffryn cyfod angau;
Wyd gyd â mi, a'th nerth, a'th ffon:
ond tirion ydyw 'r arfau?
- 5 Gofodai't fy mwrdd i yn fras,
lle'r oedd fy nghas yn gweled:
Olew i'm pen a chwppan llawn;
daionus iawn fu'r weithred.
- 6 O'th nawdd y daw y doniau hyn
i'm canlyn byth yn hylwydd:
Aminnau a breswylaf byth
â'm nyth yn nhŷ yr Arglwydd.

PSALM XXIV.

- Y**R Arglwydd pïau 'r ddacar lawr,
a'i llawnder mawr fy'n eiddo:
Yr Arglwydd bïau yr holl fyd,
a'r bobl i gyd fydd ynddo.
- 2 Can's fe roes ei fail hi a'i gwedd
yn rhyfedd uwch y moroedd:
Ac a'i gofododd hi yn lân
yn drigfan uwch llif-ddyfroedd.
- 3 Er hyn, pwy a ddringa yn hŷ
i gylfegri fry yr Arglwydd?
A phwy a faif â theilwng wedd
yngorfedd ei fanteiddrwydd?
- 4 Dyn â llaw lân, a meddwl da,
ac yn ddidraha 'i enaid:
Diorwag, ac ni roes un tro
er twyllo 'i gyfnefeifiad.
- 5 Gan yr Arglwydd y caiff hwn wllith
ei rasilawn fendith helaeth:
A chyfiawnder i bob cyfryw
gan Dduw yr iachawdwyriaeth.
- 6 Hon fy gan Dduw 'n genhedlaeth gref,
a'i ceisiant ef yn effro:
A geisiant d'wyneb, dyma 'n maeth,
tef gwir genhedlaeth lago.
- 7 Dyrchefwch chwi, byrth, eich pennau,
a chwithau ddorau bythol:
Can's Brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
sef pen bri gogoneddol.

- 8 Pwy yw'r Brenhin hwn gogonedol?
Arglwydd rhyfedd ei allu:
Yr Arglwydd yw, cyfion ei farn,
a chadarn i ryfelu.
- 9 Dyrchefwch chwi, byrth, eich pennau,
ehengwch ddorau bythol:
Can's Brenhin mawr daw i'ch mewn chwi,
Brenhin o fri gogonol.
- 10 Pwy, meddwich, ydyw'r Brenhin hwn,
a gofwn ei ogomiant?
Ior y lluoedd yw, Brenhin hedd,
a gogonedd, a ffyniant.

PSALM XXV.

- F**' Arglwydd, dyrchefais f' enaid i
hyd atiad ti yn union,
2 Fy Nuw, fy ngobaith, gwarth ni cha':
na lawenhâ 'ngelynyon.
- 3 Sawl a obeithiant ynot ti,
y rhei'ni ni w'radwyddir:
Gwarth i'r rhaf a wnel am i ham
ryw 'dwyll neu gam yn ddihir.
- 4 Arglwydd, dangos i'm' dy ffordd di,
a phar i mi ei deall:
Dyig, ac arwain fi yr un wedd
yn dy wirionedd diball.
- 5 Can's tydi ydwyd Dduw fy maeth,
a'm hiachawdwyriaeth unig:
Dy ddisgwyl yr wyf 'rhyd y dydd,
a hynny fydd i'm diddig.
- 6 O cofia dy nawdd a'th serch di,
a'th fawr doftun, Arglwydd:
Cofia fod ynot ti erioed
lawnddioed drugarowgrwydd.
- 7 Na chofia yr anwiredd mau,
na llwybrau fy ieuengctyd:
Ond, Arglwydd, cofia fy nghur i,
er dy ddaioni hyfryd.
- 8 Yr Arglwydd fydd union a da,
a'i ffydd im' noddfa ydynt:
Fe arwain (fel y mae yn rhaid)
y pechaduriaid ynddynt.
- 9 Fe ddyfge ei lwybrau mewn barn iawn
i'r rhaf ufuddiawn yfing:
Hyddyfge yw ei ffydd i bob rhaf
a fyddai oftyngedig.
- 10 I'r fawl a gadwo ddeddfau'r Ion,
a'i union dyttiolaethau,
Gwirionedd a thrugaredd fydd
ei lwydd yn ei lwybrau.
- 11 Er mwyn dy enw (O Arglwydd mau)
Dduw maddau fy anwiredd:
Can's fy nhrofeddiad i mawr yw;
mwy ydyw dy drugaredd.
- 12 Mae, pa ryw wr, yn ein mysg ni,
fydd yn pur ofni 'r Arglwydd?
Fe ddengys y ffordd iddo fo,
hon a ddewiso'n ebrwydd.
- 13 O hyn y caiff fy enaid cu
le i lettyu 'n effmwyth:
A'r holl ddacar hon, a'i gwellad,
a gânt ei had a'i dylwyth.
- 14 Ei holl ddirgelwch a ddyfge fo
i'r fawl a ofno 'r Arglwydd:
Ac o'i holl gyfanneddau glân
efe a'i gwna 'n gyfarwydd.
- 15 Tueddu'r wyf, fy Arglwydd mad,
yn waitad â'm golygon:
Can's ef yn unig (yn ddioed)
rhydd fy nau droed yn rhyddion.
- 16 Tro attaf, dod im' nawdd diddig;
can's unig wyf, a rhydlawd.

PSALM XXV, XXVI, XVII, XXVIII.

- 17 Gofidiau 'nghalon ynt ar led,
Duw, gwared fi o'm nychdawd.
- 18 Duw, gwel fy mlinder a'm poen fawr,
a madde 'n awr fy mhechod:
- 19 Gwel fy ngelnyon, a amhiant,
ac a'm casant yn ormod.
- 20 Cadw f' enaid, ac uchuh fi,
na wnclo 'r rheini 'm w'radwydd:
- Rhois fy mhwys arnat ti, fy Naf,
a rhodias mewn perfffeithrwydd:
- 21 Cadwed fi fy uniondeb maith;
can's rhois fy ngobaith ynod:
- 22 Duw, cadw di holl Israél,
gwared, a gwel ei drallod.

PSALM XXVI.

- B**ARN fi (O Dduw) a chlyw fy llais;
mi rodias mewn perfffeithrwydd:
Ac ni lithraf, am im' roi 'mhwys
yn llownddwsy ar yr Arglwydd.
- 2 Prawf di fy muchedd, Arglwydd da,
a hola ddull fy mywyd:
  - A manwl chwilia 'r galon fau,
a phrawf f' arenau hefyd.
  - 3 O flaen fy llygaid wyf ar led
yn gweled dy drugaredd:
  - Gwnaeth dal ar hynny ar bob tro,
im' rodio i'th wirionedd.
  - 4 Nid cyd-eistedd gyd â gwagedd,
neu goegwyr yn llawn malais:
  - 5 Cas gennyf bob annuwiol rith,
ac yn eu plith ni 'fsteddais.
  - 6 Mi olchaf fy nwy law yn lân;
can's felly byddan', f' Arglwydd:
  - Ac a dueddaf tu a'th gor,
ac allor dy sancteiddrwydd.
  - 7 Y modd hyn teilwng yw i mi,
huofogi dy foliant:
  - Sef, addas i mi fod yn lân,
i ddatgan dy ogoniant.
  - 8 Arglwydd, cerais drigfan dy dŷ,
lle 'r cry' dy anrhydedd:
  - 9 N'ad f' enaid i a'm hoes, ynghyd
â'r gwaeddyd, llawn anwired.
  - 10 Eu dwylaw hwynt sy 'fgeler iawn,
y maent yn llawn maleisiau.
  - A dehau law yr holl rai hyn
fy'n arfer derbyn gwobrau.
  - 11 Minnau 'n ddiniwceid (felly gwedd)
ac mewn gwirionedd rhodias:
  - Gwared fi drwy dy ymgeledd,
cymmer drugaredd arnaf.
  - 12 Fe saif fy nhroed i ar yr iawn,
ni syf o'r uniawn droedfedd:
  - Mi a'th glodforaf, Arglwydd da,
lle byddo mwya 'r orfedd.

PSALM XXVII.

- Y**R Arglwydd yw fy ngoleu 'gyd,
a'm hiechyd: rhag pwy 'r ofnaf?
- Yr Arglwydd yw nerth f' oes: am hyn,
rhag pwy doe ddychryn arnaf?
- 2 Pan ddaeth rhai anfad, sef fy nghas,
o'm cwmpas er fy llyngcu,
Lithrafant, a chwympasant hwy,
ni ddaethant mwya i fyddu.
  - 3 Ni ddoe ofn ar fy nghalon gu,
pe cyrchai llw i'm herbyn:
  - Neu pe codai gâd y modd hwn,
mi ni wan-fyddiwn ronyon.
  - 4 Un arch a erchais ar Dduw Naf,
a hynny a archaf etto:
  - Cael dyfod i dŷ 'r Arglwydd glân,
a bod â'm trigfan ynddo:

- 1 gael ymweled â'i deml dŷ,
a hyfryd ofteg ynddi,
Holl ddyddiau f' einioes: sef wyf gaeth
o fawr hiraeth am dani.
- 5 Can's y dydd drwg fo'm cudd efe
i'w habell neu ddirgelfa;
I'w breswylfod, fel mewn craig gref,
caf gantho ef orphwysfa.
- 6 Bellach fe'm codir uwch fy nghas,
fydd mewn galanas ymy:
Aberthaf, caraf, mola'r lon,
yn ffyddlon byth am hynny.
- 7 Gwrandao arnaf, fy Arglwydd byw,
bryfia a chlyw fy oernad:
Trugarha wrthyf, gwel fy nghlwyf,
y pryd y galwyf arnad.
- 8 Fel hyn mae 'nghalou o'm mewn;
yn holi ac yn ateb:
Ceiswch fy wyneb ar bob tro;
fy Nuw, rwy'n ceisio d'wyneb.
- 9 Na chuodd d'wyneb, na lys dy was;
fy mhorth a'm hurddas fuost:
Duw fy iechyd, na wrthod fi;
O paid a forri'n rhydoft.
- 10 O gwrthyd fi fy nhad a'm mam,
a'm dinam gysnefeidiaid:
Gweddia 'r Arglwydd; ef, er hyn,
o'i ras, a dderbyn f' enaid.
- 11 Duw, dyg i mi dy ffordd yn rhwydd,
o herwydd fy ngelnyon:
Ac arwain fi, o'th nawddol rad,
yn waitad ar yr union.
- 12 Ac na ddyro fi, er dy ras,
wrth fodd yr atcas elyn:
Can's ceisiodd fy nghateion mau
dyffion gau yn fy erbyn.
- 13 Oni bai gredu honof fi,
bwm wrth fron torri 'nghalon,
Y cawn i weled da Duw 'n rhad
o fewn gwlad y rhai bywion.
- 14 Disgwyl di ar yr Arglwydd da,
ymwrola dy galon:
Ef a rydd nerth i'th galon di,
os iddo credi'n ffyddlon.

PSALM XXVIII.

- A**TTAD (Ion fy nerth) y rhof les;
Duw nef, na fydd di fyddar:
Os tewi, rhag fy myn'd mor drift,
a bod mewn cist dan ddaear.
- 2 O Arglwydd, erglyw fy llais i,
a derbyn weddi bruddaidd:
  - Pan godwyf fy nwy law o bell,
Duw, tu a'th gafell sanctaidd.
  - 3 Ac na ddarostwng fi, fy Ior,
dan ddwylo 'r annuwiolion:
Y rhai fy'n arwain minau mel,
a rhyfel yn eu calon.
  - 4 Yn ol hwriad eu calon gau,
a'r twyll ddyfeisiau eiddynt,
Yn ol eu drwg weithredoedd hwy,
Duw, tal eu gobrwy iddynt.
  - 5 Am na 'styriant weithredoedd Duw,
ef a wna dditryw arnynt:
Am na welent ei wyrth â'i rad,
ni wna adeilad honynt.
  - 6 Bendigaid fyddo'r Arglwydd nef,
fe glybu les fy ngweddi:
  - 7 Yr Arglwydd yw fy nerth, a'm rhan,
a'm tarian, a'm daioni.
- Ymddiriedais iddo am borth,
a chefais gymmorth ganddo:

P S A L M XXVIII, XXIX, XXX, XXXI.

Minhau o'm calon, drwy fawr chwant,
a ganaf foliant iddo.

3 Yr Arglwydd fydd nerth i bob rhai
a ymddiriedai 'n hyllyn;

A'i Enneiniog ef a fydd maeth
ac iachawdwriaeth iddyn'.

9 Gwared dy bobl dy hun yn dda,
bendithia d'etifeddiaeth:

Bwyda, cyfod hwy; am ben hyn:
dod iddyn' drag'wyddol-faeth.

P S A L M XXIX.

RHOWCH i'r Arglwydd, a rhowch yn chwŷrn,
chwi blant y cedyrn, foliant:

Cydnabyddwch ei barch, a'i nerth,
mor brydferth, a'i ogoniant.

2 Rhoddwch i enw yr Arglwydd glod,
heb orfod mwy mo'ch cymmell:

Addolwch Arglwydd yr holl fyd,
mor hyfryd yw ei bace!

3 Llais yr Arglwydd fydd uwch dyfroedd,
Duw cryf pair flocdd y daran:

Uwch dyfroedd lawer mae ei drŵn;
nid yw ei fwn ef fychan.

4 Llais yr Arglwydd, pan fyddo llym,
a ddengys rym a chyffro:

A llais yr Arglwydd a fydd dwys,
fel y bo cymmwyys gantho.

5 Llais yr Arglwydd a dyr yn fân
y cedrwydd hirfân union:

Yr Arglwydd a dyr yn us-yydd
y cedrwydd o Libanon.

6 Fel llwyn unicorn, neu lo llon,
fe wna i Libanon lammu,

7 A Sirion oll: llais ein lor glân
a wna 'i fflam dân waigaru.

8 Llais yr Arglwydd, drwy ddyrys llyn,
a godai ddychryn eres:

Yr Arglwydd a wna ddychryn fllwch
drwy holl anialwch Cades.

9 Llais yr Arglwydd a piau'r glod,
pair i'r ewigod lydnau:

Dynoetha goed; i'w deml, iawn yw
i bob rhyw ei foliannu.

10 Yr Arglwydd gynt yn bennaeth oedd
ar y llif-ddyfroedd cethin:

Yr Arglwydd fu, ef etto fydd,
ac byth a fydd, yn Frenhin.

11 Yr Arglwydd aryd i'w bobl nerth,
drwy brydferth gyfanneddwch:

Yr Arglwydd rhydd ei bobl ym mhllith
ei fendith, a hir heddwch.

P S A L M XXX.

F' ARGLWYDD, mi a'th fawrygaf di;
can's myfi a ddyrchefais:

A'm gelynyon i yn llawen
uwch law fy mhen ni pheraist:

2 Fy Nuw, pan lefais arnat ti,
y rhoddais i mi iechyd:

3 Cedwaist fy enaid rhag y bedd,
a rhag diwedd anhyfryd.

4 Cenwch i'r Ion, chwi ei holl saint,
a maint yw gwythiau'r Arglwydd:

A chlodforwch ef gar ei fron,
drwy gofion o'i sancteiddrwydd.

5 Ennyd fechan y fai 'n ei ddig,
o gael ei fodd trig bywyd:

Heno brydnawn wylofain fydd,
y bore ddydd daw iechyd.

6 Dywedais, yn fy llwyddiant hir,
Ni'm fyflir yn dragywydd:

O'th ddaioni dodaisf, Dduw Ner,
fai cryder yn fy mynydd.

7 Cuddiaist dy wyneb ennyd awr,
a blinder mawr a gefais.

8 Arnad (O Arglwydd) drwy lef ddir,
fy Arglwydd, i'r ymbiliais.

9 Pa fudd (O Dduw) fydd yn fy ngwaed,
pan fwyf dan draed yn gorwedd?

A phwy a gân it' yn y llawr
dy glod a'th fawr wirionedd?

10 Clyw fi, Arglwydd, a thrugarbâ,
dod gymmorth da i'm bywyd:

11 Canys yn rhad y troist fy mâr,
a'm galar, yn llawenfyd.

Am iti ddattod fy fach gryd,
rhoist wregys o lawenydd:

12 Molaf, a chanaf â'm tafod
i'm Harglwydd glod dragywydd.

P S A L M XXXI.

MI a 'mddiriedais ynot, Ner,
fel na'm gw'radwydder bythoedd:

Duw, o'th gyfiawnder, gwared fi,
a culyw fy nghri hyd nesoedd.

2 Gogwydd dy glust ataf ar frys,
o'th nefol lys i wared:

A bydd im' yn graig gadarn siwr,
yn dy a thŵr i'm gwared.

3 Sef fy nghraig wyt, a'm castell cryf;
wyf finnau hyf o'th fawredd:

Er mwyn dy enw tywys fi,
ac arwain i drugaredd.

4 A thyn fy fi o'r rhwyd i'r lan,
a roisaf er fy maglau:

Can's fy holl nerth fydd ynot ti;
da gelli fy ngwaredu.

5 Dodaf fy yspryd yn dy law,
ac ef ger llaw i orwedd:

Da y gwaredaisf fi yn fyw,
(O Arglwydd Dduw'r gwirionedd)

6 Llwyf y cae'is y neb a fâg
i'w galon orwag a'fwydd:

Ac mi ofodais yn llwyf faith
fy ngobaith yn yr Arglwydd.

7 Mi a 'mdhrydaisf ynot ti;
canfuost fi mewn amser:

Ac adnabuost, wrth fy rhaid,
fy enaid mewn cyfyngder.

8 Lawen fyddaf finnau am hyn;
i'm gelyn ni'm gwarcheaisf:

Eithr fy nhraed i, yn eang rydd,
da beunydd y tefydaisf.

9 O dangos dy drugaredd, Dduw;
can's cyfyng ydyw arnaf:

Fy llygaid, f' enaid, am bol fydd
yn dioddef cytudd gwaelaf.

10 Fy mywyd im' gwir ofid oedd
fy holl flynyddoedd blinion:

Fy nerth a ballodd o'm drwg cynt,
a'm hefyd ydynt bydron.

11 A gwatwor i'm gelynyon wyf;
fy nghyd-blwyf a'm gwaithorent:

Fy holl gym'dogion, a phob dŷn,
gan ddychryn a'm gochalent.

12 Fe a'm gollyngwyd i dros go',
fal marw a fo egeulus:

A hawdd yw hepgor y llestr twyn,
o byddai hwn drwg-flafus.

13 Can's clywais ogan llawer dŷn
o'm deutu, dychryn oerlloes:

Hwy a 'mgynnoient ar bob twyn,
bwriadent ddwyn fy einioes.

PSALM XXXI, XXXII, XXXIII.

14 Ond yn fy hgobaith (Arglwydd byw)
y d'wedais, Fy Nuw ydwyd:
15 Y mae f' amseroedd ar dy law;
nid oes na braw nac arfwyd.

Tyred, a gwared fi dy was
oddiwrth fy nghas a'm herlid:
16 A dangos d'wyneb im' o'th rad,
rhag brad y rhai sy'm hymlid.
17 O Arglwydd, na w'radwydder fi,
a rois fy ngwedd i arnad:
Ond i'r annuwiol gwarth a wedd,
yn fud i'r bedd o lygriad.

18 Cau gelwyddog wefusau 'rhai'n
y fydd yn darftain craider,
O ddiystyrwch, â thor tyn,
yn erbyn y cyfiawnder.
19 O mor sawr yw dy rad di-drai,
a roist i'r rhai a'th ofnant!
Cai o flaen meibion dynion glod,
ac ynod ymddiriedant.

20 Oddiwrth syth feilchion (o'th flaen di)
y cuddi hwynt yn ddigrl:
Cuddi yn dda i'r babel dau,
rhag fen tafodau uchel.

21 Mi a fendigaf Dduw yn hawdd;
dangosawdd im' ei gariad:
A gwnaeth ryfeddod dros ei was,
mewn cadarn ddinas gaead.

22 Ofnais i gynt, o'm gobaith drwg,
fy nbroi o'th olwg allan:
Eithyr pan lefais arnat ti,
y clywaist fi yn fuan.

23 O cerwch Dduw, ei holl faint ef;
da y clyw lef ffyddloniaid:
Ac ef a dâl yn helaeth iawn
i'r beilch anghyfiawn tanbaid.

24 Cymmerwch gyfur yn Nuw Ion,
efa rydd galon ynoci:
Ac os gobeithiwech ynddo ef,
ei law yn gref bydd drofoch.

PSALM XXXII.

YSAWL fy deilwng, gwyn ei fyd,
drwy fadde i gyd ei drofodd:
Ac y cyfogwyd ei holl fai,
a'i bechod, a'i anwired.

2 A'r dyn â gwynfyd Duw a'i llwydd,
ni chyfrir Arglwydd iddo
Mo'i gamweddau: yr hwn ni chad
dim twyll dichell-frad ynddo.

3 Minnau, tra celwn i fy mai,
yn hen yr ai 'mhibellion:

A thrwy fy rhwad i bob dydd,
cystuddio bydd fy nghalon.

4 Dy law dithau, y dydd a'r nos,
fydd drom drwy achos arnaf:
Troi ireidd-dra fy efgym mer
fel sychder y gorphenhaf.

5 Yna y trois innau ar gais,
addefais fy anwired:

Tyft yn fy erbyn fy hun fum;
maddenais ym' fy nghamwedd.

6 Amserol weddïau, am hyn,
a rydd pob glandyn arnad:
Rhag ofn, mewn ffrydau dyfroedd maith,
na chair mo'r daith hyd attad.

7 Rhyw loches gadarn wyt i mi,
rhag ing y'm cedwi'n ffyddlon:
Amgylchyni fy fi ar led
â cherdd ymwared gyfon.

8 Dithau (O ddyn) dyig geonyf
y ffordd y rhodi'n wastad:

Mi a'th gynghoraf di rhag drwg;
y mae fy ngolwg arnad.

9 Fel y march neu y mul na fydd,
y rhai y fydd heb ddirnad:
Mae yn rhaid genfa, neu ffirwyn den,
i ddal eu pen yn wastad.

10 Caiff annuwiolion, a wnant gam,
sawr ofid am eu traha:
A ffyddloniaid Duw, da y gwedd,
trugaredd a'u cylchyna.

11 Chwithau'r cyfion yn dirion ewch,
a llawenhewch yn hylwydd,
A phob calon fydd union syth:
clodforwch fyth yr Arglwydd.

PSALM XXXIII.

PArai bynnag, yn Nuw yr Ion,
fy gyfion, llawenychwch:
I bawh y fydd yn iawn yn byw,
gweddus yw diolchgarwch.

2 A thannau telyn molwch ef;
rhowch hyd y nef ogoniant:
Ary nabyl gwair ei thôn,
ac ar y gyfion ddectant.

3 Cenwch i'r Ion fawl a mawrhâd,
wiw gerdd o ganiad newydd:
Cenwch iddo yn llafar glod,
bid parod eich lleferydd.

4 Am mai union ydyw ei air,
ffyddlon y cair ei weithred:

5 Cyfiawnder a barn ef a'i câr,
a'r ddaear llawn o'i noddod.

6 Gair yr Arglwydd a' wnaeth y nef,
a'i Ysryd ef eu lluoedd:

7 Cae lai efe ynghyd y môr,
a'i drysor yw'r dyfnderoedd.

8 Yr holl ddaear ofnod ein Duw,
a phob dyn byw a'i preswyl:

9 Ei arch a saif, a'i air a fydd;
a hynny fydd i'w ddigwyl.

10 Ef a ddrymmodd (fy Nuw Ion)
holl gynghor y cenhedloedd:

A thrwy lysiant gwai yn ddi rym,
amcanion llym y bobloedd.

11 Ond ei gynghor ef oddi fry,
a bery'n dragwyddoliaeth:

A'i galon-fryd efe ei hun,
uwch pob rhyw un genhediaeth.

12 A phob cenhedloedd dedwydd ynt,
os Duw iddynt fydd Arglwydd:

A'i etholion efe a'u gwnaeth
yn eifeddiaeth hylwydd.

13 O'r nefoedd fry yr edrych Duw
ar lwybrau pob rhyw ddynion:

14 Ac o'i breswyl edrych ar
y ddaear, a'i thrigolion.

15 Yr hwn a luniodd galon dyn,
a edwyn ei weithredoedd:

16 Ac ni chedwir un bydol gwn
o'i nerth ei hun, na'i luoedd:

17 A pheth palledig ydyw march,
i gael parch ac ymwared:

Ac ni all achub o law'r Ner
mo'i farchog, er ei gryfed.

18 Wele lawn olwg Duw, a'i wawl,
maent ar y fawl a'i hofoedd:

A'i drugaredd ef fydd ar led
i'r fawl a' mddiried ynddo:

19 Er mwyn gwared, pan fo yn rhaid,
rhag angau, enaid adyn:

Ac i borthi y tawd yn glau
rhag eisïau, a rhag newyn.

PSALM XXXIII, XXXIV, XXXV.

- 20 Ein henaidd gan yr Arglwydd hael
fy'n digwyl cael ei hywyd :
Efe a byrth ein henaidd gwan ;
efe yw'n tarian hefyd.
- 21 Sef yn unig yn Nuw yr Ion
mae'n calon yn llawenu :
Ac yn ei Enw fanetaidd ef
mae hon yn gref yn credu.
- 22 Duw, dy drugaredd dod i ni,
sef ynot ti y credwn :
Dy drugaredd a'th nawdd i'n dod ;
can's ynod ymddiriedwn.

PSALM XXXIV.

- D**IOLCHAF fi, â chalon rwydd,
i'r Arglwydd bob amserau :
Ei foliant ef, a'i wicfawrihâd
fy'n wastad yn fy ngenau.
- 2 Fy enaid fydd yn bottio'n rhwydd
o'm Harglwydd, ac o'm perchen :
A phob difalch hynny a glyw,
ac a fydd byw yn llawen.
  - 3 Molwch fy Arglwydd gyd â mi,
cyd-folwn mi ei enw ef :
  - 4 Cria's arno yn fy ofn caeth,
a gwrando wnaeth fy yngleff.
  - 5 Y fawl a edrych arno ef,
â llewyrch nef eglurir :
Ni w'radwyddir o honynt neb,
a'u hwyneb ni ch'wilyddir.
  - 6 Wele, y truan a roes lef,
a Duw o'r nef yn gwrando,
A'i gwaredodd ef o'i holl ddrwg,
a'i waedd oedd amlwg iddo.
  - 7 Angel ein Duw a dry yn gylch
o amgylch pawb a'i hofnant :
Ceidw ef hwynt ; a llawer gwell
nâ chafell yw eu gwarant.
  - 8 O profwch, gwelwch, ddaëd yw
yr Arglwydd byw i'r eiddo :
A gwyn ei fyd pob dŷn a gred,
roi ei ymddiried ynddo.
  - 9 Oinwch Dduw ei holl faint (heb gel)
a'i gwnef, ni bydd pall arny :
10 Nac eisiau dim fydd dda ; er bod
ar g'nawon llewod newyn.
  - 11 Chwychwi feibion, deuwech yn nes,
gwrandewch hanes ystyriol :
Dowch, a dygaf i chiw yn rhwydd
ofni yr Arglwydd nefol.
  - 12 Y fawl a chwennych fywyd hir,
a gweled gwir ddaioni :
  - 13 Cau dy enau rhag drwg di bwyll,
a'th safn rhag twyll a gwegi.
  - 14 Gwrthod ddrwg, gwna dda, a chais heddi ;
hon hyd y diwedd dilyd :
A chadw'r heddwch wedi ei chael ;
fal dyna ddiwael destyn.
  - 15 Y mae yr Arglwydd â'i olwg
ar y dŷn ddrwg cyfion :
A'i glutiau ef, o'i lawn wir fodd,
egorodd i'r rhai gwirion.
  - 16 Wyneb yr Ion a'i guwch fy dyn
yn erbyn gweithwyr diffaith :
Y coffa o honynt ef a'i tyr
ar fyr o'r ddaear ymaith.
  - 17 Hawdd y clybu fy Naf o'r nef
leserydd lef y cyfion :
A thra buan (o'i rad a'i rodd)
y tynnodd o'u trallodion.
  - 18 Agos iawn yw ein Duw at gur
y galon bur ddrylliedig :

- A da y ceidw ef bob pryd
yr yfpryd cytuddiedig.
- 19 Trwch, ie, ac aflwyddiannus iawn,
a fydd gwr cyfiawn weithiaf :
Ei ddrwgau oll, Duw, oddi fry,
a'u tyn, a'i try i'r gorau.
  - 20 Ceidw ei efgym ef ei hun,
o honynt un ni ddryllir :
  - 21 A drwg a laddo y drwg was,
a ffrwyth ei gas y lleddir.
  - 22 Eithr holl was'naethwyr Duw ei hun
yr Arglwydd Gun a'u gwared :
I'r fawl a 'mddiried ynddo ef,
ni all llaw gref mo'r niwed.

PSALM XXXV.

- P**LEIDIA (O Arglwydd) yn fy hawl,
â'r fawl a dery'n f' erbyn :
Lie'r ymrifonant â myfi,
ymwana di â'r gelyn.
- 2 Mae dy gymmorth ? O moes ei gael :
ymafael yn y tarian :
O cyfod, cais dy atfalch Gron,
a dwg dy waywffon allan.
  - 3 Argau ar y rhai s' ar gam,
i'm herlid am fy mywyd :
Wrth fy enaid dywaid fel hyn,
Myfi a fyn it' icchyd.
  - 4 Gwarth a gw'radwydd fo i bob gradd
a geisio ladd fy enaid :
A thrwy gywilydd troed iw ol
y ffals niweidiol gablaidd.
  - 5 Fel yr us o flaen gwylt y bon',
Angel yr Ion i'w chwala :
  - 6 Ar hŷd ffordd dywyll lithrig lefn,
a hwn wrth gefn i'w gyrru,
  - 7 Cloddio pwll, a chuddio y rhwyd,
a wnaethpwyd im' heb achos :
Heb achlyfur, maglau a wnaid
i'm henaidd yn y cyfnos.
  - 8 O deued, cwymper yn ei rwyd,
yr hon a guddiwyd allan :
Syrthied, a glyned i'w delm rwyll,
a'i drap o'i dwyll ei hunan.
  - 9 Eithr am fy enaid i (Amen)
bid llawen yn yr Arglwydd :
Fe a fydd hyfryd gantho hyn,
lle daw i'r gelyn aflwydd.
  - 10 O Arglwydd, dywaid f' efgym i,
pwy fydd â thi un gyflwr ?
Rhagei drech yn gwared y gwan,
a'r truan rhag ei 'speiliwr.
  - 11 Tyftion gau a godent yn llym,
a holent ym'beth anfad :
  - 12 Drwg im' dros dda talent heb raid,
a'm henaidd braint ymddifad.
  - 13 Ond fi, tra fyddent hwy yn glaf,
rhown i'm nefaf liein-fach :
Drwy hir ymoethwng ac ympryd,
cym'rais fy myd yn bruddach.
  - Yr un dofturiol weddi faw,
a ddaeth o'm genau allan,
A droës eilwaith (er fy lles)
i'm mynwes i fy hunan.
  - 14 Mi a ymddyga's mor brudd dlawd,
fel am fy mrawd neu 'nghymmar :
Neu fel arwyl dŷn dros ei fam,
ni cherddai gam heb alar.
  - 15 Hwytthau yn llawen doent ynghyd,
pan hwyfodd adfyd ataf :
Oter ddynion, ac echrys lu,
fyth yn muu-ganmu arnaf.

PSALM XXXV, XXXVI, XXXVII.

16 Rhai'n rhagritlwyr, rhai'n watworwyr,
torrent hwy eiriau mwyfaidd:
Hwy a' fgyrnygent arnaf fi.
bob daint, a'r rheini'n gtaidd.
17 Arglwydd, edrych; Ow parhau hyd
yw'r pryd y dos o'u harlod?
Gwared fy enaid rhag y bedd,
f'oes o ewinedd llewod.
18 Minnau a ganaf i ti glod,
lle bo cyfarfod lluoedd:
Ac a folaf dy enw a'th ddawn,
wrth lawer iawn o bobloedd.
19 Na fydded lawen fy nghas ddyn
i'm herbyn, heb achosion:
Ac na throed (er bwriadau 'mrad)
mo gwr ei lygad diglon.
20 Nid ymddiriedant ddim mewn hedd;
dych'mygant ryfedd gelwydd:
Dirwyn dichell, a gosod cryw,
i'r rhai fy'n byw yn llonydd.
21 Lledu safnau, taeru yn dyn,
a d'wedyl hyn yn unblaid:
Ffei, ffei, o honor, hwnt â thi;
ni a'th welom di â'n llygaidd.
22 Tithau (O Arglwydd) gwelaist hyn,
mor daer yn f'erbyn fuon':
Ac na ddos oddiwrti'f ym mhell,
rhag dichell fy nghafon.
23 Cyfod, deffro, fy Nuw, i'm barn,
yn gadarn gyd â'm gofid:
24 Dydi a fynni'r uniondeb;
ni watwar neb o'm plegid.
25 Na âd i'r gelyn, calon wael,
ddiweddu cael ei wryfod:
Na rhodrefu fy llyngau'n grwn,
llyngcafom hwn yn ddybryd.
26 Gwarth a gw'radydd iddynt a ddél,
fy'n codi uchel chwerrhin:
Gwisger hwynt â moff, ac a chas
fydd im' alauas rffin.
27 Llawn fo'r llall, a llawn o glod,
fy'n coelio mod yn gyfion:
D'wedant, Bidi'n Duw ni fawrhant,
am roi llwyddiant i'w weision.
28 Minnau, fy Arglwydd, gyd â'r rhain,
myfyriaf arwain beunydd
Dy gyfiawnder di, a'th fawr glod,
â'm tafod, yn dragywydd.

PSALM XXXVI.

W RTH gamwedd dŷn annuwiol fur,
mae'n eglur yn fy nghalon,
Nad oes ofn Duw, na'i farn, na'i ddrwg,
o flaen ei olwg trawfion.
2 Mae yn cyd-ddwyn â'i fai ei hun,
ni wel mo'i wrthun drosedd:
Nes cael yn eglur i'r holl fyd
ei gas wŷd, a'i anwired.
3 Os ei ymadrodd, mae heb wir,
ei enau d.hir bydyll,
Ni fyn wneuthur dim da ychwaith,
yr adyn diffaith dibwyll.
4 Eif yn ei wely ni chais hŷn,
ond gosod llun ar gelwydd:
Os yn effro, neu yn ei waith,
ni ochel daith annedwydd.
5 Dy drugaredd (fy Arglwydd Ion)
fydd hyd eithafon netoedd:
A'th wirionedd di fydd yn gwau
hyd y cymmlau dyfroedd.
6 Dy uniondeb fel mynydd mawr,
dy farn fel llawr yr eigion:

Dy nerth fyth felly a barhâ,
i gadw dâ, a dynion.

7 O mor werthfawr (fy Arglwydd Dduw)
i bawb yw dy drugaredd!
I blant dynion da iawn yw bod
ynghyigod dy adanedd.
8 Cyflawn o frafder yw'r tŷ tau,
lle llenwir hwythau hefyd:
I lle y cânt ddiod gennyf Ion,
o flafus afon hyfryd.
9 Gyd â thi mae y loyw-ffrwd hon,
a dardd o ffynnon einioes:
A'th deg oleuni, ac â'th rad,
y cawn oleuad eioes.
10 O estyn etto i barhâu,
dy drugareddau tirion:
Ni a'th adwaenom di a'th ddawn
i'r rhai fydd unigawn galon.
11 O Dduw, i'm herbyn i na ddoed
na ffyrdd na throed y baltch-ffol:
A lleitair attaf, fel na ddaw
na gwaith na llaw'r annuwiol.
12 Felly y fyrrhiodd gynt, yn wir,
y rhai enwir a'u drygwaiht:
Felly gwrthwyd i lawr hwynt-hwy,
heb godi mwy yr eilwaith.

PSALM XXXVII.

N A ddala ddrygdyb yn dy ben,
nac o gynfigen royn:
Er llwyddo'r enwir, a wnai gam,
cai weled llam yn canlyn.
2 Sef hwy a dorri fel gwellt glas,
neu lysiau diflas gwywon:
A hwy a grinant yn ddi-lwydd,
a hynny 'n ebrwydd ddigon.
3 Cred yn yr Arglwydd, a gwna dda,
gobeithia yr hyn gorau:
Bydd ymarhous yn y tir,
ti a borthir yn ddiaf.
4 Bydd di gyfurus yn dy Dduw,
di gei boh gwiw dymuniad:
5 Dy-ffyrdd cred iddo, yn ddilys
fe rydd d'ewyllys attad.
6 Cred ynddo ef, fo'th ddwg i'r lan,
myn allan dy gyfiawnder:
Mor oleu â'r haul hanner dydd,
fal hynny bydd d'eghurder:
7 Ymddiried i Dduw, disgwyl, taw,
a heb ymddiglaw gronyn:
Er llwyddo i ddryg-dyn ei fawr fai,
yr hwn a wnai yn gyndyn.
8 Paid â'th ddig, na ofidia chwaith;
gâd ymaith wyllt gynddaredd:
Rhag i hynny dyfu i fod
yn bechod yn y diwedd.
9 O herwydd hyn disgwyl yr Ion,
gwel ddiwedd dynion diffaith:
A'i disgwyl ef, meddianna'r tir;
a'r drwg, fo'i torri ymaith.
10 Goddef y dryg-ddyn dros dro bach,
ni welir mwyach honau:
Mi ga'i weled y lle y bu,
heb ddim yn fflwynu ganthaw.
11 Ond y rhai uffud a hawddgar
y ddacae a feddiannant:
A'r rheini, â thangnefedd hir,
diddenir yn eu meddiant.
12 Bwriada'r dryg-ddyn, o' chwerw-ddaint,
ar ddrygu braint cyfiawn-ddyn:
13 Duw yn ei watwar yntau 'fydd,
fy'n gweled dydd ei derfyn.

PSALM XXXVII, XXXVIII.

14 Annelu bwa, tynnu cled, yw trofedd yr annuwiol, Er lladd y truan: fel dydd brawd, i'r tlawd a'r deiofynol,

15 Ei fwa torrir yn ddell mân, a'i gledd a â'n ei galon:

16 Mawr yw golud yr yigeler, ond gwell prinder y cyfion.

17 Yr Arglwydd a farn bob rhyw fai, tyr freichiau'r rhai annuwiol: Ac ef a gynnal yn ddi ddig y cyfion, ystig, gweddol.

18 Sef edwyn Duw ddyddiau a gwaith pob rhai o berffaith helynt: Ac yn dragwydd Duw a wnaeth deg etifeddiaeth iddynt.

19 Efe a'u ceidw hwynt i gyd, na chânt ar ddrygld w'radwydd: Amfer newyn hwynt-hwy a gânt o borthiant ddigonolrwydd.

20 Y rhai traws enwir, heb ddim cwyn, fel braider wyn a doddant: Caeion Duw fydd dynion drwg, hwy gyd â'r mwg diflannant.

21 Y gwr annuwiol a fyn ddwyn yn echwyn, byth ni thalai: A'r gwr cyfion twgarog fydd, ac a rydd, ni's gomeddai.

22 Sawl a fendigo Duw (yn wir) y tir a etifeddant:

A'r rhai a felldithio, o'r tir i gyd a fwrir allan.

23 Duw a fforddia, ac a hoffa, hy-ffordd y gwr calonnog:

24 Er ei gwmpo, efe ni friw; fo'i deil llaw Dduw'n tefydlog.

25 Aethum i bellach yn wr hen, bwm fachgen, rwy'n cydnabod: Ni welais adu had gwr da, na cheisio'u bara'nghardod.

26 Echwyn a benthg cair bob dydd, trugarog fydd y cyfion: A'i had ei drwy y nefol wllth a gaiff o'i fendith ddigon.

27 Arfwyda ddrwg, a gwna di dda, a chyfannedda rhag-llaw:

28 Can's Duw a gar y farn ddi-dwn, ninnau a roddwn arnaw. Nid ymedy efe â'i faint, ceidw heb haint y rheini: Ond had yr annuwiolion gau a ddont i angau difri.

29 Y ddaear caiff y cyfion gŵyl, lle 'preswyl byth mewn iawndeb:

30 A'i enau mynaig wybodaeth, a'i dafod traeth' ddoethineb.

31 Deddf ei Dduw y fydd yn ei fron, a'i draed (gan hon) ni lithrant:

32 Dŷn drwg a ddisgwyl ladd y da, ond ni'chaff yna ffyniant.

33 Ni ad yr Arglwydd (er ei gais, nac er ei falais lidiog)

Y gwirion yn ei waedlyd law, i hwn ni ddaw barn cuog.

34 Gobeithia yn yr Arglwydd tau, a chadw ei lwybrau'n gywir:

Cei feddiannu, cei uwch o radd, a gweled lladd yr enwir.

35 Gwelais enwir yn llym ei big, a'i frig fel gwydd-bren lawri:

36 Chwiliais a cheisiais yr ail tro, 'r oedd efo wedi colli.

37 Ythria hefyd y gŵr pur, ac edrych dy'r cyhawnedd: Di a gei weled cyfryw ddyn, ma'i derfyn fydd tangnefedd.

38 A gwel y rhai drwy drais fy'n byw, ynghyd i dditryw cwmpant:

Fe a ddiwreiddir plant y fall i ddiwedd gwall, a methiant.

39 Iechyd y cyfion fy o Dduw Ner, a'i nerth mewn amfer cyffro:

40 Cymmorth, ceidw, o ddrwg y tyn, a hyn am gredu ynddo.

PSALM XXXVIII.

FY Arglwydd, na cherydda fi ym mhoethni dy gynddaredd: Ac na chospa fi yn dy lid, oblegid fy anwired.

2 Can's glŷn dy faethau ynof fi, a phennau'r rheini'n llymion: A dodait arnaf y llaw dau, arhoist ddynodiau trymion.

3 Nid oes mo'r iechyd, gan dy lid, i'm cnawd, ond gofid creulon: Ac nid oes (gan fy mhechod chwyrt) mor hedd i'm hefyrt sychion.

4 Can's fy nghamweddau aent i'r nen, a thros fy mhen tyfiant: Un wedd â baich rhy drwm o bwys, fel hyn mor ddwys y'm llethant.

5 Fy nghleisiau fydd fal yn bwdr ddu yn llygru gan f'ynfydrwydd:

6 Crymmais, a phallais beth bob dydd, fef galar fydd ac aflwydd.

7 Can's mae fy lwynau'n llawn o wres, a'm cnawd heb les nac iechyd:

8 Llef-gwan ac yfŷ yw fy mron, lle gwaedda calon nychlyd.

9 Clyw, Arglwydd, fi; herwydd o'th flaen yn hollawl mae'nymuniad:

Ni chuddiwyd mo'm hochenaid i oddiwrthit di, fy Nghaidwad.

10 Llamma'nghalon, palla fy nerth, a'm golwg prydferth hefyd:

11 Cynefar, cyfaill, câr nid gwell, hwy aent ym mhell i'm hadryd.

12 A'm caeion i yn nesau, â'u maglau ffug â'u dichell:

Safai fy ngheraint i yn fyn, i edrych hyn o hirbell.

13 Minnau fel dŷn byddar a awn, megis pe bawn heb glywed:

Neu fel y mudan (dan dritâu) heb enau yn egored.

14 Yn fud fel hyn y gwn fy mod, fel un â thafod efrwyd:

Heb dd'wedyd unwaith air o'm pen, i dalu fen a cherydd.

15 Gan im' gredu i ti yn rhwydd, O Arglwydd Dduw goruchaf:

Rhwydd a hyfyps iawn gennyf fi yw, y gwrandewi arnaf.

16 Mi a dlymunais arnat hyn, rhag bod i'm gelyn wawdio:

Ollithrai fy nhroed ronyn bach, fo fydd llawenach gantho.

17 Cloffi yn barod 'rwyf yn wir, a dolur hir fy'm poeni:

18 Addef yr wyf mai iawn im' fod, fy mhechod fy'n ei beri.

19 A'm gelymion i fydd yn fyw yn aml eu rhyw, a chryfion,

B

Sydd

PSALM XXXVII, XXXIX, XL, XLI.

Sydd yn dŵyn cas i mi ar gam,
 sef am fy mod yn gyfiôn.
 20 Y rhai a dalant ddwrwg dros dda,
 a'm gwrthwyneba'n eifydd:
 A hyn am ddilyn honof fi
 y pur ddaioni beunydd.
 21 Duw, nac ymâd, na fydd yro mhell,
 pan ddelo diehell fyraig:
 22 Bryfia, cymmorth fi yn y byd,
 fy Nuw, a'm hiechyd unig.

PSALM XXXIX.

ADDEWAIS gadw 'ngenuau'n gu,
 rhag pechu yn fy ngeiriau:
 Y dyn annuwiol lle y bo,
 hwriedais ffrwyno'ngenuau.
 2 Tewisais, tewais sef y dyn mud,
 rhag d'wedyd peth daionus:
 Pan y cyffroais o hir ddal,
 ymattal oedd ofidus.
 3 Yn fy nghalon y cododd gwres,
 a'm mynwes o'm myfyrdod,
 Fel y tân ennynu a wnaeth,
 a rhôdd yr aeth fy mhafof.
 4 O dangos im' (fy Arglwydd Ner)
 pa amser y diweddaf
 Risedi 'nyddiau: a pha hŷd
 o fewn y byd y byddaf.
 5 Rhoddaist fy nyddiau fel lled llaw;
 i'm heinioes daw byr ddiwedd:
 Diau yn d'olwg di (O Dduw)
 fod pob dyn byw yn wagedd.
 6 Sef mewn cyfogd y rhodia gwr,
 dan gasglu pentwr ofer:
 Odid a wyr wrth dyrru dâ,
 pwy a'u mwyelha mewn amfon.
 7 Beth bellach a obeidiaf fi?
 Duw, rhois i ti fy nghalon:
 8 Tŷn fi o'm camweddau yn rhwydd,
 n'ad fi'n w'radwydd i ffalon.
 9 Yn fudan gwael yr aethum i,
 a hyn tydi a'i parodd:
 10 O tyn dy gof oddiwrthyf fwrn;
 sef pwys dy ddwrn a'm briwodd.
 11 Pan gofpech di am bechod wr,
 fo wwa'n fiwr ei fawredd
 Fel y gwyfyn: gwelwch wrth hyn
 nad yw pob dyn ond gwagedd.
 12 Clyw fy ngweddi, O Dduw o'r nef,
 a'm llef; a gwel fy nagrau:
 Dy was caeth wyf (O clyw fy mloedd),
 ac felly'r oedd fy nheidiau.
 13 O paid â mi, gâd im' gryfhau,
 cyn darfod dyddiau 'mywyd:
 O gwna â mi, fy 'mron fy miedd;
 drugaredd a fyherwyd.

PSALM XL.

BUM yn dyfal ddiſgwyl fy Ner,
 ef o'r uchelder clybu:
 Clutt-ymwrandawodd ef fy llais,
 pan lefais ar i fynu.
 2 Cododd fy fi o'r pydew bliin,
 a'r pridd tra gerwin tomlyd:
 A rhoes ar graig fy nbroed i wau,
 a threfn fy nghamrau befyd.
 3 A newydd gerdd i'm geneu rhoes,
 clod iddo troes yn hylwydd:
 Pawb ofnant pan y gwelant hyn,
 a chredant yn yr Arglwydd.
 4 Pob gŵr yn ddiaud dedwydd yw
 a rodde ar Dduw ei helynt:

A'r beilech, a'r ffeils a'r chwedlau tro;
 nid edrych efo arnynt.

5 Aml (O Dduw) yw y gwyrthiau tau,
 fel dy feddyliau ynny:
 A heb un dyn yn dyſgu i ti,
 nac yn blaenori hynny.
 Y rhai, pe ceifiwn i drwy gred,
 eu rhoi ar led, a'u canu,
 Mwy amlach ydynt nag y gall
 un dyn heb pall' eu traethu.

6 Ni fynnaist offrwm rhodd; na gwerth,
 na chwaith un aberth genny':
 Er hyn fy nghlustiau i mewn pryd
 hwy a egoryd ymy.

7 Hyn pan wrthodaist, d'wedais i,
 Duw, wele fi yn dyfod:
 Megis o honof mae gwir pur
 yn dy yſgrythyr hynod;

8 Y rhyngwn i dy fodd yn llawn,
 (O Dduw) 'rwy'n foddlawn ddigon:
 Dy ewyllys dia'th lân ddeddf
 fy'n grededf yn neuu'r galon.
 9 Mi a bregethais dy air cu
 ynghanol llu mawr anian:
 Ac ni thawaf, fy Arglwydd gwŷn;
 ti wyddost hyn dy hanan.

10 Dy iawnder, iechyd, a'th air gwir,
 ni bŵm chwaith hir i w celu,
 Na'th drugaredd, na'th roddion da,
 rhag un gyn' lleidiaf meithlu.
 11 Dithau (O Dduw) rhagof na chel
 dy dawel drugareddau:
 Dy nawdd a'th wir gofod ar led,
 bont byth i'm gwared iannau.

12 Dagrau o'm hamgylch fydd uwch rhif,
 a throso'n llif mae pechod:
 Amlach ydynt na'm gwallt i'm brig,
 a'm calon ddig fy'n darfod.

13 Tyred (fy Arglwydd) helpa'n rhodd,
 a rhynged bodd i' hynny:
 Bryfia i'm gwared, na thrig yn hwy,
 a bydd gynhorthaw ymy.

14 A chyd-w'radwydder hwynt ar gais,
 a fyn drwy drais fy nifa:
 A throer i'w hol y rhai y fy
 yn chwennych ymy ddiridra.

15 Bont hwy annedd-wag, yn lle tal,
 y rhai â dyfal dafod,
 Er gw'radwydd im' a dd'wedant hyn,
 Ffeil, ffeil, ar deſtyn dannod.

16 Y rhai a'th geisiant di bob pryd,
 bont lawen hyfryd hylwydd:
 A d'weded a'th gâr di (Dduw Ner)
 Mawryger Enw'r Arglwydd.

17 Cofia (O Dduw) fy mod yn wan,
 ac yn druan, a dyred:
 (O Dduw fy nerth). na thrig yn hir,
 tyr'd rhag y dir i'm gwared.

PSALM XLI.

GWYN ei fyd yr ystyriol frawd,
 a wnel a'r llawd fyberwyd:
 Yr Arglwydd ystyriol o'r nef
 a'i ceidw ef rhag drygyd.
 2 Duw a'i ceidw, a byw a fydd
 yn ddedwydd yn ddacaeol:
 O na ddyro efo yn rhodd
 wrth fodd y rhai getynol.

3 Yn ei wely pan fo yn glaf,
 rhydd y Goruchaf iechyd:
 A Duw a g'weiria oddi fry
 ei wely yn ei glefyd.

PLSA M XLI, XLII, XLIII, XLIV.

4 Dywedais innau yna'n rhwydd,
Dod, f' Arglwydd, dy drugaredd:
Iachâ di'r dolur fy dan f'ais,
lle pechais mewn anwired.

5 Traethu y gwaethaf a wnae' nghan
am danaf, atcas accen:

Pa bryd y bydd marw y gwan,
a'i enw o dan yr wrybren?

6 Os daw i'm hedrych, dywaid ffug,
dan gaelu crug i'w galon:

Ac a'i traetha pan el i ffwrdd
i gyfwrdd â'i gyfeillion.

7 Fy holl gafeion doent yoghyd,
i fradu i gyd yn f' erbyn:

Ac i ddych' mygu i mi ddrwg,
a minnau'n ddiddrwg iddyn'.

8 Yna dywedent hwy yn rhwydd,
Trwalltwyd ffwydd arno:

Mae ef yn gorwedd yn ei nyth,
ni chyfyd byth oddi yno.

9 F'anwyl gyfaill rhwym im' wrth gred;
fy 'mddiried a'm dewis-ddyn,

A fu yn bwyttâ' mara eioedd,
a godai'i droed yn f' erbyn.

10 Eithyr dy hunan cyfod fi,
o'th ddaioni, Duw o'r nef:

Felly y gallaf fi ar hynt
gael talu iddynt adref.

11 Da gwn fy mod i wrth dy fodd,
wrth hyn, na chafodd cas-ddyn

A gwna na chaiff un gelyn glas
ddim urddas yn fy erbyn.

12 Felly y gwn am danaf fi,
di a'm cynheli'n berffaith:

Gan fy rhoi i byth gar dy fron
o fyig y dynion diffaith.

13 I Dduw Israhêl boed yn fliith
y fendith (Iôr goruchaf)

Yn oes oesoedd: a thrwy air llên.
Amen, Amen, a draethaf.

PSALM XLII.

YR un wedd ag y bref yr hydd
am yr afonydd dyfroedd:

Felly y mae fy hiraeth i
am danat ti, Duw 'r nefoedd.

2 Fy enaid i fychedig yw
am fy Nuw hyw, a'i gariad:

Pa bryd y dof fi gar dy fron,
fy Nuw a'm cytion Ynad?

3 Fy nagrau oeddynt ddydd a nos
yn fwyd im', achos gofyn

Im' am fy Nuw bob pen awr bach,
Ple mae fo bellach? meddyn'.

4 O gofio hyn wrthyf fy hun,
fel tywallt ffyn fy einioes:

Ynghyd â theulu Duw yr awn,
pe cawn fy meddwl eioes.

Hyd at dŷ Dduw yn ystig iawn
yr awn, dan ganu clodydd:

Fel tyrfa a fai'n cadw gwyl;
hyn bûm i'w ddifgwyl beunydd.

5 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?

Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaid.

6 Fy enaid o'm mewn pan fo prudd,
a â yn rhydd o'th gofion:

A chofio yr foddonon iach,
a'r mynydd bach o Hermon.

7 Dyfnder is dynderau y fydd,
ac ar eu gilydd galwant:

A dwfr pob ffrwd, pob llif, pob ton,
hwy dros fy mron a achant.

8 Fy Naf a roes y dydd im' hedd,
a'r nos gyfanhedd ganu,

1 ganmawl fy Nuw, hwn a roes
im' einioes i'w foliannu,

9 Paham y'm gedyt dros gof cyd;
Duw, wrthyd yr achwynaf:

Er gonthrymder y gelyn cam,
mewn galar pa'm y rhodias?

10 Trwy f'efgyrn taro cleddf llwm
mewn gwarthlid ym', oedd edliw

Im' o'm gelynyon er fy ngvac,
Dy Dduw p'le mae fo heddiw?

11 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?

Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaid.

PSALM XLIII.

BARN fi (O Dduw) a dadleu'n dynn
yn erbyn pobloedd enwir:

Rhag y gŵr twyllgar gwared fi,
a rhag drygioni'r dihir.

2 Can's ti yw Duw fy nerth i gyd;
paham y'm bwyrd ymaith?

A pha'm yr af mor drwm a hyn,
gan bwys y gelyn diffaith?

3 Gyr dy olcu, a môes dy wir;
ac felly t'wyfir finnau:

Arweiniant fi i'th brefwylf'ydd;
i'th fynydd, ac i'th demlau,

4 Yna yr af at allor Duw,
sef goruchel Dduw hytryd:

Ac ar y delyn canaf fawl,
Duw, Duw, fy hawl a'm gwynfyd.

5 Trwm wyd f' enaid o'm mewn: paham
y rhoi brudd lam ochenaid?

Disgwyl wrth Dduw, a doi gar bron
ei wyneb tirion cannaid.

PSALM XLIV.

CLYWSOM â'n clustiau (O Dduw cu)
a'n tadau fu'n mynegy

I ni dy wŷrthiau gynt a oedd
yn yr amferoedd hynny.

2 Sef y cenhedloedd tynnaist hwy,
a'th bobl yn fw'fwy plennaist:

Lladd efroniaid heb adu on,
a'th bobl dy hun a gedwaist.

3 Can's nid â'u cledd eu hun, yn wir,
y cawfant dir na thyddyn:

Nid â nerth eu breichiau yn fllwch
y cadwyd heddwch iddyn':

Ond dy law ddeau, a'th fawr nerth,
a'th olwg prydfferth effro,

0 herwydd it' eu hofî: hyn
a barodd iddyn' lwyddo.

4 Ti, Dduw, fy Mrenhin ydwyd; O
Duw, pâr i lugo lwyddiant:

5 Lladdwn a fathrwn, yn d'enw di,
y rheini a'n cafaant.

6 Nid yn fy mwa mae fy ngrym,
na'm cleddyf llym f' ymddiffyn:

7 Ond tydi, Dduw, achubait fi,
a rhoist warth fri i'r gelyn.

8 Am hynny molwn di bob dydd;
cai yn dragywydd fawredd:

Canwn i'th enw gerdd gan dant, i
o glod a moliast rhyfedd.

9 Ond ti a giliaist ymaith beth,
daeth arnom feth a gw'radwydd:

PSALM XLIV, XLV, XLVI.

Nad ait ti allan gyd â'n llu,
cyfagos fu i dramgwydd.

10 Gwnaethost i nyini droi, heb drefn,
ein cefn at y gelynyon:

Felly yr aeth ein da o'n gwlad,
yn 'sglyfiad i'n cafeion.

11 Rhoist ni yn fwyd (fel defaid gwâr)
ar wasgar i'r cenhedloedd:

12 A gwerthaist dy bobl ar brî bach,
nid hytrach dy oludocedd.

13 Rhoist ni yn watwar (O Dduw Ion)
i'n cymmydogion gwrthryn:

A diystyrwch oll a gwarth
i bawb o bob-parth ydym.

14 Dodaiist ni yn ddihareb chwith
ym mhlith yr holl ghenhedloedd:

Ac yn arwydd i yfgyd pen,
a choeg gŷfatgen pobloedd.

15 Fy ngwarth byth o'm blaen daw yn hawdd,
fy chwysa dawdd fy rhagdal,

16 Gan lais gwarthruddwr, babiwr cas,
a gwaith galanas dial.

17 Er dyfod arnom hynny i gyd,
ni throes na'n bryd na'n cohon:

Ac ni buom i'th air (O Ner)
un amfer yn anffyddlon.

18 Ein calon yn ei hol ni throed,
ni lithrai'n troed o'th lwybrau:

19 Er ein gyrru i ddreigiaidd gell
a'n toi â mantell angau.

20 Os aeth enw ein Duw o'n co',
ac effyn dwylo i arall:

21 Oni wél Duw y gaugred hon?
ein calon mae'n ei deall.

22 O herwydd er dy fwyn yn wir,
O Dduw, y'n lleddir beunydd,

Fal y defaid ymron eu lladd;
fal dyna radd y lloynydd.

23 O deffro, cyfod, Dduw, mewn pryd:
pa'm yr wyd cyd yn gorwedd?

A dihuna, a chlyw fy nghri;
a chofia fi o'r diwedd.

24 Paham y cuddi d'wyneb-pryd?
o darbod hyd ein blinder:

Ein henaid mathrwyd yn y llwch,
gan dristwch a gorthrymder.

25 Wrth y llwch mae ein bol ynglŷn;
fal dyna derfyn gwagedd:

26 Duw, cyfod, cymmorth, gwared ni,
o egui dy drugaredd.

PSALM XLV.

TRAETHODD fy ngalon bethau da;
i'r Brenhin gwna fyfyrdod:

Fy nhafod fel y pin, y fydd
yn llaw 'sgrifennydd parod.

2 Uwch meibion dynion teccach wyd,
tywalltwyd rhad i'th enau:

Herwydd i Dduw roi arnat wlith
ei fendith byth, a'i radau.

3 Gwisg dy gledddau yngwâg dy glun,
O gadarn Gun gogonedd:

A hyn fydd weddol, a hardd iawn,
mewn llwydd a llawn orfoledd.

4 Marchog ar air y gwir yn rhwydd,
lledneisrwydd a chyfiawnedd:

A'th law ddeau di a drwy
bethau ofnadwy rhyfedd.

5 A thanat ti pobloedd a fyrrh,
gan wyrth dy faethau llymion:

Briwant hwy, a glynant yn glau
ym mronnau dy elynion.

6 Dy lân orfedd-faingc (O Dduw fry)
pery i drag'wyddoldeb:

Awdurol-faingc dy deyrnas y fydd
awdurol, rhydd uniondeb.

7 Ceraist uniondeb, cafe'ist gam;
o achos pa'm, Duw Lywydd,

Dy Dduw rhoes arnat ragor fraint,
fef ennaint y llawenydd.

8 Aroglaui myrr, ac aloes da,
a chafia, fy ar dy ddillad,

Pan ddelych di o'th ifyrn dai,
lle y'th lawenai'r holl-wlad.

9 Sef merched brenhinoedd yn gwau
gyd â'th garefau cywir:

O'th du deau'r frenhines ddoeth,
mewn gwisg aur coeth o Ophir.

10 Clyw hyn, O ferch, a hefyd gwel,
ac â chlutt isel gwrando:

Mae'n rhaid it' ollwng pawb o'th wlad,
a thy dy dad, yn angol.

11 Yna'i bydd (gan y Brenhin) wych
gael edrych ar dy degwch:

Dy Arglwydd yw, gwna iddo foes,
i gael i'th oes hyfrydych.

12 Merched Tyrus oetli â rhodd dda:
a'r bobloedd apla o olud

A ymryfonent gar dy fron,
am roi anrhegion hefyd.

13 Ond merch y Brenhin, glân o fewn.
anrhyddedd llawn fydd iddi:

A gwisg o aur a gemmau glân
oddiallan fydd am dani.

14 Mewn gwaith gwe-nodwydd y daw hon
yn wych gar bron ei Harglwydd:

Ac â'i gwyrffon gyd â hi,
daw attad ti yn cbrwydd.

15 Ac mewn llawenydd mawr a hedd,
ac mewn gorfoledd dibrin,

Hwynt-hwy a ddeuant, wrth eu gwys,
i gyd i lys y Brenhin.

16 Dy feibion yn ategion rau
yn lle dy dadau fyddant:

Tywylogaethau, drwy fawrhâd,
yn yr holl wlad a feddant.

17 Cofiaf dy enw di ym mhob oes,
tra cafwyf einioes imi:

Am hyn y bobloedd a rydd fawl
byth yn drag'wyddawl iti.

PSALM XLVI.

GOBAITH a nerth in' yw Duw hael:
mae help i'tw gael mewn cyfwng:

2 Daeac, mynydd, aent hwy i'r môr,
nid ofnaf f' angor deilwng.

3 Pe ymgymyigai'r tir a'r dwfr,
nid ofnwn gynnwrf rhwad:

Ped a'r mynyddoedd i'r môr mawr,
a'r brynau i lawr y gwaflad.

4 Dinas Duw lle llawen a fydd,
cyfagos glennydd afon:

Cysfegr preswylfa y Rhad,
gan ddyfal rediad Cedron.

5 Duw fydd yn trigo o'i mewn hi,
ni ad hi 'sgogi unwaith:

Duw a'i cymmryth ar y wawr ddydd
â phreswylfeydd perffaith.

6 Y cenhedloedd pan fyddent ddig,
a ffyrnig y t'yrnefydd,

Toddai y ddaear o'i flaen ef,
pan glywid llef Duw Ddofydd.

7 Y mae yr Arglwydd gyd â ni,
lor anifeiri luoedd:

PSALM XLVI, XLVII, XLVIII, XLIX.

Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.
8 Y wlad, O dowch i gyd yn rhwydd,
a gwaith yr Arglwydd gwelwch,
Y modd y gosododd ef ar
y ddacae anniddanwch.
9 Gwna i ryfeloedd beidio'n wâr
hyd eitha'r ddacae lychlyd:
Dryllia y bwa, tyr y ffon,
llyf y cerbydon hefyd.
10 Peidiwch, gwybyddwch mai fi yw
eich unig Dduw a'ch Gwanar:
Ym mysg cenhedloedd mi gaf barch,
a'm cyfarch ar y ddacae.
11 Y mae yr Arglwydd gyd â ni,
lor anifeiri luoedd:
Y mae Duw Iago yn ein plaid,
gyr help wrth raid o'r nefoedd.

PSALM XLVII.

CENWCH, a churwch ddwy law 'nghyd,
holl bobl y byd cyfannedd:
A llafar genwch i Dduw nef,
gan leisio â llef gorfoledd.
2 Sef ofnir Duw uwch daear gron,
ef fydd dros hon yn Frenhin:
3 Dwg bobloedd danom, a phob gwad,
a than ein traed fo'u disgyn.
4 Fe a rydd i ni feddiant siwr,
gwlad Iago, gŵr a garai:
5 Duw a ddrychafodd wrth y fain,
yr utgorn gain pan leifiai.
6 O cenwch, cenwch, glod ein Duw;
ein brenhin yw, O cenwch:
7 Duw dros y byd fy Frenhin call,
drwy ddeall ymhyrydwch.
8 Brenhin yw ef, a da y gwnaeth
lywodraeth ar wŷr ydof:
Ac y mae'n eistedd yn ei drŵn,
gorfeddfa fwn faneteiddiol.
9 Ymgafglant bendefigion byd,
ynghyd â llu Duw Abra'm:
Duw biau tariannau y tir,
drwy foliant hir yn ddinam.

PSALM XLVIII.

MAWR ei enw'n ninas ein Duw,
a hynod yw yr Arglwydd:
A'i drigfan ef yno y fydd,
ym mynydd ei faneteiddrwydd.
2 Tegwch bro, a llawenydd gwlad,
yw Seion lathriad fynydd,
Yn yttlyfau y gogledd lawr,
tre'r Brenhin mawr tragywydd.
3 Adweinir Duw ym mhlasau hon
yn gymmorth digon hynod:
4 Ac wele, nerth brenhinoedd hyd
doent yno i gyd-gyfarfod.
5 A phan weliant, rhyfedd a fu,
ar frys brawychu rhagor:
6 Dychryn a dolur ar bob ffaig,
fel dolur gwaig wrth eigor.
7 Ti a dwyreiniwnt dryll'n frau
eu llongau ar y moroedd:
8 Fel y clywsom y gwelom ni,
yn ninas Rhi y luoedd.
Sef hyn yn ninas ein Duw ni,
sierhâ Duw hi byth bythoedd:
9 Duw, disgwyliafom am dy ras
i'th deml, ac addas ydoedd.
10 Duw, fel yr aeth dy enw o hŷd,
felly drwy'r byd y'u folar;

Dy law ddeau y fydd gyflawn,
a chyflawn y'th adweinir.
11 A bryn Seion a lawenâ,
a merched Iuda hefyd:
A'u llawenydd hwy yn parhau,
o ran dy farnau hyfryd.
12 Ewch, ewch oddiamgylch Seion fail,
a'i thyllau adail rhifwch:
13 Ei chadarn fur, a'i phlasau draw,
i'oes a ddaw mynegwch.
14 Can's ein Duw ni byth yw'r Duw hwn;
hyd angau credwn ynddo:
A hyd angau hwnnw a fydd
yn dragywydd i'n r'wyo.

PSALM XLIX.

GWRANDEWCH chwi y bobloedd i gyd,
trigolion byd deallwch:
2 Gwerin, tlawd, bonheddig, a chryf,
cyfoethog hyf yltiriwch.
3 O'm genau daw doeth air didwyll,
â'm calon pwyll fyfyriaf:
4 A'm clust gwrandawf ddammeg ddwys,
â'm llais cerdd fwys a ganaf.
5 Paham yr ofnat ddrygau'r byd,
yn amser adtyd atcas,
Pan fo anwiredd wedi cau
wrth fy fodlau o'm cwmipas?
6 Mae llawer rhai o wŷr y byd
mewn golud a'mddiriedant,
A thrwy fiarad am werth, â rhi'
y rheini y rhodrefant.
7 Ond ni wareda neb mo'i frawd,
ni thâl yn ddiawl ddroto:
Ac ni chymmer Duw y fath dâl,
nac iawn mor tal am dano.
8 Sef pryniad enaid dŷn drud fydd,
a hyn byth gorfydd peidio:
9 Fel y gallo efe fyw byth,
heb fyn'd i nyth yr amdo.
10 Gwelir mai'r bedd yw lletty'r doeth,
y ffol a'r annoeth unwedd:
Marw yw'r naill, a marw yw'r llall,
i arall gâd ei annedd.
11 Meddwl am eu hadeilad byth,
yn ddilyth y parhaant,
Am hyn wrth eu henwau, yn wir,
henwau eu tir a alwant.
12 Ni phery dŷn o gnawdol dras
mewn urddas er ei adail:
Diau pob dŷn, pan ddél ei ddydd,
a dderfydd tal anifail.
13 Dyma eu ffordd, ffordd ffoledd fydd,
na welant ddydd yn pasio:
Er hyn eu hil a ddél i'w hol
fydd yn eu canmol etto.
14 Angau yw terfyn pob dŷn byw,
i hwn nid yw ond tammaid:
Myned fydd raid o'r tŷ i'r bedd,
yn rhwym un wedd â'r defaid.
15 Daw dydd i'r cyfion drannoeth teg,
daw im' ychwaneg yttyn:
Daw im' o'r bedd godiad i fyw,
deheu-law Duw a'm derbyn.
16 Er codi o wr mewn parch, neu ddâ,
nac ofna di un gronyon:
17 Ei olud ef, na'i barch, na'i ddâ,
i'r bedd nid â i'w ddilyn.
18 Hwn, tra fu fyw yn rhodio llawr,
gwnai'n fawr o hono'i hunan,
Gwna 'honot ti dy hun yn fwy,
a hwynt-hwy a'th ganmolant'.

PSALM XLIX, L, LI.

- 19 At oes ei dadau hwn pan ddél,
â i'r bedd dirgel efrydd:
20 Dŷn mewn anrhydedd heb ddeall
(fal llwddn o wall) a dderfydd.

PSALM L.

- D**uw y duwiau, yr Arglwydd cu,
gan lafari a alwodd:
O godiad haul hyd fachlud hwn,
yr holl-fyd crwn cyffroodd.
2 O fryn Seion y daeth Duw Naf,
hon fydd berffeithiaf ddinas,
Mewn tegwch a goleuni mawr,
a llewyrch gwawr o'i gwmpas.
3 Doed rhagddo'n Duw, na fid fel mud,
o'i flaen fflam danlyd yied,
A mawr dymhestloedd i'w gylch ef,
pan ddél o nef i wared.
4 Geilw ef am y nefoedd fry,
a'r ddaear obry ifom,
I gael barnu ei bobloedd ef:
fal hyn rhydd lef am danom;
5 O cefglwch attaf fi fy faint,
y rhai, drwy rydd-fraint brydferth,
A wnaethant ammod â myfi,
a'i rhwymo hi drwy aberth.
6 A phan ddangofo mintai nef
ei farnu ef yn union,
Sef Duw fydd yn harnu ei hun,
yr unig Gun fydd gyfion.
7 Clyw di fy mhobl, traethaf yn firaeth
dytiolaeth yn dy erbyn,
Dithau Israél: ac iawn yw,
Duw, sef dy Dduw a'th ofyn.
8 Ni chei di am yr ebyrth tau,
na'th boeth offrymmau gerydd:
Nac am na baent hwy gar fy mron,
y cyfryw roddion beunydd.
9 Ni chymmeraf o'th dŷ un llo,
na hyfr a fo'n dy gorlan:
10 Mi biau'r dâ'n y maes fy'n gwau
ar fil o' fryniau allan.
11 Pob aderyn erbyn ei ben,
a adw'en ar y mynydd,
Pob dâ maefydd, y lle y maen',
y maent o'm blaen i beunydd.
12 Nid rhaid im' ddangos i ti hyn,
pe dclai newyn arnaf:
Ac yn eiddof fi yr holl fydd,
a'i ddâ i gyd yn llownaf.
13 A'i cig y teirw fydd fy mwyd?
na thyb: nid wyd ond angall:
Ai gwaed hyfrod fydd fy niod?
dyfgy di o newydd ddeall.
14 Dod dy oglud ar Dduw yn drwm,
a thâl yr offrwm pennaf:
Cân ei fawl ef: a dod ar led
d'adduned i'r Gornchaf.
15 Galw arnaf yn dy ddydd blin;
yno cai fi'n Waredydd:
Yna y ceni i mi glod,
am droi y rhod mor dderwydd.
16 Duw wrth yr enwir dywaid hyn:
Ai 'ti perthyn fy neddfau?
Paham y cym'ri di na'm clod,
na'm hammod yn dy enau?
17 Sef, cas fu gennyf ti iawn ddyfgy,
ac addyfg ni chymmeraisit:
A'm geiriau i (fel arafat ffol)
i gyd o'th oll a deffaisit.
18 A phan welaisit leidr, rhedaisit,
a rhwydaist ran oddiwrtho;

- Ac o's gorrderchwr brwnt aflan,
mynnaisit ti gyfran gantho.
19 Gollyngaisit di dy fain yn rhydd
yn efrydd ar ddrygioni:
A'th dafod a lithrai ym mhell
at ddichell, a phob gwegi.
20 Eisteddaist di, d'wedaisit ar gam
ar fab dy fam er enllib:
21 Pan wnaethoit hyn, ni'th gopais di,
a thybiaist fi'n gyfelyb.
Ond hwy nâ hyn tewi ni wnaf,
mi a'th geryddaf bellach:
Mi a ddangosaf dy holl ddrwg
o flaen dy olwg hyach.
22 Gwrandêwch: a pheidiwch tra fo'ch byw
â gollwng Duw yn ango:
Pan ni bo neb i'ch gwared chwi,
rhag ofn i mi eich rhwygo.
23 Yr hwn abertho i mi fawl,
yw'r fawl a'm gogonedda:
I'r neb a drefno'i ffordd yn wiw,
gwir iechyd Duw a ddyfgy'.

PSALM LI.

- T**rugaredd dod i mi,
Duw, o'th ddaioni tyner:
Ymaith tyn fy anwiredd mau,
o'th drugareddau lawer.
2 A golch fi yn llwyr ddwys
oddiwrth fawr bwys fy meiau:
Fy Arglwydd, gwna'n bur lân fyfi
rhag brynti fy nghamweddau.
3 Can's adwaen fy nghamwedd,
a'm brwnt anwiredd yfig:
Sef beunydd maent gar fy mron i.
4 Yn d'erbyn di yn unig
Y gwneuthum hyn oedd ddrwg,
yn dy lân olwg distrych:
Fel y'th gyfiawner yn ol d'air,
yn burair pan y bernych.
5 Mewn pechod llunwyd fi,
ac mewn drygioni dygas:
Felly yr wyf o groth fy mam
yn byw bob cam yn atcas.
6 Ac wele ceri'r gwir
o fewn y gywir galon:
Am hyn dygaisit ddoethineb iach
im' o'th gyfrinach ffyddlon.
7 Ag Iſop golch fi'n lân;
ni byddaf aflan mwyach:
Byddaf fi o'm golchi mal hyn,
fel eira gwyn neu wynach.
8 Par i mi wcled heddi,
gorfoledd, a llawenydd,
I adnewyddu f' efgyrn i,
a ddrylliaist di â cherydd.
9 O cuddia d'wyneb-pryd
rhag fy mhechodau i gyd:
Fy anwiredau tyn eu llw,
O Arglwydd bid wiw gennyd.
10 Duw, crea galon bur,
dod i mi gyfur beunydd:
I fyw yn well tra fwy'n y byd,
dod ynof yfpryd newydd.
11 O Dduw, na ddyro chwaith
fi ymaith o'th olygon:
Ac na chymmer dy Yfpryd Glân
oddiwrthyf, druan gwirion.
12 Gorfoledd dwg i mi,
drwy roddi im' dy iechyd:
A chynnal â'th yfprydol ddawn
fi, i fyw'n uniawn hefyd.

PSALM LI, LII, LIII, LIV, LV.

- 13 A dyfsgaf dy ffordd wir
i'r enwir, a'th addoliad:
A phob pechadur try i'r iawn,
a chyrch yn uniawn attad.
14 Rhag gwaed gwared fi, Dduw,
sef Duw fy iachawdwriaeth;
A'm tafod o'th gyfiawnder di
a gân gerdd wiigi hy-fraeth.
15 Duw, egor y min mau,
â'm genau mi a ganaf;
O Arglwydd, gerdd o'th fawl a'th nerth;
fal dyna'r aberth pennaf.
16 Can's aberth ni's ceisi,
ac ni fynni offrwir poeth:
Pe y mynnafit, cawfit hyn;
nid rhaid it' dderbyn cyfoeth.
17 Aberthau Duw i gyd
yw yspryd pur drylliedig:
Ac ni ddi'fryi (O Dduw Ion)
y galon gyluddiedig.
18 Bydd dda wrth Seion fryn,
O Arglwydd, hyn a fynni:
Ac wrth Gaerfalem dy drefiad;
a gwna adeilad arci.
19 Cei aberth iawnedd coeth,
cei offrwir poeth yn rhagor:
Cei aberth lloig, a boddlon fych,
cei fustych ar dy allor.

PSALM LII.

- P**A'M y rhodrefi yn dy frad,
a'th ddrwg fwrriad (O gadarn?)
A maint trugaredd Duw bob dydd,
ac felly bydd hyd dydd-farn.
2 Dychymmyg drwg yw'r fyfyrddawd,
a gwaith dy dafawd 'fgelel:
Hwn fydd fel ellyn llym o ddur,
a'i fwydd yw gwyneuthur ffalder.
3 Ni hoffait dda, gwnait ddrwg yn haws,
a'r traws yn fwy na'r union:
4 Hoffait eiriau diutryw a bâr,
ti gelyn twyllgar, creulon.
5 Duw a'th ddiutrywia dithau byth,
fo dynn dy chwyrth o'th gaban:
Ac a dynn dy wraidd di i gyd
o dir y bywyd allan.
6 Rhai a'i gwelant a arfwydant;
can's hwy a ydynt gyfion:
A hwy a chwarddant am ei ben,
pan welon' ddilen greulon.
7 Gwelwch y gŵr ni rodd yn ddwys
ar Dduw na'i bwys na'i oglud:
Ond ar ddrygioni yn rhoi nerth,
a rhif, a gweith ei olud.
8 Minnau, fel olew-wyddden werdd,
yn nhy Dduw, cerdd a ganaf:
Ymddiriedaf iddo yn hawdd,
byth dan ei nawdd y byddaf.
9 Mi a'th folaf, a gobeithaf,
byth bythoedd drwy ymddiried:
Da yw dangos gar bron dy saint
dy enw, a maint dy weithred.

PSALM LIII.

- D**YWEDAI'R ynfyd wrtho i' hun,
nad oes un Duw, na dial:
Ei ddrwg ffeidd-dra, a'i drais-lyn,
a ddengys hyn yn ddyfal.
2 Edrychodd Duw i lawr o'r nef,
ar ddynion ef a graffodd:
Oedd neb yn deall, oedd un byw
yn ceisio Duw o'i wirfodd.

- 3 Ciliafai bawb yn ol ei gefn,
a hwy drachefn cyd-lygrynt:
Nid oedd neb a wnelai yr iawn,
nac un yn gyfiawn' bonynt.
4 Pa'm na'fityna gweithwyr traha
eu bod yn bwyta 'mhobloedd,
Fel y bara? ac heb ddim bri;
ni alwant fi o'r nesoedd.
5 Ofn heb achos arnynt a ddaeth,
y rhai a'ch caeth warchaeodd:
Can's trwy eu gwasgar i bob parth,
mewn gwarth Duw a'u gwaifarodd.
6 Och fi, na roid i Israél,
o Seion uchel, iechyd:
Pan roddo Duw ei bobl ar led
o drom gaethiwed adfyd;
Yna y bydd Iago yn iach,
ac Israél bach yn hyfyd:
Yna y bydd Iago yn iach,
ac Israél bach yn hyfyd.

PSALM LIV.

- D**UW, yn d'enw cadw fi'n dda,
a barna i'th gadernid,
2 Duw, clyw fy ngweddi, gwranddo 'nghwyn,
a'm llef yn achwyn wrthid.
3 Can's codi'm herbyn i yn chwyrn
mae cedryn ac etroniaid:
Ac heb olod Duw gar eu bron,
mor greulon ynt i'm henaidd.
4 Wele, Duw fydd i'm cymmorth rhag
pwy bynnag a gais ddial:
Duw fydd gyd â'r rhai fy ar blaid
fy enaid, er ei gynnal.
5 Efe a dâl, o'r achos hon,
i'm gelynyon eu drygedd:
O tor di ymaith hwynt (fy Ion)
yn eigion dy wirionedd.
6 Rhof aberth it', o'wyllys da,
a chlodfora' dy enw:
Fy Arglwydd cymmawys ydyw hyn;
sef ti wyd yn fy nglwadw.
7 Gwir yw, Duw a'm gwaredodd i
o'm cyni a'm trallodion:
A'm llygad a gafodd ei fryd
a'i wynydd o'm cafeion.

PSALM LV.

- O** Dduw, gwranddo fy ngweddi brudd;
nac ymgudd rhag fy nghwynfau:
2 Erglyw a gwel fy ngwael ystâd,
a llais fy nad a'm tuchan.
3 Hyn rhag rhuadaidd lais fy nghas,
a phwys dyn llym-ias enwir:
Y rhai a daerant arnaf ddrwg,
a'u llid yn amlwg gwelir.
4 Gosid calon fy'n dwyn fy oes;
daeth angau loes hyd attaf:
5 Mae ofn ac arfwyd arnaf caeth,
a dychryn daeth ar f'uchaf.
6 O dra ofn d'wedwn yn fy nghri,
Gwae fi am efgyll c'lonmen:
Yna'r ehedwn i le rhydd,
i gael im' lonydd amgen.
7 Wele, awn i grwydro ym mhell,
lle cawn ystafell fachog:
8 Yna y bryfiwn ar fy hyn,
rhag rhuad gwynt tymhestlog.
9 Dinystrir di hwynt (Arglwydd da)
gwahana eu tafodau:
Sef yn y ddinas amlwg drais
a welais, a chynhennau.

PSALM LV, LVI, LVII, LVIII.

- 10 Dydd a nos ei chylchu yn dro,
a rhodio'r hŷd ei chauerau:
O'i mewn y mae anwiredd mawr,
ac ar ei llawr bechodau.
- 11 Gan faint ei hanwireddau hi,
a maint drygioni beunydd,
Nid ymad twyll na dichell chwaith
fyth ymaith o'i heolydd.
- 12 Ac ni wnaeth fy nghas y gwaith hyn;
pe gelyn, goddefafwn:
A phe dŷn atgas yn ei rôch,
yn hawdd y gochelafwn.
- 13 Ond tydi, wr, fy nghyfaill gwâr,
fy nghymmar a'm cydnabod.
- 14 A iu mewn cyd-gyfrinach ddwys
yn eglwys Dduw'n cyfarfod.
- 15 Terfysg angau arnaw y dël,
i'r pwll yr el yn lledfyrw:
Sef ym mherfedd eu cartref cau
nid oes ond drygau diftryw.
- 16 Minnau gweddraf ar Dduw byw,
yr hwn a'm clyw mewn amfer,
- 17 Hwyr, a bore, a chanol dydd;
a hyn a fydd drwy daerdr.
- 18 Gwareddodd Duw yr cinioes fau
mewn hedd yn nyddiau drygnaws:
Lle'r oedd o'r blaen yn f' erbyn lu,
sef ar fy nŷ troes llaws.
- 19 Duw a'u goftwng hwynt, ac a'm clyw,
sef Brenhin yw er cynnoes:
Hwythau heb ymado a'u chwang,
fy Nuw nid ofnant eisoes.
- 20 Ef wedi cymmod, a rhoi llaw,
drwy godi braw, a frochodd:
Ef a'r un llaw (yn erbyn hedd)
yr un gyfaredd torrodd.
- 21 Ei eiriau fal ymenyn gwyrf,
a'i fwrriad ffyrf am ryfel:
Pan fo oel ar ei dafod doeth,
tyn gleddyf noeth yn ddirgel.
- 22 O bwrw d'ofal ar dy Dduw,
o mynni fyw heb fyrthio:
Duw a geidw y cyffon byth,
a'r drwg fo'i chwyth i' gwmpo.
- 23 Sef pob dŷn gwaedlyd bradog dro,
nid oesa fo hyd hanner:
(Fy Arglwydd Dduw) ond ynot ti
mae' ngobaith i bob amfer.

PSALM LVI.

- D**UW, dy nawdd im' rhag marwolddyn,
hwn yn ei wŷn a'm llyngai:
Sef ymryfelu a mi bydd,
a beunydd y'm gorthrymmai.
- 2 Llyngcent fi beunydd o dra chas,
dy ras, O Dduw goruchaf.)
Rhaf beilch rhy dynnion maent yn llu
yn poeth ryfelu arnaf.
  - 3 Y dydd y bai mwyaf fy ofn,
rhown ynot ddefn ymddiried:
  - 4 Molaf, credaf, nid ofnaf gnawd,
doi yn dd.dlawd i'm gwared.
  - 5 Yn fy ymadrodd i fy hun
y ceisiant lun i'm maglu:
Ac ar bob meddwl, a phob tro,
y maent yn ceisio 'nrygu.
  - 6 Yngafglu, llechu, dirgel hwy!,
a ddisgwyl fy holl gerdded,
Drwy ymchwriadu i mi locs,
a dwyn i'm heinioes niwed.
  - 7 A ddiantant hwy? Duw, tâl y pwyth,
dod iddynt ffyrthi ex' nwiredd:
Disgyn y bobloedd yn dy lid:
Duw, telly bid eu diwedd.

- 8 Duw, rhifaist bob tro ar fy rhod:
fy nagrau dod i'th goftrel:
On'd yw pob peth i'th lyfrau di
a wneuthum i yn ddirgel?
- 9 Y dydd y llefwyf, gwn yn wir,
dychwelir fy ngelymion:
Am fod drofot fy Nuw a'i law,
mi wn y daw yn union.
- 10 Gorfoleddaf yngair fy Nuw,
gair f' Arglwydd byw a folaf:
- 11 Yn Nuw y rhoi ymddiried fiwr;
beth a wnel gw'r, nid ofnaf.
- 12 O Dduw, mae arnaf fi yn ddled
lawer adduned ffyddlon:
Ac mi a'u talaf hwynt yn rhywydd
i ti, fy Arglwydd cyfion.
- 13 Am it' ludd dwyn fy oes a'm gwaed,
a llestair i'm traed lithro,
Fel y rhodiwyf fi gar dy fron
yngoleu'r bywion etto.

PSALM LVII.

- D**Y ras, dy nawdd (fy Nuw) im' dod,
sef ynot ymddiriedaf:
Nes myned heibio'r aflwydd hyn,
dan d'edyn ymgyfodaf.
- 2 Ymddiried f' enaid ar Dduw fydd;
ar Dduw drwy fydd y galwaf:
Ac a gwbihaif ei air yn iawn,
sef cyfiawn yw'r Goruchaf.
  - 3 O'r nef yr enfyf geidwad ym',
rhag nerth dŷn llym a'm llyngai:
Enfyf fy Nuw ei nawdd, a'i hedd,
a'i lán wirionedd didrai.
  - 4 Ym myf y llewod mae fy oes,
plant dynion poeth-foes eiriau:
Eu dannedd fydd fel gwayw neu faeth,
a'u tafod gwaeth na'r cleddau.
  - 5 Ymddrycha, Dduw, y nef uwchlâw,
oddiyno daw d'arwyddion:
A bydded dy ogoniant ar
y ddacar, a'i thrigolion.
  - 6 O flaen fy nhiraed y rhoiant rwyd,
ac felly'm rhwymwyd weithian:
Ar fy ffordd y cloddiafant glawdd,
i'r hwn yn hawdd fyrrhifan.
  - 7 Parod yw fy nghalon (O Dduw)
O parod yw fy nghalon:
Canaf it' a datcanaf wawd
o fawl fy nhaufawd cyffon.
  - 8 Deffro dafod, a deffro dant,
a chân ogoniant beunydd,
Nabl a thelyn, heb ado un:
deffrôf fy hun ar las-ddydd.
  - 9 Mawl it' (O Arglwydd) pan ddeffrôf,
a rof ym myf y bobloedd:
A chloddor dy enw a wnaif
lle amlaf y cenhedloedd.
  - 10 Can's cyrhaeddyd y mae dy ras
hyd yn uh'yrnas y nefocdd:
A'th wirionedd di hyd at len
yr wybren, a'th yrnafocdd.
  - 11 Ymddrycha (Dduw) y nef uwchlâw,
oddiyno daw d'arwyddion:
A bydded dy ogoniant ar
y ddacar, a'i thrigolion.

PSALM LVIII.

- A**I'R uniondeb (O bobloedd wŷch)
yr ydych yn ei dd'weddyd?
A ydych chwbi, O blant dymon,
yn barnu'r union hefyd?

PSALM LIX, LX.

- 2 Hytrach malais fy yn eich bron,
ac ystfryw calon dwyllgar:
A gwaith eich dwylaw trawfwr blin,
tra foch yn trin y ddaear.
- 3 Y rhai annuwiol aent ar gam,
o groth eu mam newidient;
Ac ar gyfeiliorn myn'd o'r bru,
a chelwydd fu a draethent.
- 4 Un wedd â gwenwyn y farf yw
y gwenwyn byw fydd ynddyn:
Neu'r neidr fyddar yn trofau
dan gau ei chlustiau cyndyn:
- 5 Yr hon ni wrendy ddim ar lais
na'r wers a gais y rhinwyr:
Nac un gyfaredd a'r a wna
y cyfarwydda' o fwywyr.
- 6 Duw, tor eu dannedd yn eu fasn,
diweiddia'r llafn o dafod:
Duw, dryllia'r bonau, a gwna'n don
bob grudd i'r c'nawon llewod.
- 7 Todder hwynt fel dwfr ar y tir,
felly distennir llwythau:
Os mewn bwa rhoifant faeth gron,
boed torri hon yn ddrylliau.
- 8 Boent hwy mor ddiwffrwyth, ac mor hawdd
a malwen dawdd y todder:
Neu fel rhai bach ni welai'r hyd,
o eisiau pryd ac amfer.
- 9 Tâl Duw iddynt ffrwythau eu llid,
cynt nag y llosgid fflagdan:
Tyn hwynt-hwy ymaith yn dy ddig
cyn twymnai cig mewn crochan.
- 10 A phan weler y dial hyn,
fe chwardd y glanddyn cyfion:
Pan fo rhydd iddo olchi' draed
yngwâed yr annuwiolion.
- 11 Yna dywaid dynion fod iawn
a ffrwyth i gyfiawn bobloedd:
A bod ein Duw yn Farnwr ar
y ddaear, a'i therfynocedd.

PSALM LIX.

FY Nuw, gwareda fi rhag brad,
a rhag twyll ffrwad gelyn:
Derbyn di drofot, rhag y rhai
a godai yn fy erbyn.

2 Ac ymddiffyn fi yn byhyr
oddiwrth weithredwyr camwedd:
Achub fyfi rhag cas y byd,
a rhag gwyr gwaedlyd hygledd.

3 Ac wele, maent hwy i'm canlyn;
amcanent ddwyn fy mywyd:
Nid ar fy mai yr haeddais hyn,
ond tynder gelyn gwaedlyd.

4 Duw, rhedent hwy yn barod iawn,
a dim ni wnawn i'w herbyn:
Edrych dithau, fy Arglwydd rhed,
a thyred i'm hymddiffyn.

5 Ti, Dduw y llu, Duw Israhel,
O deffro, gwel anwiredd:
I'r cenhedloedd na ad di'n rhad,
lle gwnant trwy frad eu trawfedd.

6 Maent hwy yn arfer gyd â'r hwyr,
o'mdroi ar wyr o bob parth:
A thrwy y ddinas clyweh eu fwn,
un wedd a'r cwn yn cyfarth.

7 Wele, maent â thafodau rhydd;
awch cledd a fydd i'w genau:
Pwy, meddant hwy, all glywed hyn,
ac a wna i'n herbyn ninnau?

8 Ond tydi fy Arglwydd a'm Duw,
a'u gwel, a'u clyw, a'u gwatwar:
Am ben ei gwaith y chwerddi di,
y cenhedlaethi twyllgar.

- 9 Ti a attebi ei nerth ef,
a'th law gref a'm hamddiffyn:
- 10 Duw a'm rhagflaenai innau chwip;
caf weled trip i'm gelyn.
- 11 Na ladd hwynt, rhag i'm pobloedd i
anghofi' dy weithredoedd:
Gwaigar, goitwng hwy yn dy nerth,
Duw darian prydferth lluoedd.
- 12 Am bechod eu tafodau hwy,
a'u geiriau, mwyfwy balchedd,
Telir iddynt: ni ropt air teg,
ond celwydd, rheg, a choegedd.
- 13 Duw, difa, difa hwynt i'th lid,
a byth na fid un mwyach:
Gwybyddant mai Duw llosg fydd
drwy'r byd yn Llywydd llyrach.
- 14 Maent hwy yn arfer gyd â'r hwyr,
o'mdroi yn llwyr o bob-parth:
A thrwy y ddinas clyweh eu fwn,
un wedd a chwn yn cyfarth.
- 15 I gael ymborth crwydro a wnant;
ac oni chânt eu digon,
Nes cael byddant ar hyd y nos
yn aros dan ymryson.
- 16 Minnau a ganaf o'r nerth tau,
a'th nawdd yn forau molaf:
Nerth im' a nawdd buoist (O Ner)
pan fu gorthrymder arnaf.
- 17 I ti canaf, O Dduw fy nerth,
a'm hymadferth rhymmuol:
Sef tydi yw fy Nuw, fy Naf,
fy Nhwr, fy Noddfa rafol.

PSALM LX.

ODDUW, dydi a'n gwrthodaist,
ar wasgar gyrraist ymaith:
O forraist wrthym yn ddi-gel;
tro attom, dychwel eilwaith.

2 Dychrynaist di y ddaear gron,
a holltaist hon yn ddrylliau:
Can's o'th lid ti siglo y mae;
iachâ, a chae ei briwiau.

3 Dangosaist i'th elynion di
o bwys caledi ormod:
A'r ddiod a roist yn eu min,
ocedd megis gwin madrondd.

4 Rhoddais faner, er hyn i gyd,
i hawb o'r byd a'th ofnant,
I fanceru drwy dy air gwir,
dros lu eu tir lle trigant.

5 Fel y gwareder drwy lân hwyl,
bob rhai o'th anwyl ddynion:
O achub hwynt â'th law ddeau,
a gwrando fynnau'n fyyddlon.

6 Yn ei faneteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyfammod:
Mi rannaf Sichem 'rhy'd y glyn;
mesuraf ddyffryn Succod.

7 Mysi biau y ddwy dref-tâd,
set Gilead a Manasse:
Ephraim hefyd yw nerth fy mhen,
a Juda wen f'anneddle.

8 Ym Moab ymolchi a wna,
dros Edom tasaf f'efgid:
A chwarddedd Palestina gaeth,
a'i chwerthin aeth yn rhybrid.

9 Duw, pwy a'm dwg i'r ddinas gref?
pwy a'm dwg i dref Edom?

10 Er it' ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'n lleddi drofom?
Ynot yn unig mae'n coel ni,
pe rhon i ti ein gwrthod:

PSALM LXI, LXII, LXIII, LXIV.

Er nad aethost o flaen ein llu,
bydd ar ein tu mewn trallod.

- 11 O unig Dduw, bydd di 'ni'n borth;
ofer yw cymmorth undyn:
- 12 Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr;
fo fathra i lawr y gelyn.

PSALM LXI.

ERGLYW (O Dduw) fy llefain i,
ac ar fy ngweddi gwranddo:

- 2 Rhof lef o eitha'r ddaear gron,
a'm calon yn llefneirio.
- Dwg fi i dalgraig uwch na mi,
ac iddi bydd i'm derbyn:
- 3 Can's Craig o obaith, Tŵr di-fost,
im' fuost rhag y gelyn.
- 4 O fewn dy babel y bydd byth,
fy nhrigfan dilyth dedwydd:
A'm holl ymddiried a fyn fod
ynghyfgod dy adenydd.
- 5 Sef tydi, Dduw, clywaist yn glau,
fy addunedau puraid:
Rhoist etifeddiaeth i bob rhai
a ofnai d' enw sanctaidd.
- 6 Rhoi oes i'r Brenhin, nid oes fer;
fo fydd fyw lawer blwyddyn,
- 7 (Dduw) gar dy fron y trig yn hir;
dod nawdd a gwir i'w ganlyn.
- 8 A thrwy y rhai'n y molaf fi
dy enw di'n dragwydd:
Ac felly peri i mi gwblhau
fy addunedau beunydd.

PSALM LXII.

FY unig Dduw ydyw fy mhlaid,
mae f' enaid yn ei ddisgwyl,
O honaw ef, a thrwy ei rym,
daw iechyd ym' o'm hanhwy.

- 2 Duw yw fy Nghraig, am hunig Nerth,
ac Ymadferth fy einioes:
- Ac am hyn, drwy ymddiffyn hir,
mi ni'm ysgogir eioes.
- 3 Ba hŷd y mae'n eich bryd barhau,
i fwrw 'ch maglau aflwydd?
Lleddir chwi oll; gwthir yn llwyr
fel magwyr ar ei gogwydd.
- 4 Ynga'glent, llunient gelwydd mawr,
i'w roi i lawr o'i lawredd:
Ar eu tafodau rhoi bendith,
a melledd dan eu dannedd.
- 5 Fy enaid, dod (er hyn i gyd)
ar Dduw dy fryd yn ddyfal:
Ynddo gobeithiaf fi er hyn;
esô a'm tyn o'm gosal.
- 6 Sef Craig ymddiffyn yw ef ym',
fy Nhŵr, a Grym fy mywyd:
Am hynny y credaf yn wir
na'm mawr ysgogir ennyd.
- 7 Yn Nuw yn unig mae i gyd,
fy iechyd a'm gogontant:
Fy Nghraig yw, a'm Cadernid maith,
a'm Gobaith yn ddilyfant.
- 8 Gobeithwch ynddo, gar ei fron
tywlltwch galon berffaith:
Ac ymddinedwch tra foch byw
a d'wedwch, Duw yw'n gobaith.
- 9 Plant Adda gwagedd ynt i gyd,
plant gwyr fydd hud a gwegi:
Gwaccach na gwagedd yn eu tawf,
mewn mantawl wrth eu codi.
- 10 Na rowch eich coel ar gam na thrais,
rhaid yw i falais drwco:

O's cynnydda cyfoeth y byd,
na rowch mo'ch goglad arno.

- 11 Duw a lefarodd hyn unwaith,
mi glywais ddwywaith hynny:
Sef, mai Duw hiau 'r nerth i gyd,
gostyngiad byd, ffynnu.
- 12 O Arglwydd, ti hefyd a fedd
drugaredd a daioni:
I bawb dan gwmpas wybren faith
yn ol ei waith y teli.

PSALM LXIII.

TYDI, O Dduw, yw y Dduw mau,
mi geisfa'n forau attad:
Y mae fy enaid yn dra fych,
a'm cnawd mewn nych am danad.

- 2 Mewn lle heb ddwfr, mewn crinder cras,
ceisais o'z ras dy weled.
Mal y'th wellfwn yn y deml gynt,
ar helynt nerth gogoned.
- 3 Can's dy drugaredd (O Dduw byw)
llawer gwell yw na'r bywyd:
A'm gwefusau y rhof i' fawl,
a cherd d'ogonawl hyfryd.
- 4 Felly tra fwyf fi fyw y gwnaf,
ac felly'th folaf etto:
Ac yn dy enw di, fydd gu,
y caf ddychafu 'nwylo.
- 5 Digonir f' enaid fel â mer,
â chyflawn frafder hefyd:
A'm genau' gan dy foliant tau
â phur wefusau hyfryd.
- 6 Tra fwyf fi yn fy ngwely clyd,
caf yn fy mryd dy gosio:
Ac yngwyladwriaethau'r nos
caf achos i fyfyrto.
- 7 Ac am dy fod yn gymmorth ym',
drwy fawr rym dy drugaredd,
Fy holl orfoledd a gais fod
dan gyfgod dy adanedd.
- 8 Y mae f' enaid wrthyd ynglŷn;
dy ddeau fy'n fy nghynnal:
- 9 Eloni i'r eigion, drwy drom loes,
y rhai a'm rhoes mewn gosal.
- 10 Syrthiant hwynt-hwy ar fin eu harf,
fy noeth er taff i'r gwirion:
A chweddi eu meirw, hwynt-hwy dod,
yn fwyd llwynogod gwylltion.
- 11 Ond y Brenhin, yn enw ei Dduw,
boed tra fo byw yn llawen:
A phawb a dyngo i'w Fawredd,
a gaiff orfoledd amgen.
- Ond o'r diwedd y daw yn wir,
fe a dywelltir tywod,
I gau safnau y rhai y fydd
yn tywallt celwydd parod.

PSALM LXIV.

O Arglwydd Dduw, erglyw fy llef,
a chlyw o'r nef fi'n cryn:

- 2 O Dduw, cadw fy einioes i,
y fydd yn ofni'r gelyn.
- 2 A chuddia fi dros ennyd bach
rhag cyfrinach y rhai drwg:
A rhag terfysg y rhai fy'n gwau
i wneuthur cammau amlyg.
- 3 Hogi tafodau fel y cledd,
a d'wedyd builledd ddigon:
Saethant crygion i'm sarbau,
a'r rhai'n oedd eiriau chwêrwou.
- 4 I faethu'n ddigel bigau dur
yn erbyn pur ei galon,

PSALM LXV, LXVI, LXVII.

Yn ddisymmwth heb ofni neb,
a thrwy gafnebb creulon.

5 Ymgryfhant hwy yngwaith y fall,
gan guddio'n gall eu rhwydau:
Yna y d'wedant, Pwy a'n gwel
yn bwrw dirgel faglau?

6 Gan chwilio dyfnder drygau trwch,
o fewn dirgelwch eigion:
A phawb i'w gilydd yn rhoi nòd
o geuedd gwaelod calon.

7 Ond y mae Duw a'i faeth ynghudd,
rhydd yn ddi-rybudd ergyd:
Ef a dâl adref yr hawl hon,
yn ddyfn archolliion gwaellyd.

8 Gwaith y tafodau drwg lle bo,
a syn lwyr lythio arnynt:
Pob dyn a'u gwel, a dybia'n well
gilio ym mhell oddiwrthynt.

9 Yna y dywaid pawb a'i gwel,
Gwaith y Goruchel yw hyn:
Can's felly y deallant hwy
y cofbir fwyty'r gelyn.

10 Ond yn yr Arglwydd llawenhâ,
ac y gobethia'r cyfion:
A gortolcedda ynddo'n iawn
pob dyn ag uniawn galon.

PSALM LXV.

I TI (O Dduw) y gweddai mawr
yn y sancteiddiawl Seion:
I ti y telir, trwy holl gred,
bob gwir adduned calon.

2 Pawb fydd yn pwyso attad ti,
a wrendy weddi doftur:
Ac attad ti y daw pob cnawd,
er mwyn gollyngdawl llafur.

3 Pethau trawfion, a geiriau mawr,
myfi i'r llawr hwiatant:
Ond tydi, Dduw, rhoi am gamwedd
drugaredd a maddeuant.

4 Dy etholedig dedwydd yw,
caiff nefnes fyw i'th Babel:
Trig i'th gynteddau, ac i'th lys,
a'th sanctaidd weddus gangell.

5 Duw'n Ceidwad, attebi i ni
o'th ofni i'th gyfiawnedd:
Holl obaith wyd trwy'r ddaear hon,
a'r môr cynhyrddon rhyfedd.

6 Hwn a sicrhâ bob uchel fryn
â'i wregys yn gadernyd:
7 Hwn a oltega'r môr, a'r don,
a rhwad eigion enbyd.

8 A holl breswylwyr eithaf byd
fy'n ofni' gyd d'arwyddion,
I ti, gan fore, a chan hwyr,
y canant lallwyr ffyddlon.

9 Dyfrhâu y ddaear fech yr wyd,
afon Duw llanwyd droffi:
Parperaitt lif-ddwfr' rhyd ei llawr,
i'w thramawr gyfoethogi.

10 Pob rhych yr wyt yn ei ddyfrhâu,
a'i chwyfau'r wyt i'w goftwng:
A'i rhoi ym mwyd mewn casod wllth,
i'w chnwd rhoi fendith deilwng.

11 Coroni'r ydwyd ti fal hyn
y flwyddyn â'th ddaiont:
Y ffordd hyn a'r modd (Duw fy Ner)
diferaitt frafder arni.

12 Ef a ddifera ffrwyth dy ferch
ar bob rhyw lagnerch ddŷrys:
Pob mynydd fych yn uchder gwlad
o ffrwyth dy rad y dengys,

13 Trwy dy fendith y gwaftad dir
a guddir oll â defaid:
Crechwennant, canant bawb ynghyd,
a'r wlad ag yd ei llonaid.

PSALM LXVI.

Y N Nuw ymlawenhêwch i gyd,
yr hollfyd: a datgenwch

2 Ogoniant ei enw hyd y nef,
a'i foliant gref a draethwch.

3 Wrth Dduw d'wedwch, Fo bair dy law
i'th elyn oerfraw anfad,
Rhag amled yw nerth y llaw hon,
a dy gaeion danad.

4 Felly'r holl fydd i gyd a'u rhi
i ti a ymoftyingant:
Canant i'r fawr, ac ant hyd lawr;
i'th enw mawr y canant.

5 O dowch, edrychwch, ofnus yw
gweithredoedd ein Duw cyfion:
Oin ei weithredoedd a rydd ddyf
ym mysg holl teibion dynion.

6 Fo droes y môr coch yn dir fych,
ai wŷr yn droed-fych trwyddo,
A thrwy yr afon: llawen fu
eu bod heb wlychu yno.

7 Ef byth bydd Lywydd cadarn gwŷch,
a'i olwg edrych beunydd
Ar y cennedloedd trwy'r holl fydd;
ni chyfyd rhai anufudd.

8 O bobloedd, molwch Dduw ar gais,
a moeliwch lais ei foliant:
9 Hwn sy'n dal bywyd yn y gwaed,
a ddeil ein traed na lithrant.

10 O Dduw, profaist a choethaist ni
un wedd a choethiarian:
11 Yn gaeth y dygaist ni i'th rwyd,
ein cyrph a waigwyd weithian.

12 Aethom trwy ddwfr a than yn gaeth,
bu rai'n marchogaeth arnom:
O peraitt hyn; ni bu chwaith hir,
i ddiwall dir y daethom.

13 Ag offrw m poeth i'th dŷ yraf,
talaf fy addunedau,
14 Y rhai mewn cyfwng, rhag mwyr trais,
addewais â'm gwefutau.

15 Poeth cbyrth breifion i't' a rof,
aroglaeth cof cyfammod:
Ychen, hyrdd, offrymmu a wnaf,
ac etto rhoddaf fychod.

16 O dowch yn nes, a gwrandêwch chwi
fy'n ofni Duw tragfythoes:
Mi a fynegaf i chwi'n ffraeth
pa les a wnaeth i'm heinioes.

17 Llefais i arno â'm genau,
a'r tafod mau a'i molawdd;
18 Pe troiswn fy nghalon at fai,
Duw a'm gwrandawfai'n anhawdd.

19 Diau Duw a'm clyhu yn hawdd,
gwrandawawdd ar fy ngweddi,
20 Bendigaid yw; fo a'm clywawdd,
ni throes mo'i nawdd oddiwrthi.

PSALM LXVII.

T RUGAREDD Duw i'n plith,
a rhoed ei fendith drosom:

A thywynned ei wyneb-pryd,
a'i nawdd, a'i iechyd, arnom.

2 Fel y gwŷper dy ffyrdd
trwy'r ddaear gyd-wyrdd gnydoedd:
A'th iachawdwriaeth di (O Dduw)
yn mysg pob rhyw genhedloedd.

PSALM LXVIII.

- 3 Duw, moled pobloedd di,
rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd:
- 4 A'r holl genhedloedd is wybren,
byddant lawen a hyfryd.
Can's ti a ferm'n iawn
y bobl trwy lawn wybodaeth:
- Ac a roi'r holl genhedloedd ar
y ddacae mewn llywodraeth.
- 5 Duw, moled pobloedd di,
rhont fawl a bri trwy'r holl-fyd:
- 6 Yna rhydd y tir ffurth i'n plith,
a Duw ei fendith hefyd.
- 7 A Duw, sef Duw ein Tad,
a roddo i rad a thyciant,
A therfynau y ddacae gron,
a phawb ar hon a'i hofnant.

PSALM LXVIII.

- Y**MGYFODED un Duw ein Ner,
gwaigarer ei elynion:
Un drygddyn horynt na arhodd,
o'i flaen ffoed ei gaeion.
- 2 O's chwalu mwg mewn gwynn fy hawdd,
o's tawdd cwyrr wrth eirias-dân:
  - Fel hynny o flaen Duw (yn wir)
yr enwir a ddistafan'.
  - 3 Ond llawenycher ger bron Duw
y cyfion, i'w orfoledd:
  - A'u hyfrydwch hwynt-hwy a fydd
yn llawenydd cyfannedd.
  - 4 Cenwch, a molwch enw Duw,
sef hwn yw uwch y nefoedd
Yn marchogaeth, megis ar farch,
i'w enw rhowch barch byth bythoedd.
  - 5 A gorfoleddwch gar ei fron,
Duw tirion, Tad ymddifaid:
  - Ac i'r gweddwon mae'n Farnwr da
yn ei breswylfa gannaid.
  - 6 Duw a wna rai mewn ty'n gyttûn,
ei hun mae'n gollwng gefyn:
Ac yn rhoi trigfan mewn tir cras,
i ddynion atcas cyndyn.
  - 7 Pan aethost (Dduw) o flaen dy lu,
dy daith a fu trwy dd'ryfni:
  - 8 Y ddacae crynodd o flaen Duw,
a'r nef rhoes amryw ddefni.
Ac felly Sinai o flaen Duw,
(sef un-Duw Israel hawddgar)
  - 9 Ar d'eufeddiaeth hidlaist wlaw,
i ddistinaw y ddacae.
  - 10 Gwrteithiaist hon, dy bobloedd di
fydd ynddi yn preswyllo:
O'r rad darperait (Dduw) i'r tlawd
i gael digondawd yno.
  - 11 Yr Arglwydd Dduw a roddai'r gair,
mawr mintai'r cantoresau:
  - 12 Cilient gedyrn; gweiniaid arhont,
yr yspail rhont yn rhannau.
  - 13 Pes ymdroech mewn parddu a llwch,
chwi fyddwch fel y g'lommen,
A'i phlu yn aur ac arian teg,
yn hedeg is yr wybren:
  - 14 Hon, pan wa'garodd Duw yn chwyrn
bob cedyrn o'i gaeion,
Oedd mor ddifgleirwch, ac mor wen,
ac eira'r ben bryn Salmon.
  - 15 Mynydd Duw (sef Seion) y fydd
fel Bafan fynydd tirion:
Mynydd Bafan, uchel ei griib,
cyffelyb yw i Seion
  - 16 Chwyrchwi fynyddoedd cribog, pa'm
y bwrwch lan mewn cyffro?

- Duw ar Seion ei serch a roes,
lle myn ef eifoes drigo.
- 17 Rhifugain mil o filoedd yw
angylion Duw mewn cerbyd:
Ynglyfeg Sinai bu ei wlith;
bydd Duw i'w plith hwy hefyd.
  - 18 I'r uchelder y dyrchafaist,
a chaethgludaist gaethiwed:
Cym'raist, dodlaist ddoniau, Duw Ion,
i ddynion oedd ddiniwed.
  - 19 Bendigaidd fyth fo'r Arglwydd mau,
am ddoniau ei ddaioni:
A'i iachydwrnaeth i ni'n llwyth,
o bwr-ffurth ei haelioni.
  - 20 Efe i' hun yw'n Duw ni i gyd,
sef Duw ein hiechyd helaeth:
Trwy'r Arglwydd Dduw cawn, yn ddiifwrth,
ddiange oddiwrth farwolaeth.
  - 21 Duw yn ddiammedu a dyr ben
a thalcen ei elynion:
A choppa walltog rhai a fo
yn rhodio mewn drwg creulon.
  - 22 Dygaf fy mhobloedd (meddai ef)
hyd adref fel o Bafan:
A dygaf hwynt i'w hol drachefn,
fel o'r môr don-lefn allan.
  - 23 Fel y gwlychech dithau dy draed
yn llif gwaed dy ddigafau:
Ac y llyso dy gwn heb gel,
y gwaed a ddol o'u brwiau.
  - 24 Gwelodd pawb (O Dduw) dy yftad,
yn dy fynediad sanctaidd,
Mynediad fy Nw, Frenhin fry,
fel hyn i'w dy cyflegraidd.
  - 25 Y cantorion aent hwy o'r blaen,
cerddorion aen' ol yno:
Yna'r gwyrifon, beraidd gân,
a'r tympan, yn y canol.
  - 26 Clodforwch Dduw, hynny fydd dda
ym mhob cyn'leidda ddiwael:
A chlodforwch yr Arglwydd Ion,
chwi fydd o ffynnon Israel.
  - 27 Doed Benjamin y llywydd bach,
doed bellach dugaid Juda:
Doed Nephtali, a Zabulon,
a'u tywyfegion yna.
  - 28 Dy Dduw a drefnodd iti nerth,
a'i law fydd brydferth geidwad:
Duw, cadarnhâ etto yn faith
arnom ni waith dy gariad.
  - 29 Er mwyn Caerfalem adail ddeg,
rhudd cedryn anrheg yty:
30 Difetha dyrfa y gwaywffyn,
a'r rhai a fyn ryfely.
Dewr fel teirw, nwyfus fel lloï,
y rhei'ni a roi yr arian:
Delont i'r iawn, tyn nerth a nwy',
a gollwng hwy yn fuan.
  - 31 Y pendefigion o'r Aipht draw
a ddaw, ac Ethiopia,
At Dduw yn brysur, i roi rhodd,
ac aberth gwirfodd, yna.
  - 32 Holl d'yrnafoedd y ddacae lawr,
i Dduw mawr cenwch foliant:
Cenwch, cenwch ei glod yn rhwydd,
sef Arglwydd y gogoniant.
  - 33 Hwn a farchogodd y nef fry,
a hynny o'r dechreuad:
Wele, daw nerthol fain ei lef
o eitha'r nef i waitad.
  - 34 Rhoddwch gadernid i Dduw Ner,
sef uchder ei ragoriaeth,

PSALM LXIX, LXX, LXXI.

Y fydd ar Israël, a'i nerth
uwch wybrau pryderth gywaeth.

35 Duw, o'th gyfsegr y'th ofnir di,
Duw Israël, dodi nerthoedd:
A chadernid mawr wyd i'th blaid;
bendigaid fych oes oesoedd.

PSALM LXIX.

ACHUB fi, Dduw (yr hwn a'm gwnaeth)
tros f' enaid daeth llif-ddyfrloes:

2 Yr wyf mewn dyfnder tom ynglŷn,
heb le i'mddiffyn f' einioes.

O'r dyfnder daethum fel ar fawdd,
a'r ffrwd a lifawdd uchod:

3 Sychodd fy ngheg, blinodd fy llais,
a'm llygaid pallaig ganfod.

4 A hyn wrth ddfygwl Duw a'i ras,
wele, fy nghas yn amlach

Nâ'r gwallt ar ben fy nghoppa fry,
a'r trawfion fy'n gadarnach.

Y rhai celwyddog, tacrion ynt,
rhois iddynt beth ni chefais:

5 Adwaenodd (Dduw) f' ynydrwydd mau,
a'm beiau fi ni chuddiais.

6 O'm plegid i dim gwarth ni chânt,
y rhai a goeliant aruad:

Na ad (Dduw'r lluoedd) fesi na thrais
i'r rhai a ymgais attad.

7 (Duw Israël) ief er dy fwyn,
yr wyf yn dwyn gwarthrudd-deb:

A thrwy gywilydd ymarhois,
mewn chwy's y tois fy wyneb.

8 I bobl dicitrwyf fi, (gwn pa'm)
i blant fy mam fel eitron:

9 A'm fod fy ferch a'm zel i'th dy
i'm hyfu hyd fy ngialon.

Can's cabl y rhai a'th gabiant di,
ar f' ucha i mae'n disgyn:

10 Fy nagrau, cyffudd, a'm hun-ryd,
ynt warla i gyd i'm herbyn.

11 A phan wigwn i liain fach,
bûm ddyttrach lawer:

12 Bûm chwedyl drws i gryf a thlawd,
i'r meddw yn waw'd i'w harfer.

13 Ond, f' Arglwydd Dduw, gwnaf attad ti
fy ngwedd yn amferol:

O gwranddo fi, i'th wirfawr-hedd,
ac i'th wirionedd grafol.

14 Duw gwared fi, a gwna fi'n rhydd
o'r dom y fydd i'm fuddo:

Sef cafeion, dyfroedd dyfnion,
a mi nid ofnaf gyffro.

15 Na lifed dwf drofod yn ffrwd,
na'm llyngced amrwd ddyfnder,

Na chawed pydew arnaf chwaith
mo'i safn diffaith yigeler.

16 Gwranddo fi bellach, Arglwydd Dduw;
can's da yw dy drugaredd:

Yn amler dy dofturi mawr,
edrych i lawr rhag trawfodd.

17 O'm cyfyngder oddiwrth dy was
na chudd mo ras dy wyneb:

*Rwyf yn gweddio yn fy ngloes;
Duw, bryfia, moes i'm ateb.

18 Nesâ at f' enaid, Arglwydd mau,
er fy rhyddhau a'm gwared:

Moes ymddiffyn, rhag cael o hon
gan fy ngelynyon niwed.

19 Duw, di a well o bob parth
fy ngw'radwydd, gwarth, a'm e'wilydd:

O herwydd rhodio ger dy fron
mae fy ngelynyon beunydd.

20 Mewn gorthrwm ofid yr wyf fi,
a gwarth yn torri 'nghalon:

Difgwyl cymhorthwyr, ni ddoe neb,
ni chawn gyfurdeb tirion.

21 Buill a roilan' yn fwyd i mi,
finegr i dorri fyched:

22 Eu bwrdd boed iddynt fagl afllwydd,
a'u llwydd yn dramgwydd bydded.

23 Ar eu llygaid dallineb doed;
i'w llwynau boed crynfeydd:

24 Tywallt arnynt dy ddog a'th lid;
doed iddynt ofid beunydd.

25 Boed eu palafau 'n wag heb wedd,
ac anghyffannedd iddyn',

Na allo neb na dydd na nos
mo'r aros yn eu fyddyn.

26 Can's yr hwn a darawfid ti,
mae'r rheini yn ei erlid:

A'r doluriau y fydd o'th friw,
y maent i'w hedliw hefyd.

27 Dod gamwedd ar eu camwedd hwy,
na ddont mwy i'th gyfiawnder,

28 Ymaith o lyfr y pywyd llawn,
o fyf y cyfiawn, tynner.

29 Ffinau pan fwyf ofidus wan,
a phan fwyf druan hefyd,

Dy ichawdwriaeth di (O Dduw)
eilchwyl i fyw a'm cyfyd.

30 Mdiannaf d'enw Dduw, ar gân,
fal dyna f' amcan innau:

31 A hyn fydd gwell gan Dduw Deyrn
nag ych â chyrn a charnau.

32 A phob truan, pan weler hyn,
a ennyn o lawenydd:

A'ch calon chwiti'n eifio Duw,
cyfyd i fyw o newydd.

33 Duw gwrendy dlawd, ni ddirmyg lef
ei gaethwas ef fy fethiant:

34 Nef, a daear, a môr, a hyn
a ymlusg ynddyn', molant.

35 Can's Duw a geidw Seion dâg,
a threfina'n 'chwaneg Juda:

Adeilada ddinefydd hon
i ddynion yn breswylfa.

36 Ie, ei weision, ef a'u hil,
a'u heppil a'i meddiannant:

A'r rhai a hoffa 'i enw fo,
yn honno a breswylant.

PSALM LXX.

DUW, prysura i'm gwared i;
lon, bryfia di i'm cymmorth:

2 Gwarth a gw'radwydd a ddél i'r blaid
a gais i'm henaidd ammborth.

Trwy w'radwydd troer y rhai a ddwg
i mi ddim drwg ewyllis:

3 Mest fo'u gwobr, a draeth, Ha, ha,
am dana' yn ddirmygus.

4 Y fawl a'th gais, calonnog fydd,
o dra llawenydd ynod:

D'wedde fawl a'th gab bob amfer,
Mawryger ein Duw hynod.

5 Minnau'n dlawd, ac yn druan fydd;
Duw, bryfia, bydd yn agos:

Fy mhorth a'm ceidwad wyt yn wir,
(O Arglwydd) na hir aros.

PSALM LXXI.

MI a'mddiriedais ynod, Ner;
n'am gw'radwydder byth bythoedd:

2 Duw, o'th gyfiawnder gwared fi,
a chlyw fy nghri hyd nesoedd.

3 Duw,

PSALM LXXII, LXXIII.

3 Duw, bydd yn graig o nerth i mi
i gyrru ati 'n wastad:
A phar fy nghadw i yn well;
ti yw fy nghastell caead.

4 Duw, gwared fi o law'r trahâu;
a'r gwr trofâu, a'r trawddyn:
5 Ynot ti, Dduw, bu 'ngoglud maith;
a'm gobaith, er yn gryddyn.
6 O groth fy mam y tynnait fi,
rhoist ynof egni etto:
7 Ithau fyth, am hyn o hawl;
y canaf fawl heb beidio:
8 I lawer dŷn bŷm anferth iawn,
ti yw fy nerthlawn Lywydd:
9 Fy safn bydd lawn o'th fawl gan dant;
ac o'th ogoniant beunydd.
10 Nac esgeulfa fi na'th braint
yn amier benaint truan:
Er palu'r nerth, na wrthod fi,
Duw, edrych di ar f' oedran.

11 Medd fy nghafeion 'r wyf yn wan,
hwy a ddigwylian' f' anaf:
Ymgynghorant yn ddi-fyn,
gan dd'wedyd hyn am danaf:
12 Duw a'i gwrthododd (meddant hwy)
erlidiwch fwyfwy bellach,
A deliwch ef: nid oes trwy'r byd
yr un a'i gweryd hayach

13 Er hyn o frad, (Duw) bydd di well,
na ddos ym mhell oddi wrthy',
Fy Nuw, prysura er fy mhorth,
ac anfon gymmorth ymy.
14 Angau gwarthus pob rhai a gânt,
a wrthwynebant f' einioes;
Gw'radwydd a gwarth iddynt a drig;
a gynnig i mi ddrygloes.

15 Fy ngobaith innait a saif byth
yn ddilyth a safadwy:
Ymddined ynot (Dduw) a wnaif;
ac a'th foliannaf fwyfwy.

16 Dy iachadwriaeth i'm genau,
yr hwn ni thau fŷnudyd,
A'th gyfiawnder: ac ni wn i
ddim o'r rhufedi arny'n.

17 Ynghadernid yr Arglwydd Dduw,
tra fwy fi byw, y credaf:
A'th gyfiawnder di hyd y brig;
yn unig hyn a gosaf.

18 Duw, di a ddygai i mi hyn,
do, er yn blentyn bychan:
A hyd yn hyn 'rwyf yn parhau
i ofod d'wyrthiau allan.

19 O Dduw, na wrthod fi yn hen,
a'm pen a'm gen yn llwydo,
Nes i'm ddangos i'r rhai sy'n ol
dy wyrthiau nerthol etto.

20 Dy gyfiawnder yn uchel aeth,
yr hwn a wnaeth bob mawredd:
Duw, pwy y fydd debyg i ti?
nid ydym ni ond gwagedd.

21 Duw, gwnaethost di i'm' fyw yn brudd,
a gweled cytudd mynych:
Troist fi i fyw, dychwelaist fi,
trwy 'ngnodi o'r feddrod-rych.

22 Mwy fydd fy mawredd nag a fu,
troi i'm diddanu innau:
23 Yna y molaf d' air am hyn,
ar nabl offeryn dannau.

O Sanet Iŷraël canaf hyn
ar delyn, ac a'm genau:
24 Am i ti wared f' enaid i,
gwnaf iti hyfryd leifau,

24 Canaf i't' hefyd gyffon glod
a'm tafod: wyt i'w haeddu;
Am i't' warthau a gwarthruddiaw;
fy ngas fy'n cefnau 'nrygu.

PSALM LXXII.

D U W, dod i'r Brenhin farn o'r nef,
dod i'w Fab ef gyfiawnder:
2 Yna y rhydd rhwng pobl iawn frawd;
ac i'r dŷn tlawd uniondeb.
3 Hedda chyfiawnder ar ol hyn,
cair ym mhob bryn a mynydd:
4 Y gwan a'r lleig achub a wna,
fe ddryllia y gorthrymydd.
5 Hwy a'th ofnau byth ar bob tro,
tra treiglo haul a lleuad:
6 Fo ddigyn fel gwlaw ar wellt glas;
neu gawod fras ar wastad.
7 F'w ddyddiau ef cerir yr iawn,
a'r cyfiawn a fodeua:
Ac am fydd hedda'r ddacae gron,
tra fo'r lloer hon yn para.

8 Llwydda efe o fot hyd for,
o'r ffrwd hyd oror tiredd:
9 Ei gas ymgrymmant, llyfant lwch,
hyd yr amalwch cyrredd.
10 Cedym o Tarsus frenhinoedd,
ac o'r ynysoedd canol,
O Seba ac Arabia deg,
doe pawb a'i anrheg reiol.

11 Yr holl frenhinoedd doent yn llus,
athan ymgrymmu, atto:
A'r holl genhedloedd, fel yn gaeth,
a wnant wafanaeth iddo.

12 Can's y dŷn rheidus, a'r gwr gwan,
fo'i gweryd pan weddio:
Bydd i bob dŷn yn nerthol dŵr,
a'r ni bo pleidiwr gantho.

13 Efa erbyd y llawd mewn rhaid,
fo achub enaid glanddyn:
14 Fo a'u gweryd rhag twyll a drwg,
gwerthfawr i'w olwg ydyn.

15 Felly bydd hwy; rhoir iddo ddâ,
sef aur o Seba ddedwydd:
Hwy a weddiant arno fo,
gau ei fendithio beunydd.

16 'Rhŷd pen y mynydd yd a gân,
fel brig coed Liban' siglant:
A'r plant, cyn amlad a'r gwellt glas,
o'r ddinas a flagurant.

17 Os haul cylch wybren byth a dry,
byth pery enw iddaw:
Pawb a'i bendithia ef yn wir,
pawb a fendithir yddaw.

18 Bendigaid fo yr Arglwydd Dduw,
(sef Duw yr Iŷraël dirion)
Efe 'n unig byth sy'n parhau
i wneuthur gwrthiau mawrion.

19 Bendigaid fyddo 'i enw byth,
gogonedd dilyth iddo:
A'i glod llenwir y ddacaearen.
Amen, Amen, hyn fyddo.

PSALM LXXIII.

Y S da yw Duw i Iŷraël,
wrth bawb a wnel yn union:
2 Minnau lithrais, braidd na syrthiais
fwrth-wael fu fy amcanion.

3 Can's cynfigennais wrth y ffol,
a'r dŷn annawiol dihir:
Braidd na chwypais pan y gwelais
eu hedda'u golud euwyr.

PSALM LXXIII, LXXIV.

4 Gan nad oedd arnynt rwybau caeth,
i gael marwolaeth ddynol:
Lle maent yn byw yn heini hyf,
yn iraidd gryf ddigonol.
5 Ac ni ddoe arnynt lasur blin,
hyd y bawn i'n eu deall:
Na dim dialedd, na dim gwyn,
fel y doe ar ddyn arall.
6 Am hynny fyth maent yn ymddwyn
fel o fewn cadwyn balchder:
A gwisgant am danynt yn dynn
(megis dileddyn) drawider.
7 A'u llygaid hwynt-hwy wrth dewhâu,
docent yn folglymman drofodd:
A'u golud hwy, er hyn o wryn,
uwch meddw't dyn a dyfodd.
8 Traethu eu trawfder, bod yn dynn,
a hostio hyn ar wasgar:
9 Egori safn at wybren fry,
a thafod cry' trwy'r dddear.
10 Am hyn rhai o'i bobl ef â chwant
a ymddychwelant yma,
Yn gweled y dwfr yn loyw lân,
a thybio y can' eu gwala.
11 Can's ymresymmant hyn yn fyw,
Pa'm? ydyw Duw yn canfod
Pwy fydd yn ddrwg, a phwy fy'n dda?
ydyw'r Gorucha'n gwybod?
12 Wele, y drygddy'n mwya i chwant
caiff fwyaf llwyddiant gwaftad;
Yn caflur golud a mawr dda,
hwnnw fydd fwyaf i godiad.
13 Ofer iawn fu i mi warhâu,
a llwyr lanhâu fy nghalon:
Golchi fy nwyllaw, caru gwir,
a bod yn hir yn gyfion:
14 Cael fy maeddu ar hŷd y dydd;
ond trwtan fydd uniondeb:
Os y bore, ac os pryd nawn,
nyfi a gawn wrhyneb.
15 Hyn os d'wedwn, a feddylwn,
o ryw feddalaidd ammau:
Wele, â'th blant di y gwnawn gam,
i ddwyn un llam a minnau.
16 Pan geiswn ddeall hyn yn llwyr,
o nerth fy fywyr ddynol:
Hynny i'm golwg i oedd flin,
mes cael rhyw rin yftrydol.
17 Ond pan euthum i gyffegr Dduw,
lle cefais amryw ofau:
Yna deallais i pa wedd
y bydd eu diwedd hwythau.
18 Gwybŷm i ti eu gosod hwy,
lle caent lam mwy'n y diwedd:
Sef mewn lle lliethrig rhwydd-gwyp trwch,
anialwch anghyfannedd.
19 Ond gwedi dodni't iddynt wth,
disymunwth y pallasant:
Myn'd o'r byd heb na lliw na llun,
o'u hofn eu hun darfyddant.
20 Fel breuddwyd pan ddihunai un,
y gwnai di iddyn', E' Arglwydd:
O'r newid hon y caiff fy nghas
mwy yr holl ddinas w'radwydd.
21 Bŷm i ddig wrthyf fi fy hun,
ac oerni fu'n fy nghalon:
22 Na's deallawn hyn yn gynt,
bŷm siol un hynt ag eidion.
23 Er hyn etto bŷm gyd â thi,
lle y'm t'wys'n ddilyfiant:
24 Wrth fy llaw ddeau: wedi hyn
fy nerbyn i ogoniant.

25 Pa'm? pwy (O Dduw) fydd gennyf fi
ond tydi yn y nefoedd?
Dim ni ddymunwn gyd â thi,
wrth weini daearleoedd.
26 Fy nghalon i, a'm nerth, a'm cnawd,
y fydd mewn palidawd beunydd:
Ond tydi, Dduw, fydd ar fy rhau,
a'm tarian yn dragwydd.
27 A elo 'mhell oddiwrthyd ti,
y rheini gwnaent yn ddiffaith:
Ac a butteiniant rhagot ti,
y rheini torrir yhaith.
28 Ond mi ddof nefes at fy Nuw:
fy ngobaith yw i'm calon:
Y traethaf fi ei nerth, a'i wryth,
o fewn dy byrth, merch Seion.

PSALM LXXIV.

PAHAM (O Dduw) oddiwrthym ni
y cili yn dragwydd?
Paham y digi môr danhaid
wrth ddefaid dy borfydd?
2 Cofia y bobl a hynnaif gynt;
rhoi't iddynt etifeddiaeth,
Mynydd Seion, dy breswylfa,
i'r rhai'n yb drigfa helaeth.
3 Ymddyrycha (Arglwydd) taro'n drwm,
pob gelyn gorthrwm difa
Yn dragwydd, a ynaeth na thrais
na dyfais i'th gyllegria.
4 Dy elynion daethant i'n mysg,
rhuafant derfysg greulon:
A gosodasant, dan gryfhâu,
fanerau yn arwyddion:
5 I'w cherfio'r sacri goreu gynt
a roefan' wynt i'w bwyll:
6 Drylliant i'r llawr gertiadau hon
ageirf, gyfeillion erchyll.
7 Llosgafant oll dy eglwys lân,
a'i phyrth â than yn ulw:
A halogafant, mewn dull dig,
y noddfa lle trig d' enw.
8 Awn, gwnawn gyd-artaith, meddant hwy,
a dinystr urwy yr holl-wlad:
Llosgafant holl demlau y tir,
gwnaethant yn wir eu bwriad.
9 Nid oes un arwydd in' i'w gael,
na prophwyd diwael destyn:
Na gwybedydd, a wyr pa hŷd
y pery'r byd i'n herbyna.
10 Dywaid di, pa hŷd (O Dduw Ion)
y gwna d'elynon warthrudd?
A rydd dy gas ei gabledd fri
arnat ti yn dragwydd?
11 Paham y tynni'n ol dy law,
(sef dy ddechulaw berffaith,
Hon fydd i'th fynwes) allan tyn,
a difa d'elyn diffaith.
12 Can's o'r dechreuad, Duw ei hun
ydyw fy Nghun a'm Brenhin:
Fe a wna iachawdwriaeth hir
i hawb trwy'r tir a'i dilyn.
13 Parthu a wnaethof di, â'th nerth,
y môr, a'i anferth donau:
Gwahenaist, torraist, uwch y don,
bennau y blinion ddreigiau.
14 Drylliaist di ben (nid gorchwyl gwan)
y Lefiathan anferth:
I'th bobl yn fwyd dodni't efô,
wrth dreiglo yn y ddiferth.
15 Holltaist y graig, tarddodd ffinnon,
ac aeth yn afon diwedd-chwyrn:

PSALM LXXV, LXXVI, LXXVII.

A dryfbyddais yn dra fych
afonydd dyfr-grych codyrn.

16 Ti biau'r dydd, ti biau'r nos,
goleu a haul-dlos goinwedd:

17 Seiliaist y ddaear, lluniaist haf,
a gauaf, o'th ogonedd.

18 Fy Arglwydd, bellach cofia hyn,
i'r gelyn gynt dy gably:

Ac i'r ynfydion roi drwg fri,
a'th enw di dirmygu.

19 Oes dy durtur na ddod ar gawdd
dan nawdd an'fail creulon:

Na ad o'th gof (O Arglwydd da)
dy dyrfa, y rhai tlodion.

20 Duw, edrych ar dy gyfammod,
a gwel waelod y gwledydd:

Mae ym mhob man driga dyn traws,
mae honynt liaws efridd.

21 Na ddychweled y truan tlawd
mewn difrawd, ac mewn gw'raddwydd:

Y dyn anghenus, lleig, a gwan,
a ddatcan dy enw, Arglwydd.

22 Cyfod, dadleu dy ddad (O Dduw)
dy enw yw 'n dragwydd:

Cofia gabledd, yr hon trwy'r byd
a gart gan ynydd heunydd.

23 Duw, nac anghofia lais a fon
d'elynyon y cephedloedd:

Eu swm, a'u rhodres, a'u dadwedd,
a ddring i g'wedd a'r nasfedd.

PSALM LXXV.

CLODFORWN di (drag'wyddol Dduw):
a'th enw yw yn agos:

Maint yw dy enw a'th nerth i'th hynt,
dy wyrthiau ynt i'w ddangos.

2 D'wedaisit, Pan dderbyniwyf y llu,
mi rof farn gu ac union:

3 Fel y nerthais sylfeini'r byd,
oedd rfydd, a'i gyd-drigolion.

4 Minnau a dd'wedais hyn o'm bryd:
wrth y rhai ynydd, Peidiwch:

Wrth annuwilion poethion chwynn,
Eich mebcyrn na ddychefwch.

5 Och, na ddychefwch chwi mo'ch cyrn,
na figlwech rychwynn ragdal:

Ac na dd'wedwch chwi yn war-fyth,
Nid rhaid in' fyth mo'r gofal.

6 O herwydd nid o'r dwyrain draw
i ddyn y daw dyrchafiad:

Nid o'r gorllewin, na'r deau,
y daw i chwithau godiad.

7 Can's ar law Duw y mae y farn;
na fid gwr cadarn rygri:

Gottwng heddw y nail heb ball,
a chodi'r llall y fory.

8 Can's yn llaw'r Arglwydd phriol fydd,
cymmyf-gwin hyd wydd ynddi:

Tywalltodd hwn; drwg ddynion hyd
yfant i gyd o honi.

9 Mynegaf finnau, ac i'm cof,
ei gerdd (Duw Iagof) canaf:

10 Torraf gyrn yr annuwiliawn,
a phen y cyflawn-codaf.

PSALM LXXVI.

YN Juda ac Isra'el dir
adweinir ein Duw cyfion:

2 Ei babell ef yn Salem fydd,
a'i brefwyl fydd yn Seion.

3 Yno dryllodd y bwa a'r faeth,
a'r fwydr a wnaeth yn ddarnau:

A thorodd ef yn chwilfriw mân
bob tarian, a phob cleddau.

4 Trawfion fu cedyrn mynydd gynt,
mewn yspail helynt uchel:

Uwch a chryfach wyt na hwynt-hwy,
nid rhaid byth mwy mo'u gochel.

5 Pob cadarn galon a ymrôes,
ac ni ddeffrôes o'i gytyn:

Pawb a ddiffwythodd pan ddaeth braw,
ni chai un llaw ei dderbyn.

6 O'th waith (Duw Iagof) a'th ammharch,
cerbyd a'r march rho'i huno:

7 Ofnadwy wyt, pwy i'th lid wg
a faif i'th olwg effro?

8 Pan ddaeth o'r nefoedd dy farn di,
yr wyt yn peri 'i chym'ryd:

Y ddaear ofnodd, a'i holl lu
rhoist i oftegu ennyd.

9 I farnu pan gyfododd Duw,
i gadw yn fyw y gwirion,

A'r rhai oedd lonydd yn y tir,
yr oeddyn' gywir galon.

10 Can's poethder dyn yw dy fawl di;
felly gollegi drallod:

Eu gwres, i'r da a fag gref ffydd;
i'r drwg, a fydd yn ddyrnodd.

11 Eich rhodd i'r Arglwydd Dduw addewch,
a llawn gwblhewch eich gobrwy:

Pawb fydd o amgylch Seion deg,
rhowch anrheg i'r Ofnadwy.

12 Ef a oftyngodd uchel fryd,
ac yfpryd, gwyr rhyfelgar:

Fo a yrr ofn ynghanol hedd,
ar holl frenhinedd daear.

PSALM LXXVII.

FY llais at Dduw, pan roddais lef,
fy llais o'r nef fo'i clybu:

A'm llais gweddais ar Dduw Ner,
pan oedd blinder yn tarddu.

2 Y dydd y rhedai 'mriw, a'r nos
ni pheidiai achos llafur:

Mewn blin gyfyngder gwn fy mod,
a'm hoed yn gwrthod cyfur.

3 Yna y cofiwn Dduw a'i glod,
pan fyrthiai drallod enbydd:

Yna gweddaiwn dros fy mai,
pan derfygai fy yfpryd.

4 Tra fawn yn effro, ac mewn fan,
heb allel allan dd'wedyd:

5 Ystyriais yna'r dyddiau gynt,
ar helynt hen o'r cynfyd.

6 Cofiwn fy ngerdd y nos fy hun:
heb gael amrant hun, chwiliwn:

A chalon effro, genau mud,
a'm hyfpryd ymddiddantwn:

7 Ai'n dragwydd y cilia'r Ion?
a fydd ef boddlon mwyach?

8 A ddarfu byth ei nawdd a'i air?
a gair ei addaw bellach?

9 A anghofodd Duw drugarhau
a ddarfu cau ei galon?

A baid efe byth (meddwn i)
fal hyn â forri'n ddiglon?

10 Marwolaeth im' yw'r meddwl hwn?
a throis yn grwn i gonio?

Ei fawr nerth gynt: cofio a'w haf
waith y Goruchaf etto.

11 Cofiaf dy weithredoedd (f. Arglwydd)
a'th wyrthiau hylwydd cofaf:

12 Am bob rhyfeddod, a phob gwaith,
â myfyr maith y traethaf.

PSALM LXXVII, LXXVIII.

- 13 O Dduw, pa dduw fydd fal ti, Dduw ?
dy ffordd di yw'n sancteiddiol :
- 14 Dy waith dengys dy nerth i'r byd ;
pair in' i gyd dy ganmol.
- 15 Dy nerth fawr hon a ro'ist ar led,
with wared yr hen bobloedd,
Iago a Joseph, a fu gaeth,
a'u holl hiliogaeth luoedd.
- 16 Y deifr gweifant, ofnafant hyn,
a dychryn cyn eu symmud :
- 17 Cymmylau dwfrcylch wybr yn gwau,
a mellir fal saethau enbyd.
- 18 Dy daran rhudd fry'n y nen,
dy fellt gwnaent wybren olau :
Y ddaear ifod a gyffrodd,
ac a ddychrynodd hithau.
- 19 Yn eigion môr mae y ffordd dau,
a'th lwybrau mewn deifr sugnedd :
Ac ni adweinir byth mo'th ôl
yn dy anfeidrol Fawredd.
- 20 Dy hpbloedd a dywyfaist di
trwy anial dd'ryni efrydd,
Gan law Moses, a'i frawd Aroñ,
fel defaid gwirion llonydd.

PSALM LXXVIII.

- F**Y mhobli i gyd, gwrandêwch fy neddf,
a boed fy ngreddf i'ch calon :
Clust-ymostyngwch â'm genau,
i ystyr geiriau ffyddlon.
- 2 Mewn diarhebbion, i barhâu,
fy ngenau a egoraf :
A hen ddamhegion, oedd ar hŷd
y cynfyd, a ddangosaf ;
  - 3 Y rhai a glywom gynt eu bod,
ac ŷm yn gwybod hefyd,
Ac a fynegodd yn ddiau
ein tadau er y cynfyd.
  - 4 Heb gel mynegwn ninnau'n ffraeth
hyn i'w hiliogaeth hwythau :
Canmolwn Dduw i'r oes a ddêl,
ei nerth, a'i uchel wŷrthiau.
  - 5 Felly gorch'mynodd ef fod cof
yn Iagof : ac i'r hynaf
Yn Israel ddyfgu i'w blant
ogoniant y Goruchaf.
  - 6 Fel y gwypid, o oes i oes,
y rhoes ef ei dyfiolaeth,
O dad i fab, o fab i wŷr,
i gadw llwyr wybodaeth.
  - 7 Gobeithio'n Nuw, cofio ei waith,
y fydd mal rhaith eneidiol.
I gael cadw ei orchymyn,
rhoes Duw'r wers hyn yu rheidiol.
  - 8 Rhag ofn myn'd o'r genhedlaeth hyn
yn gyndyn ac anufudd :
A cholyn wan, ac yspŷd gwael,
heb afael gyd â'u Llywydd.
  - 9 Eu tadau, fel plant Ephraim,
yn arfog lym er saethu,
Troisiant eu cefnau yn y gad,
ymroi a dad-annelu.
  - 10 Cyfammod Duw a wrthodent ;
ni rodient yn ei gyfraith :
  - 11 Anghosio'i wŷrth a wellent gynt,
a'i ddeddfau oeddynt berffaith.
  - 12 Yn nhir yr Aipht, ym maes Soan,
gwnaeth Duw gyflafan fwyfwy :
13 Rhoi dwfr y môr yn ddau dwr crych,
a'r llawr yn fych i dramwy.
  - 14 Y dydd mewn niwl, y nos â thân,
tywylai'n lân ei bobloedd :

- 15 Holli'ti'r creigiau, a'u troi'n llyniau,
a llenwi ei lu â dyfroedd.
- 16 Er tynnu dwfr o'r garreg las,
er llithro'n loyw fras ffrydau :
- 17 Yn yr anialwch digient Dduw,
chwanegent amryw feiau.
- 18 Yn y duffeithwch profent Dduw,
Oes fwyd i fyw ? meddyliant :
- 19 A all Duw gael in' yma fwyd
mewn cyfryw lochwyd ? d'wedent,
- 20 Er taro'r graig, a rhedeg dw'r
yn ffrydau, cyflwr diball :
A eill ef roi in'fara a chig,
i'n cadw yn ddiddig ddiwall ?
- 21 Pan glybu Duw yr araith hon,
fel tân yn wreichion'nynodd :
Yn Iago ac yn Israêl,
gan lid, yn uchel digiodd.
- 22 A'i ddig oedd, am na chredent hwy
i Dduw, a'i fwyfwy Fawredd :
Ac na welent pa iechyd oedd
yn ei weithredoedd rhyfedd.
- 23 Gorchymyn wybren, a'i gwarhâu ;
egoryd dryfau'r nefoedd :
- 24 A manna'n fwyd, fel wenith nef,
a wlawiodd ef i'w luoedd.
- 25 Rhoi i ddyn gael rhyw luniaeth da,
sef bara yr angylion :
- 26 Gyrru'r hŷd wybren ddwyrein-wŷnt,
gyd â'r deheu-wŷnt nerthlon.
- 27 Fel y llwch y rhoes gig i'w hel,
ac adar fel y tywod :
- 28 Ynghŷlch eu gwerfyll a'u trigf'ydd
a gwlawiai beunydd gawod.
- 29 Bwyttu digon o wledd ddiwael,
a chael eu bwyd dymunol :
- 30 Ac heb ommedd dim ar eu blys,
nac mo'u hewyllys cnawdol.
- 31 A'u tammeidiau hwy i'w safnau
(ys ofnwn y Goruchaf :)
Yn Israêl laddodd i'w ddig
wŷr etholedig brasaf.
- 32 Er hyn pechent, ac ni chredent
hwy i'w iach radau rhyfedd :
- 33 Treuliodd Duw eu hoed hwy, am hyn,
mewn dychryn ac ofereidd.
- 34 Tra fyddai Duw yn eu ladd hwy,
os ceisient drannwy atto :
Os doent trwy hiraeth at ei ras,
yn fore glas i'w geisio.
- 35 Os cofient fod Duw i'w holl hynt
Graig iddynt a Gwaredydd :
- 36 (Er ceisio siommi Duw'n y daith
â'u gweniaith, ac â'u celwydd ;
- 37 Er nad oedd eu calon yn iawn,
na ffyddlawn i'w gyfammod :
- 38 Er hyn trugarhâi Duw o'r nef,
a'i noddod ef oedd barod.
- Rhag eu difa, o'i lid y troes,
ac ni chyffroes i'w hantaith :
- 39 Cofiodd iddyn, os mwy a wnai,
na's gallat ddychwel eilwaith.
- 40 Pa fawl gwaith y cyffroiant hwy
wrth fyned trwy'r anialwch,
Gan ddigio Duw, a'i lwyr dristau,
ynghreigiau y diffaeithwch ?
- 41 Troisiant, profafant Dduw â'u chwant,
gan demtio Sant yf Israêl :
- 42 Anghosio eu cadw hwyt fal hyn,
rhag cael o'u cafdyn afael.
- 43 Rhoifai'n yr Aipht arwydd e'i ras,
a'i wŷrth yn ninas Soan :

PSALM LXXVIII, LXXIX.

44 Y modd y troes eu dwfr yn waed,
ni chaeo dim glan-ddwfr allan.

45 Rhoeo Duw yngwlad yr Aipht, i'w plau,
waed, gwyhed, llau, a llyfaint:

46 Lindys, locust, i ddifa'u ffrwyth,
a chenllyfg lwyth, a mall-haint.

47 Diftrywiodd Duw eu hyd, gwellt, gwýdd

48 Eu coedydd, a'u han'feiliaid:
A chenllyfg, cessair, melt a roes,
bu wrth eu heinioes danbaid.

49 Rhoeo arnynt bwys ei lid, a'i far,
ac ing angh'rugar digllon:

Ffrwyth ei lidiowgrwydd ef, a'i wg,
anfonodd ddrwg angylion.

50 Rhyw ffordd a hon i'w lid a droes,
heb ludd, i'w heinioes angau:

Ond dwyn eu bywyd hwy trwy haint,
yn ei ddigofaint yntau.

51 Yna tarawodd un Duw Naf

y plant cyntaf-anedig,
Yn nhir yr Aipht, a phebyll Cam,
sef am ei fod yn llawnddig.

52 Ond (gan droi at ei bobl yn hawdd)
fo'u t'wylawdd trwy'r anial-tan,

Fel arwain defaid lwybrau pell
yn wael ddiadell fechan.

53 Arweiniodd hwynt-hwy yn ddiofn
trwy'r môr (ffordd ddofn) heb wlychu:

A'i holl elynion, heb fwy tior,
sef wnaeth i'r môr eu llyngcu.

54 Rhoeo hwy i etifeddu'n rhydd
ym mynydd ei sancteiddrwydd,

Yr hwn a ddarfu ei warhau
â llaw ddehau yr Arglwydd.

55 Rhoeo ef y wlad i ddwyn pob ffrwyth,
rhoes i bob llwyth ei gyfran

O Israél, ac yn eu plaid
rhoi'r hen drigoliaid allan.

56 Er hyn temtiant a diglent Dduw,
hwn unig yw sancteiddiol:

Ac ni fynnent mo'r ufuddhau
i'w dytiolaethau nefol.

57 Ond myn'd ar gil, ac ymlaccâu,
fel eu holl dadau twyll-naws:

Megis bwa a fai mewn cad,
ac ynddo dafliad gwyrddraws.

58 Hwynt-hwy yn tynych a'i cyffroent,
mewn camwedd troent oddiwrtho.

At wylfa nos, a delw o bren;
fal hyn y diglent' ef.

59 Ond y Gorucha'n gweled hyn,
a ddigiodd wrthyn' hwythau:

Felly dirmygodd Israél,
a gad'el ei ammodau.

60 Yna'r ymadawodd ef
â chyffegr Silo dirion:

Ei habell a'r brif ysgol ddyfg,
lle b'asai'mysg ei ddynion.

61 Eu nerth a roes i garchar caeth;
dan elyn daeth eu mawredd:

62 Ei bobl ei hun i'r cleddau llym,
(fal dyna rym ei ddigedd.)

63 Ei wŷr ieuaingc fo'u rhoes i'r tan,
gwŷryfon glân-rhoes heibio;

64 Ei offeiriad i'r cleddyf glas,
a'i weddw ni chafas tylo.

65 Yr Arglwydd gwedi hyn deffroo,
fal un a ddoo o gygyn:

Neu fel gŵr cadarn wedi gwin,
yn erwin i'w dychrynu.

66 Taffodd y gelyn yn ei ol,
rhoes mewn trag'wyddol w'radwydd:

67 Rhoeo wyrion Joseph dan un pwyth,
ac Ephraim lwyth i dramgwydd.

68 Gwedi chwilio y rhai ni gyd,
fo roes ei fryd ar Juda:

Ar fynnydd Seion (ei drefiad)
o gariad i'w breswylfa.

69 Yna yr adeiladodd ef
adeilad gref a hawddgar.

Yn gyffegr-llys byth i barhau,
fel hen feiliaidau'r ddaear.

70 Etholodd ef Ddafydd ei was,
yr hwn oedd ddifas fugail:

Ac a'i dugef i'r maes yn lân
o'i gorlan a'i ddefeid-gail;

71 O borthi defaid mamau wyn,
i'w ddwyn i borthi dynion:

Iago, ac Israél, a'u plant;
dyna ei feddiant ffyddlon.

72 Yntau a'u porthodd hwynt, yn ol
ei berffaith reirol galon:

Ac a'u trinodd hwy yn brydferth,
o nerth ei ddwyllaw cyfion.

PSALM LXXIX.

LAWER cenedl (O Dduw) a ddaeth
i'rh etifeddiaeth unig:

Rhoeo Caerfalem a'i chyffegr hi
yn gameddi o gerrig.

2 Rhoi cyrph dy weision, wrth eu rhaid,
i'hedaiad y ffurfafen:

I'nfefiliaid maes rhoi cig dy faint;
fel dyna fraint aflawen.

3 Fel ffrydiau dwfr tywallt a wnaed
eu gwaed o amgylch dinas

Caerfalem, heb roi corph mewn bedd;
fel dyna ddiwedd atgas.

4 Yn ddirmyg, gw'radwydd, ac yn warth,
i bawb o'n pob parth, ydym:

5 O Dduw, pa hyd? wyt byth yn ddig?
ai fel tân ffyrnig poethlym?

6 Tywallt dy lid ar bobl efron,
rhai nid adwaenon' m'not:

Ac ar d'yrnafoedd ni eilw
(Duw) ar dy enw hynod.

7 Can's wyrion Iago (bobl oedd gu)
y maent i'w hytu'n rhyfedd:

Ac a wnaethant i'r rhei'i fod
prelwyfod anghyffannedd.

8 Na chofia'n camwedd gynt i'n hoed;
Duw, bryfia, moes drugaredd:

Dy noddod a'n rhagflaeno ni,
fy mewn trueni'n gorwedd.

9 O Dduw ein hiechyd, cymmorth ni,
er mwyn dy fri gogonol:

A gwared, er mwyn dy enw di,
ni rhag pechodau marwol.

10 Pan y gofynant, P'le mae'n Duw?
dod arnynt amryw ffonnod:

I ddial gwaed dy ddwyfol blant;
ac yno cânt hwy wybod.

11 Duw, doed ochenaid ger dy fron
dy garcharorion rhygaeth:

Ac, yn dy ddifawr ogoniant,
ymddiffyn blant marwolaeth.

12 Ein cym'dogion a'th gablodd di;
tâl i'r rhei ni yn gwblol

Eu cabledd i'w mynwefau i hun,
O Arglwydd Gun gorchestol.

13 Ninnau, dy bobl a'th ddefaid mân,
a wnawn i'th gân ogonawl,

O oes i oes byth i barhau,
ac i'th fawrhau'n drag'wyddayl.

PSALM LXXX, LXXXI, LXXXII, LXXXIII.

PSALM LXXX.

CLYW di, Fugail I Israël,
 sy'n arwain fel y defaid
 Hil Iago, a llewyrcha di,
 a 'fsteddi ar gerubiaid.
 2 Fel y gwelo Ephraim hyn,
 Benjamin a Manafies:
 Cyfod, cymmortha a gwared ni,
 o'th fawr ddaioni cynnes.
 3 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni,
 Duw, di a'n cedwi'n gyflym:
 4 Duw y lluoedd, clyw ein gweddi;
 pa hŷd y forri wrthym?
 5 Llewa 'u bara, trwy wyneb 'n doff,
 a wnaethoist di i'r eiddod:
 A rhoi iddynt ddagrau bob awr,
 trwy fefur mawr yn ddiod.
 6 Duw, i'n gelynion o bob parth
 rhoist ni yn warth i'n gwatwar ni:
 7 Llewyrcha d'wyneb, dychwel ni;
 felly y'n cedwi'n gynnar.
 8 Dygaist o'r Aipht winwŷdden i'r,
 rhoist iddi dir i dyfu:
 A'r holl genhedloedd o bob man,
 troist allan cyn ei phlannu.
 9 Arloesait y tir o'i blaen hi,
 a pheraist iddi wreiddio:
 10 Llanwodd cuddiodd bob bryn a llawr,
 fel cedrwydd mawr yn brigo.
 11 A'i hiradd frig yttyn yr oedd
 hyd foroedd ac afonydd:
 12 Pa'm y rhwygaist gae'r fath bŷr lwyn
 i bawb i ddwyn ei ffrwythydd?
 Pawb ai heibio 'n tynnu ei grawn,
 pan oedd hi'n llawn ffrwyth arni:
 13 A'r baedd o'r coed yn turo 'r llawr,
 a'r bwyttfil mawr i'w phori.
 14 O Dduw y lluoedd, edrych, gwel,
 a dychwel i ymg'feddu
 Y winllan hon, a blennaist di
 â'th law, a'i rhoddi 'dyfu.
 15 Lle cadarnhê'ist i ti dy hun
 dy brif blanhigyn dedwydd:
 16 Llygrwyd â'r cledd, a'r tân yn faith,
 a hyn o waith dy gerydd:
 17 I gryfhâu gŵr dy ddechau-law,
 boed drottaw dy fraich nerthol:
 Hwn a sicrhê'ist i ti dy hun,
 sef dros fab dŷn dewifol.
 18 Tros hwn tra' rhoddych di dy law,
 oddiwrthaw ni ddychwelwn:
 O Dduw, dadebra, bywhâ ni;
 ar d'enw di y galwn.
 19 A dadymchwel nyny i fyw,
 O Arglwydd Dduw y lluoedd:
 Tywynna arnom d'wyneb pryd,
 ni a gawn iechyd bythoedd.

PSALM LXXXI.

OCENWCH fawl i Dduw ein nerth,
 cerdd brydferth cenwch iddo:
 A llafar lais, a genau ffraeth,
 gerddwriaeth i Dduw Iago.
 2 Cymmerwch gathl y fallwyr lân,
 a moefwch dympan hefyd:
 A cheiswch ganu gyd â hyn,
 y nabl a'r delyn hyfryd.
 3 Cenwch udcym ar loer newydd,
 y pryd fydd nodol iddo:
 4 Sef deddf yw hon ar wyl uchel
 Duw Israël a Iago.

5 Yn Joseph c'lymmodd hyn yn ddyfys,
 pan ddaeth o fyfyr yr Aiphtwyr:
 Lle clywais iaith oedd ddeithur im,
 heb ddeall dim o'i hytlyr.
 6 D'wedodd fy Nuw, Trwy nerth fy mraich
 tynnais faich eich ysgwyddau:
 Ac felly tynnais eich dwy law,
 i' madaw â'r ffwrneisiau.
 7 I'th flinder gelwais arnaf fi,
 gwaredais di sut yma:
 Wrth lais taran fy mhrofiad oedd,
 ynglân dyfroedd Meriba.
 8 Fy mhobl Israël gwranddo fi,
 os yttiri yn fyddlon:
 9 Na fid ynot arall yn Dduw,
 na chrymma i gaudduw eistron.
 10 Myfi, yr Arglwydd Dduw a'th ddug
 o'r Aipht-dir caddug allan:
 Llanwaf dy fol heb ddyfys g dafn,
 lleda dy safn yn llydan.
 11 Ni choeliai Israel fy rhybudd,
 ni fyddent ufudd ymy:
 12 Gollyngais hwynt i'w fyrrd eu hun,
 i'w cyngor cyndyn hynny.
 13 Och na wrandawfai Israël,
 gan rodio 'n ffeil fy llwybrau!
 14 A phwys fy llaw llethafwn fron
 eu holl elynion hwythau.
 15 Caseion ein Duw, yn ei lid,
 a oftyngesid iddaw:
 Ac ef a roisai yn y tir
 ammodau hir i'r eiddaw.
 16 Ein Duw a roisai iddynt borth,
 trwy frafder cymmorth rhadol:
 Rhoi mel o'r graig, rhoi llaeth yn ffaith,
 a gwenith yn ddigonol.

PSALM LXXXII.

HOLL farnwŷr byd mae Duw'n eu myfys,
 pe cym'rent addysg gantho:
 Duw yw ym myfys y duwiau mân,
 a'i farn fy lán heb wŷro.
 2 Pa hŷd y rhoddwch farn ar dro,
 gan bleidio gyd â'r trawfion?
 3 I'r tlawd, ymddisad, rheidus trwch,
 pahan na fernwch union?
 4 Gwrandêwch chwi ar y gwan a'r gwael,
 a'r tlawd heb gael mo'i gyfrad,
 (Pan ddél y rheini gar eich bron)
 o ddwyllaw'r trawfion diriaid.
 5 Gwŷr heb wybod heb ddeall chwaith,
 sy'n rhodio taith tywyllni:
 Ni fyfient hwy, pe figlâ'nghyd,
 yr hollfyd a'i fylfeini.
 6 D'wedais mai duwiau fych yn fiwr,
 a phlant i'r Gŵr goruchaf:
 7 Er hyn mal dŷn marw a wnewch,
 un gwymp a gewch â'ch hynaf.
 8 Duw, cyfod, a dyro farn ar
 y ddaear a'i th'yrnafoedd:
 Can's mawr yw d'etifeddiaeth, ti
 a feddi'r holl genhedloedd.

PSALM LXXXIII.

NA ostega, na thaw, na fydd
 di lonydd, Duw y lluoedd:
 2 Wele, d'elynion yn cryfhâu,
 g'n godi pennau i'r nesoedd.
 3 Ymgyfrinachu dichell yn,
 y lle mae ganthyn fwrriad:
 A dychymygu diben brudd
 ni, sy'n ymgudd danad.

PSALM LXXXIII, LXXXIV, LXXXV, LXXXVI.

- 4 D'wedafant, Dewch, difethwn hwynt,
na hyddo honynt genedl:
Ac na hyddo byth (meddant hwy)
am Israhel mwy na'r chwedl.
- 5 Ymgynghorasant bawb ynghyd,
ac yn un fryd i'rh erbyn:
- 6 Edom, Ismael, Moab blaidd,
a'r holl Hagariaid cyndyn.
- 7 Gebal, Ammon, Amaleciaid,
Philistiaid, a gwyr Tyrus:
- 8 Affur, yn gyd-fraich â phlant Lot;
fal dyna gnot malefus.
- 9 Tâl diuthau adref yn y man,
megis i Madian gculon:
- 1 Sifera, ne'i Jabin fwrth,
a laddwyd wrth lan Cifon.
- 10 Yn Endor gynt bu laddfa fawr,
ar hŷd y llawr ar waigâr:
Gwna honynt hwythau laddfa ail,
a'u cyrph yn dail i'r ddaear.
- 11 Gofod eu bonedd hwy fel Zeb,
ac Oreb yr un diwedd:
A'u tywyfogion fel Zeba,
a Salmunna, i orwedd.
- 12 D'wedent y mynnent yn eu byw
gyffegrfa Duw i'w meddiant:
- 13 Fel troad rhod, neu wellt mewn gwŷnt,
dyna yr hynt a gaffant.
- 14 Fal y llytg y tan bob pen crin,
a'r ffiam yr eithin mynydd:
- 15 Felly â'th 'fform ymlid hwy'n gynt
nâ dychryn corwŷnt esfydd.
- 16 Llanw eu tâl o warth a chwŷs;
ceifant ar frys yr Arglwydd:
- 17 Ac yn drag wyddol iddyn't hydd
gywilydd, mefl, a gw'radwydd.
- 18 Difether hwynt; gwyped dŷn byw
mai d' enw di yw Jehofa:
Ac mai ti unig Dduw fydd ar
y ddaear yn Orucha'.

PSALM LXXXIV.

- D**Y babell di mor hyfryd yw
(O Arglwydd byw y lluoedd)
- 2 Mynych chwennychais weled hon,
rhag mor dra-thirion ydoedd.
Mae f' enaid i (fy Ion) mewn blys
i'rh gysfegr lysduedd:
  - Fy nghalon i, a'm holl gnawd, yw
yn Nuw byw'n gorfoleddu.
  - 3 Aderyn y to casodd dŷ,
a'r wrenol fry i'w chywion
Le wrth dy allor di i'w trin,
fy Nuw a'm Brenhin tirion.
  - 4 Gwŷn ei fyd a drig yn dy dŷ,
caiff dy foliantu ddigon:
  - 5 Ac ynot ti fy'n cadarnhau,
a'th lwybrau yn eu calon.
  - 6 Pe rhon a gorfod ar y rhai'n
'rhŷd glyn wylofaol dramwy:
Gofodant ffynnon iddyn' nhw,
a'r gwlaw a leinw fwyfwy.
  - 7 Ant rhagddynt bawb, o nerth i nerth,
nes cael yn brydfertth ddyfod
I'mddangos i Dduw, gar ei fron,
yn Seion ei breswylod.
  - 8 Arglwydd Dduw y lluoedd, clyw fi,
a'm gweddï, O Dduw Jagol:
  - 9 Gwel wyneb d'Enneiniog a'i stad;
Duw'n tarian, n'ad fi'n anghof.
  - 10 Gwell yw nâ mil, en dydd i'th dŷ;
am hynny mwyl dewifol

- 11 Sef, haul a tharian yw Duw mad,
a rydd rad a gogoniant:
Ni leffair ef ddaioni maith,
i'r rhai a berffaiith rodiant.
- 12 O Arglwydd Dduw y lluoedd mawr,
anfon i lawr dy gymmod:
Dedwydd yw'r dyni a rotho 'i gred,
a'i holl ymddined, ynod.

PSALM LXXXV.

- D**A wyt i'th dir (Jehofa Ner)
dychwelaist gaethder Iago:
- 2 Maddeuaist drawfodd dy bobl di;
mae'u camwedd wedi guddio.
  - 3 Tynnait dy lid oddiarnom ni;
troist dy ddiglloni awchlym:
  - 4 O Dduw ein nerth, tro ninnau'n well,
a'th lid bid bell oddiwrthym.
  - 5 Ai byth y digi wrthym ni?
a forri di hyd ddiwedd?
  - A faif dy lid o oes i oes?
Duw, gwrando, mocs drugaredd.
  - 6 Pa'm? oni throï di a'n bywbâu,
a llawenhâu yr eiddod?
  - 7 O dangos in' dy nawdd mewn pryd?
felly cawn iechyd ynod.
  - 8 Beth a ddywaid Duw am danaf,
mi a wrandawaf hynny:
Fe draetha hedd i'w bobl, a'i saint,
rhag troi ym mraint ynydu.
  - 9 I'r rhai a ofnant Arglwydd nef,
mae 'i iechyd ef yn agos:
Felly y caiff gogoniant hir
o fewn ein tir ni aros.
  - 10 Ei drugaredd, a'i wirionedd,
ar unwaith cyfarfuant:
Ei uniondeb, a'i hedd ynghyd,
trwy'r tir a'mgyd-gufanant.
  - 11 Gwirionedd o'r ddaear a dardd,
uniondeb chwaredd o'r nesoedd:
  - 12 Duw a ddenfyn in' ddaioni,
a'n tir i roddi cynydoedd.
  - 13 Uniondeb oedd o flaen Duw nef,
a'r cyfion ef aed rhagdo:
A Duw a rodia yn ei waith,
fel i'r un daith ag efo.

PSALM LXXXVI.

- G**OSTWNG, O Arglwydd, y glyst dau,
clyw fy ngweddïa trymion:
- Gwrando fi, fy druan a thlawd,
o'th barawd drugareddion.
- 2 Cadw fy oes, gwr cynnwys wy',
ac ati 'r ydwy'n credu:
Duw, bydd Achubwr da i'th was,
o'th rastyr d'i'm gwaredu.
  - 3 Trugarhâ wrthyf, Arglwyd mad;
can's amad llefa'n ddibaid:
  - 4 Einioes dy was, Duw, llawenhâ;
can's attad coda' f' enaid.
  - 5 Can's ti, O Arglwydd, ydwy't dda
i'th bobloedd, a thrugarog:
I'r rhai a alwant amnat ti,
mae dy ddaioni'n bleidiog.
  - 6 O Arglwydd, clyw fy llais mor llym,
a'm gweddï y'm myfyrdod:
  - 7 Clywi fy llais, gweli fy nghlwyf,
y dydd y bwyf i'm trallod:

PSALM LXXXVI, LXXXVII, LXXXVIII, LXXXIX.

- 8 Ym mysg y duwiau nid oes un fel dydi, Gun gogoned:
Ym mysg gweithredoedd cymmain un, nid oes yr un un weithred.
- 9 Y bobloedd oll a wnaethost (Ion)
o'th flaen don' ac addolant:
A pha le bynnag a'r y bont,
i'th enw rhont ogoniant.
- 10 Can's tydi ydwyf fawr a phur,
yn gwneuthur rhyfeddodau:
A thydi 'n unig wyt yn Dduw;
ni cheifiwn amryw dduwiau.
- 11 Dysg i mi dy ffordd (O Arglwydd)
caf yn rhwydd dy wirionedd:
Gwna fy nghalon yn un â thi,
ac ofnaf fi dy Fawredd.
- 12 Fy Arglwydd Dduw, molianaf di
â holl egni fy nghalon:
Ac i'th fawr enw byth, gan dant,
y rhof ogoniant cyfion.
- 13 Can's mawr yw dy drugaredd di,
tu ag attaf fi yn barod:
Gwaredaist f' enaid i o'r bedd,
ac o'r gorddyfnedd ifod.
- 14 Duw, daethant arnaf fi wŷr beilch,
fel llu o weilch ewin-ddrud:
Ceisient ddwyn f' einioes o'r byd hwn,
i'w golwg gwn' nad oeddyd.
- 15 Ond tydi'n unig wyd hawddgar,
a chlaear dy drugaredd:
Hwyr i'th lid, ac i gymmod hawdd,
llawn o nawdd a gwirionedd.
- 16 O edrych arnaf, moes dy ras
i'th was, y fydd i'th orllwyn:
Dod im' dy nerth, cadw fal hyn
fi, plentyn dy law-forwyn.
- 17 O Dduw, dod, o'th ferc'h, im' arwydd,
er gw'radwydd i'm caseion:
Pan welant dy fod yn rhoi nerth
im', ac ymadferih ddigon.

PSALM LXXXVII.

- S** EILFEINI hon (sef Seion) fydd
ar gylfeigr fynydd ucho':
- 2 Ac ar dy byrth rhoes Duw ei ferc'h,
uwch pob trig-lannerch Iago
  - 3 O ddinas Duw, preswylfa'r Ion,
mawr ydwy'r fon am danad:
A gogoneddus air i' fydd
uwch trigfennydd yr holl-wlad.
  - 4 Rahab, Babel, a Phalestin,
a Thyrua flin, a'r Mwriaid,
A fu i'th blant elyaion gynt:
mae rhai o honynt unblaid.
  - 5 Ond d'wedir hyn am Seion bér,
Fo anwyd llawer ynddi,
Nid ymbell un: can's ffwecwr da
yw Duw gorucha iddi.
  - 6 Ferydd yr Arglwydd yn ei rif
y neb fo cyfrif' hono:
Efe a esyd hyn ar led,
sef, Hwn a aned yno.
  - 7 Cantor tafod, a cherddor tant,
pob rhai i'th canant fawrglod:
A thrwy lawenydd mae'n parhau
fy holl ffynhonnau ynod.

PSALM LXXXVIII.

- O** DDUW, fy icchyd, nos a dydd
mae 'ngweddi 'n ufudd arnad:
2 Gollwng dy glust, O Arglwydd nef,
a ddoed fy llef hyd attad.

- 3 Can's mae fy enaid mewn dull caeth,
a'm heinioes aeth i'r beddrod:
- 4 Fel gŵr marw y rhifwyd fi,
a'm nerth oedd wedi darfod.
- 5 Mor farw â rhai wedi eu lladd,
a'u taflu 'nghladd mewn anghor,
A laddid di mor siwr a hyn,
na bai byth honyn' atgof.
- 6 Gosodais fi mewn dyfnder trwch,
ac mewn tywyllwch eithaf:
7 Rhoist bwys dy ddig ar y corph mau,
a'th holl for-donnau arnaf.
- 8 Pellhë'ist fy holl gydnabod da;
'rwyf yn ffieidd-dra iddyn':
Ni chaf fi fyned at un câr,
yr wyf mewn carchar rhy-dyn.
- 9 Y mae fy ngolwg (gan dy lid)
mewn gofid o fawr gystudd:
Duw, llelais arnad yn fy mraw,
gan godi 'nwyllaw beunydd.
- 10 Ai i'r meirw 'dangosi wŷrth?
a ddont i'th byrth i'th foli?
11 A draethir dy fawl yn y bedd,
a'th lân wirionedd heini?
- 12 Ai mewn tywyll y mae dy rad?
a'th iowndeb yngwlad angho'?
- 13 Fal hyn (Duw) llelais arnat ti,
O clyw fy ngweddi etto.
- 14 Pa'm (O f' Arglwydd a'm Duw) i'm rhaid
y rhoi f' enaid ar wrthod?
Ac y cuddi dy wyneb-pryd?
fy nghoel i gyd fydd ynod.
- 15 Truan ymron marwolaeth wyf,
mewn trymglwyf o'm hieuengŷtd:
A'th ofni bŵm yn nych-beth gwael,
gan ammeu cael mo'r iechyd.
- 16 Dy ddig a lifodd drosaf fi,
d'ofn fydd i'm torri'n efrydd:
- 17 Fel deifr y daethant yn fy nghylch,
do, do, o'm hamgylch beunydd.
- 18 Ym'mhell odddiwrthyf rhoist bob câr,
pob cyfaill hygar heibio:
A'm holl gydnabod a fu gynt,
yr ydynt yn ymguddio.

PSALM LXXXIX.

- M** YFYRIAF gerdd, byth i barhau,
o drugareddau'r Arglwydd:
A'i wirionedd i'm genau fydd,
hyd dragywydd, yn ebrwydd.
- 2 Sef, d'wedais hyn; Cair byth yn wir,
adeiledir trugaredd:
I barhau byth cair yn y nef
dy gadarn gref wirionedd.
  - 3 Fal hyn (O Dduw) atebais't ym',
Mi wneuthym rwym, gan dyngŷ
  - 1 Ddafydd, f' etholedig was,
a'r gair o'm gras yn tarden.
  - 4 Fal hyn ficerhaf dy had di byth,
a gwnaf wechelyth drefniad:
I'th gadarn faingc, o oed i oed,
mi rof bob troed yn wastad.
  - 5 Am hyn y fierwyd trag'wyddawl:
y nef a fawl dy wyrthiau
Yngoriedd faint, ynghyrchfa heddi,
am bur wirionedd d'eiariau.
  - 6 Pwy fydd cytal a'n Harglwydd cu,
pe chwiliid llu'r wybrennau?
Ym mysg angylion pwy mal Ion,
sef ym mhlith meibion duwiau?
  - 7 Trwy gynnulleidia ei faint ef
Duw o'r nef fydd ofnadwy:

PSALM LXXXIX.

A thrwy'r holl fydd o'n hamgylch ni,
ei ofni fydd ddyladwy;
8 Pwy fydd debyg i ti, Dduw byw,
O Arglwydd Dduw y lluoedd?
Yn gadarn lor, a'th wir i'th gylch,
o amgylch yr holl nefoedd.

9 Ti a oftyngi y môr mawr,
a'r don hyd lawr yn ystyg;
10 A nerth dy fraich curi dy gas,
yr Aipht, fal gwas lluddedig.
11 Eiddot nef a daear i gyd;
feiliaist y byd a'i lanw;
12 Gogledd, deau, Taber, Hermon,
fy dirion yn dy enw.

13 I'th fraich mae grym, mae nerth i'th law,
a'th gref ddeheu-law codi;
14 Nawdd a barn ydych chi orfedd hir,
a nawdd a gwir a geri.
15 Eu gwyntyd i'r holl bobl a fydd,
a fo'u llawenydd ynod;
Ac yn llewyrch dy wyneb glân
y rhodion i' gytarfod.

16 Yn d' unig enw di y cânt
fawl a gogoniant beunydd:
Yn dy gyhawnder codi'wnant,
ac felly byddant ddedwydd.
17 Can's ti wyt gryfder eu north hwy
lle caffen iwy o dycian:
Tydi a ddyrcheu eu cynn,
ac felly cedym fyddant.

18 Can's o'r Arglwydd, a'i ddaioni,
y daw i ni ymddiffin:
O Sanct Israel trwy ei law,
oddiyno daw ein Brenhin.
19 I'th Sanct y rhoist gynt wybodaeth,
trwy weledigaeth nefol:
Gofodais grynnoth ar gryf Gun;
dyrchefais un dewifol.

20 Cefais (enneiniais ef yn ol)
fy ngwas newifol Dafydd
21 Ag olew sanct: braich a llaw gref
rhoist gyd ag ef yn llywydd.
22 Ni chaiff gelyn ei orthymmu,
na'i ddrygu un mab enwir:
23 O'i flaen y coetha'i elynion,
a'i holl gateion dihir.
24 Fy ngwirionedd, a'm trugaredd,
rhof fi trwy gariad iddo:
Ac yn fy enw i yn ddiorn
dyrchefir ei gorn efo.
25 Gofodaf ei law ar y môr,
ac o'r goror bwygilydd:
A gofodaf ei law ddeau
hyd derfynau'r afonydd.

26 Ef a weddia arnaf fi
i'w galedi, gan dd'wedyd.
Ti yw fy Nhad, fy Nuw, fy Ngharn,
yn gadarn o'm hieuengtyd.
27 Minnau gwnaf yntau im' yn Fab,
yn Gynfab ac Etifedd,
Ar frenhinoedd y ddacar las,
yn uwch ei ras a'i fawredd.

28 A chadwaf iddo (yr un wedd)
drugaredd yn drag'wyddol:
A'm cyfammod iddo yn llawn,
yn ffyddlaw, ac yn nerthol.
29 Gofodaf hefyd byth i'w had
nerth a mawrhâd uwch bydoedd;
A'i orfedd-faingef i'w barhau
un wedd â dyddiau'r nefoedd.

30 Ond os ei blant ef (trwy afrol)
nid ant yn ol fy nghyfraith,

Os hwy ni rodiant, gan barhau,
i'm beirn a'm liwybrau perffaith;
31 Os fy neddfau a halogant,
ni chadwant fy holl eirchion:
32 Yna ymwelaf â'u cam gwrs,
â gwiaill scwrs, neu goedffon.

33 Ond ni thorraf ag ef un nôd
o'm hammod a'm trugaredd:
Ac ni byddaf fi ddim yn ol
o'm hyfryliol wirionedd.
34 Ni thorraf fy nghyfammod glân,
a ddaeth allan o'm genau:
Ac ni newidiaf air o'm llw;
mi a rois hwnnw'n ddian.

35 Yn fy sancteiddrwydd tyngais im',
na phallwn ddim i Dafydd:
36 Bydd ei had a'i drwn, yn ddi draul,
o'm blaen fel haul tragwydd.
37 Yn dragwydd y sicheir ef,
fel cwsr (is nef) planedau
Haul neu leuad, felly y bydd
ei gwrs tragwydd yntau.

38 Ond ti a'n ffeiddiaist ar fyr,
ac yn ddiystyr liding:
Ti a gyffroaist yn dra bliu
wrth dy Frenhin enneiniog.
39 Diddymaist di dy air i'th was,
a'th ras, a'th addewidion:
Ac a'i halogaist ef yn fawr,
gan dafu i lawr ei goron.

40 A drylliaist ei fagwrydd ef,
a'i gaer gref rhoist yn adwy:
41 Yn egored felly y mae
yn brae i bawb fy'n tramwy.
42 I'w gym'dogion gwarthrudd yw ef,
a than law gref ei elyn:
A llawen iawn y codent floedd,
bob rhai a oedd i'w erbyn.

43 Troist hefyd fin eu cledau ef,
a'i law oedd gref, a blygaist:
44 Darfu ei lendid ef, a'i wawr,
a'i drwn i'r llawr a fwriaist.
45 Pryd ei ieuengtyd heibio'r acth,
a thi a'i gwnaeth cyn fyred:
A bwriaist drotto w'radwydd mawr,
o nen hyd lawr y torred.

46 Pa hŷd, fy Nuw, y byddi'nghudd?
ai byth, fy Llywydd nefol?
A lyg dy lid di fel y tân
yn gyfan yn drag'wyddol?
47 O cofia f' oes ei bod yn fêr:
ai'n ofer gynt y gwnaethost
Holl blant dynion? O dal dy law,
ac in' ni ddaw yn rhyddol.

48 Pa wr y fydd â'i oes dan fel,
na ddél marwolaeth atto?
Pwy a all ddiange, ac ni ddaw
y gaib a'r rhaw i'w guddio?
49 O mae dy nodedd, Arglwydd gynt?
mae helynt dy drugaredd?
Mae dy lw, o ystyriol ffydd,
i Dafydd i'th wirionedd?

50 Cofia, Arglwydd, yn w'radwydd llym
lle'r ydym ni, dy weision:
Yr hwn a dawdd i'm mynwes i,
gan ffrost y cawri mawrion.
51 Yr hwn warth'r oedd d'elyniog di
i'th yn ei rod i'n lldiog:
(Fy Arglwydd Dduw) a'r un sarhâd
i droediad dy Enneiniog.

52 Moler yr Arglwydd byth, Amen;
a byth Amen, hyn fyddo;

Moler

PSALM XC, XCI, XII.

Moler yr Arglwydd byth, Amen;
a byth Amen, hyn fyddo.

PSALM XC.

DUW! buolt in' yn Arglwydd da,
ac yn breswylfa i drigo:

O bryd i bryd, felly yr aeth
pob rhyw genhedlaeth heibio.

2 Er cyn rhoi sail un mynydd mawr,
cyn llunio llawr cwmipas-fyd,
Duw! o drag'wyddol wyt cyn neb,
hyd drag'wyddoldeb hefyd.

3 Weithiau i ddinystr y troi ni;
troi dithau wedi'n rhydda:

A d'wedi, cyn ein myn'd i'r llwch,
Dychwelwch, meibion Adda.

4 Can's deg can mlynedd fel doe ýnt,
pan elo 'i helynt heibio,

O'th flaen di megis gwyllfa nos,
ni chaiff ymddangos etto.

5 Nid yw dýn ond fel hún, neu ail
i addail, neu lifeiriant:

Neu megis glas lysieuyn gwan;
mor fuan y newidiant.

6 Yr hwn y bore gwýrddlas fydd,
a gwawr o newydd arno:

Ond pan y torrer ef brydnawn,
yn fuan iawn mae'n gwywo.

7 Can's yn dy lid difethwyd ni,
gan ofni dy ddigofaint:

8 Rhoit di ein beiau gar dy fron,
a'n holl ddirgelion dryg-haint.

9 Can's trwy dy ddig mae'n dyddiau ni
a'n tegwch gwedi darsod:

A'n holl flynyddoedd ýnt ar ben,
fel gorphen hen chwedl gorfod.

10 Ein holl flynyddoedd yw faith ddeg;
dau bump 'chwaneg, os bydd grym:

Yna ein nerth ai'n boen blin iawn,
i ffordd yr awn yn gryfym.

11 Ond pwy a edwyn nerth dy lid?
mawr ofid fydd o'th fori:

Sef, fel y mae dy ofn di'n fawr,
dy ddig fydd ddirfawr ini.

12 Dyfsg felly 'n rifo'n dyddiau gwael,
i'n calon gael doethineb:

13 Duw, pa hýd? tyr'd, a dod yn hawdd
i'th weision nawdd ac undeb.

14 Yn fore iawn diwalla ni
a'th fawr ddaioni eifoes:

Fel y caffom ni llawen fyd
yn hyfryd dros ein heinioes.

15 Gwna ni yn llawen; buom brudd,
pan oedd in' gystudd dybryd:

A chweddi llawer blwyddyn drom,
y rhai a gawfom adfyd.

16 O Dduw, gwna weled dy fawr waith,
a'th wýrthiau maith i'th weision:

A'th odidowgrwydd, a'th ffyniant,
ym mysg eu plant a'u hwyron.

17 Arnom ni doed rhad Duw, a'i nerth,
ei allu prydfferth weithiaw:

Duw, dod ein gwaith mewn trefnid dda;
Duw, trefna waith ein dwylaw.

PSALM XCI.

YSAWL a drigo, doed yn nes,
yn lloches y Goruchaf:

Ef a ymerys i gael bod
ynghyfod hwn fydd bennaf.

2 Fy holl ymddiffyn wyt, a'm llwydd,
wrth fy Arglwydd y d'wedaf:

A'm holl ymddiried, tra fwy fyw,
fydd yn fy Nuw Goruchaf.

3 Can's ef a weryd yr oes dau,
oddiwrth faglau yr heliwr:

Ac hefyd oddiwrth bla, a haint,
echrys-haint, ac anghyflwr.

4 Ei efgyll droiof ef a rydd,
dan ei adenydd byddi

Yn ddiogel: a'i wired f'gred
fydd gylch a bwled iti.

5 Ni ddychryni er twrf y nos,
na'r dydd o achos hed-faeth:

6 Er haint, neu bla. mewn tywyll fydd,
neu hanner dydd, marwolaeth.

7 Wrth dy ythlys y cwympa mil,
a dengmil o'th law ddeau:

Ac ni ddaw drwg yn dy gysyl;
a thi a'i gwyl yn ddiau.

8 A'th lygaid y gweli di dâl
i'r enwir gwammal anian:

9 Sef fy holl obaith wyt (O Dduw)
ac uchel yw dy drigian.

10 Ni ddigwydd niweid it', ond da,
na phla, na dim echrylon,

I'th eglwys a'th gyn 'lleidfa nawdd:
11 Can's archawdd i'w angylion.

I'th ffyrdd dy gadw, a'th gynllwyn,
a'th ddwyn a'u dwylaw hardd-deg;

12 Rhag digwydd it' ddrwg (hyd yn oed)
taro dy droed wrth garreg.

13 Dy fangfa fydd ar y llew dig,
a'r asf wenwynig fethri:

Ar greulon genau'r llew o'r graig,
ac ar y ddraig, y fengi.

14 Mi a'i gwaredaf ef rhag brad,
am roi ei gariad amaf:

Am adnabod fy enw mau,
yn ddiau y dyrchafaf.

15 Geilw amaf, m' a'i gwrandawaf,
mewn ing y byddaf barod:

Gwaredaf hefyd rhag ei gas,
a chaiff trwy urddas fawrglod.

16 Fo gaiff fyw yn ddigon o hýd;
caiff yn y byd hir ddyddiau:

Dangosaf iddo radlawn facth,
a'm hiachawdwriaeth innau.

PSALM XCII.

MOLIANNU'r Arglwydd daiawn yw,
a chyfarch Duw yn bennaf:

A chanu i'th enw di fawl,
a'th gammawl (y Goruchaf)

2 Y bore am dy drugaredd,
a'th wirionedd fon y nos:

3 Ar ddeftant, nabyf, a thelyn,
mysyrio hyn, a'i ddangos.

4 Sef, trwy dy weithred llawen wy',
eannyn o nwy 'n fy Nuw Naf:

Yngwaith dy ddwylaw, fy Nuw Ior,
beunydd y gorfoleddaf.

5 Dy weithredoedd, ond mawrion ýnt?
6 Dy helynt ni's gwýr anghall:

Dy feddylliau o ddwfn iawn fryd,
hyn ni's gwýr ynfyd ddeall.

7 Pan fiodewo yr enwir ddyn
megis llyfieuyn iraidd:

Pan fo ddrygweilch yn gref eu plaid;
Duw, yno rhaid eu diwraindd.

Y drwg flagur uchel yr ant,
a hwy a fyrrhiant beunydd:

8 Tithau, yr Arglwydd, yn ddigél,
wyt uchel yn dragywydd.

PSALM XCIII, XCIV, XCV.

- 9 O Arglwydd, wele d'elynyon,
dy gafeion difethir:
A holl weithredwyr trais a cham,
yn ddinam a waferir.
- 10 Tydi a ddyrchefi fy nghorn,
fel yr unicorn perffaieth,
Hefyd â gwerthfawr olew yr,
y'm taenellir i eilwaith.
- 11 Fy llygaid a welant hefyd,
fy ngwynfyd o'm gelynyon:
A'm clustiau a glywant ar frys
f' ewyllys am ddrwg ddynyon.
- 12 Y cyfion blodeua i'r nen,
fel y balmwydden union:
Cynnyddu yn iraidd y hydd,
fel cedrwydd yn Libanon.
- 13 Y rhai a blannwyd yn nhŷ Dduw,
yn goedwydd byw y tyfanti:
Ac ynghynteddau ein Duw ni
y rheini a fodeuant.
- 14 A dwyn eu ffrwyth a wnant o faint,
yn amser henaint eto:
Tirfion, iraidd, a phrosafwy,
a fyddant hwy yn hilio.
- 15 I ddangos nad traws, ac nad cam,
yw f' Arglwydd a'm cadernyd:
Ac nad oes ynddo na chamwedd,
na dim anwiredd hefyd.

PSALM XCIII.

- T**EYRNASU y mae yr Arglwydd,
mewn ardderchowerwydd gwisgodd:
Ymwisgodd f' Arglwydd yn brydferth,
â nerth yr ymwregysodd.
- 2 Fe a sicrhaodd sail y byd
heb fyfilyd, yn ddihaereb:
Dy faingecnoed a ddarparwyd;
ti wyd er tragwyddoldeb.
  - 3 Y llifeiriant (fy Arglwydd) faint
y llifeiriant yn codi:
Tyrffau a llif yn rhwygo'r llawr,
a thonau mawr yn coethi.
  - 4 Cadarn yw tonau y moroedd,
gan dyrfau dyfroedd lawer:
Cadarnach yw yr Arglwydd mau
yn nhyrau yr uchelder.
  - 5 Dy dystiolaethau ŷnt siwr iawn;
sef cyfiawn yw sancteiddrwydd:
A gweddus yn dy dŷ di fydd
byth yn dragwydd, f' Arglwydd.

PSALM XCIV.

- O** Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym,
Dialwr llym pob traha:
- O** Dduw y nerth, ti hâu'r tâl,
a'r dial, ymddisgleiria.
- 2 Ymddyrra di, Farowr y byd,
a thâl i gyd eu gobiwy,
I'r beilchion a'r trahäus dod
y tâl a fo dyladwy.
  - 3 Pa hŷd (O Arglwydd) O pa hŷd,
y chwadd gwyr byd drygonus?
  - 4 Yr ymfalchiant yw eu drwg,
gan fygwth amlwg ffrofus?
  - 5 A'th bobl di, Arglwydd a faeddant,
a chyttuddiant di, drestad:
6 Y weddw a'r dieithr a loddant,
llifant yr amddifad.
  - 7 D'wedafant hyn heb geisio cel:
Ein gwaith ni wel yr Arglwydd:
Ac ni ddeall Duw lagon hyn;
i ni ni ddisgyn ariwydd.

- 8 Ym mysg y bobloedd difraw dön,
ystyriwch ddynyon anghall:
Chwithau ynfydion, O pa bryd
y rhowch eich bryd ar ddeall?
- 9 Hwn a wnaeth y glutt i bob byw,
oni chlyw ef yn amlwg?
Ac oni wel hwnnw yn hawdd,
a luniawdd i ni olwg?
- 10 Oni cherydda hwnnw chwi,
fy'n cospi pob cenhedaeth?
Ac oni ŷyr hwnnw y fy'n
dysgu i ddyd wybodaeth?
- 11 Gŷyr yr Arglwydd feddylliau dŷn
mai gwagedd ydŷn', diffaith:
12 Duw, dedwydd yw a gospech di,
a'i fforddi yn dy gyfraith.
- 13 Yr hon a ddyfsg i ddyd warhäu,
i fwrw dyddiau dihir,
Tra foer yn darparu y clawdd,
y fan y bawdd yr enwir.
- 14 Can's ein Ior ni ei bobl ni ad,
a'i wir drestad ni wrthid:
15 Ef at farn iawn a gadarnhä
a phob dŷn da a'i dilyd.
- 16 Pwy a gyfyd gyd â myfi
yn erbyn egni trawfedd?
Pa rai a safant ar fy nhu
yn erbyn llu anwiredd?
- 17 Oni bai fod Duw i mi'n borth,
ac estyn cymmorth imi,
Braidd fu na ddaethai im' y loes
a roifai f' oes i dewi.
- 18 Pan fawn yn cwyno, dan drymhäu,
rhag bod i'm camrau lithro:
Fy Arglwydd, o'th drugaredd drud,
di a'm cynhelyd yno.
- 19 Pan fo ynoch amlaf yn gwau,
bob rhyw feddylliau trymion:
Doe dy ddiddanwch di ar dro,
i gyfluro fy nghalon.
- 20 A oes gyfeillach i ti Duw,
â maint yr annuwiolion,
Hwn a lunia anwiredd maith
yn lle y gyfraith union?
- 21 Y rhai fy'n ymdyrru ynghŷd,
ar fryd dwyn oes y cyfion:
Ac yn eu cyngor yr ymwnaed
i geisio gwaed y gwirion?
- 22 Ond yr unig Ior fydd er hyn,
yn llwyr ymddiffyn f' enaid:
Ef yw fy nerth o'm hol a'm blaen,
a sylfaen fy ymddiriaid.
- 23 Efe a däl i bob dŷn drwg
yn amlwg am ei gamwedd:
Y maleitus tyn Duw o'r byd,
am ei chwŷd o anwiredd.

PSALM XCV.

- O** DOWCH, a chanwn i'r Arglwydd,
efe yw llwydd ein hywyd:
Ac ymlawenhawn yn ei nerth,
ef yw ein prydferth iechyd.
- 2 O down yn unfryd ger ei fron,
a chalon bur ddiolcigar:
Bryfiwn at Dduw, dan lawenhäu,
a chanwn psalmau'n llafar.
  - 3 Herwydd yr Arglwydd nef a llawr,
y fy Dduw mawr yn ddiau;
Tywyfog mawr yw ef mewn trin,
a Brenhin yr holl dduwiau.
  - 4 Efe hâu'r holl ddacargron,
a'r dyfnder eigion danaw:

PSALM XCV, XCVI, XCVII, XCVIII.

Uchelder hefyd, eithafoedd,
mynyddoedd fydd yn eiddaw.

5 Ef biau'r moroedd uwch pob traeth,
ac ef a'u gwnaeth i ruo:

Ei ddwyllaw ffurfiant yn wir
y fychdir, ac fydd ynddo.

6 Dowch, addolwn, cyd-ymgrymmwn,
ac ymoeltingwn iddaw:

Ef yw ein Harglwydd unben Rhi,
ef a'n gwnaeth ni â'i ddwyllaw.

7 Can's ef i ni y fydd Dduw da,
a phobl ei borfa ydym:

A'i ddefaid ym, os chwi a glyw
ei air ef heddyw'n gyflym.

8 Meddylwch fod eich bai ar led;
na fyddwch galed galon:

Fel yn nydd prawf, mewn anial dir,
lle' cofir bod ymryfon.

9 Y lle temtiodd eich tadau fi,
a'm profi i'm hadnabod:

Faint ydoedd y gweithredoedd mau,
yn ddiau cawllant wybod.

10 Dros ddeugain mlynedd â'r llin hon,
trwy fawr ymryfon, d'wedais,

Pobloedd ynt cyfeiliornus iawn,
a'u calon yn llawn malais.

Can's nid adwaenent y ffyrdd mau,
onid amlhâu eu tuchan:

11 Wrthynt i'm llid ytyngais hyn,
na ddelyn' i'm gorphwysfan.

PSALM XCVI.

O Cenwch glod i'r Arglwydd mad,
a moefwch ganiad newydd:

Yr holl ddaear, datgenwch fawr
yr Arglwydd nefawl beunydd.

2 Cenwch chwi glod i'r Arglwydd nef,
a'i enw ef bendigwch,

A'i iachawdwriaeth, trwy grefydd,
o ddydd i ddydd cyhoeddwy.

3 Datgenwch byth ei glod a'i rad
yngwlad y cenhedlaethoedd,

A'i ryfeddodau ef ym mhilith
pob amryw, amrith bobloedd.

4 Can's ein Harglwydd ni fydd Dduw mawr,
a rhagawr canmoladwy:

Uwch yr holl dduwiau y mae ef
yn Frenhin nef ofnadwy.

5 Duwiau y bobl eulynod ynt;
ni ellynt mwy na chyfygod:

A'n Duw ni a wnaeth nef a llawr;
fel dyna ragawr gormod.

6 Can's mawr ydyw gogoniant nef,
ac o'i flaen ef mae harddwch:

Yn ei gyffeigr ef y mae nerth,
a phrydferth yw'r hyfrydwch.

7 Chwi dylwythau y bobloedd, trowch,
yn llawen rhowch i'r Arglwydd,

I'r Arglwydd rhowch ogonedd fry,
a nerth; a hynny'n ebrwydd.

8 Rhowch ogoniant i'w enw ef,
yr Arglwydd nef byth bythoedd:

A bwyd offrw m iddo a rowch,
a chwi dowch i'w gynteddoedd.

9 Addolwch f' Arglwydd ger ei fron
i'w gyffeigr, digon gweddol:

A'r ddaear rhagddo, hŷd a lled,
dychryned yn aruthrol.

10 I'r holl genhedloedd d'wedwch hyn;
Yr Arglwydd fy'n teyrnafu:

Nid yfsgog y byd, fy'n sicr iawn;
ef a wyr uniawn farnu.

11 O llawenhâed nefolaidd do,
i'r ddaear bo gorfoledd:

Rhued y môr a'i donnau llawn,
a'r pylg fy' mewn ei annedd.

12 A gorfoledded y maes glas,
ei dwf, a'i addas ffyniant:

A phob pren gwyrdd fydd yn y coed,
i'r Arglwydd rhoed ogoniant.

13 Am ei ddyfod, am ei ddyfod,
a'i farn fydd hynod iawnwedd:

Barna yn gyfion yr holl fydd,
a'r bobl, â'i gyd-wirionedd.

PSALM XCVII.

YR Arglwydd ydyw ein pen rhaith,
bo perffaith y ddaearn:

Ynyfoedd cedyrn yr holl fydd,
bont hwy i gyd yn llawen.

2 Niwl a thywyllwch s' i'w gylch ef,
hyfrydwch nef gyfannedd:

Iawnder a barn ydynt yn fail
ac adail maingc ei orfedd.

3 Tàn â o'i flaen ef, ac a lyfg
ym mysg ei holl elynion:

4 A'i felt yn fflamio trwy'r holl fydd,
oedd olwg enbyd ddigon.

5 O flaen Duw, fel y tawed y cwyrr,
y brynau'n llwyr a doddent:

O flaen hwn (fel yr Arglwydd) ar
y ddaear y diflannent.

6 Yr holl nesoedd yn dra hyfpys
a ddengys ei gyfiawnedd:

A'r holl genhedloedd a wellant
ei fawr ogoniant rhyfedd.

7 Gw'raddwydd i'r rhai a was'naethan,
y delwau mân cerfedig:

Addolwch ef (nid eilun gau)
holl dduwiau darfodedig,

8 Dy farnedigweth (O Dduw Ion)
a glybu Seion ddedwydd:

Merched Juda (o herwydd hyn)
fy'n ennyn o lawenydd,

9 Can's ti (O Arglwydd) wyt, fy Naf,
Oruchaf dros y ddaear:

Rhagorol yw'r dyrchafiad tau
uwchlaw'r holl dduwiau twyllgar.

10 Pob drygioni chwi a gasewch,
caru a wnewch yr Arglwydd:

Hwn fydd yn cadw oes ei taint,
i'w dwyn o ddrygfaint afriwydd.

11 Mewn daear yr egin a'i had,
goleuad daw i'r cyfion:

Ar ol tritwch, fo dry y rhod
i lân gydwybod union.

12 Yn yr Arglwydd, o'r achos hon,
chwi gyfion, llawenychwch:

Trwy goffa ei sancteidrwydd ef,
â llais hyd nef moliennwch.

PSALM XCVIII.

CENWCH i'r Arglwydd newydd gân;
ei waith fu lân ryfeddod:

Ei law ddehau a'i fraich a wnaeth
in' iachawdwriaeth parod.

2 Yr Arglwydd hyfpys in' y gwnaeth
ei iachawdwriaeth gyhoedd:

A'i gyfiawnder ef yn dra hawdd
datguddiaidd i'r cenhedloedd.

3 Fe gosiodd ei drugaredd hir,
a'i wir, i dy Israel:

Fel y gwelodd terfynau'r byd
ei iechyd yn ddiymgel.

PSALM XCVIII, XCIX, C, CI, CII.

- 4 I'r Arglwydd â chaniad llafar,
chwi, yr holl ddaear, cenweh:
A llafar lais, ac eglur les,
fry hyd y nef y lleifiwch.
- 5 Cenweh i'r Arglwydd Dduw fel hyn,
â'r delyn, a chywardant:
A chyd â'r delyn, lais a thôn,
showch iddo gyffion foliant.
- 6 Canu yn llafar ac yn rhwydd,
o flaen yr Arglwydd Frenhin,
Ar yr udgryn, a'r chwythgryn pres;
fel dyna gyffes ddiibrin.
- 7 A rhued y môr mawri gyd,
a'r byd, ac oll fydd ynddynt:
8 Y llif-ddyfroedd, a'r mynyddoedd,
y mae yn addas iddynt.
- 9 Curant, canant, o flaen Duw eu,
yr hwn fy'n barnu'r hydoedd:
I'r byd y rhydd ei farn yn iawn,
ac yn uniawn i'r bobloedd.

PSALM XCIX.

- Y**R Arglwydd Dduw yw ein Brenhin,
er maint yw trin y bobloedd:
Mae'n eittedd rhwng dau gerbyn;
fe gryn pob daear-leeodd.
- 2 Canys Brenhin mawr ydyw'r Ion
yn Seion, o'i ddychafel:
Ac uwchlaw pobloedd yr holl fyd,
y fydd o ryddyd uchel.
  - 3 Cyd-follannant, o'r nef i'r llawr,
dy enw mawr rhagorol:
Ofnadwy, sanctaidd, yw i'w drin.
  - 4 Tithau (O Frenhin nerthol)
A geri farn, darperi iawn,
yn gyfiawn heb draws-oigo:
A barnedigaeth bur ddiddôst
a wanaethost di yn Iago.
  - 5 Dyrchefwch yr Arglwydd ein Duw;
sef sanctaidd yw i'w fawredd:
Yngrymmwch o flaen ei stol-draed;
felly parhâd ei fawledd.
  - 6 Moses ac Aron, sanctaidd blaid,
ym mhlith officiaid gyrodd:
Samuel galwai ei enw ef;
ynau o'r nef atebodd.
  - 7 Mewn colofn o niwl y bu wiw
gan Dduw lefaru wrthynt,
Tra fuant hwy yn cadw ei fodd,
a'r ddeddf a roddodd iddynt.
  - 8 Gwrandewiait arnynt, dodai't ged,
a'u harbed, gan ymatal:
Duw ein Nat, dy nawdd parod fu,
a hwythau'n haeddu dial.
  - 9 Dyrchefwch ein Duw Ior am hyn,
yn Seion fryn cyffegraidd:
Yngrymmwch iddo yn eich byw;
sef unig Dduw fydd sanctaidd.

PSALM C.

- I**R Arglwydd cenweh lafar glod,
a gwnewch ufudd-dod llawen fryd:
2 Dowch o flaen Duw â pheraidd dôn,
trigolion y ddaear i gyd.
- 3 Gwyhyddwch mai'r Arglwydd fydd Dduw,
a'n gwnaeth ni'n fyw fel hyn i fôd,
Nid ni'n hunain: ei bobl ym ni,
a defaid rhi'i ei borsfa a'i nôd.
  - 4 O ewch i'w byrth â diolch brau;
yn ei gynteddau molwch ef:
Bendithwch enw Duw hynod:
showch iddo glod trwy lafar les.

- 5 Can's da yw'r Arglwydd, Awdur heddi;
da ei drugaredd, a dilyth:
A'i wirionedd i ni a roes,
o oes i oes, a bery byth.

PSALM CI.

- D**ATGANAF drugaredd a barn,
i'r Arglwydd cadarn canaf:
2 Byddaf ddeallus mewn ffordd wych,
hyd oni ddelych attaf.
- A rhodiaf yn fy nhŷ yn rhwydd,
a thrwy berifeithrwydd calon:
3 Pob peth drwg fydd gennyf yn gas,
a chuldyn ddinas ddymon.
  - 4 Calon gyndyn ynof ni bydd;
drwg weithydd ni 'dnabyddaf:
5 'Sglandrwr dirgel, a'r balch uchel,
o'r achos ni oddefaf.
  - 6 Ar ffyddloniaid mae 'ngolwg i;
fe lŷn y rheini wrth' i:
A'r hwn a rodio mewn ffordd dda,
hwn a was'naetha imi.
  - 7 Ni chaiff aros o fewn fy nhŷ
un dŷn ag fy ddyllodrus:
Yn fy ngolwg un dŷn ni bydd
a lunio gelwydd trefnus.
  - 8 Holl annuwiohon fy ngwlad faith
yn fore ymaith torraf:
Fel na ddolont i ddinas Dduw,
y cyfryw a ddiwreiddiaf.

PSALM CII.

- O** Arglwydd, erglŷw fy ngweddî,
a doed fy nghrrhyd attad:
2 Na chudd d'wyneb mewn ing tra fwyf;
clyw, clyw, pan alwyf arnad.
- 3 Fy nyddiau aethant fel y mwg,
sef cynddrwg y'm cyttuddiwyd:
Fy efgyn poethant achos hyn,
fel 'tewyn ar yr aelwyd.
  - 4 Fy nghalon trawyd â chryn ias,
ac fel y gwellt-glas gwywodd:
Fel yr anghofais twytta 'nnwyd;
dimnygwyd fi yn ormodd.
  - 5 Glynodd fy efgyn wrth fy nghroen,
gan faint fy mhoen a'm tuchan:
6 Fel un o'r anialwch, lle trig
y pelig, neu'r dylluan;
  - 7 Neu fel un o adar y to,
a fai yn gwylio 'i fywyd,
Yn rhodio'n unig ben y ty,
wyf anhy, ac anhyfryd.
  - 8 Fy ngelynion, â thafod rhydd,
hwy beunydd a'm difenwant:
A than ynfydu yn eu gwŷn,
i'm herbyn y tyngafant.
  - 9 Fel llwch a lludw yn fy mhla,
fu'r bara a fwyteais:
Yr un wedd yn yddiod faw
fy nagrau a gymmygais.
  - 10 A hyn fu o'i th ddigofaint di,
am it' fy nghodi unwaith:
Ac herwydd bod dy ddig yn fawr,
i'r llawr y'm teflaist eilwaith.
  - 11 Fy nyddiau troia't ar y rhod,
ac fel y cygôd ciliant:
Minnau a wywais, achos hyn,
fel y glafwelltyn methiant.
  - 12 Ond tydi, Dduw, fy Arglwydd da,
a barhei yn drag'wyddol:
O oes i oes dy Enw a aeth
mewn coffadwriaeth grafol.

PSALM CIL, CIII, CIV.

- 13 O cyfod bellach, trugarhâ,
O Dduw, bydd dda wrth Seion:
Mae'n fadws iddi drugarhâu,
fel dyma'r nodau 'n union.
- 14 Can's hoff iawn gan dy weision di
ei meini a'i magwyrâu:
Maent yn tofturio wrth ei llwch,
a'i thriftwch, a'i thrallodau.
- 15 Yno yr holl genhedloedd byw
yr Arglwydd Dduw a ofuant:
A'r holl frenhinoedd trwy y byd
a ront i'r gyd-ogoniant.
- 16 Pan adeilader Seion wŷch,
a hon yn ddrych i'r gwledydd:
Pan weler gwaith yr Arglwydd ne',
y molir e'n dragwydd.
- 17 Edrychodd hwn ar weddi'r gwael;
rhoes iddynt gael eu harchau:
18 'Sgrifenir hyn; a'r oes yn ol
a gaiff ei ganmol yntau.
- 19 Can's Duw edrychodd o'r nef fry
ar ei gyflegr-dŷ, Seion:
20 Clybu ei griddfan, er rhyddhâu
plant angau i'r garcharorion.
- 21 Fel y cyd-lefient hwy ar gân,
yn Seion lân, ei fohant:
Ac yng Nghaerfalem, yr un wedd,
ei fawredd a'i ogoniant.
- 22 Hyn fydd pan gaiglo pawb ynghyd
yn unfryd i'w fohannu:
A'r holl deyrnafodd dont yngwydd
yr Arglwydd, i'w was'naethu.
- 23 Duw ar y ffordd lleiha'dd fy nerth,
byrha'dd fy mhrydferth ddyddiau:
A mi'n digwyl rhyddhâd ar gais,
yna y d'wedais innau,
- 24 O Dduw, na thor fy oes yn frau
ynghauol dyddiau f'ocdran:
Dy flynyddoedd di fydd erioed,
o oed i oed y byddan'.
- 25 Di yn y dechreu dodaisf fail
odd' ifod adail daear:
A chwmpas wybren uwch ein llaw
yw gwaith dy ddwyllaw hawddgar,
- 26 Darfyddant hwy, parheli di byth,
Treuliant fel llyth drwfiadau:
27 Troi hwynt fel gwisg, llygru a. wnant;
felly newidiant hwythau.
- Tithau, Arglwydd, yr un wyt ti,
a'th flywyddau ni ddarfyddant:
28 Holl blant dy weision ger dy fron,
a'u hwyrion, a breswylant.

PSALM CIII.

- F**Y enaid, mawl Sanct Duw yr Ion,
a chwbl o'm heigion ynof:
2 Fy enaid, n'ad fawli'r Arglwydd nef,
na'i ddoniau ef, yn anghof.
- 3 Yr hwn fy'n maddeu dy holl ddrwg,
yr hwn a'th ddwg o'th leigedd:
  - 4 Yr hwn a weryd d'oes yn llon,
drwy goron o'i drugaredd.
  - 5 Hwn a ddiwalla d'enau di
â'i law'n ddaioni pybyr.
- Trwy adnewyddu i'r dy nerth
mor brydferth a'r ben eryr.
- 6 Yr Ion cyfawnder, barn a wnai
i'r rhai fydd orthrymmedig:
  - 7 Dangos a wnaeth ei brif ffyrdd hen
i Foesen yn nodedig:
- Ac i Israhel ei holl ddawn.
8 Duw, llawn yw o drugaredd;

- Hwyr yw ei lid, parod ei rad:
fel dyna gariad rhyfedd.
- 9 Nid ymryfon ef â ni byth;
nid beunydd chwyth digofaint;
  - 10 Nid yn ol ein drygau y gwnai
â ni; ni'n cospai cymmaint.
  - 11 Cyhyd ag yw'r ffurfafen fawr
oddia'r llaw'r uchder:
Cymmaint, i'r rhai a'i hofnant ef,
fydd nawdd Duw nef bob amser.
  - 12 Os pell yw'r dwyrain oleu hin
oddiwrth orllewin fachlud:
Cyn belled ein holl bechod llym
oddiwrthym ef a'i symmud.
  - 13 Ac fel y bydd nawdd, fferch, a chwant,
tad da i'w blant naturiol:
Felly cawn fferch ein Tad o'r nef,
os ofnwn ef yn dduwiol.
  - 14 Efe a'n hedwyn ni yn llwyr;
fe wyr mai llwch yw'n defnydd:
15 Oes dŷn fel gwellt-glas fy'n teghau,
neu ddail, neu flodau maefydd.
  - 16 Yr hwn, cyn gynted ag y ddi
y gwŷnt â'i awel drofodd,
A chwythir ymaith felly o'i le,
na wyddys p'le y tyfodd.
  - 17 Ond graflawn drugaredd a fydd
yn lân dragwydd feddiant,
Ooes i oes, heb drangc, heb drai,
gan Dduw i'r rhai a'i hofnant.
  - 18 A'i gyfiawnder i blant y plant
a gadwant ei gyfammod:
O chofiant ei orch'mynion ef,
mae teyrnas nef yn barod.
  - 19 Yno mae ei orfeddfa ef,
sef yn y nef trag'wyddol:
A llywio y mae ef bob peth
drwy ei frenhini'eth nefol.
  - 20 Bendithiwch chwi yr Arglwydd Ion,
angylion, a'i holl gedryn:
Ei lân orch'mynion ef a wnewch,
a'i lais gwrandêwch yn drachwynn.
  - 21 Bendithiwch chwi yr Arglwydd Ner,
ei luoedd tyner tirion:
Ei'wyllys gwnewch, canlynwch wir,
chwychwch ei gywir weision.
  - 22 Bendithiwch chwi yr Arglwydd nef;
ei heil waith ef fy hylwydd:
Ym mhob man oll o'i drefn a'i hawl,
O f'enaid, mawl di'r Arglwydd.

PSALM CIV.

- F**Y enaid, mola'r Arglwydd Dduw,
O f' Arglwydd, Dduw y mawredd:
Mawr wyt, gogoniant a gai di;
ymwisi ag anrhydedd.
- 2 Megis ei ddillad, y gwisg fo
am dano y goleuad:
Rhydd yn ei gylch yr wybr ar dân,
yn llydan, fel llen waftad.
  - 3 Ar ddeifr rhoes fail ei 'ffefyll cau;
gwnaeth y cymmylau iddo
Yn drŵn olwynog: mae ei hnt
uwch efgyll gwynt yn rhodio.
  - 4 Gwnaeth bob chwythad iddo'n gennad,
gogonedd y ffurfafen:
A'i weinidogion o flam dân
a wibian 'rhyd yr wybren.
  - 5 Cref y rhoes fail y ddaear grog,
fel na fyf hon oddiyno:
Yr hon a bery, fel y rhoes,
o oes i oes heb siglo.

PSALM CIV, CV.

6 Tydi (Dduw) a ddilledaist hon
 â'r eigion yn fantellau:
 Ac oni bai dy ddeheu-law,
 ai'r deifr uwchlaw y bryniau.

7 Gan dy gerydd maent hwy yn ffo,
 fel pan y fynio taran:
 Trwy fraw a brys ar hyd y ddol
 y deifr i'w hol a lithran'.

8 Weithiau y codai'r deifr yn fryn;
 weithiau fel glyn pannylent,
 lle' trefnaist iddynt hannwl cau;
 ac weithiau y gorphwyfent.

9 Gofodaist derfyn lle'r arhont,
 ac fel nad elont drosto:
 Ac na ddelont hwy fyth ar lawr
 y ddaear fawr, i'w chuddio.

10 Rhoes Duw ffynnon i bob afon,
 a phawb a yfant beunydd:
 A rhed y ffrydau 'rhyd y glyn,
 a rhwng pob bryn a'i gilydd.

11 Yfant yno 'nifeiliaid maes,
 afynod myng-lacs gwyltïon,
 heb ymadael â llawr y nant,
 hyd onid yfant ddigon.

12 Ac adar awyr dont ger llaw,
 i leishaw rhwng y coedydd:
 Yn canu 'fawl o bren i bren,
 cethlyddiaeth lawen usudd.

13 Dwfr ar fynyddoedd lle ni ddaw,
 fo wlych â gwlaw oddiarno:
 A'r gwaistad dir efe a'i gwlych,
 bob grwn a rhych i ffrwytho.

14 Parodd i'r gwellt dyfu, wrth raid
 anifeiliaid: a'r llyfnau,
 Er da i ddyn; lle rhoes, o'r llawr,
 ymborthiant mawr rhag angau.

15 A gwin llawena calon dŷn,
 ag olew tywyn wyneb:
 A bara nerthir calon gŵr,
 mewn cylfwr digonoldeb.

16 Preniau'r Arglwydd, o fugn llawn,
 o'i unig ddawn y tyfan':
 Sef y coed cedrwydd brigog mawr,
 a roes e'n llawr y Liban.

17 Lle mae bythod yr adar mân
 mewn premiau glân cadeirir:
 Lle, mewn ffynnidwydd gwyfwydd glyn,
 mae ty'r aderyn trwynhir.

18 Y mynydd uchel, a'r bryn glas,
 yw llwybr y danas fychod:
 Ogof y dollgraig a wna les,
 yn lloches i'r cwningod.

19 Fe roes i'r lleuad ei chwrs clau,
 a'i chyfnawidiau hefyd:
 A'r haul o amgylch y byd crwn,
 fo edwyn hwn ei fachlud.

20 Tywyllwch nos a roed, wrth raid,
 i swytliliaid y coedydd:

21 Y llewod rhuant am gael maeth
 gan Dduw, yglyfaeth beunydd.

22 A chwedi cael yr ymborth hyn,
 pan ddél haul atyn' unwaith,
 Ymgasglant hwy i syn'd i'w ffau,
 ac i'w llochefau, eilwaith.

23 Y pryd hwn cyfyd dŷn i'w waith,
 ac i'w orchwyliaeth efgud:
 Ac felly'r erys dan yr hwyr,
 lle' caiff yn llwyr ei fywyd.

24 O Dduw, mor rhyfedd yw dy waith,
 o'rh synwyr berffaith dradoeth!
 Gwnaethof bob peth â doethder dawn,
 a'r tir fy lawn o'rh gyfoeth.

25 A'r llydan for, y deifr ym mysg,
 lle aml yw pylg yn llemmain:
 Lle yr ymlusgant, rif yr ôd,
 bwytilod mawr a bychan.

26 Yno yr â y llongau glân
 dros y Lefathan heibio,
 Yr hwn 'ofodaist di, lle mae
 yn cael ei chwarae ynddo.

27 Hwyt oll disgwyliant, yn ei bryd,
 am gael oddiwrthdy borthiant:
 I gael dy rodd, ymgasglu 'nghyd,
 ie am eu bywyd, byddant.

28 Duw, pan agorech di dy law,
 oddiyno daw daioni:
 Pob anifail, a phob rhyw beth,
 a ddaw yn ddifeth ini.

29 Pan guddiech di dy wyneb-pryd,
 a chaiglu d'ypryd allan:
 Crynant, trengant, ac ant i'w llwch,
 mewn diwedd trach a thrwitan.

30 Duw, pan ollyngech di dy rad,
 fel rhoddi cread newydd,
 Y modd hyn wyneb yr holl dir
 a adnewyddir beunydd.

31 Yr Arglwydd gogoneddus fydd,
 trwy fawr lawenydd, bythoedd:
 Yr Arglwydd yn ddiau a fedd
 orfoledd yn y nefoedd.

32 Ein Duw or nef a edrych ar
 y ddacar, a hi 'ddychryn:
 Os cyflwrdd â'r mynyddoedd draw,
 y mwg a ddaw o honyn'.

33 Canaf i'r Arglwydd yn fy myw;
 canaf i'm Duw tra fyddwyf:

34 Mi a lawenhaf yn fy Ion;
 bydd ffyddlon hyn a wnelwyf.

35 Y trawfion oll o'r tir ant hwy;
 ni bydd mwy annuwiolion:
 Fy enaid, mola Dduw yn rhodd;
 mae hyn wrth fodd fy nghalon.

PSALM CV.

CLLODFORED pawb yr Arglwydd nef,
 ar ei enw ef y gelwch:
 A'i weithredoedd ym mysg pobloedd
 yn gyhoedd a fynegwch.

2 Cenwch ei gerdd, clodforwch hwn,
 a'i ddiawn ryfeddodau:

3 Y rhai a gais ei enw (y Sant)
 llawenant â'u calonau.

4 Ceisiwch yr Arglwydd, a'i nerth mawr,
 a'i fodd bob awr yn rhadlon:

5 Cofiwch ei holl ryfeddodau,
 a barn ei enau cyhon.

6 O had Abraham ei was fo,
 o feibion Iago'r ethol:

7 Ef yw ein Duw, a'i fam ef aeth
 dros holl diriogaeth fyddol.

8 Bob amser cofodd ei gyngrair,
 ei ai'r, a'i rwyd ammodau,

9 Ag Abraham, Ifac, a'i hil,
 a mil o genhedlaethau.

10 Fe roes i Iago hyn yn ddeddf,
 ac yn rwyd greddf dragwyddol:

11 Ac i Israél y rhoes lán
 wlad Canan yn gartrefol.

12 Pan oedd yn anaml-iawn en plaid,
 a hwy'n ddiethriaid ynddi:

13 Ac yn rhodio o'r wlad i'r llall,
 yn dioddef gwall a chyni;

14 Llesteiriodd iddynt gam yn dynn:
 o'r achos hyn, brenhinocedd

PSALM CV, CVI.

A geryddodd ef yn eu plaid;
a'i air a gaid yn gyhoedd.

15 A'm Henneiniog na chyffyrddwch;
na ddrygwch fy mhrophwydi:

16 Galwodd am newyn ar y tir;
yn wir dug fara 'honi.

17 O flaen ei blant y gyrodd ras;
Joseph yn was a werthwyd:

18 Ar ei draed y rhoed haiarn tyn;
mewn gefyn y cyfluddiwyd.

19 Gwifgodd y gefyn hyd y byw,
nes i air Duw amferu:

Trwy Dduw y cafas ef ryddhad,
a phrifad, er ei garu.

20 Yna 'gyrrwyd i'w gyrchu fo
ger bron hen Pharo frenhin:

Ac y gollyngwyd ef ar led
o'i gam gaethiwyd ryfin.

21 O hyn ei ofod ef a wnaeth
yn bennaeth ar ei deulu,

Ac o'i holl gyfoeth ef, a'i wlad,
ys da fawrhâd oedd hynny;

22 I ddysgu rheolwyr ei lys
ei 'wyllys a'i foddlondeb:

I fforddio henuriaid y wlad
yn wastad mewn doethineb.

23 Daeth Israëi i'r Aipht, tir Cam,
lle'r oedd yn ddinam efron:

24 Lle llwyddodd Duw hil Iago bach
yn amlach na'u caseion.

25 Yna y troes eu calon gau
i lwyr gasâu ei bobloedd:

I'w weision ef i wneuthur twyll,
a lid (nid amhwyll) ydoedd.

26 Duw gyrodd Foefen, ei was hen,
ac Aron llen dewisol,

27 Yn nhir Ham i arwyddocau
ei nerth a'i wyrthiau nodol.

28 Rhoes Duw dywyllwch dros y wlad;
er hyn ni chad uffudd-dod:

29 Eu dyfroedd oll a droed yn waed,
a lladd a wnaed eu pyfod.

30 I'w tir rhoes lyffaint, heidiau hyll
yn 'tfeffyll eu brenhinoedd:

31 Daeth ar ei air wybed, a llau,
yn holl fannau eu tiroedd.

32 Fo wlaiodd arnynt genlysg mân,
a'u tir â than a yfodd:

33 Eu gwinwydd a'u ffygyfwydd mad,
a choed y wlad, a ddryllodd.

34 Ceiliog rhedyn, a lindys brwd,
yn difa cnwd eu meufydd:

35 Uwchlaw rhif, trwy yd, gwellt, a gwair;
a hyn trwy air Duw Ddofydd.

36 Cynat-anedig pob pen flwyth,
a'u blaenffrwyth, ef a'r wodd,

Ym mhob man trwy holl dir ei gas;
a'i bobl o'i ras a gadwodd:

37 Ac a'u dug hwynt yn rhydd mewn hedd,
o'winedd eu caseion,

Heb fod o'honynt un yn wan,
ag aur ac arian ddigon.

38 A llawen fu gan wryr wlad,
o'r Aipht pan gad eu gwared:

Daeth arnynt arfwyd y llaw gref
a ddaeth o'r nef i wared.

39 Rhoes Duw y dydd gwmmluwch ben;
fel mantell wen y toodd:

A'r nos goleuodd hwynt â than;
fal hyn yn lân y twyfodd.

40 Fe a roes iddynt, ar y gair,
gig fôg-iair i'w boddioni:

A bara, o'i orchymyn ef,
a ddaeth o'r nef i'w porthi.

41 Holltodd y graig, daeth deifr yn llif,
fel pe baent brif afonydd:

Cerddodd yr hedlif, a rhoes wlych
'rhyd pob lle fych o'r gwledydd.

42 Cofio a wnaeth ei air a'i ras
i Abram ei was ffyddlon:

43 A thrwy fawr nerth, yn rhydd o gaeth
y gwnaeth ei ddewifolion.

44 Tir y cenhedloedd iddynt rhoes,
a'u llafur troes i'w meddiant:

45 Er cadw ei air a'i gyfraith ef,
rhowch hyd y nef ei folant.

PSALM CVI.

MOLWCH yr Arglwydd, can's da yw;
moliennwch Dduw y Llywydd:

Oblegid ei drugaredd fry
a bery yn dragwydd.

1 'R Arglwydd pwy all draethu ei nerth,
a'i holl dirion-ferth foliant?

3 A wnel gyfawnder gwyn eu byd,
ei farn i gyd a gadwant.

4 O Arglwydd, cofia fi dy was,
yn oldy ras i'r eiddod:

Ymwel â mi, i'm cyfludd caeth,
â'th iachawdwriaeth barod.

5 Fel y gwelwyf, ac y chwaddwyf,
wych urddas d'eifeddiaeth:

Ac y cyd-ganwyf fawl un dôn
â'th ddewifolion odiaeth.

6 Pechod, camwedd, ac annoethedd,
a wnaethom gyd â'n tadau:

Ef a gaed arnom ormod gwall,
heb ddeall dy fawr wyrthiau.

7 Yngwlad yr Aipht, wrth y mor coch,
yn gyndyn groch anuffudd:

Heb gofio amled fu dy ras,
haeddafom atgas gerydd.

8 Etto, er mwyn ei enw ei hun,
Duw Cun a ddaeth i'n gwared:

I beri i'r byd gydnabod hyn,
ei fod ef cyn gadarned.

9 Y dyfnor coch, a'i ddyfrllyd wlych,
a wnaeth e'n fych â'i gerydd:

Trwy ddyfnder eigion aent ar frys,
fel myn'd 'rhyd yfllys mynydd.

10 Fel hyn y dug hwynt trwodd draw
o ddwyllaw eu caseion:

Ac y tywyfodd ef ei blant
o feddiant eu gelynyon.

11 Y deifr a guddiodd yr Aipht ryw;
nid oedd un byw heb foddi:

12 Yna y credent i'w air ef,
a'i gerdd hyd nef ae'n wiigi.

13 Er hyn, dros gof, mewn amfer byr,
y rhoent ei bybyr wyrthiau:

Heb sefyll wrth air un Duw ior,
na'i gyngor, na'i ammodau.

14 Ond cododd arnynt chwant a blys
yn nyrys yr anialwch:

Gan demtio Duw â rheibus fol
ynghanol y diffeithwch.

15 Rhoes iddynt lenwi eu holl frys;
rhoes annhyccianus aflwydd:

16 Lle digient Fofes wrth eu chwant,
ac Aron, fant yr Arglwydd.

17 Egorai'r ddacar yn y man,
a llyngai Ddathan ddybryd:

Ac a gynhullodd i'r un llam
holl lu Abiram hefyd,

PSALM CVI, CVII.

18 Ac yn ei ddig ennynodd tân
yn fuan yn eu canol :
Llosgi y rhain, eu tersyn fu,
yn ulw, y llu annuwiol.
19 Yn Horeb gwnaethant dawdd-lun llo,
ac iddo ymgyrmafant :
20 I lun llo, a borai wellt mân,
y troisan' eu gogoniant.
21 Anghosient wŷrthiau Duw ar hynt,
(a f'afai gynt Achubwr
22 Yngwlad yr Aipht, mor coch, tir Ham)
heb feddwl am eu cyflwr.
23 D'wedodd mai eu difetha 'wnai,
oni bai i'w was Moësen,
Trwy sefyll o'i flaen i'w lid maith,
droi ymaith eu drwg ddilen.
24 Dimygent hwy y prydferth dir,
ac i'w air gwir ni chredent :
25 Ond yn eu pebyll grwnach tro,
ac arno ni wrandawent.
26 Yno dyrchafodd Duw ei law,
i'w cwympaw trwy'r anialwch :
27 'Rhŷd tiroedd, a phobloedd anghŷ,
i'w tanu mewn di'fyrwch.
28 A Baal-peor aent ynghŷd,
ymgredu i gyd ag elo :
Ebyrth y meirwon a fwytt'ent,
a Duw a roddent hebio.
29 Fal hyn digiafant f' Arglwydd Dduw
â chyfrw goeg ddych'mygon :
Yntau anfonodd bla'n eu myig ;
fal dyna derfyg greulon.
30 Yna cyfododd Phinehes,
mewn cyflawn wres i ddial :
A phan roes hwn ei farn yn dda,
Duw ar y bla roes attal.
31 A chyfrifwyd y weithred hon
yn weithred gyfion ynddo,
O oes i oes (trwy air Duw lon)
pan ddelai son am dano.
32 Ac wrth lân dwfr Meriba gynt,
yno cyffroynt gynnen :
Lle digient Dduw â'u crafder ffracth ;
am hyn bu'n waeth i Foësen.
33 Wrth gythruddo yspred y fant,
hwy a barafant hefyd
I'w enau draethu gair arfai,
a'r na pherthynai i dd'wedyd.
34 Ni laddent chwaith bobloedd y wlad,
wrth archiad Duw y lluoedd :
35 Ond ymgymysgu â hwynt yn gu,
a dyfgu eu gweithredoedd.
36 Gwafanaethu eu duwiau gau,
y rhai fu faglau iddyn' :
37 Aberthu eu plant, yn fab, yn ferch,
o ferch i'r cythraul eilon.
38 A thywalltafant wirion waed
dan draed gau-dduwiau Canan :
Y tir (wrth aberthu eu plant)
â gwazed llygrafant weithian.
39 Felly o'u gweithredoedd eu hun
yn un ymhalogafant :
Putteinio wrth eu cwrs a'u bryd,
ac felly cyd-lygrafant.
40 Wrthynt ennynodd Duw mewn dig,
am hyn, â ffyrnig gyfiro :
Cas a ffaidd felly yr aeth
ei etifeddiaeth ganddo.
41 O'r achos hwn eu rhoddi a wnaeth
dan bob cei hedlaeth gyndyn,
Mewn cyflwr cas dan eiron blaidd,
a'u cas yn feistrad arnyn'.

42 Eu gelynnion aethant yn ffrom,
a'u llaw fu drom a ffyrnig :
Felly y darostyngwyd hwy,
a mwyfwy fu eu dirmyg.
43 Mynych-wareddodd Duw ei blant,
hwy a'i digiafant yntau
A'u cwrs eu hun : daeth cystudd hir
am waith eu henwir feiau.
44 Pan welai arnyn' ing na thrais,
fo glywai lais eu gweddi :
45 Gan gofio'i air, rhoi nawdd a wnaeth,
o'i helaeth fawr ddaioni.
46 A throï yn drugarog a wnaeth
y gwŷr yn gaeth a'u cludynt :
Y rhai y b'afai'n fawr eu cas,
cael mwy cymmwynas ganddynt.
47 Achub ninnau o blich y rhain,
i arwain d'enw hyglod :
O Arglwydd Dduw, cymmell ni'n gu
i orfoleddu ynod.
48 Duw Israel bendigaid fydd,
yn dragwydd Iehofa :
A d'weddd yr holl bobl, Amen ;
molwch Dduw llen Gorucha'.

PSALM CVII.

MOLWCH yr Arglwydd, can's da vw ;
moliennwch Dduw ein Llywydd :

Oblegid ei drugaredd fry
a bery yn dragwydd.
2 Y gwaredigion canent fawl
i Dduw, gerdd nodawl gyffon :
Y fawl' achubwyd, caned hyn,
o law y gelyn creulon.
3 A gafglodd o bedwar-ban byd,
dowch chwi i gyd ganeuau :
O dir y dwyrain dowch mewn hedd,
gorllewin, gogledd, deau.
4 Trwy yr anialwch, wŷrdraws hynt,
y b'afent gynt yn crwydro
Allan o'r ffordd : heb dref na llan,
lle caent hwy fan i drigo.
5 Trwy newyn, fyched, bu'r daith hon,
a'u calon ar lewygu :
6 Ar Dduw y galwent y pryd hyn,
pan oeddyn' ymron trengu.
Yna eu gwared hwynt a wnaeth
o'u holl orthryngaeith foddion :
7 'Rhŷd yr iawn ffordd fe'u dug mewn hedd
i dref gyfannedd dirion.
8 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugaredau :
Ac er plant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.
9 Ddiwallu honaw einioes dŷn
rhag newyn, a rhag fyched :
Ac o'i fawr ras eu cadw i gyd,
pan oedd y byd yn galed ;
10 Y rhai mewn tywyllwch a drig,
ynghysgod llewyg angau,
Yn rhwym mewn nychdod, ac mewn bŷr,
a heiyron ar eu fodlau.
11 A hyn o herwydd iddynt fod
mewn anufudd-dod eithaf,
A llwyr ddirmygu gair Duw Ior,
a chyngor y Goruchaf.
12 A thrwyder calon cwympwyd hwy ;
nid oedd neb mwy a'u cododd :
13 Ar Dduw mewn ing y rhoïan' lef ;
ac yntef a'u gwaredodd.
14 Ef a'u gwaredodd hwynt o'u drwg,
lef o dywyllwg caethglud :

O gysgod

PSALM CVII, CVIII, CIX.

O gyfgod angau eu rhyddhau,
a thorri' rhwymau hefyd.

15 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau:

Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

16 Can's y pyrth pres torrodd yn chwyrn,
a'r barrau heyrn hefyd:

17 Am eu bai a'u camwedd, yn wir,
y poenir y rhai ynfyd.

18 A hwynt yn 'laru ar bob bwyd,
fe'u dygwyd at byrth angau.

19 Ar Dduw mewn ing y rhoiant lef;
achubodd ef hwynt hwythau:

20 Gan yrru ei air i'w hiachâu,
ac i'w rhyddhau yn fuan:

A hwynt â'i air tynnu a wnaeth
o'u methedigaeth allan.

21 Addefant hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau:

Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

22 Aberthant hefyd aberth mawl
i'w ogoneddawl Fawredd:

A mynegant ei waith a'i wŷrth,
yn ei byrth, mewn gorfoledd.

23 Y rhai ant mewn llongau i'r don,
a'u taith uwch mawron ddyfroedd,

24 A welant ryfeddodau'r lon,
a hyn mewn eigion moroedd.

25 A'i air cyffroo dymheistloedd gwŷnt,
y rhain a godynt donau.

26 Hyd awyr fry, hyd eigion llawr,
ac ofn bob awr rhag angau.

27 Gan ysgwyd a phendroi, fel hyn,
dull meddwyn, synnai arnynt:

28 Ar Dduw mewn ing y rhoiant lef;
daeth ef â chymmorth iddynt.

29 Gwnaeth e'r ystorm yn dawel dëg,
a'r tonnau'n ofleg gwaistad:

30 Yn llawen ddiitaw doen' i'r lan,
i'r man y bai 'dymuniad.

31 Cyffesent hwythau ger ei fron
ei fwynion drugareddau:

Ac i blant dynion fel y gwnaeth
yn helaeth ryfeddodau.

32 Holl gynulleidfa ei bobl ef
clod Duw hyd nef dyrchafant:

Holl gisteiddf'ydd pennaethiaid hen
yn llawen a'i moliantant.

33 Y ffrydan'n ddrys dir a wnai;
fe fychai ddwfr lle tarddo:

34 A thir ffwrthlawn a wnai'n ddi-ffrwyth,
lle trig drwg dylwyth ynddo.

35 Troes yr anialwch yn llyn glas,
a'r ar cras yn ffynhonnodd:

36 Lle gwnai ef drigfan i'r gwael ddyn,
i dorri 'newyn beunydd.

37 Lle yr hauafant faeydd glân,
a llawer gwinllan dyner;

Y rhai a roddant lawnder ffwrth,
a chnydlwyth, yn ei amfer.

38 Can's cynnyddafant hwy gan wliith
grasol fendith un Duw Cwn:

A'u hanifeiliaid, hyf a blith,
rhoes yn un fendith arnynt.

39 Daeth caethder gwedi hyn i gyd,
a drygyd, er eu goftwng:

Gadawodd eu gorthrymmu a'u plan,
cawfant flinderau teilwng.

40 Eu dirmyg ar y beilechion troes,
ac ef a'u rhoes i grwydro.

Mewn d'ryfni, heb lun ffordd i'w chael,
lle buant wael eu gortho.

41 Yna rhoes y tlawd i well fri;
dug o'r trueni allan:

Gan lwyddo'i denlu, a'i holl blaid,
fel defaid wrth y gorlan.

42 Y rhai cyfiawn a welant hyn,
a chanddyn' bydd yn hyfryd:

A'r enwir ceur ei ddwy en
ar ei gynfigen fawlyd.

43 Pa rai fy ddoeth i ddeall hyn,
fe roddir iddyn' wybod

Faint yw daioni f' Arglwydd yu':
wrth hyn y can' gydnabod.

PSALM CVIII.

PAROD yw fy nghalon (O Dduw)

O parod yw fy nghalon:
Canaf it' a datganaf wawd

o fawl fy nhafawd ffyddlon.

2 Deffro dafod, a deffro dant,
a chân ogoniant beunydd:

Y nabl a'r delyn yn gytŷn;
deffrôf fy hun ar las-ddydd.)

3 Mawl iti, f' Arglwydd, pan ddeffrôf,
a rof ym mysg y bobloedd:

A chlodfori dy enw a wnaf
lle amlaf y cenhedloedd.

4 Can's cyrhaeddwyd y mae dy ras
hyd yn nheyrnas y nefoedd:

A'th wirionedd di hyd at len
yr wybren, a'i therfynnoedd.

5 Ymddyrrha, Dduw, y nef uwchlaw,
oddiyno daw d'arwyddion:

A bydded dy ogoniant ar
y ddaear a'i thrigolion.

6 Fal y gwareder, trwy hon hwyf,
bob rhai o'th anwyf ddynion:

O achub hwynt â'th law ddehau,
a gwrando finnau'n ffyddlon.

7 Yn ei sancteiddrwydd d'wedodd Duw,
Llawen yw fy nghyfammmod:

Mi rannaf Sichem 'rhyd y glyn;
mesuraf ddyffryn Succod.

8 Myfi biau y ddwy drefnad,
sef Gilead a Manasse:

Ac Ephraim yw nerth fy mhen,
a juda wen f' annedde.

9 Ym Moab ymolchi a wnaf;
dros Edom tasaf f' efgid:

A chwardded Palestina gaeth;
ei chwerthin aeth yn rhybrid.

10 Duw, pwy a'm dwg i'r ddinas gref?
pwy a'm dwg i dref Edom?

11 Er it' ein gwrthod, pwy ond ti,
O Dduw, a'mleddi drosom?

12 O unig Dduw, bydd in' yn borth;
mae'n ofer cymmorth undyn:

13 Yn Nuw y gwnawn wrolaeth fawr;
fe fathr i lawr ein gelyn.

PSALM CIX.

O Dduw, fy moliant i na thau:

2 Can's genau'r annuwilion,
A'u tafod twyllgar, a'u safn rhwth,

arnaf fy'n bygwth digon.

3 Daethant i'm cychl â geiriau cas;
rhoent ddiflas sen anynad:

4 Fal hyn ym' talent ddrwg dros dda;
5 A chas a ga' am gariad.

PSALM CIX, CX, CXI.

Ac fel yr oeddynt hwy fal hyn
i'm herbyn wedi codi,
Fy wyneb attad ti a drois,
ac arnat rhois fy ngweddi.
6 Bid Satan ar ei ddechau-law,
i'r fwydd y daw yn barod:
7 A phan roer barn, yn euog boed,
a'i weddi troed yn bechod.
8 Bo 'i oes yn fêr, ac yn ddilwydd,
a'i fwydd arall i'w chym'ryd:
9 Poed yn amddifaid y bo 'i blant,
a'i weddw yn fethiant hefyd,
10 A boed ei blant yn crwydro byd,
i gym'ryd mân gardodau:
A cheifant hyn 'rhyd dyrys dir,
lle byddo hir eu prydiau.
11 Yn rhwyd y ceisfad ei ddâ syrth,
a'i lafur pyrth ddeithriad:
12 Na ddêl iddo nawdd am ei fai,
na chwaith i'w rai amddifaid.
13 Doed distryw dial ar ei hil,
a'i eppil a ddileer:
14 Am bechodau ei dad a'i fam,
y caiff ei lam ryw amfer.
15 A bydded hyn i gyd ger bron
yr Arglwydd gyfion farnwr,
Yr hwn a'i torro, fel na bo
mwy gofio ei anghyfiwr.
16 Eriôed ni cheifodd wneuthur hedd,
na thrugaredd i ddyn gwan:
Ond erlid tlawd a'r isel radd,
a cheisio lladd y truan.
17 Hoffodd felldith, a hi a ddaeth;
ac fel y gwnaeth, bid iddo:
Cafodd fendith, ac ni chai,
ond pell yr ai oddiwrtho.
18 Gwisgodd telldith fel dillad gŵr,
a daw fel dw'r i'w galon:
Fel olew doed i'w efgyrn fo,
hyd oni chaffo ddigon.
19 A'r felldith bid i'w gylch yn dynn,
fel yn ddilledyn iddo:
A'i gwisgo hi bid iddo'n dasg,
fel gwregys gwasg am dano.
20 A hyn gan Dduw a gaf yn dâl,
i'r gelyn gwammal enbyd,
A dd'wetio neu a wnelo gam,
neu niweid am fy mywyd.
21 Dithau, Dduw, er mwyn d'enw, gwna;
herwydd mai da d'ymwared:
Gwna dy drugaredd â myfi,
a bryna di i'm gwared.
22 O herwydd tlawd a rheidas wyf,
a dirfawr glwyf i'm calon:
23 Symmudiad cyfogod a fai'n ffo.
byn er na welo dynion.
Mor ansefydlog yw fy 'stad
a'r mudiad geiliog rhedyd:
24 Fy nghnawd yn gul, fy ngliniau'n wan
a figlan', o dra newyn.
25 Gwarth wyf i'm cas yn fy ngwael ddrych;
a hwynt, wrth edrych arnaf,
A'm diystyrent, dan droi tro,
a thuan benfiglo attaf.
26 Cymmorth di fi, Arglwydd fy Nuw;
cndw fi'n fyw â'th nodedd:
27 Fel y gwyper mai gwaith dy law
yw'r lles a ddaw i'm gwared,
28 Melldithiant, nac eiriachant hwy;
dod fendith fwy i minnau:
Bid gwarth i'm gwrthwynebwyr cas,
gorfoledd i'th was dithau.

29 A gwarth a gw'radwydd gwisger hwy,
ac fwyfwy y dâl atynt:
A mantell lacs, o g'wilydd mawr,
gwifg di hyd lawr am danynt.
30 Ond fi, gan ddiolch i'm lor mau,
â'm genau mawl a ganaf:
Ac a rof glod i'w enw cu,
lle bytho'r llu yn amlaf.
31 O herwydd ar ddechulaw'r tlawd
y faif ddydd brawd yn gefnog,
I gadw ei enaid ef yn gu,
rhag ei farnu yn euog.

PSALM CX.

D'Wedai'r Arglwydd wrth f' Arglwydd mau,
Ar fy llaw ddechau eistedd,
Nes rhoddi 'r rhai a gais dy waed,
yn faingc draed it', i orwedd.
2 R Arglwydd denfyn ffewyll dy nerth
o ddinas fawrwerth Seion:
Pan lywodraethch yn eu myf,
gwna derfyr ar d' elynion.
3 Yn nydd dy nerth dy bobl a ddaw
ag aberth llaw'n 'wyllyfgar:
Yn tanctaidd hardd daw'r cynnyrch tau
o wlith y borau hawddgar.
4 Yr Arglwydd tyngodd, ac ni wad,
Ti fy'n Offeinad bythol,
Wrth urdd Melchisedec odd' fry,
a bery yn drag'wyddol.
5 Yr Arglwydd ar dy ddechau law
brenhnoedd draw a friwa:
Yn nydd ei ddig gwna'n archollion
frenhnoedd cryfion, medda'.
6 Ar y cenhedloedd rhydd farn iawn,
a'u gwlad gwna'n llawn celanedd:
A llawer pen, dros wledydd mawr,
a dyr i lawr yn unwedd.
7 O wir frys i'r gyflafan hon,
fe yf o'r afon neta'
A gaffo ar ei ffordd yn rhwydd;
a'r Arglwydd a'i dychafa.

PSALM CXI.

CLODFORAF fi fy Arglwydd Ion,
o' wyllys calon hollol,
Mewn cynulleidfa ger eu bron,
mewn tyrfâ gyfion rasol.
2 Mawr iawn yr gwrththiau'n Harglwydd ni,
hyfyps i bawb a'i hoffant:
3 Ei waith a'i iawnder pery byth,
a'i wehelyth ogoniant.
4 Yr Arglwydd a wnaeth ei goffâu,
am ryfeddodau nerthol:
Can's Arglwydd noddafwr yw i ni,
llawn o doisturi grasol.
5 Ef i bob rhai a'i hofnant ef
rhydd gyfran gref at fywyd:
Ac yn dragwydd y myn fod
cof o'i gyfammod hefyd.
6 Mynegodd ef i'w bobl i gyd
gadernyd ei weithredodd:
A rhoddi iddynt hwy a wnaeth
'tifeddiact y cenhedloedd.
7 Gwirionedd a barn ydyw gwaith
ei ddwy law berffaith efo:
A'i orch'mynion fy ffyddlon iawn,
a da y gwnawn eu gwranddo.
8 Y rhai'n fy gwedi eu sicrhâu
dros byth yn ddeddfau cyfion:
Gwedi eu gwneuthur hwy mewn hedd,
a thrwy wirionedd union.

PSALM CXI, CXII, CXIII, CXIV, CXV.

9 Anfonodd gymmorth i 'w bobl ef,
cyfammod gref safadwy:
Archodd hyn; bo i 'w enw fawl,
sancteidiawl ac ofnadwy.

10 Dechreuad pob doethineb ddofa
i bawb, yw ofn yr Arglwydd:
Da yw deall y fawl a'i gwnai,
a'i ofn a fai'n dragwydd.

PSALM CXII.

DEdwyddol yw, mewn buchedd dda,
y fawl a ofna'r Arglwydd:

A'i orchymynion anwyl ynt;
bydd iddo helynt bylwydd.

2 Ei had fydd nerthol yn y tir;
bendithir hil rhai union:

3 Golud a chyfoeth yn ei dy,
dros byth, y pery'n gyfion.

4 Yr union, yn y tywyll cau,
caiff fodd i olau welod:

Ytiriol, a thostruol iawn,
a chyfiawn, fydd ei weithred.

5 Gwr da a fydd trugarog fywn;
rhydd echwyn a chymmwynas:

A'i air mewn pwyll a barn a rydd,
a'i weithred fydd yn addas.

6 Ni 'fgogir byth y cyfiawn; gwna
ei goffa yn dragwydd:

7 A chalon ddisgl, ddwys, ddiogfyn,
a fail ddoen yn yr Arglwydd.

8 Hwn yn nerth Duw ddiogfyn fydd,
ac ateg fydd i 'w galon:

Hyd oni chaffo, trwy lawn wys,
ei 'wyllys o'i elynion.

9 Rhannodd a rhoes i'r tlawd yn hys,
byth pery ei gyfiawnedd:

A chryfder ei goron, yn wir,
dyrchefir mewn gogonedd.

10 Yr anwir edrych; (ffromma o ddig,
trwy ffyrnig ygyrnygiad:

Yr annuwl a dawdd; fal hyn
fydd terfyn eu dymuniad.

PSALM CXIII.

CHWI weision Duw, molwch yr Ion,
Molwch ei enw a llafar don:

2 Bendigaid fyddo ei enw ef.
3 O godiad haul hyd fachlud dydd

Mawr enw yr Ion molianus fydd,
yn y byd hwn, ac yn y nef.

4 Dyrchafodd Duw uwch yr holl fyd,
A'i foliant aeth uwch nef i gyd.

5 Pwy fy gyffelyb i'n Duw ni?
Yr hwn a breiwl yn y nef,

6 I'r ddaear hon darostwng ef,
gwel ef ein cam, clyw ef ein cri.

7 Yr hwn fy'n codi'r tlawd o'r llwch,
A'r rheidus o'i ddiystyrwch,

8 I'w gofod uwch pennaethiaid byd.
9 I'r ammhiantadwy mae'n ffoi plant,

Hil teg, a thylwyth, a llwyddiant:
am hyn molienwch Dduw i gyd.

PSALM CXIV.

PAN daeth Israél o'r Afep i'w ffaith,
A thý Iago o efron i'w ffaith,

2 Juda oedd ei sancteiddaeth ef,
Israél oedd bennaethiaeth Ion.

3 Gwelodd hyn, bendigodd y môr,
a throes i'w hol lordonen gref.

4 Neidiai'r mynyddoedd megis hyrdd;
A'r brynau fel wyn llammet ffydd;

5 Ciliaist (O for) dywaid paham?
Tithau, lordonen lathraidd lam,

pa'm y dadredaist dithau'n d'of?

6 Chwychwi fynyddoedd, pa'm y ffoech
Fel hyrddod? a pha'm nad arhoech,

a chwithau, fryniau, fel dyn mân?

7 Am mai rhaid ofni Duw Iago,
8 Yr hwn fy'n troi'r graig yn llyn tro,

a'r calleir yn ffynnon ddwfr glân.

PSALM CXV.

NID i ni, Arglwydd, nid i ni,
y dodi y gogonedd:

Ond i'th enw dy hun yn hawdd,
er mwyn dy nawdd a'th wifedd.

2 Pa'm y d'wedant a'm danat y
y cenhedlaethii efron:

A thrwy edliw hynny yn fyw,
P'le mae eu Dduw hwy'r awrhon?

3 Sef ein Duw ni mae yn y nef,
lle y gwnaeth ef a fynnodd:

4 Eu delwau hwy, aur, arian, yn
a dwylaw dýn a'u lluniodd.

5 Safn heb draethu, llun-lygaid glân
y rhai'n ni welan, ronyn:

6 Trwyn heb arogl, clustiau ar lled
heb glywed, y fydd ganddyn.

7 Ac i bob delw y mae dwy law
heb deimlaw, traed heb symmud:

Mae mwnwgl iddynt heb roi llais;
fal dyna ddyfais ynfyd.

8 Fel hwynt-hwy ydyw'r rhai a'u gwnant,
a'r rhai a gredant iddynt:

Am hyn ni ddylai neb trwy gred
roi mo'r ymddiried arnynt.

9 O Israél, dod ti yn rhwydd
ar yr Arglwydd dy holl-fryd:

Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lan,
eu porth a'u tarian hefyd.

10 O tý Aron, dod dithau'n rhwydd
ar yr Arglwydd dy holl-fryd:

Ef yw eu nerth a'u dwg i'r lan,
eu porth a'u tarian hefyd.

11 'Rhai a ofnweh yr Arglwydd Ion,
rhowch arno'ch union holl-fryd:

Efe yw'r neb a'ch dwg i'r lan,
eich porth a'ch tarian hefyd.

12 Duw Naf a'n cofodd, a'n phlith
fo roes ei fendith rhadlon:

I dý Israél rhodd ei hedd,
ac unwedd i dý Aron.

13 'Sawl a'i hofnant, bendithiant ef;
yr Arglwydd nef canmolant:

A'i enw sanct, o'r nef i'r llawr,
bendithied mawr a bychan.

14 Yr Arglwydd arnoch, arnoch chwili,
a wna ddaioni amlach:

Ac a chwanega ar eich plant
ei fwyniant yn rymmufach.

15 Y mae iwch' fendith, a mawr lwydd,
gan y gwir Arglwydd cyfiawn:

Yr hwn a wnaeth y nefoedd fry,
a'r ddaear obry'n gyfiawn.

16 Y nef, ie'r nefoedd uwchlaw,
fy yn eiddaw Duw yr Ion:

A'r ddaear, lle y prefwylant,
a roes ef i blant dynion.

PSALM CXV, CXVI, CXVII, CXVIII.

17 Pwy a folant yr Arglwydd? pwy?
gwn nad hwynt-liwy y meirwon:
Na'r rhai a ant i'r bedd yn rhywydd,
lle 'mae ditawrwydd ddigon.
18 Ond nyni, daliwn yn ein co'
fyth fyth fendithio'r Arglwydd:
Molwch yr Arglwydd, yn un wedd,
a mawl gyfannedd ebrwydd.

PSALM CXVI.

DA gennyf wrando'r Arglwydd nef
ar lais fy llef a'm gweddi:

2 Am iddo fy nghlywed i'n hawdd,
byth archaf ei nawdd imi.

3 Mae maglau angau i'm cynyllwyn,
ym mron fy nwyn i'm beddrod:

4 Cefais ing; ond galwaf fy Ner,
i'm hoes moes dyner gymmod.

5 Cyfion yw'r Ion, trugarog iawn;
ein Duw fy lawn o noddod:

6 Duw a geidw'r gwirion; bwm i
mewn cyni, daeth i'm gwared.

7 O f' enaid, dadymchwel o'r llwch,
tyr'd i'th lonyddwch bellach:

Am i'r Arglwydd fod iti'n dda,
sef i'th orphwysfa hychach.

8 O herwydd i Dduw wared f'oes,
a'm cadw rhag gloes angau,

Fy nhraed rhag lithro i lam drwg,
a'm golwg i rhag dagrau;

9 Yn y fydd hon, o flaen fy Nuw,
ym mylg gwyr byw y rhodia:

10 Fel y credais, felly tyftiais
i ar y teffyn yma.

11 Yn fy ffrwft d'wedais i fel hyn;
Mae pob dyn yn gelwyddog:

12 Ond, O Dduw, beth a wnaf i ti,
am dy ddaioni cefnog?

13 Mi a gymmeraf, gan roi mawl,
y phiawl iachawdriaeth:

Ac a alwaf, er mwyn fy llwydd,
ar enw yr Arglwydd Bennaeth.

14 I'r Arglwydd talaf yn forau
fy addunedau ffyddlon:

Y pryd hwn, o flaen ei holl lu,
y modd y bu'n fy nghalon.

15 Marwolaeth ei saint gwerthfawr yw
yngolwg Duw; O cennydd:

16 Dy was, dy was wyf, mewn dimyg,
mab dy forwynig ufudd.

17 Datodaist fy rhwymau yn rhydd;
fy offirm fydd dy foliant:

Enw'r Arglwydd nid a'm co';
i hwnnw bo gogoniant.

18 I'r Arglwydd bellach tala'n frau
fy addunedau cyfion:

19 Yng Nghaer-Salem, dy sanctaidd dy,
o flaen dy deula ffyddlon.

PSALM CXVII.

O Cenwch fawl i'r Arglwydd nef,
moliennwch ef, genhedloedd:

Molwch ei enw ef trwy'r byd,
chwitau i gyd y bobloedd.

2 Am ei fod ini yn dda iawn,
yr Arglwydd llawn trugaredd:

A'i air ef fydd yn parhau byth;
sef ei ddilyth wirionedd.

PSALM CXVIII.

MOLWCH yr Arglwydd; can's da yw
moliannu Duw y Llywydd:

O herwydd ei drugareddau
fydd yn parhau'n dragywydd.

2 D'wedod Israél, Da yw ef,
a'i nawdd o nef ni dderfydd:

3 D'wedod ty Aron, mai da yw
trugaredd Duw'n dragywydd.

4 Y rhai a'i hofnant ef yn lân,
a ganan' yr un cywydd:

Rhon' i'w drugaredd yr un glod;
sef ei bod yn dragywydd.

5 I'm hing gelwais ar f' Arglwydd cu;
hawdd ganddo fu fy nghlywed:

Ef a'm gollyngodd i yn rhydd,
o'i lân dragywydd noddod.

6 Yr Arglwydd fydd im, gyd a mi;
nid rhaid im' ofni dynion:

7 Yr Arglwydd fydd ynghyd a mi,
er colpi fy ngelynyon.

8 Gwell yw gobeithio yn Nuw Cwn,
nag mewn un dyn o'r aplaf:

9 Gwell yw gobeithio yn yr Ion,
na'r tywylogion pennaf.

10 Doed y cenhedloedd ama' i gyd,
a'u bryd ar wneuthur artaith:

Ond, yn enw y gwir Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.

11 Daethant i'm cylch ogylich, i'm cau,
ac ar berwyllau diffaith:

Ond, yn enw yr Arglwydd Naf,
myfi a'u torraf ymaith.

12 Daethant i'm cylch fel gwenyn man,
fel diffodd tân mewn goddaith:

Yn enw yr Arglwydd, yr wyf fi
yn eu diffoddi ymaith.

13 Fy nghafddyn, gwthiaist atta'n gryf,
i geisio gennyf fythio:

14 Duw a'm cadwodd, sef Ion fy ngrym,
fy iechyd ym', ac euo.

15 Am orfoledd Duw y bydd fon,
yn rhai rhai cyffion dwyfol:

Mai'r Arglwydd Dduw, a'i law ddechau,
a wnaeth y gwyrtiau nerthol.

16 Dechulaw'r Arglwydd, trwy ei nawdd,
ef a'i dyrchafawdd arnom:

A dechulaw yr Arglwydd Ner
a wnaeth rymmllder drofoni.

17 Nid marw, onid byw a wnaf;
mynegaf waith yr Arglwydd:

18 Hwn a'm cospodd, ond ni'm lladdodd;
yn hytrach lluddiodd a'f wydd:

19 Agorwch im' byrth cyfiawnder;
o'u mewn Duw-Ner a folaf:

20 Porth yr Arglwydd, fel dyma fo,
ant iddo'r rhai cyfiawhaf.

21 Minnau a'th folaf yn dy dy,
o herwydd yty' nghlywed:

Yno y canaf nesol glod
it, am dy fod i'm gwared.

22 Y maen fy ben congl-facu i ni,
a ddarfus feiri' wrthod:

23 O'r Arglwydd Dduw y tyfodd hyn,
fy gan ddyn yn rhyfeddod.

24 Yr Arglwydd a'i gwnaeth, dyma'r dydd
er mawl lawenydd yny:

Ynddo cym'rw'n orfoledd llawn,
ym lawen hawn am hynny.

25 Atolwg, Arglwydd, y pryd hyn
yr ym yn erlyn seibiant:

Atolwg, Arglwydd Dduw, par yn
y pryd hyn gaffael llywyddant.

PSALM CXVIII, CXIX.

26 Bendigaid yw y fawr a ddél
yn enw yr uchel Arglwydd :
O d' Dduw bendithiatom chwí,
trwy weddi a fancteidrwydd.
27 Yr Arglwydd fydd yn Dduw i ni ;
rhoes in' oleuni ragor :
Deliwch yr ocn, a rhowch yn chwyrn
yn rhwym wrth gyrn yr allor.
28 Tydi, O Dduw, wyt Dduw i mi ;
am hyn tydi a folaf :
(Da gwedd i'th fawl, fy Nuw mau fi)
a thydi a ddychafaf.
29 Molwch yr Arglwydd ; can's da yw
moliannu Duw y Llywydd :
O herwydd ei drugaredd fry
a bery yn dragwydd.

PSALM CXIX.

ALEPH. Rhan 1.

POB cyfryw ddyd y fydd â'i daith
yn berffaith, mae fe'n ddedwydd :
Y rhai'n fucheddol a rodian'
ynghyfraith lân yr Arglwydd.
2 Y rhai i gyd gwyn fydd a gant,
a gadwant ei orch'mynion ;
Ac a'u ceisiant hwy yn ddilys
â holl ewyllys calon.
3 Diau yw nad â y rhai hyn
i ganlyn llwybrau gwammal :
4 Ond cadw dy air (a erchait yn')
a dilyn hyn yn ddyfal.
5 Och fi, na chawn unioni'n glau
fy llwybrau at dy ddeddfod :
6 Byth ni'm gw'radwyddid y modd hwn,
tra cadwn dy gyfammod.
7 Mi a'th glodforaf di er neb,
ac mewn uniondeb calon :
Pan ddyfgywyf adnabod dy farn,
fy gadarn, ac fy gyfion.
8 Am dy farn mae fy holl amcan ;
dy ddeddfau glân a gadwaf :
Na âd fyth fyth fi yn fy nych :
O tro, i edrych arnaf.

BETH. Rhan 2.

9 Pa fodd (O Dduw) y ceidw llange,
fydd ieuange, ei holl lwybrau ?
Wrth ymgadw, yn ol dy air,
pob llwybr a gair yn olau.
10 Dy orch'mynion â'm holl galon,
a'u dirgelwch, ceisiais oll :
O luddias fi, ar ofer hynt,
oddiwrthyt ar gyfrygoll.
11 I'm calon cuddiais dy air cu,
rhag imi bechu'n d'erbyn :
12 O Arglwydd, bendigaid wytti ;
O dyf i mi d'orchymyn.
13 Dy gyfiawn feirn, a'r gwir air tau,
â mawl gwefufau traethais :
14 A'th dystiolaethau di i gyd
uwch holl ddâ'r byd a hoffais.
15 Dy ddeddf fy myfyr yw, a'm drych ;
dy ftyrdd 'rwy'n edrych arny'n :
16 Mor ddigrif imi yw dy air,
o'm cof ni's cair un gronyn.

GIMEL. Rhan 3.

17 Bydd dda i'th was, a hyw a wna,
a'th air a gadwa'n berffaith :
18 A'm llygaid egor di ar lled
i weled rhin dy gyfraith.

19 Dieithr ydwyf fi yn y tir,
dy ddeddf wir na chudd rhagof :
20 O wir awydd i'r gyfraith hon,
mae'n don fy enaid ynof.
21 Curaist feilch ; daw dy felldith di
i'r rhai fy'n torri d'eirehlon :
22 Tro oddiwrthyt fi fesi ar gais ;
can's cedwais dy orch'mynion.
23 Er i fwyddogion roi barn gas,
rhoes dy was ei fyfyrdd.
24 Yn dy ddeddf : hon fydd im' i gyd
yn gyngor hyfryd ynod.

DALETH. Rhan 4.

25 F' enaid ym mron llwch y bedd yw ;
o'th air gwna fi'n fyw eilwaith :
26 Mynegais fy ffyrdd, clywaist fi ;
O dyf i mi dy gyfraith.
27 Par i mi ddeall ffordd dy air ;
ar hwnnw cair fy myfyr :
28 Gan ofid, f' enaid fu ar dawdd ;
â'th air gwnai'n hawdd fi'n byfyr.
29 O'th nawdd, oddiwrthyt yn ffyrdd gau,
a dyf im' ddeddfau crefydd :
30 Dewisais ffordd gwinionedd ; hon
fydd ger fy mron i beunydd.
31 Glynais wrth dy air, O Arglwydd ;
O ludd im' w'radwydd diglon :
32 Yn dy ddeddfau fy rhodid fydd,
pan wne'ych yn rhydd fy nghalon.

HE. Rhan 5.

33 Duw, ffordd dy ddeddfau dyf i mi ;
dros f' einioes hi a gadwaf :
34 O par im' ddeall y ddedd hon ;
o'm calon mi a'i cyflawnaf.
35 Par im' fyn'd lwybr dy ddeddf ar frys ;
hyn yw fy 'wyllys deilwng :
36 A'm calon at dystiolaeth dda,
nid at gybydd-dra, goftwng.
37 Tro fi rhag gweled gwagedd gwael ;
bywhâ fi' gael dy ffordd di :
38 Cyflawna d' air â mi dy was ;
yna caf ras i'th ofni.
39 Ofnais warth ; o'tro heibio hon ;
da yw d'orch'mynion tyner :
40 Wele, f' awydd i'th gyfraith yw ;
gwua im' fyw, o'th gyhawnder.

FAU. Rhan 6.

41 Arglwydd, dod dy drugaredd ym',
a hyn o rym d' addewid :
42 Trwy gredun d'air, rhof ateb crwn
i'm cablwr hwn a'm dilid.
43 O'm geneu na ddwg dy air gwir ;
i'th farnau hir yw 'ngobaith :
44 Minnau'n waitadol cadwaf byth
dy lân wehelyth gyfraith.
45 Mewn rhyddid mawr rhodio a wna,
a cheisaf dy orch'mynion :
46 A'th dystiolaethau rhof ar g' oedd
o faen brenhinoedd cryfion.
47 Heb w'radwydd, llawen iawn ym' cair
yn d'air, yr hwn a hoffais :
48 Codaf fy nwyllaw at dy ddeddf,
grwy fyfyr, greddf a gerais.

ZAIN. Rhan 7.

49 Cofai i'th was dy air a'th raith,
lle rhois fy ngobaith arno :
50 Yn d'air mae 'nghyfyr, Ior, i gyd ;
yr hwn mae 'mywyd ynddo.

PSALM CXIX.

51 Er gwatwar beilch, ni throis ychwaith
oddiwrth dy gyfraith hoyw-bar:
52 Cofiais (O Dduw) dy ddeddf erioed;
yn honno rhoed im' gyfwr.

53 Y trawfion a ofnais yn faith,
fy'n torri'r gyfraith eiddod:
54 O'th ddeddf y cenais gerdd yn hy
yn nhŷ fy mhererindod.
55 Cofiais dy enw (fy fon) bob nos,
o ferch i'th dddiddos gyfraith:
56 Cefais hynny, am gadw o'm bron
dy ddeddf; fel hon fydd berffaith.

CHETH. Rhan 8.

57 Ti, Arglwydd, wyt i mi yn rhan:
ar d'air mae f' amcan innau:
58 Gweddiais am nawdd ger dy fron,
o'm calon, yn ol d'eiriau.
59 Meddyliais am ffyrdd dy ddeddfau,
a throis fy nghamraa atynt:
60 Dy eirchion ar frys a godwais;
nid oedais ddim o'honynt.
61 Er i draws dorf fy 'speilio i,
dy gyfraith ni anghoffais:
62 Gan godi ganol nos yn frau,
dy farnau a gyffais.
63 Cyfaill wyt i'r rhai a'th ofnant,
ac a gadwant dy eiriau:
64 Dy nawdd trwy'r tir fy law'n i'n mysg;
Duw, dyf i mi dy ddeddfau.

TETH. Rhan 9.

65 Arglwydd, gwnaethost yn dda a'th was,
yn ol dy ras yn addo:
66 Dyf i mi' ddeall dy air yn iawn,
'rwy'n credu'n gyflawn ynddo.
67 Cyn fy ngofwng, aethum ar gam;
yn awr wyl ddinam eilwaith:
68 Da iawn a graflawn ydwyf ti;
O dyf i mi dy gyfraith!
69 Dy air, er beilch yn clytio ffug,
a'm calon orug cadwas:
70 Breision ynt hwy; er hyn myf
dy gyfraith di a hofaf.
71 Fy glinder maith da iawn im' fu;
i ddyf i mi dy statudoedd:
72 Gwell fu im' gyfraith d'enau glân,
nag aur ac arian filoedd.

JOD. Rhan 10.

73 A'th ddwyllaw gwnaethost fi dy hun,
a rhoist im' lun yn berffaith:
O par im' ddeall dy air di,
a dyf i mi dy gyfraith.
74 Y sawl a'th ofnant, gwelant hyn;
bydd llawen ganddyn' weled:
Am fod fy ngobaith yn dy air,
yr hwn a gair ei glywed.
75 Duw, gwnafod dy farnau'n deilwng,
a'm gofwn i yn ffyddlon:
76 Dod nawdd, er cyfur im' dy was,
o'th ras a'th addewidion.
77 Dod im' dy dawdd, a byddaf byw
dy gyfraith yw yn felys:
78 Gw'radwydder beilch a'm plyg ar gam;
myfyriaf am d'ewyllys.
79 Y rhai, O Dduw, a'th ofnant di,
troer y rheini attaf:
A'r rhai 'adwaenant, er eu maeth,
dyf i mi dy gyfraith.

80 Bydded fy nghalon yn berffaith
yn dy lân gyfraith, Arglwydd:
Fel na's gorchuddier yn y byd
fy wyneb-ryd a gw'radwydd.

CAPH. Rhan 11.

81 Gan ddisgwyl am dy iechyd di,
mae f' enaid i mewn diffyg:
Yn gwylied beunydd wrth dy air,
O Arglwydd cair fi'n dddiddig.
82 Y mae fy llygaid, mewn pall ddrych,
yn edrych am d'addewid:
Pa bryd (O Arglwydd, d'wedais i)
y'm ddiadeni a'th iechyd?
83 Can's wyf fel costrel mown mwg cau;
cofnais dy eiriau cyfion:
84 Pa hŷd yw amfer dy was di?
pa bryd y berni'r trawfion?
85 Cloddiai'r beilchion im' byllau; hyn
fy'n erbyn dy gyfreithiau:
86 Gwirionedd yw d'orch'mynion di;
cymmorth fi rhag cam faglau.
87 Braidd na'm difent o'r tir ar gais;
ond glynais wrth d'orch'mynion:
88 Bywha fi, Dduw, i gadw'n glau
dyf i mi dy gyfraith.

LAMED. Rhan 12.

89 Byth yn y nef y pery d'air,
90 O Dduw. Cair dy wirionedd
O oes i oes: sicrh'ist y tir,
na figlir mo'i amgylchedd.
91 Safant byth wrth dy farnau di;
maent iti'n weision uffudd:
92 Oni bai fod dy ddeddf yn dda,
i'm difa b'afai gyftudd.
93 A'th orch'mynion y bywhe'ist fi;
am hyn y rheini a gofnais:
94 Eiddod ti wyf, Duw, achub fi;
dy ddeddfau di a geisais.
95 Disgwyl fy lladd mae'r anwir fur;
'rwy'n yltir dy dyf i mi dy gyfraith:
96 Ar bob perfffeithrwydd mae tserfyn,
ond ar d'orchymyn helaeth.

MEM. Rhan 13.

97 Mor gu (O Arglwydd) gennyf fi
dy ddeddf di a'th gyfammod!
Ac ar y rhain, o ddydd i ddydd,
y bydd fy holl ffyrddod.
98 Gwnaethost fi, a'th orch-mynion iach,
yn ddoethach na'm gelynyon:
Can's gyd â mi yn dragwydd
y bydd dy holl orch'mynion.
99 Gwnaethost fi'n ddoethach (O Dduw Ion)
na'r athrawon a'm dyf i mi:
Oblegid fy myfyrdod mau
dy dyf i mi dy gyfraith oeddynt.
100 Am gadw o honof dy ddeddf di,
mwy na'm rhieni de'ldais:
101 Rhag dryglwybr, fel y cadwn d'air,
fy nbraed yn ddiwair cedwais.
102 Rhag dy farnau ni chiliais i;
can's ti a'm dyf i mi ynddynt:
103 Mor beraidd gennyf d'griau iach!
na'r mel melyfach ydynt.
104 O Arglwydd, a'th orch'mynion di
y gwnaethost fi yn bwyllawg:
Am hynny'r ydwyf yn casáu
pob cyryw lwybrau gdwag.

PSALM CXIX.

NUN. Rhan 14.

- 105 Dy air i'm traed i llusern yw;
a llwyrch gwiw i'm llwybrau;
106 Tyngais, a chyflawni a wnaif;
y cadwaf dy lân ddeddfau.
107 Cyfuddiwyd fi'n awr, Arglwydd da;
bywhâ fi'n ol d'addewid;
108 Boddloner di, O Arglwydd mau,
ag offrw'm genau diwyd;

A dyf'g im' dy holl farnau draw.
109 F' enaid fy'm llaw'n waftadol:
Am hynny nid anghofiais chwaith
dy lân gyfraith fancteididiol.
110 Yr annuwlion i'r ffordd faw
rhoddafant faglau geirwon:
Ni chyfeillornais i, er hyn,
ond dilyn dy orch'mynion.

- 111 Cym'rais yn etifeddiath lân
byth weithian dy orch'mynion:
O herwydd mai hwynt-hwy y fydd
lawenydd mawr i'm calon.
112 Goityngais i fy nghalon bur,
i wneuthur, trwy orfoledd,
Dy ddeddfau di tra f'wy'n y byd,
a hynny hyd y diwedd.

SAMECH. Rhan 15.

- 113 Dych'myigion ofer cae'is i,
a'th gyfraith di a hoffais:
114 Lloches a tharian im' y'th gair;
wrth dy air y difgwylais.
115 Ciliwch, rai drwg, oddiwrth y fi;
fy Nuw cadwaf ei gyfraith:
116 Cynnal fi a'th air, a byw a wnaif;
ni wridaf am fy ngobaith.

- 117 O cynnal fi, fy Arglwydd Naf,
a byddaf iach drag'wyddol:
Ac yn dy ddeddfau iach y bydd
fy llawenydd gwaftadol.
118 Sethrait, O Arglwydd, yr holl rai
a ai oddiwrth dy ddeddfau:
Am mai offereid ger dy fron
oedd eu dych'myigion hwythau.
119 Difethaif holl rai drwg y tir,
fel y difethir fothach:
Am hyn dy dyftiolaethau di
a gerais i'n anwylach.
120 O Arglwydd Dduw, rhag ofn dy ddi,
fy nghnawd a'm cig a fynnodd:
Rhag dy farnedigaethau di
fy yfryd i a ofnodd.

AIN. Rhan 16.

- 121 Barn a thrugaredd a wneuthym;
na ddod fi y'm cafeion:
122 O Arglwydd, dyf'g ddaioni i'th was;
achub rhag cas y beilchion.
123 Pallai'ngolwg, yn difgwyl llawn
iechyd o'th gyfiawn einau;
124 Yn ol trugaredd a'th was gwna,
dyf'g imi'n dda dy ddeddfau.
125 Dy was wyf fi, deall im' dod
i wybod dy ammodau:
126 Madws i't' (Arglwydd) roddi barn;
torrwyd dy gadarn ddeddfau.
127 Mwy nag yr hoffais dy ddeddf di,
pe rhon' a'i goethi'n berffaith:
128 Yn uniawn oll y cyfrifais;
cafeais lwybrau diffaith.

PE. Rhan 17.

- 129 Rhyfedd yw dy dyftiolaethau;
f' enaid innau a'u cadwodd:
130 Egoriad d'air yn oleu caid;
i weiniaid pwyll a ddyfodd:
131 Dyheais gan chwant (O Dduw Ion)
i'th lân orch'mynion croyw:
132 Edrych di arnaf megis ar
y rhai a gâr dy enw.
133 Yn ol d'air cyfarwydda'n hroed;
anwiredd na ddoed arnaf:
134 O gwared fi rhag trawfedd dŷn,
a'th orchymyn a gadwaf.
135 Llewyrcha d'wyneb ar dy was,
dyf'g imi flas dy ddeddfau:
136 Dagrau o'm golwg llifo'wnant,
na's cadwant dy gyfreithiau.

TSADI. Rhan 18.

- 137 Cyfiawn ytlwyf (O Arglwydd Dduw)
ac uniawn yw dy farnau:
138 Dy dyftiolaethau, yr un wedd,
ynt mewn gwirionedd hwythau.
139 Fy ferch i'th air a'm difodd,
pan anghofiodd y gelyn:
140 D' ymadrodd purwyd trwy fawr rase
hoffodd dy was d'orchymyn.
141 Nid anghofiais dy gyfraith lân,
er bod yn fychan f'agwedd:
142 Dy gyfiawnder di cyfiawn fydd,
a'th ddeddf di fydd wirionedd.
143 Adfyd cefais, a chyftudd maith;
dy gyfraith yw'n nigrifwech:
144 Gwna im' ddeall cyfiawnder gwiw,
a byddaf fyw mewn heddwech.

COPH. Rhan 19.

- 145 Llefais â'm holl galon; O clyw,
a'th ddeddfau, Duw, a gadwaf:
146 Arnat ti llefais; achub fi,
a'th lwybrau di a rodiaf.
147 Gwaeddais, achubais ffacn y dydd,
wrth d'air yn uffudd gwyllais:
148 Deffroi fy llygaid ganol nos,
o achos d'air a hoffais.
149 Clyw fi'n ol dy drugaredd dda;
bywhâ fi'n ol dy farnau:
150 Arnaf rhai' f'geler a nesânt;
trofeddant dy gyfreithiau.
151 Tithau bydd agos, Arglwydd Dduw;
gwirionedd yw dy orch'mynion:
152 Gwyddwn fod dy dyftiolaethau
gwedi'fichâu yn gyfion.

RESH. Rhan 20.

- 153 Gwel fy nghystudd, gwared ar gais;
can's cofais dy gyfreithiau:
154 Dadleu fy nadd, rhyddhâ fi'n rhodd,
yn ol ymadrodd d'enu.
155 Ffordd iachawdwriaeth fydd bell iawn:
oddiwrth anghyfiawn ddynion:
Am nad ydynt yn ceisio'n glau
mo lwybr dy ddeddfau union.
156 Dy drugaredd, Arglwydd, aml yw;
gwna im' fyw'n ol dy farnau:
157 Llauer fy'm herlid; f'wyf, er hyn,
yn dilyn dy lân ddeddfau.
158 Gwelais y traws, a grefyn fu
ddynt ddirmygu d'ceirau;

PSALM CXIX, CXX, CXXI, CXXII, CXXIII, CXXIV.

159 Hoffais dy ddeddf; bywhâ fi, Arglwydd,
herwydd dy drugareddau.

160 Dechreu dy air gwirionedd yw,
O Arglwydd Dduw y Llywydd;
A'th gyhawn farnedigaethau
sydd yn parhau 'n dragywydd.

SCIN. Rhan 21.

161 Y cryf ar gam f' erlid a wnai;
rhag d'ofn y crynai 'nghalon:
162 Oblegid d'air wyf lawen iawn,
fel pe cawn dylau mawrion.

163 Celwydd ffeidd-dra a gas 'ais,
a hoffais dy gyfreithiau:

164 Saith waith bob dydd y rhoi it' glod,
am fod yn dda dy farnau.

165 Y fawl a gar dy air, cânt heddi;
drwg ni's goddiwedd mo 'nyn':

166 Gwylais, Arglwydd, wrth dy iechyd,
gau wneuthud dy orchymyn.

167 Dy ddeddf cadwodd fy enaid i,
a hi yn fawr a hoffais:

168 Am fod fy llwybrau ger dy fron,
d'orch'mynion nid anghofais.

TAU. Rhan 22.

169 O'th flaen, Arglwydd, nfaed fy nghri;
dyf i mi ddeall d' eiriau:

170 Gwared fi 'n ol d' ymadrodd rhad;
dél attad fy ngweddau.

171 Dy fawl a draetha 'ngeneu 'n wŷch,
pan ddygych im' dy ddeddfau:

172 Datgan fy nhafod d'air yn rhwydd,
herwydd dy gyhawn eiriau.

173 Cymhorthed dy law fi ar gais;
dewfais dy orch'mynion:

174 Cerais dy iechyd, a'th ddeddf sydd
lawenydd mawr i'm calon.

175 Bo f' enaid byw, a mawl it' rhoed;
dy farn boed i'm hymddiffyn:

176 Crwydrais fel oen, dy was O cais;
can's cofais dy orchymyn.

PSALM CXX.

I'M hing y gelwais ar f' Arglwydd,
ac ef yn rhwydd a'm clybu:

2 Duw, gwared fi rhag tafod gau,
a geneu yn bradychu.

3 Dywaid i mi, oes les neu fael
i'w gael, O dafod distryw?

4 Geiriau fel llymion faethau cawr,
ynghyd â marwawr meryw.

5 Gwae fi, aros 'honof yn llech
ynghyd â Mefech dwyllgar:

A chyfanneddu â'm gwerfyll
yn nhrawfion bebyll Cedar.

6 Hir y bu f' enaid, y sut hon,
ym mysg cŵeion heddwch:

7 Os fon am lonydd a wnawn i,
rhyfelai 'r rheini 'n rhyflwch.

PSALM CXXI.

DISGWYLIAF o'r mynyddoedd draw,
lle 'daw im' help 'wyllygar:

2 Yr Arglwydd rhydd im' gymmorth gref,
hwn a wnaeth nes a daear.

3 Dy droed i lithro ef ni's gad,
a'th Geidwad sydd heb huno:

4 Wele, Ceidwad Israél lân,
heb hŷn na hepiant arno.

5 Ar dy law ddeau mae dy Dduw,
yr Arglwydd yw dy Geidwad:

6 Dy lygru ni chaiff haul y dydd,
a'r nos nid rhydd i'r lleuad.

7 Yr lon a'th geidw rhag pob drwg,
a rhag pob cilwg anfad:

8 Cai fyn'd a dyfod byth yn rhwydd;
yr Arglwydd fydd dy Geidwad.

PSALM CXXII.

I Dŷ'r Arglwydd pan dd'wedent, Awn,
im' llawen iawn oedd gwrando:

2 Sai'n traed o fewn Caerfalem byrth,
yr un ni fyth oddiyno.

3 Caerfalem lân, ein dinas ni,
ei fail sydd ynddi 'i hunan:

A'i phobl sydd ynddi yn gyttun,
a Duw ei hun â'i drigfan.

4 Can's yno y daw y llwythau 'nghyd,
yn unfryd, llwythau'r Arglwydd:

Tytliolaeth Israél a'i drig-fod,
a chlod i'w fawr sancteiddrwydd.

5 Can's yno cadair y farn sydd;
eisteddfod Dafydd yno:

6 Erchwich i'r ddinas heddi a mawl,
a llwydd i'r fawl a'th garo.

7 O fewn dy gaerau heddwch boed,
i'th lyfoedd doed yr hawddfyd:

8 Er mwyn fy mrodyr mae'r arch hon,
a'm cymmŷdogion befyd.

9 Ac er mwyn ty'r Arglwydd ein Duw,
hwn ynot yw 'n rhagorol:

O achos hyn yr archaf fi
i ti ddaioni rhadol.

PSALM CXXIII.

TUEDDA 'ngolwg at y ne',
(fy Nuw) dy le trigianol:

2 Fel y try gweision eu llygaid
at ddwylo'u meistrad bydol.

Llygaid llaw-forwyn, ar bob tro,
a ddilyn ddwylo'i meistr:

Disgwyliwn arnat (Dduw) 'r un wedd
am dy drugaredd gynnes.

3 Dy nawdd, Arglwydd, dy nawdd yn rhodd;
dygalom ormodd dimyg:

4 Gan watwar y tyn a'r balch iawn,
yr ŷm yn llawn boenedig.

PSALM CXXIV.

DYMA'r amfer, yn ddi ymgel,
gall Israél synegi:

Yr Arglwydd nef oni bai fod
â'i arfod gyd â'nyni:

2 Gyd â ni oni bai ei fod,
pan ddaeth gwrth-drafod dynion:

3 Pan gododd eu llid i'n poeni,
llyngcafent ni yn fywion.

4 Y dyfroedd a'n boddafent ni,
a'n hoes dan gefnlli' buan:

5 Chwyddafent drofom, fel chwydd dw'r;
fel dyna gyflwr truan.

6 Bendigaid Ior ei law a droes;
ac ef ni roes mo honom

Yn ysglyfach, i'n rhwygo'n frau,
i'w gwag eteiliau llymion.

7 Ein henaid aeth yn rhydd o lŷn,
fel yr aderyn gwion:

Rhwyd yr adarwr torri 'wnaeth,
a ninnau aeth yn rhyddion.

PSALM CXXIV, CXXV, CXXVI, CXXVII, CXXVIII, CXXIX, CXXX.

8 Ein holl gynhorthwy ni, a'n llwydd,
fy'n nerth yr Arglwydd hawddgar:
Yr hwn, trwy waith ei ddwyllaw ef,
a greawdd nef a daear.

PSALM CXXV.

SAWL a'mddiriedant yn Nuw Ion,
byddant fel Seion fynydd,
Yr hwn ni fyfi: a'i fyllwedd fry
a bery yn dragwydd.
2 Fel y faif fail Caerfalem fry,
a'i chylchu mae mynyddoedd:
Felly yr Arglwydd yn gaer fydd
dragwydd cylch ei bobloedd.

3 Er na orphywys rhwyf g cledd hir
yr enwir ar gyfiawniaid:
Rhag i'r rhai cyfawn eflyn llaw,
i deimlaw campau diriaid;
4 O Arglwydd Dduw, yn brysur gwna
i bob dyn da ddaioni:
Sef union attat ti yn glau
y bydd calonau'r rheini.

5 Onid y drygddyn, Duw a'i gyr
gyd â gweithwyr anwiredd:
Mewn drwg ymdroes, felly ymdroed;
ar Israel boed tangnefedd.

PSALM CXXVI.

PAN ddychwelodd ein gwir Dduw Ion
gaethiwed Seion sanctaidd:
Mor hyfryd gennym hyn bob un,
a rhai mewn hân nefolaidd.
2 Nyni â'n geneu yn dda'n gwedd,
gorfoledd ar ein tafod,
Ym mhilith cenhedloedd d'wedyn hyn;
Fe wnaeth Duw droftyn' yttod.

3 Yttod fawr a wnaeth Duw yn wir,
ein dwyn i'n tir cynnesin:
O gaethiwed y gelyn llym;
am hyn yr ym yn chwerrhin.
4 O cynnull ein gweddillion ni;
tro adre'r rheini cilwaith:
Gan dy lif-ddyfroedd fel y gwlych
y deheu fych a diffaith,

5 Y rhai fy'n hau mewn dagrau blin,
hwynt-hwy dan chwerrhin medant:
Felly, f' Arglwydd, dan droi y byd,
dwg ni i gyd i'r meddiant.
6 Y rhai dan wylo aeth o'r wlad,
fel tafu had 'rhŷd gryniau:
Trwy lawenydd y dont ynghŷd,
fel caflu yd yn dyrrau.

PSALM CXXVII.

YTŷ ni adeilado'r Ner,
ai'n ofer gwaith y feiri:
A'r ddinas hon ni's ceidw cŷd,
ni thycia gwyllo ynddi.
2 Os bore godi, os hŷn hwyr,
a byw trwy llyr ofidio;
Ofer i gyd: Duw a rydd hŷn
i bob rhyw un a'i caro.

3 Wele, y plant a roir i ddyn,
hiliogaeth yn' i'r Arglwydd:
Ac o'i rodd ef daw ffurth y brŷ,
i'w magu mewn sancteiddrwydd.
4 Fel gŵr cryf, p'le bynnag y daw,
ac yn ei law ei faethau:
Plant yr ieuengŷd felly 'maen'
yn barch o daen y tadau.

5 Sawl' honynt fydd â'i wifr yn llawn,
mae'n ddedwydd iawn ei foddion:
Hwy ni's gw'radwyddir, pan ddél man
i 'mddiddan â'u gelynion.

PSALM CXXVIII.

AOfno'r Arglwydd, gwŷn ei fyd,
a rhodio'r hŷd ei lwybrau:
2 Bwyttâi o ynnill gwaith dy law,
a blith y daw i tithau.
3 Dy wraig ar du dy dy is nen,
fel per winwŷdden ffurthlon:
Dy blant ynghŷlch dy fwrdd, a fydd
fel olew-wŷdddd blanhigion.

4 Wele, fel dyma'r modd, yn wir,
bendithir y gŵr cyfion:
A ofno'r Arglwydd Dduw yn ddwys,
rhydd arno bwys ei galon.
5 Cei gyflawn fendith gan Dduw Ion,
bydd dithau, Seion, ddedwydd:
Fel y gwelych, â goleu drem,
Gaerfalem mewn llawenydd,

6 Holl ddyddiau d'einiocs. Plant dy blant,
cei weled llwyddiant iddynt:
Ac ar holl deulu Israél,
daw hedd diogel arnynt.

PSALM CXXIX.

LAWER gwaith cefais gyftudd mawr,
Israél yn awr dywedd:
O'm hieuengŷtyd hyd yr awr hon,
fe wyr fy mron eu trymmed.
2 A llawer gwaith y cefais lid,
o'm gwan ieuengŷtyd allan,
A blin gyftudd ar lawer tro:
ac etto ni'm gorfuan'

3 Yr arddwŷr arddent y cefn mau,
trwy rwygo cwyfau hirion:
4 Y cyfion Ner torrodd yn frau
bleth-didau'r annuwolion.
5 Pa ral bynnag a roifant gas
ar degwch dinas Seion,
Gw'radwydder hwynt, cilient i'w hol,
y rhai annuwol creulon.

6 Byddant fel y glas wellt a fai
ar bennau tai yn tyfu:
Yr hwn fydd, cyn y tynner fo,
yn gwywo, ac yn methu.
7 Ni leinw'r medelwr ei law;
ni chair o honaw ronyn:
I'r caflwr ni's tâl ddim mo'i droi,
na'i drin, na'i roi mewn rhwymyn.

8 Fel na bai byth gwiw gan y rhai
na'r a dramwyai heibio,
Dd'wedyd unwaith, Duw a ro llwydd:
neu, 'R Arglwydd a'ch bendithio.

PSALM CXXX.

O'R dyfnder gelwais arnat, Ion:
2 O Arglwydd tirion, goftwng
Dy gluit, ystyria y llais mau,
clyw fy ngweddïau teilwng.
3 Duw, pwy a faif yn d'wyneb di,
os creffi ar anwiredd?
4 Ond, fel y'th ofner di yn iawn,
yr wyt yn llawn trugaredd.
5 Disgwyliais f' Arglwydd, wrth fy rhaid;
disgwylodd f' enaid arno:
Rhois fy holl obaith yn ei air;
6 F' enaid a gair yn effro.

PSALM CXXX, CXXXI, CXXXII, CXXXIII, CXXXIV, CXXXV. 29

Ac am yr Arglwydd gwyllo y bydd
fwy na gwilyddyd difri,
A edrych blygain bob pen awr,
a welo'r wawr yn codi.

- 7 Un wedd disgwylid Israhel
yn ddigel am yr Arglwydd:
Can's mae nawdd gyd â'r Arglwydd nef;
mae ynddo ef rywiogwrwydd.
Ei drugareddau ant ar led,
fe rydd ymwared ini:
8 Fe weryd Israhel; fel hyn
fo'i tyn o'i holl ddrygioni.

PSALM CXXXI.

YN fy nghalon ni bu falch chwydd,
O Arglwydd, na dim tynder:
Ni chodais chwaith drahaus wg
i'm golwg, o dra uchder.
Ac ni rodiais yma a thraw,
i dreiglauw pethau mawrion;
Ni fanwl chwiliais am wybod
rhyfeddod a dirgelion.

- 2 Gofyngais i f' enaid mewn pryd,
fel pan ddiddynyd herlod:
Fy enaid fydd fel un a fu
gwedi 'ddiddynfu'n barod.
3 Ond disgwylid ty Israhel
wrth wir Imanuel beunydd:
Sef wrth yr Arglwydd o'r pryd hyn,
heb derfyn, yn dragywydd.

PSALM CXXXII.

O Cofia Ddafydd, fy Naw Ner,
a'i holl wrth-flinder hefyd:

- 2 Pa lw adduned a rees fo
i Dduw Iago, gan dd'wedyd:
3 Nid af o fewn pabell fy nhŷ,
a'm gwely mwy ni's dringaf:
4 Ni roddaf i'm dau lygad hŷn,
amrantun chwaith ni chyfagf;
5 Nes caffwysf gyfle, yn ddi rus,
i Arglwydd grymmus Iago:
6 Wle'n Ephrata clywfon fod
lle o breswylfod iddo.
Cawfon hi ym meusfyd y coed.
7 Pawb doed i 'w bebyll tirion:
Awn, ymrymwmn, pawb ufuddhaed,
wrth ei faingc draed yn union.
8 F' Arglwydd, cyfod i'th efmwythlys,
a'th arch o rymmus fawredd:
9 Gwisged d'offeiriad gyfion fraint,
gwisged dy faint wirionedd.
10 Er mwyn Dafydd, dy ffyddlon was,
na thyn dy ras yn lliodog:
Ac na wrth'neba di, er neb,
mo wyneb dy Enneiniog.

- 11 I Ddafydd rhoes yr Ion lw gwir;
a chedwir hwn heb wyredd:
O ffrwyth dy gorph rhof ar dy faingc
i'r iraidd gaingc i eistedd.
12 Fy neddfau a'm cyfammod i
dy feibion di os cadwant:
O blân i blân, o gaingc i gaingc,
hwy ar dy faingc a farnant.

- 13 Can's fy Arglwydd, o ferch a bodd,
a rag-ddewifodd Seion:
I drigo ynddi rhoes ei fryd,
gan dd'weddy geiriau tirion;
14 Hon fyth fydd fy ngorphwysfa i;
o hoffer ynddi triga'.

- 15 Bendithiaf hi â bwyd di ball,
â'i thlawd diwall o fara.

16 A iachawdwriaeth, medd Duw Naf,
y gwisgaf ei heglwyfwyr:

A rhoddaf yngenau pob fant,
o'i mewn, ogoniant fallwyr.

- 17 Paraf hyn oll, ac felly bydd
corn Dafydd yn goronog:

Felly darperais, gan fy mliwyl,
brif ganwyl i'm Hennoiniog.

- 18 Am ei elynion, o bob parth,
y gwisgaf warth a gw'radwydd:

Paraf hefyd i 'w goron fo
fodeuo, medd yr Arglwydd.

PSALM CXXXIII.

WELE, fod brodyr yn byw 'nghyd,
mor dda, mor hyfryd, ydoedd!

- 2 Tebyg i olew o fawr werth
mor brydferth ar y gwisgoedd:

Fel pe disgynai draw o'r nen,
'r hyd bart a phen offeiriad:

Sef barf Aron, a'i wisg i gyd,
yn hyfryd ei arogliaid:

- 3 Fel pe disgynai gwllith Hermon
yn dō dros Seion fynydd:

Lle rhwymodd Duw fywyd, a gwllith
ei fendith, yn dragywydd.

PSALM CXXXIV.

WELE, holl weision Arglwydd nef,
bendithiuch ef, lle'r ydych

Yn sefyll yn nhŷ Dduw y nos,
a'i gyntedd diddos trefn-wych.

- 2 Dyrchefwch chwi eich dwylaw glân
yn ei gyffegr-lân annedd:

A bendithiuch, â chalon rwydd,
yr Arglwydd yn gyfannedd.

- 3 Yr Arglwydd, â'i ddeheulaw gref
hwn a wnaeth nef a daear,

A roddo ei fendith, a'i ras,
i Seion, ddinas hawddgar.

PSALM CXXXV.

O Molwch enw'r Arglwydd nef,
ei weision ef molienwch:

- 2 Y rhai a faif i 'w dy a'i byrth,
i'n Duw, a'i fawrwyrth, cenwch.

- 3 Molwch yr Arglwydd, can's da yw;
clod i'r Ior byw a berthyn:

Cenwch ei glod dros yr holl fyd;
a hyfryd yw y teffyn.

- 4 O blegid yr Arglwydd â'i nawydd
ef a etholawdd Iago:

Ac Israhel, i'w mysg y trig,
yn deulu unig iddo.

- 5 Can's mawr yw'r Arglwydd yn ei lys;
mi wn yn hyfyps hynny:

Ym mhell uwch law'r holl dduwiau mân
mae'r Arglwydd glân, a'i allu.

- 6 Hyn oll a fynodd a wnaeth ef,
yn uchder nef eithafon:

A'r ddaear, ac yn y môr cau,
a holl ddyfnderau'r eigion.

- 7 O eithaf daear cyfyd tARTH;
daw'r mellt o bob parth hwythau:

Ac oer dymhestloedd, gwlaw, a gwynn,
a godynt, o'i dryforau.

- 8 Yn nhir yr Aipht, dynion, a dâ,
â llawer pla, y t'rawydd:

PSALM CXXXV, CXXXVI, CXXXVII.

Cyntaf-anedig o bob un,
a'i law ei hun, a laddodd.
9 I'rh ganol di, O Aipht greulon,
rheos Duw arwyddion rhyfedd:
Ar Pharo a'i holl weifion i gyd;
dug trwy'r holl fyd orfoledd.

10 O nerth ei fraich efe a wnaeth
lawer cenhedlaeth feirwon:
A lladdodd lawer, yr un wedd,
o ben brenhin'edd cryfion.
11 Sef o'r Amoriaid Sehon fawr,
ac Og y cawr o Fafan:
A'i un ddimytriad arnynt aeth,
a holl frenhiniacth Canan.

12 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd,
gyd a'u holl fywyd bydol,
I Israél ei roi a wnaeth,
yn etifeddiacth nerthol.
13 Dy enw (O Arglwydd) a'th nerth cry',
a bery yn dragywydd:
Ac o genedl i genhedlaeth,
dy goffadwriaeth, Lywydd.

14 Can's ar ei bobl y rhydd ef farn,
yr Arglwydd cadarn cyfion:
Ac yn ei holl lywodraeth bur,
bydd doftur wrth ei weifion.
15 Y delwau oll, gwaith dwylaw yn',
a dyfais dŷn anfyddlon:
O aur ac arian, dyn a'u gwnaeth,
o hil cenhedlaeth weigion.

16 O waith dŷn, geneu rhwth y fydd,
heb ddim lleferydd iddyn':
Ac mae llun llygaid mawr ar lled,
a'r rhai'n heb weled gronyn.
17 Dwy glust dynion fydd i bob un,
heb glywed mymrn etto:
Eu safn yn ehang, ac ni chaid
na chwyth nac enaid ynddo.

18 Un fodd â'r delwau, fydd y rhai
a'u gwnelai hwynt a'u dwylo:
Ac nid yw well na'r rhai'n yr un
ynddyn' a ymddiriedo.
19 Tŷ Israél, na choeliwch chwi,
tŷ Aron, Lefi ufudd,
20 I'r rhai'n ddim, ond i'r Arglwydd ne',
bendithiwrch e'n dragywydd.
21 Bendithier fyth mawr Enw'r Ion,
o Seion hen, a barchem:
Bendithier, moler ei enw fo,
i'y'n trigo yng Nghaer-Salem,

PSALM CXXXVI.

MOLWCH yr Arglwydd, can's da yw,
moliennwch Dduw y Llywydd:
Can's ei drugaredd oddi fry,
a bery yn dragywydd.
2 Molwch chwi Dduw y duwiau'n rhwydd,
3 Ac Arglwydd yr arglwyddi:
4 Hwn unig a wnaeth wyrthiau mawr,
trwy ei ddirfawr ddaioni.
5 Gwnaeth, a'i ddoethineb, nef uwch ben,
6 A'r ddaearen, a'r dyfr'edd:
Y rhai yw prif fylwedd y byd,
ac i gyd o'i drugaredd.
7 R'hwn a wnaeth olesadau mawr,
o'r nef hyd lawr, a'i fawredd:
8, 9 Haul y dydd, a'r lleuad y nos,
i ddangos ei drugaredd.
10 R'hwn a d'rawodd yr Aipht i'w ddig,
a'r blaen-anedig ynddi:

11 Ac a ddug Israél i'r daith,
ac ymaith o'u holl gyni.
12 A hyn trwy law gref, a braich hir,
o rym ei wir ogonedd:
13 A hollti'r môr coch yn ddwy ran,
o anian ei drugaredd.

14 Dug Israél i'r lân yn wŷch;
fel dyna ddrych gorfoledd:
15 Yfgytio Pharo, a'i holl lu;
a hyn fu ei drugaredd.
16 A dwyn ei bobloedd, yn ddi-chwŷs,
trwy wledydd dyrys anian:
17 Taro brenhinoedd er eu mwyn,
ac felly 'dwyn hwy allan.

18 Lladd llawer brenhin cadarn llon;
19 Sef Sehon yr Amoriaid:
20 Ac Og o Fafan, yn un wedd,
o'i fawr drugaredd dibaid.
21 A'u holl diroedd hwynt-hwy i gyd
eu rhoi yn fywyd bydol
22 I Israél ei was, a wnaeth,
yn etifeddiacth nerthol.

23 Hwn i'n cyftudd a'n cofiodd ni,
o'i fawr ddaioni tirion:
24 Ac a'n hachubodd yn ddisfwrth
oddiwrth ein holl clynon.
25 Yr hwn a ymbyrth bob rhyw gnawd,
yn ddidlawd o'i drugaredd:
26 Clodforwch Dduw, Brenhin y nef;
rhowch iddo ef ogonedd.

*Molwch Arglwydd yr arglwyddi,
uwch ben pob rhi o farredd:
Duw'r duwiau, Ion uwch ben pob Ion,
a fynnwch y drugaredd.*

PSALM CXXXVII.

PAN oeddym gaeth ym Mabilon,
ar lan prif afon groyw,
Mewn coffadwriaeth am Seion,
hidlaton ddagrau'n loyw.
2 Rhoddafom ein telynau 'nghrog
ar goed canghennog irion,
3 Y rhai a'n dug i garchar caeth,
i ni yn fraeth gofynen'.
4 A ni'n bruddion, gerddi Seion:
yfywaeth peth ni's gallen
5 O Dduw, pa fodd y canai neb
(rhoem ateb yn ystyriol)
6 chwi o gerdd ein Harglwydd Dad,
a ni mewn gwlad eifronol?
7 Os â Caerfalem o'r cof mau,
anghofed dehau ganu:
8 Na throed fy nhafod, oni bydd
A hi'n ben llawenydd imi.
9 Cofia di, Dduw, blant Edom lem,
yn nydd Caerfalem hawddgar:
10 Noethwch, dynoethwch (meddei rhai'n)
ei mur a'i main i'r ddaear.
11 Bydd gwŷn eu byd i'r fawl a wnel
iti, merch Babel rydof.
12 Yr unrhyw seftur, gan dy blau,
i ninnau fel y gwnaethoff.
13 Y fawl a gym'ro dy blant di,
bo'r rheini fendigedig,
14 Ac a darawo'r eppil tau
a'u pennau wrth y cerrig.

PSALM CXXXVIII, CXXXIX, CXL.

PSALM CXXXVIII.

RHOF fawgloed iti, fy Nuw Ion;
o ddyfnder calon canaf:
Yngwydd holl angylion y nef,
a'm hollaf, y'th foliannaf.
2 Ymgrymmaf tu a'th fanctaidd dŷ,
dan ganu o'th drugaredd:
A'th enw mawr, uwch-law pob peth,
a'th air difeth wirionedd.
3 Y dydd y gelwais arnat ti,
gwrndewais fi yn fuan:
Yno y nerthais, a chref blaid,
fy cnaid i, oedd egwan.
4 Doed brenhinoedd y ddaear hon,
a rhoen' i't union foliant:
Addolent oll ein gwir-Dduw ni;
can's d'eiriau di a glywfant.
5 Yn ffyrdd yr Arglwydd, yr un wedd,
ac am ei Fawredd, canant:
Gan ddangos trwy'r holl fyd ei fraint,
a maint yw ei ogoniant.
6 Uchel yw'r Ion, etto fe wel
yr ufudd isel ddynion:
A gwel o hirbell, er eu plau,
y beilch a'r gwarrau fythion.
7 Pe bai yn gyfyng arnai 'r byd,
ti a'm bywheyd eilwaith:
Gan estyn llaw, i ddwyn dy was
oddiwrth rai atcas ymaith.
8 Yr Arglwydd a gyflawna a mi,
Duw, dy ddaioni rhag-llaw,
Ac yn dragwydd i mi dod:
na wrthod waith dy ddwyllaw.

PSALM CXXXIX.

ARGWLWYDD, mawr y chwiliaist fi;
da y'm hadwaeni hefyd:
2 Eisteddiad, codiad, gwyddost hyn,
a'm meddwl cyn ei ddwedyl.
3 Yr wyd ynghylch fy lloches i,
a'm ffyrdd fydd i'th hyspys:
4 Nid oes air na's gwyddost ei fod
ar flaen fy nhafod ofnus.
5 O'm hol ac o'm blaen y'm lluniaist;
dy law a ddodaist arnaf:
6 Gwybodaeth ddieithr yw i mi,
a'i deall hi ni's medraf.
7 I ba le 'raf fi i roi tro,
i 'mguddio rhag dy Yspryd?
I ba le ffoaf rhag dy wydd,
trwy gael ffordd rwydd i lathlyd?
8 Os dringaf tu a'r nefoedd fry,
wyt yno i'th dŷ perffaith:
Os tu a'r dyfnodwr gofwngh tro,
yr wyt ti yno eilwaith.
9 Pe cawn adenydd bore wawr,
a myn'd i for mawr anial:
10 Yno bydd dy ddeheulaw di,
i'm tywys i, a'm cynnal.
11 A phe meddylion, yr ail dro,
ymguddio mewn tywyllwg:
Canol y nos fel banner dydd,
mor oleu fydd yn d'olwg.
12 Nid dim tywyllach nos i ti,
nag yw goleuni hafddydd:
A'r ddau i ti maent yr un ddull,
y tywyll a'r goleuddydd.
13 Da 'r gwyddost y dirgelwch mau;
f' arenau a feddiepnaist;

Ynghrôth fy mam pan oeddwn i,
yno tydi a'm cuddiaist.
14 Can's rhyfodd iawn y gwnacthwyd fi,
a'th waith di fy rfyddod:
A'm henaid a wyr hynny'n dda,
a hon a wna i't fawrglod.
15 Ni chuddiwyd fy ngrym rhagot ti,
pan wnaethost fi yn ddargel,
Fel llunio dŷn o'r ddaear hon,
o fewn pridd eigion ifel.
16 Dy lygaid gwellant fy nhrefn wael,
cyn i mi gael perffeithlun:
'R oedd pob peth yn dy lyfr yn llawn,
cyn bod yn iawn un gronyn.
17 Mor anwyl dy feddyliau ym'!
mor fawr yw lwm y rheini!
18 Wrth fwrw, amlach gwn yw bod
na'r tywod o risedi.
Myfyrion pan ddeffrowys fi,
'rwyf gyd a thi yn gwblol.
19 O Dduw, pa achos, yn dy lid,
na leddid yr annuwiol?
O Dduw, pe cospid rhai o'r rhain
y fydd yn arwain traha:
Wrth y gwaedlyd fo gaid d'wedyl,
Dydi dos oddi yma.
20 Y rhai am danad, f' Arglwydd cu,
fy'n traethu pethau 'fgelel:
A'th elynion, dibris eu llw,
cym'rafant d'enw'n ofer.
21 On'd cas yw gennyf, O Dduw Ion,
dy holl gaeleion gwaedlyd?
On'd ffaidd gennyf fi bob dŷn
a ai yn d'erbyn hefyd?
22 A llawn gas y cafeais hwynt:
ynt fel ar bwynt gelynyon.
23 O chwilia fi, O Dduw, yn hŷ:
cei hynny yn fy nghalon.
(Duw) prawf fy meddwl i'n fy mol,
24 'Oes ffordd annuwiol genny',
Gwel fi, tywys, dwg fi yn f'ol;
dod ffordd dragwyddol ymy.

PSALM CXL.

RHAG y gŵr drwg gwared fi (Ner)
rhag gŵr y trawider efridd:
2 'Rhaf fi'n bradychu yn ddargel,
a chafglu rhyfel beunydd,
3 Fel colyn farph yn lithrig wau,
yw eu tafodau llymion:
Gwenwyn yr asp fydd yn parhau
dan eu gwefusau creulon.
4 Rhag y dŷn drwg, rhag y gŵr traws,
fy'n myfyr lliaws faglau:
Duw, gwared fi, rhag gofod brad
ynghylch fy ngwaftad lwybrau.
5 Y beilch cuddiafant fagl a rhwyd;
wrth hon gofodwyd tannau:
Ar draws fy ffyrdd, i ddal fy nhroed,
ynghudd y rhoed llynynnau.
6 D'wedais wrth f' Arglwydd, Fy Nuw wyd;
ty'n fi o'u rhwyd a'u maglau:
O gwrando'n fuan, f' Arglwydd nef,
ar brudd lef fy ngweddau.
7 Fy Arglwydd yw fy nerth i gyd,
a'm coel, a'm luechyd calon:
Ti a roist gudd dros fy mhen mau
yn nydd yr arfau gloywon.
8 I'r dŷn annuwiol, Duw, na ad
eddymuniad drwg ei 'wyllys:

Rhag

PSALM CXL, CXLI, CXLII, CXLIII.

Rhag ei wneuthur efo yn gry',
a'i fyn'd yn rhy drahaus.
9 A'u holl ddymuniad drwg i mi,
a'u rhegain weddi greulon:
Y rhai'n yn llwyr a ddont ym mben
y capten o'm cafeion.

10 Syrthied arnynt y marwor tân,
ac felly llosgan' ymaith:
Bwrier hwy mewn ceufosydd nant,
fel na chyfofant eilwaith.
11 Dyn llawn siarad fydd anwaftad;
ni eistedd ef yn gryno:
A drwg a ymlid y gwr traws;
o hyu mae'n haws ei gwympo.

12 Da gwn y rhydd yr Arglwydd dâl,
i ddial cam y truan:
Ac y iawn farna y dyn tlawd,
fy'n byw ar gardawd fechan.
13 Y rhai cyfiawn, trwy yr holl fyd,
dy enw a gyd foliannant:
A'r holl rai union, heb ofn neb,
o flaen dy wyneb triaht.

PSALM CXLI.

O BRYSA, Arglwydd, clyw fy llais;
o brytur gelwais arnaf:
O'r man lle bwyf gwrandio fy llef,
a doed i'r nef hyd attad.
2 Fy ngweddi ger dy fron a ddaw,
gan godi dwylaw'n uchel,
Yn arogl dath ac aberth hwyr,
fel union ddiwyr lefel.

3 O Arglwydd, gofod, rhag gair fraeth,
gadwraeth ar fy ngeneu:
Rhag im' gam-dd'weddyd, gofod ddor
ar gyfor fy ngwefusau.
4 Na phwyfa'n ghalon at ddrwg beth,
ynghyd-bleth â'r annuwiol:
Nac mewn cyd-fwriad gwaith neu wedd,
rhag twyll eu gwledd ddainteithiol.

5 Boed cosp a cherydd y cyfiawn
fel olew gwerthlawn arnaf:
Ni friw fy mben; po mwyaf so,
mwy trosto a weddiaf.
6 Eu barnwyr pe bwrid i'r llawr
ar greigiau dirfawr dyrys:
Gwrandawent ar f' ymadrodd i,
a chlywent hi yn felys.

7 Fel dangos cynnud o goed mân,
a fwrtian' rhyd y ddaear:
Mae'n hefyryn ninnau, yr un-wedd,
ym nron y bedd ar waigar,
8 Mae'ngolwg, a'm holl obaith i,
Duw, arnat di dy hunan:
Duw, bydd di'n unig yn fy mhlaid;
na fwrw f' enaid allan.

9 Cadw fi, Arglwydd, rhag y rhydd
hon a ofodwyd ymy:
Telm yr annuwiol, hoenyn main,
rhag ofn i'r rhai'n fy maglu.
10 Yr anwireddwyr, 'b ado un,
cwympant eu hun i'w rhywau:
Ymddiried ynot ti a wnâf,
ac felly diangaf innau.

PSALM CXLII.

RHOIS weddi ar yr Arglwydd nef;
yn llym fy llef ymbillais:
2 A'm holl fyfyrdod ger ei fron,
o'm calon, y tywellais.

3 Ond pan fynegais i't fy nghur
a'm dolur o'm meddyliau:
Da gwyddit ti bob ffordd, a'r man,
y rhoifan' i mi faglau.
4 O'r tu deau nid oedd im' neb,
trown f' wyneb, a'm hadwaenai:
Na nawdd, na neb, o du'n y byd,
fy mywyd a'mgeleddai.
5 Arnad llelais, wrthy drwedais,
Duw, ti a ydwyd union:
Fy nghwbl obaith wyt ti yn wir,
a'm rhan yn nihir y bywion.
6 O ystyr, Arglwydd, faint fy nghri;
wyf mewn trueni digllon:
Rhag fy erlidwyr gwared fi;
mae'r rheini yn rhy gryfion.
7 O garchar caeth fy enaid tyn;
dy enw am hyn a folaf:
Pan weler dy fod at fy rhan,
y cyfion twyſgan attaf.

PSALM CXLIII.

ERGLYW fy arch, O Arglwydd mad,
wyf arnaf yn gweddio:
O'n wirionedd, a'th gyfiawnedd,
gofynaf i't fy ngwrandio.
2 Ac na ddos i'r farn â'th was gwael,
(pa les im' gael cyfiawnder?)
Am nad oes dyn byw ger dy fron
yn gyfion, pan ei teimlir.

3 Y gelyn a erlidiodd f' oes,
mewn llwch y'm rhoes i orwedd:
Fel y rhai meirwon, a fai'n hir
is tywyll dir â'u hannedd.
4 Yna fy yspryd, mewn blin ing,
a fu mewn cyfyng-gyngor:
5 Ac ar fy nghalon drom daeth braw.
Ond wrth fyfyrw rhagor,

Mi a gofais y dyddiau gynt,
a helynt gwaith dy ddwylo:
Am hyn myfyriais, fy Nuw Naf,
am hyn myfyriaf eto.
6 Fy nwylaw attaf rhois ar led,
lle'mac f' ymddiried unig:
Am danad f' enaid fydd, yn wir,
un wedd â'r tir fychedig.

7 Yn ebrwydd gwrandio fi yn rhodd,
O Arglwydd, pallodd f' yspryd:
Rhag i mi fyned i'r pwll du,
fel rhai a ddarf' bywyd.
8 Par im' ar frys glywed dy nawdd;
can's ynot hawdd y credais:
A dyg im' rodio dy ffyrdd rhad;
can's f' enaid attad codais.

9 A gwared fi, fy Nuw a'm Hiôn,
rhag fy ngelymion astrus:
Am fod fy lloches gyd â thi.
10 O dyg i mi d' ewyllys;
Can's tydi ydwyf y Duw mau:
boed d' Yspryd tau i'm tywys
Ar yr uniondeb yn y tir:
dyna dy wir ewyllys.

11 Duw, er mwyn d' enw, fi bywhâ,
a helpa f' enaid tyner:
Allan o ing, Duw, cais ei ddwyn,
ac er mwyn dy gyfiawnder.
12 A gwna ar yr elynol blaid,
cafeion f' enaid, gerydd:
Disetha hwynt, er mwyn dy ras;
can's mi wyf dy was iudd.

PSALM CXLIV, CXLV, CXLVI.

PSALM CXLIV.

BENDIGAID fo'r Arglwydd fy nerth;
mor byrferth yr athrawa
Fy nwylo i ymladd, a'r un wedd
fy myfodd i ryfela!

2 Fy nawdd, fy nerth, fy nug, fy nghred,
fy nhŵr, fy ymwardd unig;
Can's trwyddo ef fy mhobl a gaf
danaf yn oftyngedig.

3 Pa beth yw dŷn, dywaid, O Dduw,
pan fyddit i'w gydnabod?

A mab dŷn pa beth ydyw fo,
pan fych o hono'n darbod?

4 Pa beth yw dŷn? peth yr un wedd
â gwagedd heb ddim o'hono:
A'i ddyddiau 'n cerdded ar y rhod,
fel cyflog yn myn'd heibio.

5 Gofyngw y nefoedd, Arglwydd da,
ac edrych draha dynion:
Duw, cyffwrdd â'r mynyddoedd fry;
gwna iddynt figu digon.

6 I'w gwaigar hwynt, gyr felst i wau;
i'w lladd, gyr faethau tanbaid:

7 Disgyn, tyn fi o'r dyfroedd mawr;
hyn yw, o law'r eironiaid.

8 Duw, gwared fi; geneau'r rhai 'n
a fydd yn arwain gwegi:
A'u deheu-law fy, yr un bywll,
ddeheulaw twyll a choegni.

9 I ti, Duw, canaf, o fawrhâd,
yn lafar, gamiad newydd:
Ar naby, ac ar y deg-tant,
cci gerdd o foliant beunydd.

10 Duw i frenhinoedd rhoi a wnaeth
ei swcracth at iawn-reol:
Dan ymwardd Dafydd ei was
rhag cleddyf cas niweidiol.

11 Duw, gwared, achub fi wrth raid,
rhag plant eironiaid digus:
A'u fatn yn llawn o ffalder gan,
a'u dehaw yn dwyllodrus.

12 Bydd ein meibion, fel planwydd eu,
o'r bôn yn tyfu 'n iraidd:

A'n merched ni fel cerrig nadd
mewn conglau neuadd fanetaidd:

13 A'n conglau llawnion o bob peth;
a'n deff-d' difeth gynydd.

Yn filoedd (mawr yw 'r llwyddiant hwn)
a myrddiwn i'n heolydd:

14 A'n hychen cryfion dan y wedd,
yn hywedd, ac yn llonydd:

Heb dor na foriant i'n myf ni,
na gwaeddi i'n heolydd.

15 Dedwydd ydyw y bobl y fy
â phob peth felly ganddynt:

Bendigaidd yw'r bobl y riai 'n fydd
â'r Arglwydd yn Dduw iddynt.

PSALM CXLV.

MI a'th fawrygaf di, fy Nuw;
can's tydi yw fy Llywydd:

Bendithio dy enw byth a wnaif;
mi a'i molaf yn dragywydd.

2 Dy enw a folaf fi bob dydd,
a'th glod a fydd heb orphen:

3 Yr Arglwydd fydd glodfawr heb wedd,
a'i fawredd fydd heb ddiben.

4 Cenedl wrth genedl a ront fawl
i'th ogoneddawl wyrthiau:

Gan danu dy nerth i'nyd y byd,
a d'weddyd dy gynheddau.

5 Am dy ogonedd mawr, fy Naf,
mynegaf, a'th gadernid:

6 Son am dy bethau ofnadwy,
gwnant hwy a minnau hefyd.

7 Llwy'r goffadwriaeth 'honot ti,
a'th fawr ddaioni, draethant:

Ac o'th gyfiawnder, fy Nuw Ion,
â lafar dôn, y canant.

8 Sef graflawn yw ein Harglwydd ni,
ac o doffuri rhyfodd:

Hwy'r ac anniben yw i ddi;
llawnfrydig i drugaredd.

9 Da yw yr Arglwydd i bob dŷn,
a'i noddoddy fy'n dyciannol:

Ac ar ei holl weithredoedd ef
daw nawdd o'r nef yn rafol.

10 Dy holl weithredoedd di i'th lwydd,
O Arglwydd, a'th glodforant:

Dy wyrth pan welo dy faint di,
y rheini a'th fendithiant:

11 Gan son am drugaredd a gras
dy d'yrnas, a'i chadernid:

Fel dyna'r gerdd fydd yn parhau
yn eu geneuau hyfryd.

12 Fel y paront, trwy hyfryd glod,
gydnabod a'th deyrnasiad,

A'th nerth ym myf holl ddynol blant,
a'th lawn ogoniant gwaftad.

13 Brenhiniaeth dy d'yrnas di fry
a bery yn waitadol:

A'th lywodraeth o oed i oed,
hon a roed yn drag'wyddol.

14 Yr Arglwydd cynnai ef yn llon,
y rhai fy'mron eu cwympod:

Ac ef a gyfyd bawb, yn wir,
a'r a oftyngir i'fod.

15 Wele, mae llygaid yr holl fyd
yn disgwyl wrthyd, Arglwydd;

Tithau a'u porthi hwynt i gyd,
bawb yn ei bryd, yn ebrwydd.

16 A phan agorech di dy law,
o honi daw diwall-faeth:

D'cwyllys da yw ymborth byw,
a hynny yw eu lliniaeth.

17 Holl ffyrdd yr Arglwydd cyfion ynt,
a'i wyrthiau ydynt fanetaidd:

18 Agos iawn i bawb ydyw fo
a eilw arno 'n buraid.

19 Sef at y gwyr a'i holiant ef,
fo glyw eu llef, i'w gwared:

Fo rydd eu h'wyllys hwynt, a'u harch,
o'i wir barch, Ion gogoned.

20 Pob dŷn a garo'r Arglwydd nef,
caiff ganddo ef ei 'mddiffyn:

A chan ddifetha, rhydd oes fer
i bob yfeler cyndyn.

21 Fy enaid traethed fendith rwydd,
a mawl yr Arglwydd nefol:

A phob cnawd rnoed i'w enw (y Sant),
ogoniant yn drag'wyddol.

PSALM CXLVI.

FY enaid, mola'r Arglwydd nef;
2 Mi a'i molaf ef i'm bywyd:

Dangosaf glod i'm Harglwydd Dduw,
tra gallwyf fyw, neu symmud.

3 Na wnewch hyder ar d'wyflogion,
nac ar blant dynion bydol:

Am nad oes ynddynt hwy i gyd
na help nac iechyd nerthol.

PSALM CXLVI, CXLVII, CXLVIII.

- 4 Pan el y ffon o'r geneu gwael,
a'r corph i gael daearlan:
Felly dychwel; fel dyna'r dydd
y derfydd ei holl amcan.
- 5 Y pryd hwn gwyn ei fyd efo
a roddo ei holl obaith
Ar Dduw Iago, yn gymmorth da,
pan el oddiyma ymaith.
- 6 Hwn Dduw a wnaeth nef, daear, môr,
a'r holl ystôr fydd ynddynt:
Hwn a faif yn ei wir ei hun,
pryd na bo un o honynt.
- 7 Yr hwn i'r gwael a rydd farn dda,
a bara i'r newynllyd:
Fe ollwng Duw y rheidus gwâr
o'i garchar ac o'i gaethfyd.
- 8 Yr Arglwydd egr lygaid dall;
ef a dyr wall gwael ddynion:
Yng'leddu'r gwan mae'n Harglwydd ni,
a hoffi y rhai cyfion.
- 9 Dieithriad, a'r ymddifad gwan,
a'r weddw druan unig,
Duw a'u pyrth: ond dyryfu wnai
holl ffyrdd pob rhai cythreulig.
- 10 Yr Arglwydd yn teyrnâfu a fydd,
yr Dduw tragwydd, Seion:
O oes i oes pery dy lwydd.
Molwch yr Arglwydd tirion.

PSALM CXLVII.

- M**OLWCH yr Arglwydd; can's da yw
canu i Dduw yn llafar:
O herwydd hyfryd yw ei glod,
a da yw bod yn ddiolchgar.
- 2 Caerfalem dinas gyflawn fydd;
yr Arglwydd fydd i'w darpar:
Gan gafglu Iŵraël ynghyd,
a fu trwy'r byd ar waigâr.
  - 3 Yr unig Arglwydd sy'n iachân
yn rhydd o friwiau'r galon:
Yr Arglwydd rhwym eu briwiau'n iawn,
y rhai dolur-lawn cleision.
  - 4 Yr Arglwydd fydd yn rhifo'r fer,
a phob rhyw nifer 'honynt:
Ef a'u geilw hwynt oll yn glau
wrth briod enwau eiddynt.

- 5 Mawr yw ein Harglwydd ni o nerth,
a phrydferth o rafoldeb:
Ac mae'n bell iawn uwch ben pob rhif,
fon am ei brif ddoethineb.
- 6 Yr Arglwydd unig fydd yn dal
i gynnal y rhai gweiniad:
Ac ef a ollwng hyd y llawr
y dorf fawr annuwiolaid.
- 7 Cenwch i'r Arglwydd mal y gwedd;
clodforedd iddo 'berthyn:
O cenwch, cenwch gerdd i'n Duw,
da ydyw, gyd â'r delyn.
- 8 Hwn â chymmylau toes y nen,
â gwlaw'r ddaearen gwlychodd:
I wellt gwnaeth dyfu ar y fron,
a llyfiau i ddynion parodd.
- 9 Hwn i'r anifail ar y bryn
a rydd yrhyn a'i portho:
Fe bortha gywion y cigfrain,
pan fo'nt yn llefain arno.
- 10 Nid oes ganddo mewn grym un march
na ferch, na pharch, na phlefer:
Nac mewn efgair, neu forddwyd gŵr;
fel dyna gyfiwr oŵr.

- 11 Yr Arglwydd rhoes ei ferch arddyn
yr hwn y sy'n ei hoffi:
Ac fydd yn disgwyl cael ei nawdd,
caiff hwn yn nawdd ddaioni.
- 12 O Caerfalem, gyflawn o lwydd,
molianna'r Arglwydd eiddod:
O Seion sanctaidd, dod, un wedd,
i'th Dduw glodforedd barod.
- 13 Herwydd yr Arglwydd, a'i fawr wyrth,
a wnaeth dy byrth yn gryfion:
A rhoes ei fendith, a thyciant,
ym mhlith dy blant a'th wyrion.
- 14 Hwn a roes heddwch yn dy fro,
fel y cynnyddo llwyddiant:
Ac a ddiwallodd yn eirch plith,
o fraider gwenith, borthiant.
- 15 Ei orchymyn ef a ddenfyn,
o'i ddawnfawr, air cymhefur:
Hwn ar y ddaear â arled,
ac yno rhed yn bryfur.
- 16 Eirch i'r eira ddisgyn fel gwlan;
eirch rew, fe'i tan fel ludw:
17 Eirch iâ, fe ddaw yn deyll cri;
pw y'erys oerni hwnnw?
- 18 Wrth ei air eilwaith, ar ei hynt,
fe hair i'r gwynt och'neidio,
I doddi'r rhai'n: ac felly bydd
i'r holl afonydd lifo.
- 19 Grym ei air, a'i ddeheulaw gref,
a ddengys ef i Iago:
A'i ffyrdd a'i farn i Iŵraël,
a'r rhai a ddêl o hono.
- 20 Ni wnaeth efe yn y dull hwn
â neb rhyw nafiwn arall:
Ni wyddent farnau'r Arglwydd nef;
O molwch ef yn ddiball.

PSALM CXLVIII.

- O**MOLWCH yr Arglwydd o'r nef,
rhowch lef i'r uchel leoedd:
- 2 Molwch hwn holl angylion nef,
molwch ef ei holl luoedd.
  - 3 Yr haul, a'r lleuad, a'r holl fer,
y gloywder, a'r goleuni:
  - 4 Nef y nefoedd, a'r ffurfafen,
a'r deifr uwch ben y rheini;
  - 5 Moliannant enw'r Arglwydd nef;
hwynt â'i air ef a wnaethpwyd:
D'wedodd y gair, a hwy, fel hyn,
ar ei orchymyn, crewyd.
  - 6 Rhoes reol iddynt i barhâu,
fel deddfau byth i'w dilyn:
Rhoes bob peth yn ei le'n ddi os,
nad elo dros ei derfyn.
  - 7 Molwch yr Arglwydd o'r ddaear,
chwydhwyr yffrygar ddreigiau:
  - 8 Y tân, a'r cenllysg, cira a tharth,
a'r gwynt o bob parth yntau;
  - 9 Mynyddoedd, brynian, ffurwythlon wydd,
a'r tirion gedrwydd brigog:
  - 10 An'feiliaid, ac ymlusgiaid maes,
ac adar llaes afegfog.
  - 11 Brenhinoedd daear, barnwyr hyd,
fwyddwyr ynghyd â'r bobloedd:
  - 12 Gwyr ieuang, gwyr yfion, gwyr hen,
pob bachgen ym mhob oesoedd
  - 13 Molant ei enw ef ynghyd;
uchel a hyfryd ydoedd:
Ei enw ef fydd uchel ar
y ddaear oll, a'r nefoedd.

P S A L M CXLVIII, CXLIX, CL.

14 Can's corn ei bobl a ddychafawdd,
yn fawl a nawdd i'r eiddo:
1 I Israél, ei etholedig,
a drig yn agos ato.

P S A L M CXLIX.

CENWCH i'r Arglwydd, ac iawn fydd,
ryw ganiad newydd rhyfedd:
A chlywer ynghyn lleidfâ'r faint
ei fawr fraint, a'i orfoledd.
2 Boed Israél lawen a firaeth
yn Nuw, a'i gwnaeth yn ddibrin:
A byddant hyfryd blant Seion
yn Nuw, eutirion Frenhin.
3 Molant ei cnw ar y bibell,
a thympanell, a thelyn:
4 Can's boddlon yw i'w bobl i gyd;
rhydd iechyd i'r lledneis-ddyn
5 I'w faint ef doed gorfoledd iawn,
a hon yn llawn gogoniant:
Yn eu gwelâu (yn llawen ddull)
ac yn eu 'stefyll, canant.
6 Yn eu geneu bydd cerdd bob awr
ein Duw, a'i fawr ryfeddod:
Ac yn eu dwylaw bydd i'w drin
y cleddyf deufin parod;
7 Ar eistroniaid i'n dial ni,
ac i gofp-boeni'r bobloedd:

8 I roi mewn caethder cadwyn dro,
i rwymo eu brenhinoedd;
I roi eu pendefigion chwyryn
mewn gefyn heiyron ffyrnig:
9 I wneuthur arnynt union farn,
yn gadarn 'sgrifenedig.
Dyma'r glân ardderchowgrwydd fydd
i'w faint y fydd yn credu:
Clodforwch oll yr Arglwydd nef,
O molwch et, am hynny.

P S A L M CL.

MOLWCH Dduw yn ei gyffegr len,
sef ei ffurfafen nerthol:
2 Molwch ef i'w gadernid llym,
ac amlder grym rhagorol.
3 Ar lais udgorn rhowch y mawl hyn,
ar nabl, telyn, tympan:
4 Molwch chwî ef â llawn glod glau,
â thannau, pibell, organ.
5 Ar y fymbalau molwch ef,
a'r rhai'n â'u llef yn fein-gar:
O molwch ef â moliant clau
ar y fymbalau llafar.
6 Holl bethau molent un Duw byth,
fydd ynddynt chwîth y bywyd:
Rhoent gyd-gerdd foliant i barhâu:
clodforwn ninnau hefyd.

TERFYN PSALMAU DAFYDD.

EMYNAU.

E M Y N A U.

Veni Creator.

TYR'D, Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni,
a dod d'oleuni nefol:
Tydi wyt Yspryd Crist, dy ddawn
fy fawr iawn a rhagorol.

Llawenydd, bywyd, cariad pur,
ydynt dy eglur ddoniau:
Dod eli 'n llygaid, fel i'th faint,
ae ennaint i'n hwynebaw.

Gwasgara di 'n gelynyon trwch,
a heddwch dyro ini:
Os T'wyfog i ni fydd Duw Ner,
pob peth fydd er daioni.

Dysg in' adnabod y Duw Tad,
y gwir Fab rhad, a Thithau:
Yn un trag'wyddol Dduw i fod,
yr hynod dri Pherfonau.

Fel y molianner, ym mhob oes,
y Duw a roes drugaredd:
Y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân;
da datgan ei anrhydedd.

Neu fel hyn.

TYR'D, Yspryd Glân, trag'wyddol Dduw,
yr unrhwyd a'r Tad nefol:
Yr unrhwyd hefyd a'r Mab rhad,
Duw cariad tangnefeddol.

Llewyrcha 'n c'lonnau ni a'th ras,
fel byddo gas in' bechu:
Ac i ni, mewn sancteiddrwydd rhýdd,
bob dydd dy wasanaethu.

Y Diddanydd wyt ti yn wir
ym mhob rhyw hir orthymder:
Dy holl ddaioni di, a'th glod,
â thafod ni adrodder.

Y Ffynnon i'r llawenydd glân,
y gloywlwys Ddân cariadol:
Ac i'r Enneiniad, mawr ei lae,
fy 'n rhoddi gwres ysprydol.

Dy ddoniau di fnt aml a dwys,
y rhai i'th eglwys rhoddi:
Yngh'lonnau pur, ddeddf ddilys
tydi â'th fys 'igrifeni.

Tydi addewaisf ddyfsgu, Ion,
dy weision i lesaru:
Fel ym mhob man y casso 'n rhwydd
yr Arglwydd ei foliannu.

O Yspryd Glân, i'n c'lonnau ni
y gwir oleuni danfon:
A hefyd zel, tra fom ni byw,
i garu Duw yn fyddlon.

Ein gwendid nertha di, O Dduw,
(mawr ydyw ein breuolder)
I ddiawl, i'r byd na chwaith i'r cnawd,
na fyddom wawd un amier.

Gyr ein gelynyon yn eu hol;
bydd di heddychol â ni:
Gwna i bob dyn ein caru 'n bur,
(mael eglur a fydd hynny.)

Ein T'wyfog wyt, O Arglwydd mau,
rhag maglau pob rhyw bechod:

A rhag llithro oddiwrthyt mwy,
cynhorthwy bydd in' parod.
Dod Iesur mawr o'th ras yn rhwydd,
O Arglwydd Dduw gnruchaf:
Diddanwch i ni felly bydd
yn y brawd-ddydd diweddaf.

I ffoi ymbleidiau cecreth cas,
dod i ni ras, Dduw nefol:
Dod gariad, a thangnefedd mad,
ym mhob rhyw wlad Grist'nogol.

Attolwg i ti, dyro rad,
y Tad i ni adnabod:
A'r Arglwydd Iesu, ei Fab hael;
ac yn y nef canfod.

A chyffesu, â pherffaieth ffydd,
Dydi bob dydd yn ddiau:
Yspryd y Tad a'r Mab wyt ti,
un Duw, ond tri Pherfonau.

I'r Tad, i'r Mab, i'r Yspryd Da,
un gogyd a gogyfuwch,
Bid moliant: hwn yw'r gwir Dduw nef;
ei enw ef bendithiwrch.

A bid i'n hunig Arglwydd Dduw
fod gwiw ganddo roi 'n hylwydd,
I bob rhyw Grifion yny byd,
ei Yspryd yn dragwydd.

Cân Sancti Ambros, neu Te Deum.

TYDI (O Dduw) a folwn ni:
addefwn di yn Arglwydd:
Y ddacar oll (drag'wyddol Dad)
gwna it' addoliad hylwydd.
Arnat ti holl angylion nef
a ront eu llef heb dewi:
Y nefoedd hefyd oddiar hyn,
a'r nerthoedd fy'n y rheini.

Cerub a seraphin a fydd
yn llefain beunydd atut:
Sanct, Sanct, Sanct, Arglwydd saboth glân;
fel hyn y galwan' arnat.
Nefoedd a daear fydd yn llawn
o'th wirddawn, a'th ogoniant:
Yr apostolion, hyfryd gôr,
a ron' it' ragor foliant.

Moliannus rif y prophwydi
fy'th foli o'r dechreuad:
A'r merthyron, ardderehog lu,
fydd i'th foliannu'n waitad.
Dy eglwys wir gatholig lân,
(hon fydd ar dan trwy'r hollfyd)
O Arglwydd, a'th addola di,
yn Un ac yn Dri helyd.

Y Tad o anfeidrol Fawredd,
gwir Fab gogonedd unig:
A hefyd y Glân Yspryd pur,
fydd i ni'n gyfur diddig.
Ti wyt (O Grist yr unig Sant)
Frenhin, gogoniant grafol:
Wyt hefyd i'r trag'wyddol Dad
yn wir-Fab rhad trag'wyddol.

Pan gym'raist arnat wared dyn
o feddiant gelyn anfwyn:

Dyffyr

EMYNAU.

Difflwr gennyf ti ni bu
dy eni o fru y forwyn.
Pan fethraist anghu, teyrnas nef,
i bob ffydd gref, agoraist:
Yngogoniant yr hael-Dad byw,
ar ddeau Duw, eisteddaist.

Credu yr ŷm, â diflgl ffydd,
mai ti fydd Barnwr arnom:
Am hyn, er ein cynnortlwyaw,
bid dy ddehulaw drofom.
Dy bobl di ŷm (O Dduw ein neth)
prid werth dy waed sancteiddiol:
Par gael ein cyfrif gyd â'r th faint
mewn gogoniant trag'wyddol.

Cadw dy bobl (O Arglwydd da)
bendithia d'etfuddiaeth:
Dyrcha hwynt byth, gwna iddynt fod
dan gyfod dy lywodraeth.
O ddydd i ddydd y'rh glodforwn;
mawrygwn dy enw bythoedd:
Teilynga ein cadw ni heddyw
rhag pechu (O Dduw 'r lluoedd.)

O Arglwydd, wrthym trugarhâ;
trugaredd gwna â'r eiddod:
Dy serch di arnom tywynned;
bydd ein hymddried ynod.
Mewn dim nid ymddiriedais i,
ond ynot ti (O Arglwydd)
N'ad byth im' g'wilydd achos hyn,
O Dduw, na derbyn gw'raddwydd.

Cân y tri Llange, neu Benedicite opera omnia.

CHWI holl weithredoedd Arglwydd nef,
bendithiuch ef, ein Llywydd:
Gogoneddwch, a chloddorwch,
mawrygchw yn dragwydd.
Chwi yr angylion glân o'r nef,
moliennwch ef yn hyfryd:
Chwithau nerthoedd, a ffurfafên,
a'r dyfroedd uwch ben hefyd.

Chwithau nefoedd mawr, haul, a lloer,
cawodau oer, a gwyntoedd:
Chwi dân a gwres, gauaf a haf,
a gwllith araf o'r nefoedd.
Chwithau oerfel, noethni, ac iâ,
a rhew, ac eira tewdrwch:
Chwi nofweithiau a dyddiau, chwi
oleuni a thywyllwch.

Mellt, cymmylau, a daear grân,
ac fydd ar hon yn tyfu:
Mynyddoedd uchel, a'r brynau,
a'r gloew ffinhonnau obru.
Y moroedd, a'r llifeiriant mawr,
'r hŷd eigion llawr, a'u helynt:
Morfilod braif, a physgod mân,
y rhai a nohan' ynddynt.

Holl adar is yr awyr len,
a phob percheu adenydd:
An'feiliaid maes, bwytsilod coed,
i'r Arglwydd doed â'i gywydd.
Chwi holl ddynion, eu plant, a'u hil,
a'u heppil darboeddig:
Ty Israel yn anad un,
ei bobl ei hun enwedig.

Chwi offeiriaid fydd i'w deml wen,
a'i hollaw lawen weision:
Chwi i'w dyddoedd ac eneidiau glân,
a phawb fydd burian galon,

Ananias, Azarias,
y fy â'r awen dduwiol:
Tithau yn drydydd Misaël,
o Israel ddewifol.

Cân Zacharias, neu Benedictus.

68 HWN fydd dros Israel, Arglwydd Dduw,
bendigaid yw uwch oeloedd:
Am ymweled â ni mor gu,
ac am brynu ei bobloedd.
69 Yr hwn a roes gorn, a nerth faeth,
yn iachawdwriach ddedwydd:
A'i godi i ni, o'i air a'i ras,
o deulu ei was Dafydd.

70 Yr hwn addewid nid oedd gau
o enau y prophwyd:
Y rhai oedd o ddechreu y byd;
wle, ei gyd-gyflawni.
71 Sef, rhoe i ni'r ymwared hon,
rhag ein gelynyon hynny:
A'n gwared o ddwyllaw 'n holl gas;
wel' dyna'i ras yn ffynnu.

72 Y rhoe nawdd i'n tatau nyni,
a chofio'i sanct ddygyrmod:
73 A'i lw i Abraham ein tad,
yn rhwymiad o'r cyfammod.
74 Sef, gwrth i'n rhoddi ni ar led
oddiwrth gaethiwd gelyn,
Cael heb ofn ei was'naethu ef,
heb un llaw gref i'n herbyn,

75 Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd:
Holl ddyddiau'n heinioes ger ei fron,
yn union, ac yn sanctaidd.

76 Tithau, fab bychan, fo'th elwir
yn Brophwyd i'r Gorucha:
Can's ai o'i flaen, i barotai
ei ffyrdd, a'n troi i'w noddfa:
77 I roi gwybodaeth i'w bobl ef,
ddyfod o'r nef ag ieched:
Trwy ei faddeuant i'n rhyddhâu
oddiwrth bechodau enbyd.

78 O ferion trugaredd Duw Dad,
a'i ymwelediad tyner,
Tywynnod arnom, ym mhob man,
yr Haulgan o'r uchelder;
79 I roddi llewyrch disgla'r glod
i rai fy'ngylgord angau,
A chyferio ein traed i'w ol
ar hŷd heddychol lwybrau.

Cân Mair Forwyn, neu Magnificat.

46 FY enaid a fawrhâ'r Arglwydd;
yr unfwydd gwna fy i'w dydd:
47 Yr hwn ynot fi hyfryd yw,
trwy gredun Nuw fy ieched:
48 Can's edrychodd ar isel wedd,
a gwaeledd, ei law-forwyn:
A dedwydd fyth y gelwir fi
gan bob rhieni addwyn.

49 Can's hwn fydd alluog Bennacth,
a'm gwnaeth i yn fawr hygar:
Bendigaid fyddo ei enw ei,
yr Arglwydd nef a daear:
50 A'i drugaredd ef byth a fail
dros bob rhai a'r a'i hofnant:
51 A'r beilch gwagardod ef, a'i nerth;
mae'n brydferth ei ogoniant,

EMYNAU.

52 Fe dynnodd y rhai cedyrn mawr
i lawr o'u holl gadernid:
Fe a gododd ac a fawrha'dd
y rhai ifel-radd hefyd.

53 A phethau da y llanwodd rai
a fyddai yn newynog:

Ac ef a anfonodd yn wag,
trwy nâg, y rhai goludog.

54 Fe helpiodd Iſrael ei was,
gan goſio 'i ras a'i ammod:

55 I'n tatau (Abraham a'i had)
hyd byth, a'i rad gyfammodd.

*Cân Simeon â'r Iesu yn ei freichiau, a elwir
Nunc dimittis.*

29 **ARGLWYDD**, bellach gollwng dy was
mewn heddwch, addas ymy:

Yn ol dy air, hwn oedd ynghyd
â'm hyfryd i'm diddanu.

30 Can's gwelais i â'r golwg hyn
y Crist a bryn ein hiechyd:

31 Hwn a roist ini yn Arglwydd,
a hyn yngwydd yr hollfyd.

32 Hwn a ofodaist di yn ddrych,
i lewydych i'r Cenhedloedd:

Hefyd i Iſrael dy blant
yn ogoniant byth bythoedd.

Neu fel hyn.

29 **W**RTH d'air caf bellach, Arglwydd cu,
ymadu yn heddychlon:

30 Canys i'm golwg i y daeth
dy iachawdwriaeth dirion.

31 Hon a ddarperiaist yn ddi-ddrwg,
yngolwg pawb o'r hollfyd:

32 Yn oleu i'r byd, i Iſrael blant
yn fawr ogoniant hyfryd.

Gweddî'r Arglwydd, neu Pater noster.

EIN Tad o'r nef, ein Duw a'n Rhi,
dy Enw di sancteiddier:

Dy deyrnas hylwydd doed i'n plith,
trwy rad dy fendith dyner.

Bid d'wyllys ar y ddaer yn gref
fel mae 'n y nef heb ballu:

I ni rho heddyw fara i'n bol,
beunyddiol i'n diwallu.

Ein holl ddyledion maddeu di,
fel yr ym ni yn erfyn:

Gan roi maddeuant i bob rhai
a wnel ar fai i'n herbyn.

I Brofedigaeth byth na'n dwg,
ond rhag pob drwg gwna'n gwared:

Can's ti biau'r deyrnas, nerth, a'r mawl,
byth yn drag'wyddawl drwydded. *Amen.*

Credo'r Apostolion.

YN Nuw Dad, Creuwr dae'r a nef,
â gwir ffydd gref y credaf:

Ac yn ei Fab ef, Crist ein myd,
a gaed o'r Ysryd glanaf.

O'r Wryf Fair y ganed hwn;
dan Bilat trwm ddiodesfodd:

Marw, claddwyd, bu'n uffern gaeth;
dydd trydydd aeth i'r nefo'dd.

Lle ar ddechau-law Dduw ei Dad,
mae ei eisteddiad cyfôn:

Oddiyno daw, yn niwedd byd,
i'n barnu' gyd yn gyfôn.

Yn'r Ysryd Glân mae' nghred a'm ffydd,
a'r Eglwys fydd Gatholig:

Cyfundeb Saint wy'n gredu fod;
maddeuant pechod yllig.

Gwir adgyfodiad bydd i'n cnawd
pan ddél dydd-brawd i'n barnu:

A bywyd perffaith hir di-dawl
trag'wyddawl i'w feddiannu.

Y Dengair Deddf.

DUW a lefarodd y ddeddf hon
ar g'oedd ger bron y dyrfa:

Gan dd'we'yd, Myfi yw'th Dduw, dy Ior,
a'th dynnodd o'r cyfyngdra.

Duwiau eraill ger fy mron i
na fid i ti eu gwneuthur:

Cerfiedig ddélw i ti dy hun
na wna, na llun creadur.

Na llun dim arall a'r y fy
'n y nefoedd fry, i'w 'ddoli:

Nac yn y ddaear ifod faith,
na'r dw'r, na'r gwaith fydd ynddi.

Nid ynt ond pethau dilesad;
na wna ymgrymmiad iddyn:

Ac na addola'r fath beth gwael;
'docs borth i'w gael oddiwrthynt.

Can's mi yw'r Arglwydd Naf, dy Bot,
a'th gadarn Ior haelionus:

A myfi hefyd (cofia, clyw)
yw d'Arglwydd Dduw eiddigus.

Wyf yn ymwel'd â phechod cant
o dadau'r plant anynad,

I'r drydedd a'r bedwaredd oes
o'r rhai nid oes diwygiad.

Yn trugarhâu wrth blant a hil,
hyd fil o genhedlaethau,

Y rhai a'm carant i yn gu,
a gadwant fy nghyfreithiau.

Na chymmer Enw Dduw yn fwrth,
yn ofer wrth ymbyngio:

Can's nid dieuog gan Dduw Ner
yn ofer a'i cymmero.

Sancteiddia byth y Sabboth maith:
gwnai dy holl waith priodol

O fewn chwe dydd; a'r feithfedd yw
Sabboth dy Dduw a'n bennodol.

Na wna'r dydd hwnnw waith trwy ferc;
na'th fab, na'th ferc, na'th weision,

Na'th forwyn, na'r anifail fyth
o fewn dy byrth yn gyfôn.

Can's mewn chwe dydd y gwnaeth Duw Ior
nef, daear, môr, ac s' ynddynt:

Sancteiddiodd ef y feithfedd dydd,
a'i fendith fydd i'r eiddynt.

Rho barch anrhydedd ar bob cam
i'th dad a'th fam yn berffaith:

Fel y bo iti einioes hir
i fyw ar dir dy ymdaith.

Na ladd. Na wna odineb chwith.
Na lladrad byth anfoddog.

Na ddwg gam dyft, er bâr na brŷn,
yn erbyn dy gymmydog.

Ac na chwennych byth mo ei dŷ,
na 'i wraig fy 'n gu i'w fynwes,

Na'i was, na'i ŷch, na 'i forwyn wen,
na'i afen fy 'n ei loches.

*O Arglwydd, wrthym trugarhâ,
a gwna in' gadw'th ddeddfau:*

*Ac ysgrifena di'r ddeddf hon
yn eigion ein calonau.*

E

Galarnad

EMYNAU.

Galarnad Pechadur.

I'w ganu fel y chweched Psalm.

NA thro dy wyneb, Arglwydd glân,
oddiwrth un truan agwedd,
Y fydd o flaen dy borth yn awr
mewn cyftudd mawr yn gorwedd.
Yr wyf yn gorwedd wrth dy ddor;
attolwg egor imi:
Er bod fy muchedd yn ddi-rôl,
'rwy'n edifeiriol, gweli.

Na alw mo'nof fi ger bron,
i roddi union gyfrif:
Yr wy'n cydnabod, fy Nuw hael,
y bywyd gwael oedd gennif.
Nid rhaid i mi addef ychwaith
bob enwir waith fu rydoft:
Y sut a'r modd yr oedd fy nghlwyf,
ac fel yr wyf, ti wyddoſt.

Ti wyddoſt fydd yn awr, Dduw cu,
a'r hyn a fu yn fanwl:
Ti wyddoſt hefyd beth a ddaw;
mae ar dy law di'r cwblwl.
Ti wnaethoſt nefoedd yn un man,
a daear dan wybrennau:
Ti wyddoſt beth fydd wedi hyn,
a pheth oedd cyn y dechrau.

Ac felly fy holl feiau i
byth rhagot ti mi chuddwyd:
O ti a'u gwyddoſt hwynt i gyd,
y lle a'r pryd y gwnaethpwyd.
Trwy ddeigr hallt y dof fi, am hyn,
i erfyn a dymuno:
Megis y bachgen a wnaï ddrwg,
yn ofni gwg i'w guro.

Felly y deuaſt at dy borth,
i ddisgwyl cymmorth ddigon:
Sef dy drugaredd, i lanhau
fy holl weliau budron.
Y peth a geisfaſt fy rodd wych,
nid rhaid mo'i mynych henwi:
Tydi a'i gwyddoſt, fy Nuw gwyn,
cyn darſod gofyn iu.

Trugaredd, f' Arglwydd, heb ddim mwy,
yw 'r cwblwl 'rwy'n ei geisio:
Trugaredd yw fy newis lwydd;
trugaredd, f' Arglwydd, dyro.

Yr Emyn ofodedig gan yr Eglwys i'w chanu ar ol y Cymmun.

IDDUW gogoniant fyth a fo,
fy fry'n y goruchafion:
Bid ar y ddaer tangneſedd rhad,
cwylllys mad i ddyinion.
Tydi, O Dduw, a folwn ni,
bendithiwn di'n dragywydd:
Addolwn, gogoneddwn byth,
dy Enw dilyth dedwydd.

I ti diolchwn, Dduw, hob awr,
am dan dy fawr ogoniant:
Oneſol Dad, Ior Frenhin cu,
Dduw, Hollalluog ſeddiant:
Dduw, Arglwydd Ieſu, Grift, Fab rhad
unig y Tad, anedig:
Oen Dduw, Fab Ner, fy'n tynnu i gyd
bechodau'r byd yn ddiddig.

Ti fy'n dilêu pechodau'r byd,
maddeu i ni 'gyd ein beiau:

Dilêu pechodau'r wyt, Dduw Rhi;
Crift, derbyn di'n gweddïau.
Ti'r hwn wyt ar ddechau-law'r Tad,
y gwir Fab rhad ſancteididiol,
Ti'r hwn wyt unig Arglwydd Dduw,
ein gweddï clyw'n doſturiol.

Ti'n unig, ſanctaid Grift, bob pryd,
gyd â'r Glân Yſpryd haelaf,
Wyt yngogoniant y Duw Tad,
yn waſlad, y Goruchaf. Amen.

Emyn i'w chanu mewn Cynhebrwng, neu Wylnos.

MYFI yw'r Adgyfodiad mawr;
myfi yw Gwawr y bywyd:
Caiff pawb a'm cred, medd f' Arglwydd Dduw,
er trengu, fyw mewn uſfyd.
A'r fawl fy'n byw mewn ufudd gred
i mi, caiff drwydded nefol,
Na allo'r angeu, brenhin braw,
ddrwg iddaw yn drag'wyddol.

Yn wir, yn wir, medd GWIR ei hun,
pob cyfryw ddyn fy'n gwrandio
Fy Ngair, gan gredur Tad a'm rhoes,
mae didranc einioes ganddo.
A wnel ei oreu'r ufuddhau
trwy fydd i'm geiriau hyfryd;
Ni ddaw i farn, ond trwodd f' aeth
o angau caeth i fywyd.

Mi wn, medd Job, o'r cynfyd cudd,
mai byw'm Gwaredydd hawddgar:
Mi wn y daw fy Mhrynwr drud
ar ddiwedd byd i'r ddaer.
Ac er fy mod i'n awr mewn poen,
ac wedi 'nghroen, i'r pryed
Ddifetha hefyd fy nghorff hwn,
er hynny gwn caſ weled.

Y Duw anſeidrol, yn fy nghnawd,
a'r ddydd gollyngdawd ſeintiau:
A'm llygaid i fy hun a'i gwel
a'r dinon uchelderau.
Ac medd Sant Ioan, a fu 'ſai'n nes
a'i ben ar Fynwes I E S U,
O wŷnfyddedig entrych nef
mi 'glywais leſ yn traethu.

'Sgrifena, O hyn allan mai
gwyn fydd y rhai fu ſeirw
Yn fydd yr Arglwydd, gwyn en byd
o'r glân ddiwedd-bryd hwnnw.
Felly dywaid yr Yſpryd Glân;
Can's maent yn diddan orphwys
Oddiwrth eu llafur, mewn rhyddhâd
dedywdol 'ſtad Paradwys.

Na fyddwn anobeithiol drift
am neb yng Nghriſt a hunant,
Medd Paul: o'r corff maent gyd ag ef,
ynghartref y gogoniant.
Os mynawn, ſel na ddug ond hûn
yſpryd ein dyn at ſeintiau:
Mewn ennyd bach cawn ninnau hûn
a'n dwg i'r un trigfannau.

Gloria Patri.

GOGONIAŢ fyth a fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glân Yſpryd:
Fel y bu, y mae, ac y bydd,
un Duw tragywydd hyfryd.

Ac ſel hyn ar ol Pſalm li, a lxxv.

GOGONIAŢ fo i'r Tad,
i'r Mab rhad, a'r Glân Yſpryd:

TABL Y PSALMAU.

Fel y bu, y mae, ac y bydd,
Un Duw tragywydd hyfryd.

Ac fel hyn ar ol Psalm c.

GOGONIAN, moliant, parch, a bri,
i'r Un a Thri, trag'wyddol fyth:
Y Tad, y Mab, a'r Yspryd Glân,
fal gynt, tra bo na chân na chwŷth.

Ac fel hyn ar ol Psalm cxiii, a cxiv.

GOGONIAN fyth a fyddo i'r Tad;
A bid gogoniant i'r Mab rhad;
i'r Yspryd Glân, gogoniant fo:
Megis gynt yn y dechreu'r oedd,
Ac y bydd byth yn oes oesoedd.
D'wedwn, Amen, poed felly bo.

TABL I DDANGOS PA LE Y CEIR POB UN O'R PSALMAU, WRTH EU DECHREUAD A'U RHIFEDI.

A	Pŷalm	F	Pŷalm
A CHUR fi, Dduw, yr hwn a'm gwnaeth	69	F'Arglwydd, dyrchefais f'enaid i	25
Addewais gadw 'ngeneu'n gu	39	F'Arglwydd, mi a'th fawrygaf di	30
Ai'r uniondeb, O bobloedd wŷch	58	Fy Arglwydd, na cherydda fi	38
A ofno'r Arglwydd, gwyn ei fyd	128	Fe dd'wedai'r ynfyd, nad oes Duw	14
Arglwydd, clyw 'ngweddi yn ddiball	5	Fy enaid mawl Sant Duw yr Ion	103
Arglwydd, manwl y chwiliaist fi	139	Fy enaid, mola'r Arglwydd byw	104
Attad (Ion fy nerth) y rhof lef	28	Fy enaid, mola'r Arglwydd nef	146
B		Fy llais at Dduw, pan roddais lef	77
Barn fi, O Dduw, a chlyw fy llais	26	Fy mhobl i gyd, gwrandêwch fy neddf	78
Barn fi, O Dduw, a dadleu'n dynn	43	Fy Nuw, gwareda fi rhag brad	59
Bendigaid fo'r Arglwydd fy nerth	144	Fy unig Dduw ydyw fy mhlaid	62
Bwm yn dyfal ddiigwyl fy Ner	40	G	
C		Gobaith a nerth in' yw Duw hael	46
Cadw fi, Dduw; can's rhois fy mhws	16	Gostwag, O Arglwydd, y glust dau	86
Cenwch, a churwch ddwyllaw 'nghyd	47	Gwrandawed di yr Arglwydd Ner	20
Cenwch i'r Arglwydd, ac iawn fydd	149	Gwrandêwch chwi y bobloedd i gyd	49
Cenwch i'r Arglwydd newydd gân	98	Gwyn ei fyd yr ytyriol trawd	41
Clodforaf fi fy Arglwydd Ion	9, 111	H	
Clodfod pawb yr Arglwydd nef	105	Holl farnwŷr byd mae Duw'n eu mysg	81
Clodforwn di, drag'wyddol Dduw	75	I	
Clyw, di Fugail i Israél	80	I dŷ'r Arglwydd pan dd'wedent, Awn	122
Clywsom a'n clustiau, O Dduw cu	44	I'm hing y gelwais ar f'Arglwydd	120
Credaf i'r Arglwydd yn ddi nam	11	I'r Arglwydd cenwch lafar glod	100
Chwi weisfion Duw, molwch yr Ion	113	I ti, O Dduw, y gweddai mawl	65
D		Ll	
Da gennyf wrando p'r Arglwydd nef	116	Llawer cenedl, O Dduw, a ddaeth	79
Dangos, fy Nuw, fy Nuw a'm grym	22	Llawer gwaith cefais gyttudd mawr	129
Datganaf drugaredd a barn	101	M	
Datgan y nefoedd fawredd Duw	19	Mawr ei enw'n ninas ein Duw	48
Da wyt i'th dir, Jehofa Ner	85	Mi a'mddiriedais ynodd, Ner	31, 71
Dedwyddol yw mewn buchedd dda	112	Mi a'th fawrygaf di, fy Nuw	145
Diolchaf fi â chalon rwydd	34	Moliannu'r Arglwydd, da iawn yw	92
Disgwyliaf o'r mynyddoedd draw	121	Molwch Dduw yn ei gyffeigr len	150
Duw, buost in' yn Arglwydd da	90	Molwch yr Arglwydd; cans da yw	106, 107, 118,
Duw, dod i'r Brenhin farn o'r nef	72		136, 147
Duw, dy nawdd im' rhag marwol ddyn	56	N	
Duw fy nghyfiawnder, clywaist fi	4	Na ddala ddrygdyb yn dy ben	37
Duw, priura i'm gwared i	70	Na oftega, na thaw, na fydd	83
Duw y duwiau, yr Arglwydd cu	50	Nid ini, Arglwydd, nid i ni	115
Duw, yn d' enw cadw fi'n dda	54	O	
D'wedai'r Arglwydd wrth f'Arglwydd mau	110	O achub bellach, Arglwydd cu	12
D'wedai'r ynfyd wrtho ei hun	53	O achub fi, fy Nuw, fy Ner	7
Dy babel di mor hyfryd yw	84	O Arglwydd, amled ydyw'r gwŷr	3
Dyma'r amŷr yn ddi ymgel	124	O Arglwydd Dduw, Duw mawr ei rym	94
Dy ras, dy nawdd, fy Nuw, im' dod	57	O Arglwydd Dduw, erglyw fy llef	64
Dywaidd i mi, pa ddyn a drig	15	O Arglwydd, ein Ior ni a'n nerth	8
E		E 2	
Erglyw fy arch, O Arglwydd mad	143		
Erglyw, O Dduw, fy llefain i	61		

TABL Y PSALMAU.

	Pŷalm		Pŷalm
O Arglwydd, erglyw fy ngweddi	102	Rhois weddi ar yr Arglwydd nef	142
O Arglwydd, na cherydda fi	6	Rhowch i'r Arglwydd, a rhewch yn chwyrn	129
O Arglwydd, pa'm y iefi di	10		
O Arglwydd, yn dy nerth a'th rin	21	S	
O bryfia, Arglwydd, clyw fy llais	141	Sawl a 'mddiriedant yn Nuw Ion	125
O cenwch fawl i Dduw ein nerth	81	Seilfeini hon, sef Seion, fydd	87
O cenwch fawl i'r Arglwydd nef	117		
O cenwch glod i'r Arglwydd mad	96	T	
O clyw gyfiawnder, Arglwydd mad	17	Teyrnafu y mae yr Arglwydd	93
O cofia Ddafydd, fy Nuw Ner	132	Traethodd fy nghalon bethau da	45
O dowch a chanwn i'r Arglwydd	95	Trugaredd dod i mi	51
O Dduw, tydi a'n gwrthodaist	60	Trugaredd Dduw i'n plith	67
O Dduw fy iechyd, nos a dydd	88	Tnedda 'ngolwg at y nef	123
O Dduw fy moliant i, na thau	109	Tydi, O Dduw, yw y Duw mau	63
O Dduw, gwrandio fy ngweddi brudd	55		
O Ior fy ngrym, caraf di 'n fawr	18	W	
O molwch yr Arglwydd o'r nef	135	Wele, fod brodyr yn byw 'nghyd	133
O molwch yr Arglwydd o'r nef	148	Wele, holl weision Arglwydd nef	134
O'r dyfnder gelwais arnat, Ion	130	Wrth gamwedd dŷn annuwiol fur	36
		Y	
P		Ymgyfoded un Duw ein Ner	68
Paham, O Dduw, oddiwrthym ni	74	Yn fy nghalon ni bu falch chwydd	131
Paham y terfysig gwyr y byd	2	Yn Juda ac Iffraël dir	76
Pa hŷd, fy Arglwydd Dduw dilyth	13	Yn Nuw ymlawenhewch i gyd	66
Pa'm y rhodrefi yn dy frad	52	Y ty ni adeilado'r Ner	127
Pan ddaeth Iffraël o'r Aipht faith	114	Yr Arglwydd Dduw yw ein Brenhin	99
Pan ddychwelodd ein gwir Dduw Ion	126	Yr Arglwydd prau'r ddacar lawr	24
Pan oeddym gaeth ym Mabilon	137	Yr Arglwydd ydyw ein pen rhraith	97
Pa rai bynnag, yn Nuw yr Ion	33	Yr Arglwydd yw fy Mugail clau	23
Parod yw fy nghalon, O Dduw	108	Yr Arglwydd yw fy ngolau' gyd	27
Pleidia, O Arglwydd, yn fy hawl	35	Yr unwedd ag y bref yr hydd	42
Pob cyfryw dŷn y fydd â'i daith	119	Y fawl a drigo, doed yn nes	91
		Y fawl ni rodia, dedwydd yw	1
Rh		Y fawl fy deilwng, gwyn ei fyd	32
Rhag y gŵr drwg gwared fi, Ner	140	Ys da yw Duw i Iffraël	75
Rhoi fawrglod i ti, fy Nuw Ion	138		

TABL YR EMYNAU.

V E N I Creator.

Cân Sancti Ambros, neu Te Deum.

Cân y tri Llang, neu Benedicite opera omnia.

Cân Zacharias, neu Benedictus.

Cân Mair Forwyn, neu Magnificat.

Cân Simeon, neu Nunc dimittis.

Gweddi'r Arglwydd, neu Pater Noster.

Credo'r Apostolion.

Y Dengair Deddf.

Galarnad Pechadur.

Emyn i'w chanu ar ol y Cymmun.

Emyn i'w chanu mewn Cynhebrwng, neu Wyllos.

Gloria Patri.

GWEDDIAU

G W E D D I A U.

FFURF GWEDDI I'W HARFER MEWN TEULU,
FORE A HWYR.

Borenol Weddi.

HOLL-alluoccaf Dduw a thrugaroccaf Dad, nid ydym ni yn ymgynnyrcholi yma ger bron dy Fawredd di, gan ymddiried yn ein haeddiant a'n teilyngdod ein hunain, eithr yn dy aml Drugaredd di, yr hwn a addewiait wrando ein gweddïau, a chaniatau ein gofynion a gyfeiriom attat yn Enw dy anwyl Fab Iesu Grist ein Harglwydd, yr hwn hefyd a orchymynodd i ni ymgynnull ni ei Enw ef, mewn gwirddiogel sicrwydd y bydd efe nid yn unig yn ein canol ni, eithr hefyd yn Gyfryngwr a Dadleuwr drofom at dy Fawredd di, modd y caffom bob peth a welo'th fendigedig Ewyllys di fod yn fuddiol i'n hangenrheidiau ni. Ni a attolygwn i ti gan hynny, drugaroccaf Dad, droi dy Wyneb caredig tu ag attom, ac na chyfrifeddi ni ei haml bechodau a'n hanwiredd, herwydd pa rai yr ym o wir gyfiawnder yn haeddu dy ddigofaint a'th dofflym golpedigaeth, eithr yn hytrach derbyn ni i'th Drugaredd, er mwyn Iesu Grist, yn yr hwn yn unig y'th foddlonir; gan gymmeryd ei Angeu a'i Ddiodeffaint ef, trwy ba un ni elli fod yn ddig wrthym, megis cyfiawn daledigaeth am ein holl anwireddau ni. A chan ddarfod i ni, trwy dy ddarfawr Drugaredd di, dreulio'r nos hon mewn llynyddwch a diogelwch, caniatâ, O nefol Dad, fod i ni roi allan y dydd hwn yn hollol yn dy Wafanaeth di; fel y bo ein holl feddyliau ni, a'n geiriau, a'n gweithredoedd, er Gogoniant dy Enw mawr di, ac yn enffampl dda i bob dyn, y rhai, a hwy yn gweld ein gweithredoedd da ni, a'th ogoneddant di ein Tad nefol.

A chan ddarfod i ti, o'th wir Ffafr a'th Gariad, nid yn unig ein creu ni ar dy Lun a'th Ddelw dy hun, eithr hefyd ein dewis i fod yn Gyd-etifeddion â'th anwyl Feb Iesu Grist, o'r Deyrnas dragywyddol a barottoaist ti i ni er dechreuad y byd; ni a attolygwn i ti ychwanegu ein ffydd a'n gwybodaeth ni, a goleuo'n calonnau ni â'th Lân Yfryd, fel yn y cyfamfer y byddom byw mewn pob duwiol ymarweddïad a glendid buchedd; gan wybod na chaiff eilonaddolwyr, godinebwyr, cyhyddion, ymryfonwyr, meddwon, glysiion, a'r cyffelyb, enifeddu Teyrnas Dduw.

A chan i ti orchymyn i ni weddi dros ein gilydd, ni a alwn arnat, Arglwydd, nid yn unig drofom ein hunain, a'r fawl a eiwaist ti eisoes i iawn wybodaeth o'th Ewyllys nefol, eithr dros holl bobloedd a chenhedloedd y byd; y rhai, megis y maent yn gwybod wrth dy Weithredoedd rhyfeddol mai ti fydd Dduw uwch law pawb, felly a allant gael eu dygu gan dy Lân Yfryd i greu ynot ti eu hunig Iachawdwr a'u Prynwyr. Ond gan na allant greu oddieithr iddynt glywed, ac na allant glywed ond trwy bregethu, ac na ddichon neb bregethu oni anfonir hwynt; cyfod gan hynny, O Arglwydd, Wyr a gyfranno dy Ddirgeledigaethau di yn ffyddlon, gan fwrw heibio bob amcanion bydol, a cheisio dy Ogoniant di yn unig, yn eu buchedd a'u hathrawiaeth. Gwardwydda Satan ac Anghrist, a phob gwr gobr a gwerth, a roddiaist i fynu yn barod i feddwl anghymmeradwy, fel na

afonyddont dy braidd bychan di â sectau, sifmau, heresia, ac amryfuseddau. Ac o herwydd ein bod ni, O Arglwydd, wedi syrthio i'r dyddiau diwedda, ac i amferoedd peryglus, ym mha rai y mae anwybod-aeth wedi cael y llaw drechaf, a Satan a'i weindogion yn ceisio trwy bob modd ddfioddi llewyrch dy Efengyl di; ni a attolygwn i ti gynnal dy Achos yn erbyn y bleiddiaid rheibus hynny, a nerthu dy holl Weision y maent yn eu cadw mewn caethiwd a charchar. Na fid dy Hir-ymaros di yn achos nac i ychwanegu eu creulonedd hwy, mwyr nag i dddigalonni dy Blant di; ac na fid ein pechodau a'n drygioni ni chwaith yn rhwystr i'th Drugareddau di, eithr yn ddiatreg, O Arglwydd, ystyria'r trueni dirfawr yma. Canys dy bobl Israel a'th ddiglafant di lawer gwaith â'u pechodau, a thi a'u colpaist hwynt â'th gyfiawn Farnedigaethau: etto, er dygn-flined fai eu pechodau, os hwynt-hwy a droent un amfer oddi wrth eu hanwiredd, ti a'u derbynir i drugaredd. Ny ni gan hynny, bechaduriaid trua, ydym yn wylo herwydd ein haml bechodau, ac yn difrifol edifarhau am ein drygioni gynt, a'n hymddygiad annuwiol tu ag attat ti. A chan na allwn o honom eis hunain brynu dy Bardwn di, etto yn offyngedig ni attolygwn i ti, er mwyn Iesu Grist, ddangos dy Drugaredd arnom, a'n derbyn drachefn i'th Ffafr. Caniatâ i ni, anwyl Dad, ein herfynion hyn, a phob peth arall a fo angenrheidiol i ni ac i'th Eglwys oll, yn ol dy Addewid yn Iesu Grist ein Harglwydd; yn Enw pa un y galwn arnat megis y dygodd efe ni, gan ddwydedy,

Ein Tad, yr hwn wynt yn y nefeddi, &c.

Prydnharwrol Weddi.

O Arglwydd Dduw, Dad tragywyddol a llawn o doffuri, ni a addetwn ac a gyffeswn, nad ydym deilwng i ddyrchafu ein golygon tu a'r nef, chwaethach i ymddangos ger bron dy Fawredd di, trwy hyderu arnat wrando ein gweddïau, a chaniatau ein herfynion, os ystyriwn ein haeddiant ein hunain: canys ein cydwybodau a'n cyhuddant ni, a'n pechodau a dytholaethant i'n herbyn, ac ni a wyddom mai Barnwr cyfiawn wyt ti, yr hwn ni chyfiawnhâi bechaduriaid a dynion drygionus, eithr a goipi feiau pawb a'r a drofeddant dy Orchymynion. Etto, drugaroccaf Dad, gan deilyngu o honot erchi i ni alw arnat yn ein holl drallod a'u blinfyd, gan addaw ein cymmorth, pan glywom ein hunain megis wedi ein llyngu gan angeu ac anobaith; ny ni a lwyr-ymwrthodwn â phob bydol hyder, ac a redwn at dy dramawr Ddaioni di, megis ein hunig ateg a'n noddfa; gan attolygu i ti, na alwch i'th gof ein hamryw bechodau a'n hanwiredd, trwy ba rai yr ydym yn wastadol yn anog dy ddigofaint a'th far i'n herbyn; na chwaith ein heffeuludra a'n hanniolchgarwch ni, y rhai ni wnaethom na chyfrif yn deilwng, na dangos yn ddigonol yn ein bucheddau felys gyfur dy Efengyl di a ddatguddiwyd i ni; eithr yn hytrach derbyn Ufudd-dod a Marwolaeth dy Fab Iesu Grist, yr hwn,

trwy

G W E D D I A U.

trwy offrw m ei Gorphi yn aberth unwaith dros hawb, a wnaeth iawn digonol dros ein holl bechodau ni. Trugarha wrthym gan hynny, O Arglwydd, a maddeu i ni ein hanwireddau. Dyf i ni trwy dy Lân Yfryd i'w llawn ystyried hwynt, ac edifarhau yn ddirifol am danynt. A hynny yn hytrach, O Arglwydd, am na ddichon yr anghymeradwy, a'r cyfryw ag a wrthodait ti, dy foliannu di, na galw ar dy Enw; eithr y galon edifeiriol, y meddwl trit, y gydwybod orthrymmedig yn newynu ac yn fychedu am dy Ras di, a ddatgan dy Fawl a'th Ogoniant di yn waitadol. Ac er nad ydym ni ond pryfed a llwch, etto ein Creawdwr ni wyt ti, a ninnau ym Waith dy Ddwylaw; ie, ein Tad ni wyt ti, a ninnau ym dy blant di; ein Bugail ni wyt ti, a ninnau ym dy braidd di; ein Duw ni wyt ti, a ninnau ym dy etifeddiaeth. Na choipa ni gan hynny, O Arglwydd, yn dy lid, ac na cheryddu ni yn ol ein haeddiant; eithr cofpa ni yn drugarog â thadol Gariad, fel y gwypo'r holl fyd, pap edifarhao pechadur o eigion ei galen am ei bechodau, yr anghof di ei holl anwiredd ef, fel yr addeuwait trwy dy Brophwyd sanctaidd.

Yn ddiweddf; Gan deilyngu o honot wneuthur y nos i ddyd yn orphwys ynddi, ac ordeinio'r dydd iddo i fyned allan i waith; caniatâ, O anwyl Dad, fod i ni felly gymmeryd ein gorphwyf-dra corphorol, fel y bo i'n heneidiau wylled yn waitadol am yr amser yr ymddangoso ein Harglwydd Iesu Grist i'n gwared ni o'r fuchedd farwol hon; ac yn y cyfamser fod i ni, heb gael ein gorchygu gan unrhyw weledigaethau, breuddwydion, na phrofedigaethau eraill, ofod ein meddyliau yn gyflawn arnat ti, dy garu, dy ofni, a gorphwys ynot. Ac am ben hyn, na bo'n cwf i ni na rhyw na gormod, yn ol awyddus chwantau'r cnawd, eithr yn unig yn gymhesur i ddiwallu ein natur egwan ni, fel y clywom arnom yn well fyw mewn pob ddiawl ymarweddïad, er gogoniant dy Enw sancteiddiaf di, a lles ein brodry. *Poed felly.*

Gweddï i'w dywedyd cyn i Ddŷn ddechreu ei Orchwyl.

O ARGWLWYDD Dduw, drugaroccaf Dad ac Iachawdwr, gan deilyngu o honot orchymyn i ni weithio er diwallu'n hangen, ni a attolygwn i ti o'th Ras felly fendithio ein llafur ni, fel yr eityner dy Fendith attom, heb ba un ni allwn ni barhau; ac fel y bo'r ffair mawr yma yn dyf i ni o'th Ddaioni di a'th Gymmorth, modd trwy hynny y gwypom dy dadol ymgeledd di drosom ni. Ni a attolygwn i ti hefyd, Arglwydd, ein nerthu ni a'th Yfryd Glân, fel y cymmerom boen yn ffyddion yn ein hyfâd a'n galwedigaeth, heb na thwyll na hoccoed; ac fel y gwnelom ein goreu ar ddilyn dy sanctaidd Ordinhâd di, yn hytrach na cheisio digoni ein gwyniaid awyddus, neu chwant elw. Ac os gweli di fod yn dda, O Arglwydd, lwyddo ein gwaith ni, dyro i ni feddwl hefyd i gymmorth y sawl fy mewn eisiau yn ol y gallu a roddech di o'th Drugaredd i ni. A chan wybod o honom fod pob peth da yn dyfod oddi wrthyt ti, caniatâ fod i ni ymddwyn yn oftygedig i'n cymmydogion, ac nid mewn un modd ymddyrbafu goruch y sawl ni dderbyniafnt ogymmaint cyfran ag a roddait ti o'th drugaredd i ni. Ac os tydi a fynni ein profi ni â mwy o dloidi ac angen nag a chwennychai ein cnawd ni, etto dyro i ni ras, O Arglwydd, i wybod y porthi di ni yn waitadol trwy dy ragorol haelioni; fel na i temtier i fyrthio i Anymddried, eithr disgwyl o honom yn amyneddgar hyd na ddiwallech di ni, nid yn unig â thadau a don-

iau corphorol, ond yn enwedig a'th dryforau nefol ac yfrydol, fel y bo i ni achos mwy bob amser i ddiolch i ti, ac felly i fwrw ein pwys yn hollol ar dy drugareddau. Clyw ni, O Arglwydd trugarog, er Iesu Grist dy Fab ein Harglwydd a'n Iachawdwr. *Amen.*

Gweddï Fennyddiol.

ANRHYDEDD a mawl a rodder i ti, O Arglwydd Dduw Holl-lluog, anwylaf Dad nefol, am dy holl drugareddau a'th gariadus fwynder a ddangosait i ni; gan i'th rasol ddaioni weled yn dda, yn rhad ac o'th ewyllys dy hun, ein helthol a'n dewis ni i iachawdwriaeth, cyn dechreuad y byd. Ac hefyd bydded yr unrhyw ddbaid ddiolch i ti, am ein creu ni yn ol dy Ddelw dy hun; am ein prynu â gwerthfawr waed dy anwyl Fab, pan oeddym yn llwyr golledig; am ein sancteiddio a'th Yfryd Glân yn natguddiad a gwybodaeth dy air; ym ein cymmorth a'n cynnal yn ein holl eisiau ac angenrheidiau; am ein hachub oddi wrth holl be-ryglon corph ac enaid; am ein cyfuro mor dadawl yn ein holl gyftuddiau ac erlidiau; am ein harbed cyhyd, a rhoddi i ni gymmair amser i edifeirwch. Y trugarreddau hyn, O drugaroccaf Dad, fel yr ym yn addef eu derbyn o'th unig ddaioni, felly yr attolygwn i ti, er mwyn dy anwyl Fab Iesu Grist, ganatâu i ni'n oestad dy Lân Yfryd; mal y cymmyddom yn ddbaid mewn diolchgarwch tu ag attad ti, i'n tywyfo i bob gwirionedd, a'n cyfuro yn ein holl flinderau. O Arglwydd, cryfhâ ein ffydd, ennyn hi mewn mwy gwres a chariad tu ag attad ti, a'n cymmydogion er dy fwyn di. Na ad i ni, anwylaf Dad, dderbyn dy air di mwyach yn ofer, ond caniatâ i ni yn waitadol gymmorth dy ras a'th Lân Yfryd, mal y sancteiddiom ac yr addolom dy Enw mewn meddwl, gair, a gweithred; cymmorth i helaethu a chynnyddu dy deyrnas, a pha beth bynnag a ddanfych y byddom ni yn llwyr foddlon i'th blefer da a'th ewyllys. Na fydded arnom eisiau, O Dad, y peth heb ba un ni allwn dy wafanaethu di, ond bendithia di felly holl weithredoedd ein dwylaw, fel y caïom ddigonedd, ac na byddom yn bwys, ond yn hytrach yn gymmorth i eraill. Bydd drugarog, O Arglwydd, wrth ein camweddau; a chan weled mai mawr ein dyled yr hon a faddeuait i ni yng Nghrist Iesu, gwna i ni o hynny yn fwy dy garu di a'n cymmydogion. Bydd di ein Tad, ein cadpen, a'n hymddiffynnwr ym mhob profedigaethau; cynnal ni a'th law drugarog, mal y'n gwareder oddi wrth bob anghyfleudra, ac y diweddom ein hoer yn sancteiddio ac anrhyddedu dy Enw bendigedig, trwy Iesu Grist ein Harglwydd a'n hunig Iachawdwr.

Bydded dy gadarn law a'th eftyndeg fraich, O Arglwydd, byth ein hymddiffyn, dy drugaredd a'th gariadus fwynder yn Iesu Grist dy anwyl Fab, ein Iachawdwriaeth, dy wir a'th sanctaidd Air ein hathrawiaeth, dy ras a'th Lân Yfryd ein cyfur a'n diddanwch, hyd y diwedd, ac yn y diwedd, *Poed gair.*

Cyffes i bob Cyflwr ac Amserau.

O DRAGYWYDDOL Dduw a thrugaroccaf Dad, yr ym yn cyffesu ac yn addef yma o flaen dy dduwiol Fawrhydi, mai pechaduriaid truaïn ydym, wedi ein cenhedlu a'n geni mewn pechod a drygioni, fal nad oes daioni ynom: o blegid y cnawd fy bob amser yn gwrthryfela yn erbyn yr Yfryd, mal yr ym yn oestad yn trofeddu dy athrawiaeth a'th orchymynion; ac felly yn ynnill i ni ein hunain, trwy dy gyflawn farn di, ancu a cholled-
igaeth.

G W E D D I A U.

igaeth. Eithr, O Dad nefol, yn gymmaint a'n bod yn anfodddhaus wrthym ein hunain am y pechodau a wnacthom yn dy erbyn di, a'n bod yn edifarhau yn ddifffuant o'r unrhyw, 'rým yn llwyr otyngedig an attolwg i ti, er mwyn Crist Iesu, ddangos dy drugaredd arnom; maddu i ni ein holl bechodau, a chynnydda dy Lân Yspryd ynom, fel, a ni yn cyfaddef o'wraidd ein calonnau ein hanghyfiawnder ein hunain, y gallom o hyn allan nid yn unig farwáu ein tueddiadau a'n gwyniau pechadurus, ond hefyd ddwyn allan y cyfryw ffrwythau ag a fyddo gyfaddas i'th fendigediccaf ewyllys; nid o ran eu teilyngdod, ond o ran rhyglyddiant dy anwyl garedig Fab Iesu Grift, ein hunig iachawdwr, yr hwn a roddais eisocs yn offrwam ac yn aberth dros ein pechodau, ac er mwyn pa un yr ym yn ffyddlon gredau na ommeddi i ni ddim a ofynom yn ei Enw ef yn ol dy ewyllys di: canys mae dy Yspryd yn sicrhau ein cydwbodau, mai ti yw ein Tad trugarog, a'th fod yn ein caru ni dy blant felly drwyddod ei, nad eiddim droi ymaith dy ras a'th ffafr oddi wrthym. I ti gan hynny, O Dad, gyd â'th Fab di, a'r Yspryd Glân, y byddo'r holl anrhydedd a'r gogoniant, byth bythoedd. Amen.

Gweddi dros holl Yfudd Eglawys Grift.

HOLL-alluog Dduw a thrugaroccaf Dad, yr ym yn ufudd ddarottwng ein hunain, ac yn cwympo i lawr o flacn dy dduwio! Fawrhydi, gan ddeisyfu arnat, o waelod ein calonnau, fod i had dy air a hauwyd yn ein plith, gymmeryd gwraidd mor ddyfn, fel na allo gwres llosgadwy erlynedigaeth ei wywo, na gofalon dyrys y bywyd hwn ei dagu; ond megis had a hauwyd mewn tirda, y dycco ffrwyth ar ei ddegfed ar hugain, ei dri-ugeinfed, ac ar ei ganfed, fel yr ordeinodd dy ddoethineb nefol. Ac o herwydd bod i ni achos yn oestad i erfyn amryw bethau ar dy law di, ni a attolygwn i ti'n otyngedig, O Dad nefol, roddi i ni dy Sanctaidd Yspryd i gyfarwyddo ein hymbiliau, fel y tarddod o'r cyfryw feddwl gwrefog ag a fyddo gymmeradwy i'th fendigediccaf ewyllys. A chan weled na all ein hanghyfnerth wneuthur dim heb dy gymmorth di, ac nad wyt ti'n anwybodus o'r amryw a'r mawr brofedigaethau yr ydym ni druciniad gwael o bob tu wedi ein hamgylchynu ganthynt; bydded i'th gadernid, O Dduw, gynnal ein gwendid, fal, wedi ein hymddiffyn â nerth dy ras di, y'n hachuber yn ddiogel rhag holl ruthrau Satan, yr hwn fydd, megis llew rhwadwy, yn rhodio oddi amgylch gan geisio ein difa. Cynnydda ein ffydd, O Dad trugarog, fal na wyrom un amser oddi wrth dy nefol Air; ond lychwanega ynom obaith a chariad, a gofalus gadwedigaeth dy holl Orchymynion, fel na bo i ddim caledrwydd calon, rhagritid, trachwant llygaid, neu hudiadau bydol, ein denu ymaith i anufudd-dod. A, chan ein bod yn byw yn yr amseroedd peryccaf hyn, bydded i'th dadol Rag-

luniaeth ein hymddiffyn rhag rhuthr ein gelynyon, y rhai drwy bob modd a ymegniant i orturymu dy wirionedd.

Ym mhellach; Yn gymmaint ag y'n dyfgr drwy dy sanctaidd Apostol i wneuthur ein gweddiau a'n herfyniau dros bob dyn; ni a weddiwn nid yn unig droiom ein hunain yma'n gydrychiol, ond deisyfwn arnat hefyd droi pawb a'r y fydd etto yn anneallgar, o'r truenus gaethiwed o ddallineb a chamfyniad, i wir ddealltwriaeth a gwybodaeth o'th wirionedd nefol, fal y byddo i ni oll, yn gytûn ag undeb meddwl, dy addoli di ein hunig Dduw a'n Hachawdwr; ac y caffer yn ffyddlon, yn eu buchedd a'u hathrawiaeth, bob Ceidwaid, Bugeliad, a Gweinidogion, i ba rai y gorchymynais onchwyliaeth dy sanctaidd Air, a gofal am dy ddeuwiedig bobl, yn gosod o flacn eu llygaid dy ogoniant di yn unig; ac y cafler, drwyddyt hwy, i'th gorlan yr holl ddefaid truaen fy'n crwydro ac yn myned ar gyfsgoll. Heblaw hynny, o herwydd fod calonnau pob rheolwr yn dy ddwyllaw di, ni a attolygwn i ti hyfforddi a llywio calonnau pob Brenhinoedd, Tywyfogion, a Swyddogion, i ba rai y gorchymynais ofal y cleddyd; yn enwedig, O Arglwydd, yn ol ein rhwymedig ddyled, ni a attolygwn i ti ymddiffyn a chynnyddu anrhydeddus yfadd Mawrhydi'r Brenhin, a'i holl ardderchoccaf Gynghorwyr a Swyddogion, a'r holl Fugeliad ysprydol a Gweinidogion, a holl gorph y Wladwriaeth hon: bydded i'th dadol ffafr felly eu cadw, a'th sanctaidd Yspryd reoli eu calonnau, fel y cwblhaont eu swyddau yn y cyfryw fodd ag y cedwir yn bur dy Grefydd, yr adgyweirier moeiau, ac y cosper pechod, yn ol perffaith reol dy Air sanctaidd. A chan ein bod i gyd yn aelodau o ddirgeledig Gorph Crist Iesu, yr ym yn gwneud ein herfyniau i ti, O Dad nefol, dros pawb fy'n gyftuddiedig gan un math o wrthwyneb neu drallod, megis rhyfel, pla, newyn, clefyd, tlodi, carchar, erlid, alludaeth, neu yr un o'th wiail craill, pa un bynnag a fyddont ai adfyd corph, ai blinder meddwl; y rhyngod bodd i ti roddi iddynt amynedd a dioddefgarwch, hyd na anfonych iddynt lwyr ymwared o'u holl flinderau. Dadwreiddia oddi yma, O Arglwydd, bob bleiddiaid rheibus, y rhai, i lenwi eu boliau, a geisiant ddistrwyio dy ddiadell. A dangos dy fawr drugareddau i'n brodyr hynny mewn gwledydd craill, y rhai a erlidir, a twirir i garcharau, ac a gondemniir beunydd am dytiolaeth dy wirionedd: ac er eu bod hwy mewn llwyr eisiau cymmorth dyn, etto na fydded i'th felys gyfur byth ymado â hwynt; ond gwrefoga eu calon felly â'th Lân Yspryd, fel y dioddefont y fath brofiad yn hŷ a'i yn galonnog, mai yr ordeinio dy wir ddoethineb di; fel yn y diwedd, yn gyftal drwy eu hancu a'u heinioes, y bo i deyrnas dy anwyl Fab Iesu Grift gynnyddu a thywynnu drwy'r holl fyd: yn enw pa un yr ym yn gwneuthur ein gottlyngedig erfyniau attad ti, megis y dyfgodd efe ni.

Ein Tad, yr hwn wyt yn y nefoedd, &c.

D I W E D D.